

Bartus László

Fesz van

A Hit Gyülekezete
másik arca

„A legtöbb, amit egy ember a másiknak adhat,
hogy békén hagyja”

(B. L.)

Naiv utódainknak

Ez a könyv egy rendszerről szól. A szereplők a rendszer áldozatai. Amikor megszágyenülve látjuk őket, nem abba pillantunk bele, milyenek ők valójában. Nem az a szándékunk, hogy gyengeségükben leplezzük le őket. Megnyilvánulásaik a mechanizmus működését tárják fel. Enélkül nem érthetjük meg annak lényegét. Megalázottságukban azt látjuk, hogyan lehet meggyalázni az Ember fiát. A szerző egy volt közülük. Ezek az emberek a barátai voltak.

Az öreg hölgy látogatása

A biztonsági szolgálaton azon az estén különös nyugtalanság látszott. Nem az a szokásos, szorongással teli bizonytalanság, amellyel általában a vezető lelkész érkezését várták. Érezni lehetett, hogy a nehezen már túl vannak: Németh Sándor megérkezett. Erre utalt az is, hogy bárki szabadon használhatta a bejáratot. A fegyveres biztonsági szolgálat csak a pásztor szobája felé vezető utat tisztította meg a gyülekezet tagjaitól. Erre azért volt szükség, nehogy olyan ember akadjon Németh Sándor útjába, akit látni sem bír. Nehogy emiatt lemenjen róla a kenet. Bizonyos emberek látványa elemi indulatokat váltott ki belőle. Ez önmagában bizonyította, hogy rossz szellem (démon) lakozik azokban az emberekben. A biztonsági szolgálat nem kockáztathatta, hogy miattuk ne áradjon ki a Szentlélek.

Szamóca biztonsági emberein látszott: ezúttal nem vonták felelősségre őket, és komoly feladatot kaptak. Érezhető fölénytel tekintettek mindenkire, akiről feltételezték, hogy nincs beavatva. Tekintetükben csillogott a jó döntés bizonyossága, hogy felesleges lett volna akár csak egy perccel is többet járni iskolába. Így is tájékozottabbak, mint a presbiterek.

Az előkészületek arra utaltak, nem várt vendég érkezik. Bizalmi embereket állítottak a kapuba, megfigyelőket a parkolóba, a nem odavalókat (akik nem kelhetnek jó benyomást) eltávolították. A csarnokban teljes volt a nyugalom. A küzdőtéren Pajor Tamás üzte a démonokat, Szekeres Gyuri gyógyította a tatabányai betegeket. A protokollszobában Németh Sándornak készült a libamáj. Az éppen pozícióban levő konyhafőnök még optimistán serénykedett. (Ez volt a legkritikusabb beosztás a gyülekezetben. Itt lehetett a legnagyobbat bukni.) Túl a harmadik gyűjtésen, a lelátókon boldogan falatoztak a hívők a reklámszatyrokból. Igazi ünnep volt ez: már harmadik napja tartott a Budapest Sportcsarnokban a Hit Gyülekezetek összejövelete. Borvendégül Norbert körfaxai nem voltak hiábavalóak: feljöttek a vidékiek, mindenkit boldogsággal töltött el a telt ház látványa.

Csak Morvay Péter, a vezető lelkész személyi titkára jött izgatottan: új ügy van a kenet alatt. Mire körbeért, a csarnokban futótűzként terjedt a hír. Honti Mária, a Művelődési Minisztérium oktatási ügyekért felelős államtitkára érkezik az összejövetelre.

A vendégnek örvendező hívőket a vezetők mosolyogva bátorították. Fejüket az égnek emelve mondták: „Halleluja!” Szekeres Gyuri még az ökölbe szorított kezét is meglengette a levegőben. De amint szorongva igyekeztek Németh Sándor hívására, csak annyit jegyeztek meg egymásnak: nehéz összejövetel lesz. És mindenki értett belőle. A vezetők közül útközben többen bevették maradék savlekötő és stresszoldó tablettáikat. Mások felvették a szellemi fegyvereket (Efézus 6.).

A Budapest Sportcsarnok közben boldog suttogással telt meg: egy igazi államtitkár jön a gyülekezetbe. A hívők minden ilyen hírt úgy fogadtak, mint a gyülekezet társadalmi megbecsülésének újabb jelét. Ezeket Németh Sándor úgy találta, hogy senkinek sem lehetett kétsége: a világ legtisztéletreméltóbb közösségének tagja.

„Egy államtitkár! Érted? — magyarázták egymásnak a vidékről felutazott ezek. — Dicsőség az Úrnak!” — tették hozzá, és szókaszerint kurjantottak is hozzá nekipirosodva. Majd fejüket csóválva, kezüket az égnek emelve ámuldoztak az Úr nagyságán. Nemhiába, Isten bizonyosságot tesz az Ő népe mellett — alapították meg elégedetten, és rögtön hálát is adtak az érkező államtitkáráért Istennek.

A háttérben akkor már dolgozott az ügyön az imakommandó: ütötték, vágták az államtitkár démonait. Minden a legnagyobb titokban zajlott, csak annyit lehetett hallani, hogy már öntik a lelket Németh Sándorba, aki — mint minden ilyen esetben — ezúttal is hisztérikus rohamot kapott saját bizonytalansága miatt. A vezető lelkész rendkívül zaklatott volt. „Minek hozzák ide nekem ezt a szent tehenet?” — kérdezte idegesen. „Minek? Minek?” — visszhangzott a kórus. Németh Sándor úgy érezte, nagy a tét. Attól tartott, ha Honti Máriának nem tetszik valami, keresztbe tesz a gyülekezetnek. Éppen az MSZP-SZDSZ kormányzás idején, amikor nagy tervei vannak.

Németh Sándor ezekben az esetekben rendszerint úgy erősítette meg a lelkét, hogy először lebarmolta a presbitereit és bűnbakot keresett (az okosabb presbiterek próbáltak is a kezére játszani valakit, akinek nem tudott ártani). Majd a „legyőzendő” felet, akitől

valamilyen oknál fogva tartott, saját közönségének becsmérelte. Megtette ezt politikusokkal is, Pető Ivántól Orbán Viktorig (tisztánlátására jellemző, hogy Csúrka „férfiasságát” tisztelte, Torgyán „közérthetőségét” kedvelte, Horn Gyulát pedig nagy formátumú politikusnak tartotta). A művészeket minimum lebuizta, ellenségeit lefasisztázta, Konrád Györgyöt „kokósnak” nevezte. A tekintélyes evangéliumi keresztény vezetőket, Derek Prince-t, Kenneth Hagint, Rodney-Howard Browne-t is elmondta mindennek.

A Hit Gyülekezete egyszerű tagjai mindezt el sem tudták volna képzelni. Azt gondolták, hogy a háttérben csendes, testvéri közösségben imádkozunk, áldjuk ellenségeinket (éppen most tartjuk oda a másik orcánkat). Mi pedig éveken át hallgattuk a vezető lelkész kirohanásait. Németh Sándor különösen azokat szapulta, akiktől félt, vagy úgy érezte: tekintélyük van a hallgatósága előtt.

Közben pár embert megbízott, aki szellemi harc címén végigpüfölte a démonlistát az illetőn, hogy megerőtlenítse a lelkét. A főemberek előremenekültek, nehogy ők legyenek a pusztító indulat újabb céltáblái: mindenben azonnal igazat adtak Németh Sándornak. „Persze, persze.” „Így van.” „Abszolút!” Közülük Ruff Tibor — ha beengedték ebbe a körbe — el is hitte, amit ilyenkor mondott. Ő, mint Hack Péter legjobb tanítványa, meg volt győződve arról, hogy Németh Sándornak mindig igaza van. Ha nincs, akkor majd lesz. Pajor Tamás a nyakát tekergette: a legritkább esetben fogta fel, miről van szó.

Ezután elindult az élveboncolási verseny: ki tud minél borzalmasabb információkat az ellenségről. Döbbenetes dolgok derültek ki. Abszolút bizonyítékok kerültek elő arról, hogy az „ellenfél” rendkívül rossz szándékú, gonosz ember. Németh Sándor ettől megnyugodott.

„Megmutatta a Szentlélek” — erősítette a kórus. Kiderült: évek óta ez az ember áll a gyülekezet elleni támadások háttérében. Felsejlett a gyanú, hogy megbízásból cselekszik. „Ügynök” — hangzott a kulcsszó. Aki kimondta, hetekig kiváltságos bánásmódban részesült, és mint egy prófétának, mindenről kikérték a véleményét. Tapintható lett a veszélyhelyzet, ami alátámasztotta Németh Sándor (a priori) „szellemi látását”, és indokoltá tette az imakommandó megerősítését. Ez azt jelentette, hogy — a helyzet súlyosságától függően — megátkozták az illetőt. Szekeres Gyuri, aki mindig

lemaradt egy körrel, ezután szokta a szakálla alatt suttogva megkérdezni: „Tulajdonképpen kiről van szó?”

A vendégvárás második fázisában következett a saját álláspont megerősítése, Németh Sándor és a Hit Gyülekezete méltatása. Németh Sándor bizalmasai ekkor bizonyíthatták be, hogy megértették, mi a legfontosabb feladatuk: a kishitűségtől szinte reszkető vezető lelkészt meg kellett győzniük nagyszerűségéről és a tervezett stratégia helyességéről, bármi legyen az. Hack Péter elmondta százszor: „Nagyon szeretünk, Sándor!” Képviselőtársa, Mészáros István is rásegített: „Az az ember a nyomodba se léphet.” Aki ezt követően a szimpla — de elvárt — behízelgésen túl ötletes, racionális, esetleg szakszerű gondolatokkal volt képes igazolni Németh Sándor igazát, megalapozta karrierjét a Hit Gyülekezetében. Az nyert, aki reális érvekkel tudta a vezető lelkészt meggyőzni, hogy preconcepciói igazak.

A gyülekezet informális struktúrája mindig pontosan tükrözte a „megbeszéléseken” nyújtott teljesítményeket: aki rá tudott hangoztatni Németh Sándor gondolkodásmódjára, és tovább tudta vinni azt, hatalmas befolyásra tehetett szert a Hit Gyülekezetének irányításában. Igaz, csak átmenetileg: ha valaki nagyon kinőtte magát, akkor Németh Sándor egyik napról a másikra tövig visszametszette (a gyülekezeti zsargon ezt nevezte „lifteztetésnek”, amellyel a vezető lelkész tudatosan tartotta bizonytalanságban az embereit).

Honti Mária viszonylag könnyen megúsza. A támadások főleg Tölgyes Margitra irányultak, aki az államtitkárt meghívta a gyülekezetbe. A vezetői huhogáson Tölgyes Margitot elmondták mindennek, rémtörténeteket meséltek róla. Pedig ugyanebben a körben nemrég az égisz magasztalták: a választások előtt összeszedte a szükséges számú kopogtatócédulát. Igaz, Németh Sándor akkor úgy indította a beszélgetést, hogy „tehetséges ember ez a Margit”. Most a legenyhébb megjegyzés az volt, hogy „milyen kerge a Margit, nincs a Szentlélek vezetése alatt, mert idehozza ezt a nőt”.

Közben a pszichológiai tréning jól haladt. Az ügy „szellemi” feldolgozása megtörtént, Németh Sándor már a gyakorlati utasításokat osztogatta. A dicséret legyen rövidebb, az elejére illesszenek kultúrműsort, a cigányokat szűrjék ki a megtérésnél, nehogy előre jöjjenek. Az első három sor ülésrendjét szervezzék át: Márkus Joe egy kamerát diszkréten állítson a hölgyre. A nyitóima ne legyen hosszú, a szeretetről, Isten jóságáról szóljon. A kórusba küldjenek

„tekintélyeket”, a rosszabb arcúakat állítsák hátra. Slamó és a híresebb zenészek menjenek a színpadra.

Az államtitkárt nem ismerte senki. Csak annyit lehetett tudni, hogy Tölgyes Margittal érkezik, aki állítólag bizonysgot tett neki. Tölgyes Margit kis értékű ingatlanok forgalmazásával foglalkozó vállalkozó volt, aki eredetileg festékanyagokkal színezett szörpöket gyártott. Senki nem tudta, hogyan került kapcsolatba Honti Máriával. Azt pedig végképp nem értette senki, hogy Tölgyes Margit — aki nem állt nagy intellektus hírében — miképp tudta rávenni az oktatási államtitkárt: tegyen látogatást a gyülekezetben. (Annál inkább gyanús volt, hogy Honti Máriának mi az igazi indítéka.) Az is kérdés volt, mi lenne helyesebb: a hölgyet mielőbb leválasztani Margitról, vagy vele hagyni. Az államtitkár ugyanis jelezte, hogy magánemberként, nem hivatalos minőségben szeretne részt venni az istentiszteleten.

Nem sokkal az összejövetel kezdete előtt felforrósodtak a rádió adóvevők: „jön a Margit, vele van a nő.” Mindenki készenlétbe helyezte magát. Nagy Józsi letette az ötödik szendvicset. Takács Feri sajnálta, hogy nem hívott meg valami SZDSZ-es fejest. A bejáratról eltávolítottak mindenkit, a biztonságiak szabaddá tették az útvonalat. Margitot és a vendéget a kapuban várták, Szamóca emberei pár lépésről követték. Látszólag jól álcázva, a tömegbe ültették, ahol előzőleg mindenkit kicseréltek. Margit szeretett volna mondani valamit, de nem hallgatták meg, nehogy kiderüljön, készültek az államtitkár asszony fogadására. A vendéget először meglepte a különös figyelem, a kíváncsian rátapadó ezernyi szempár, de aztán — mint aki hozzászókkott a nyilvánosságához — nem törődött vele.

A dicséret közben a szeme sarkából mindenki azt figyelte, hogyan reagál az államtitkár. Fél óra után vitték a hírt a szobájában várakozó Németh Sándornak: Margittól elfogadta a dicséretes füzetet, tetszik neki a zene. A légkör oldódott valamikskét, kisebb lett a szellemi nyomás. A démonok mintha feladták volna, közeledtünk az átöréshez. Most aki jó pontot akart szerezni, hírül vitte: Honti Mária megpróbálta énekelni a dicséreteket. Morvay Péter magabiztosan ingázott főnöke és a terem között, a gyülekezet úszott a boldogságban.

Erre már Németh Sándor is — aki rettenthetetlen oroszlán hírében állt a gyülekezetben — felbátorodott, és előbújt barlangijából. A felvezető emberek mögött bevonult a függöny mögül. Adott né-

hány utasítást, kért egy kis hangerőt. Egri Pista ennek ürügyén vigyázzba állított mindenkit, kis híján infarktust hozva a technikusokra („azt mondta a Sándor...”).

A vezető lelkész ekkor már a sorok előtt járkálva prédikált. Most azonban újra felment a színpadra, és végig a szószékről beszélt. Hálások voltunk az államtitkárnak, mert akkor már évek óta nem hallottunk ennyire jól felépített prédikációt. Németh Sándor a végére úgy belemelegedett, hogy kifejtette a helyes oktatáspolitikai biblikus szemléletének alapjait. Levezette, hogy az államnak miért nem szabad támogatnia az egyházi oktatást a világnézetileg semleges iskolák hátrányára (ez a szellemi „látás” azóta módosult, de akkor a gyülekezetnek még nem volt iskolája). Utalásokat tett arra, hogy az adófizetők milliárdjait öntik a katolikus iskolákba, a legkisebb eredmény nélkül. Elmagyarázta az államtitkárnak, hogy az egyházi iskolák miért nem tesznek sem kereszténnyé, sem jobbá. „Az ismeret felfuvalkodottá tesz, a szeretet épít” — idézte a Bibliából. Egy ember megváltozásához megtérésre és újjászületésre van szükség, amelyet nem pótolhat a szocializáció.

— Fantasztikus, hogyan vezeti a Sándort a Szentlélek — ámuldoztak itt is, ott is. — Az Úr a hallgatósághoz igazítja a kijelentést. Egyenesen az államtitkárhoz szól a Szentlélek.

Lopva mindenki az oktatásügyi államtitkár arcát fürkészte. Ő értelmesen és figyelmesen hallgatott. Helyenként jelét adta tetszésének. Ennek láttán erősödött az első sorokban a bekiabálás: „ámen, ámen.” Eközben két kamera csak az államtitkárt figyelte. Titokban kazettára vették minden mozdulatát.

Elérkezett a megtérés ideje. Nemes Pál presbiter — megbízása szerint — tekintetével irányította az „etnikai elhárítás” működését. A roma származású pásztoroknak, házicsoport-vezetőknek kellett megakadályozniuk, hogy cigányok jöjjenek előre. A megtérni szándékozó cigányokat kétoldalt feltartóztatták, majd valamelyik roma gyülekezetbe tanácsolták. Térjenek meg ott, ha akarnak. Ha valamelyik oldalon „roma szivárgás” történt, azonnal intézkedtek.

Ment a dicséret, szállingóztak az emberek. Az első sorokban kisebb pánik tört ki, mert Tölgyes Margit kapacitálni kezdte az államtitkárt. Mindenki kétségbe volt esve, hogy a Margit tönkretesz mindent. Aztán egyszer csak — láss csodát! — a hölgy megindult előre. Leírhatatlan boldogság: megtért az államtitkár.

— Vége a katolikus iskolák támogatásának — süvöltötte valaki.

Az istentisztelet végén Tölgyes Margitot és vendégét meghívták a protokollhelyiségbe egy kis beszélgetésre Uzoni Péterrel. A gyülekezet elnöke akkor még élt, és az efféle kényes helyzetekben helyettesítette Németh Sándort, aki tartott a találkozástól. A hölgy először azt hitte, ez minden megtérőnek jár. A fényűzően berendezett helyiségben kínálták szőlővel, dinnyével. Csak a libamájból nem kapott. Érkeztek a vezetők. A kézfogásnál valakinek feltűnt, hogy az államtitkár nem Honti Mária néven mutatkozott be. Diszkrétan rákérdeztek Tölgyes Margitra.

— Ő nem az államtitkár — mondta Margit, miután végre szóhoz jutott.

— Hát akkor kicsoda? — kérdezték suttogva.

— Takarítónő — válaszolta pironkodva Margit. — Ott lakik a közelünkben. Ő jött el, mert Honti Mária nem ért rá.

Márkus Joe arca a hírré meg se rezzett: sohasem lehet tudni, ki látja. Csak a szemében játszott valami furcsa fény.

— Nagyon ravasz az ördög — mondta végül, és biztonságos helyet keresett magának.

A takarítónő nem sokkal később Tölgyes Margittal baktatott az utcán. Minden tetszett neki, csak azt nem értette, hogy kifelé menet miért nem akart már senki kezét fogni vele.

Balogh Feri öltönye

Németh Sándor egyszer a testvéri szeretetről prédikált a Budapest Sportcsarnokban. Nem volt könnyű beszélnie erről, mivel a Hit Gyülekezete ahhoz a karizmatikus irányzathoz tartozott, amely Isten — úgynevezett — kemény szeretetét hirdette. Ez olyan szeretet (ha már látott ilyet az olvasó), amelyben nem sok hely jut az érzelmeknek, még inkább az érzelmek kifejezésének. Hideg, mint a kő.

A szeretet — a gyakorlatban — mindig komplikált kérdés volt a Hit Gyülekezetében. Németh Sándornak nem az volt a kedvenc igéje, hogy „a megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki”. Saját bevallása szerint őt „cséplőhengernek” hívta el Isten, hogy hegyeket csépeljen. És amíg egy buckát látott, ő csépelte. Ha nem sikerült helyes irányba állítani, szétvert mindent, amit addig épített. (Akár egy karizmatikus Terminátor.)

A vezető lelkész ezt férfiasságnak is nevezte. Mivel a hívők maximálisan igyekeztek végrehajtani mindent, amit prédikált, néhány házasság ok nélkül kihűlt. Mikor a vezető lelkész ezt megtudta, korrigált a tanításon: azt kiabálta az összejöveteleken, hogy „ne legyél bunkó a feleségedhez. Becézgesd az asszonyt. Hagyjál a zsebedben egy kis aprópénzt, hogy amikor kutat a nadrágodban a feleséged, találjon valamit!”. Németh Sándor hangosan elmondatta a férfiakkal, hogy gyengéden szeretik a feleségüket, és viszont (mellesleg: amíg nem avatkozott bele a házasságokba, ez a kérdés fel sem merült). Ugyanígy sokan elhitték, hogy a szeretet legmagasabb kifejezési formája a szüleik felé, ha hirdetik nekik az evangéliumot. A tisztelet pedig az, ha pénzt adnak nekik. A hívek arról megfeledeztek, hogy az evangéliumot a cselekedeteikkel is hirdethetnék, amelyekben szeretet van. Szüleik felé pedig akkor is vannak kötelezettségeik, ha azok nem térnek meg.

A vezető lelkész azt, hogy az érzelem kimaradt a „szerelemből”, teológiailag azzal magyarázta, hogy az érzelem a psziché (a lélek) része. Németh Sándor attól tartott, hogy a psziché (az érzelem) akadályozza a szellemi fejlődését. A vezető lelkész nem tudta test, lélek, és szellem harmonikus egységében látni az újjászületett

embert. (A „szellemi” kifejezésen nem intellektust kell érteni, hanem a természetfeletti, a nem látható, mennyei dolgokkal való foglalkozás képességét. Pál apostol után szabadon: „az odafelvalókkal törődjetek, ne a földiekkel.”)

A vezető lelkész a legnagyobb szellemi szakértőnek adta ki magát, aki belelát a szellemvilágba. Mutogatta, hogy „ott ül a fejedben egy démon”. A hívők elhitték, hogy szabad szemmel is látja: „amott van a gonosz szellem.” A Szentlélek nem győzött futkározni, ahogy ide-oda küldözte. Az emberek rettegtek attól, hogy beléjük lát (Istentől nem féltek ennyire, őt jobbnak ismerték). Senkinek sem volt kétsége afelől, hogy Németh Sándor úgy ismeri a szellemvilágot, mint Puskás Öcsi az aranycsapatot. De a szeretettel, az irgalommal sohasem tudott mit kezdeni. Úgy érezte, ez a gyengék, a nyavalygók, az erőtlének világa. A prédikáció első felében most is azokat gúnyolta, akik gyengédek egymáshoz („tyu-tyu-tyu-tyu” — mondta). Tőle ilyet ne várjanak. És kezdett közelíteni az üzenet felé.

Az első sorokban ülők akkor már tudták: sok újat nem hallanak. Németh Sándor érzéketlen volt az emberi szenvedésre, a sajátját leszámítva. A karácsonyi hites gulyásagyú neki a gyülekezeti tévéműsor legjobb felvételeit jelentette. A sorban állók az ő számára nem léteztek. Az irgalmas szamaritánusról csak úgy hallottuk prédikálni, hogy aprította a papot és a lévitát (mint a katolikus klérus szimbólumait). A démonok viselkedése izgatta, de a szamaritánus szívébe nem látott bele. Ezért a környezetében egyre inkább kérdésé vált: vajon megismerte-e Istent valaha olyannak, amilyen. Többen gondolkodtak azon: Németh Sándor milyennek képzei Krisztust? A Biblia definíciója így szól: az Isten szeretet. A Hit Gyülekezete pedig e területen meg sem közelítette a bűnös, pogány polgári világot (amelyről írva van, hogy „a gonoszságban vesztegel”).

Németh Sándornak a gyülekezetben sohasem volt barátja. Talán a családjában sem. A karizmatikus új hullám egyik legnagyobb bizonyosságaként emlegette: soha nem hitte volna, hogy a gyerekei egyszer élvezni fogják a társaságát. Voltak emberek, akik közelebb álltak hozzá, és voltak, akik nem. De barátként viselkedni nem tudott senkivel. Néhányunkba időnként megpróbált kapaszkodni. Olyan kétségbeesett, depressziós telefonhívásokat nem kaptunk senkitől, mint tőle (leginkább az újhullámos nevetés idején). De ha valaki megnyílt feléje, a legváratlanabb pillanatban belerúgott. Akit

sikerült betörni, mélyen megvetette. Aki kiszolgáltatta magát, azt lábtörőnek használta.

Különféle stratégiák léteztek Németh Sándor megfékezésére. A presbiterek közül Nemes Pál volt a legnagyobb taktikus, de csak egy súlyos gyomorfekélyig vitte. Pedig felkészült minden eshetőségre: egy helyett hat mikrofont tartott készenlétben, hogy be ne „fűrödjön”. A másik véglet Piszter Ervin volt: ő igyekezett úgy viselkedni Németh Sándorral, ahogyan normális emberek szoktak. Ma őt tartja legnagyobb ellenségének.

Németh Sándornak a túl jó barátságok gyanúsak voltak. Úgy érezte, lazítják a tőle való függést. Emiatt kellett a könyveket is elégetni. Bármilyen kapcsolat azzal a veszéllyel járt, hogy alárendeltjei „elszakadnak a kenet forrásától”, ami ő maga. Nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy embereit megóvja az egészségtelen lelki kapcsolatoktól. Telefonon külön-külön felhívta őket, és elmondott minden rosszat a másiktól. Igyekezett lerombolni a naivitásukat, amely szerte az egymással szembeni bizalom alapja. Végül felhívta a figyelmüket arra, milyen súlyos szellemi következményekkel járhat a barátkozás.

Néha a túl közel álló barátok egyikét kérte meg, szorítsa ki valamelyik szolgálatból a másikat. A kiszorítottak pedig nem szólt egy szót sem. Legközelebb neki kellett a barátját „taccsra tennie”. Presbiterek közös nyaralásáról szó sem lehetett. Volt időszak, amikor meg voltunk győződve arról, hogy mindez a mi érdekünket szolgálja. Vigyáz a szellemi fejlődésünkre, tévedéseinktől is megóv bennünket a jó pásztor.

Németh Sándor a barátságot egyetlen alkalommal használta fel. Nagy Iván frissen kinevezett igazgató volt a gyülekezeti iskola élén. A vezető lelkész attól tartott, hogy megbotráncozik, ha meglátja, hogyan működik a Hit Gyülekezete. Nem érti, hogy „az egyház más, mint a világ”. Ott demokrácia van, itt pedig teokrácia. Ettől kezdve a kényes ügyekben rajtam keresztül adta az instrukcióit.

Még a tanév indulása előtt kérte, hogy Szekeres Gittát (Szekeres Gyuri feleségét) észrevétlenül szorítsa ki a vezetésből, mert rátelepszik az iskolára. Németh Sándor emlékeztetett arra, hogy az ő felesége, Németh S. Judit nem akármilyen szakember: gimnáziumi tanár volt (tizenhárom évvel ezelőtt). Neki kell az iskolát a háttérből irányítania (ez lesz a Szentlélek vezetése). A vezető lelkész szerint a Szekeres familia „el van szállva”, illegális befolyásra tett

szert. Pedig ez nem a Szekeres család iskolája — mondta Németh Sándor —, hanem az övé.

Szekeres Gyurinak elküldte a „selyemzsinórt”: megüzente, hogy egy ideig ne foglalkozzék semmivel, pihenjen. Este Jézabelről, az uralkodó, illegális hatalmat gyakorló asszonyról szolt a prédikáció. Alig néhányan tudtuk, hogy most sem a Bibliáról, hanem Szekeres Gittáról beszél.

A presbiteri szobában rendszerint szikrázott a levegő. De az sem volt mindennapi, amikor Németh Sándornak jó kedve támadt: egyszer behívta Pajor Tamás hét év körüli kisfiát a felnőttek közé, és a többi vezető előtt űzette vele az apjából a démonokat. A gyerek zavarban volt, látva, hogy apja négykézláb áll Németh Sándor előtt. Ez a kedves gesztusok közé tartozott, illet nagyot nevetni. De az örömmel volt más forrása is: ha Németh Sándor porig alázott valakit, és az illető összeomolva állt előtte, még bevitte a kegyelemdöfést. Ezután felénk fordult, és kacsintott egyet. (Innen tudtuk, hogy élvezte.) Riadtan visszamosolyogtunk. (Pedig a megalázott ember a barátunk volt.)

Egy háromnapos összejövetelen Németh Sándor annyi embernek gázolt az önéretetébe, hogy jégcsap lett körülötte mindenki. Ilyenkor azt prédikálta, hogy kétféle keresztény van: az érzékenyek, és az egészséges lelkűek. A harmadik nap végére az alkalmazkodás, a félelem múlni kezdett, az első sorokban feszült az indulat. A vezető lelkész a megoldást nem abban látta, hogy bocsánatot kér azoktól, akiket igaztalanul megbántott. Ehelyett arról tanított, „hogyan kell egy kereszténynek a testvéri szeretetet feltámasztania magában”. Először elsorolta: ne gondold, hogy igazad van, ne hidd, hogy Isten elnézi a neheztelést neked. Ne fújd föl magad, ne ápolgassd a keserűséget. Isten gyűlöli azt, ha haragszol. Olyan vagy, mint Káin, aki megölte testvérét, Ábelt. Szeresd a felebarátodat (vagyis Németh Sándort), mint önmagadat.

Ezután megadta a receptet, hogyan tudjuk a szeretetet felgerjeszteni magunkban „ajándékok által”.

— Amikor ajándékot adok egymásnak — mondta —, felszabadul a szívetek a megajándékozott felé. Ajándékozatok egymásnak órát, nyakkendőt, aranyláncot.

— Ezt fogsz tőlem kapni — súgta az első sorokban ülő egyik vezető, akiről akkor már két napja szoltak a legdurvább prédikációk. És megmutatta, mit.

A lelátón ülőknek fogalmuk sem volt arról, mi zajlik a háttérben. Vették „Isten üzenetét”. Nekik „a Szentlélek prédikált”. A presbiterek rezzenéstelen arccal ültek. Készenlétben, hogy a szeretettatítás közben mikor csap le a mennykő.

Nem így Balogh Feri, a Bergendy együttes egykori énekese, a dicséretzenekar szólistája. Ő úgy érezte, neki azt helyezte szívére a Szentlélek, hogy a pásztornak adjon ajándékot. Nem csoda, hisz tőle félt a legjobban. Annyi bántást életében nem kapott senkitől. Beteges függőségbe került tőle, ő volt az idomítás csodája. A szája is remegett, ha meglátta. Németh Sándor pedig a szolgálalelkűséget utálta benne legjobban, amelyet ő plántált belé.

A prédikáció alapján helyénvaló volt, hogy az énekes neki adja a legnagyobb ajándékot. Balogh Feri ezt őszintén gondolta: azok közé tartozott, akik haragudni sem mertek. Legfeljebb a szorongása és a félelme nőtt, mert mindig magában találta meg a hibát. Ettől még esetlenebb lett, amiért aztán még jobban megalázták.

Balogh Feri ekkoriban nem énekelhetett a színpadon. Kiszolgáltatott helyzetben volt, hiszen minden korábbi fellépési lehetőséget évekkor korábban lemondta. Szórakoztatóipari démonokat nem hozhatott a dicséretbe. Amikor döntenie kellett, a hírnév és a pénz helyett a gyülekezetet választotta. Némi aprópénzért hetente kétszer a Hit Gyülekezete tagjainak énekelt. Ez volt az élete. Örömmel kellett énekelnie, pedig időközben eltemette négy gyermekét. Amikor a dicséretből kitétek, szó szerint kicsúszott a talpa alól a deszka.

Németh Sándor szűk körben ezt azzal indokolta, hogy Balogh Feri a benne levő cigány szellemet osztja meg a közönséggel. Előadói stílusában démonok vannak. Neki csak annyit üzent, hogy pihenjen.

Balogh Feri a prédikáció után úgy érezte: itt az ideje, hogy kifejezze háláját a vezető lelkésznek. A délelőtti és a délutáni istentisztelet között elment, és közel nyolcvanezer forintért (legalább kéthavi fizetése lehetett) megvette a környéken fellelhető legdrágább öltönyt. Az üzlet talán éppen arrafelé esett, ahol egykor Németh Sándor lakott, és pályája elején, feleségével a kukákat takarította.

Balogh Feri nem adhatta át személyesen az ajándékot Németh Sándornak. Csak a biztonsági szolgálatig jutott, de boldog volt. Alázatosan vette tudomásul, hogy nem léphet a szent földre. Nem is lenne méltó. Ezért Petrőcz Leventét kérte meg, vigye be az öltönyt a

pásztornak. Aztán jóleső érzéssel, hálával a szívében visszaült a helyére. Örült, hogy szólt hozzá az Úr. Úgy érezte, az ajándék tényleg képes felszabadítani a testvéri szeretetet az ember szívében.

Petrőcz Levente beakasztotta az ajándékot a libamájak közé, a vezető lelkész szobájába. Németh Sándor megérkezett, és meglátta a ruhát. Megkérdezte, mit keres az öltöny a szobájában. Amikor megtudta, kitől kapta, megdöbbsent. Tudta, hogy Balogh Ferinek súlyos anyagi gondjai vannak (leginkább azért, mert ő nem fizeti meg). És azt is, hogy rosszul esett neki a mellőzés. Aztán rekedt hangon megszólalt:

— Hogy jön ehhez a Balogh Feri? Milyen megalázó!

Tett néhány kört a szobában, majd az öltönyre mutatva folytatta: ilyen rongyokba ő nem öltözik. Neki már évek óta megvan a szobája Amerikában, aki testre szabja az öltönyeit. Ez nem is márkás. Biztos hamisítvány.

— Nézzétek — mutatta a presbitereknek. — Micsoda ócska stílus. Ilyet én soha fel nem vennék.

Még egyszer végignézte a megroggyant ruhadarabot, és kifejtette: milyen primitív, cigány ízlésre vall. Hogyan alázhatja meg őt így egy ember? Petrőcz Levente felháborodva mondta: „Az. Az. Igen.” Majd a pénzszámláló szobában dugta el az öltönyt (ahol akkor még serény munka folyt). A pásztor ne is lássa többé.

A vezető lelkész akkor a vezetőkhöz fordult:

— Ezt mondom nektek napok óta. Meg vagytok sértődve, pedig semmit sem értek. Csak itt vagytok, semmit sem csináltok. Ezért nem figyelnek az emberek a Szentlélekre. Én nem erről beszéltem. A ti hanyagságotok miatt mennek félre az üzenetek.

Németh Sándorból dőlt a keserűség.

— Kár is bármit csinálni — legyintett. Balogh Feri tönkretette a jó atmoszférát, az esti szolgálatot. Hogyan álljon így tízezer ember elé?

A főemberek a fejüket csóválták: „hogya is lehetett ilyen hülye a Feri?” Németh Sándor tovább becsmérelte az ajándékot. Forgatta. Színe sincs. „Abszolút, abszolút” — mondta Piszter Ervin rangidős presbiter. Majd elsomfordált. A többiek — figyelve az „öregek” mozgását — menekültek, amerre láttak.

Az öltöny sorsa hetek múlva dőlt el. Németh Sándor visszaküldte Balogh Ferinek, aki boldog lehetett: kapott egy értékes ajándékot a pásztorától. Ráadásul olyat, amilyen nyilván tetszik neki, hi-

szen ő választotta. Később, amikor különösen félt, vagy a szeretetét akarta kifejezni Németh Sándor iránt, ebben az öltönyben énekelt. Németh Sándor ilyenkor a szokottnál is morcosabb képet vágott. A presbiterek ijedten néztek körbe: nyomás van. Pedig még a démonok is értették: itt ért véget a szeretetről szóló tanítás.

„Mit kerestél te ott?”

A Hit Gyülekezetébe azért mentem el, mert olyasmit észleltem, ami izgatott. Végére kellett járnom a kérdésnek, amely nem hagyott nyugodni: csak nem ezek a néha kótyagosnak tetsző fiatalok találták meg, amit bíborosok már nem is keresnek? Még az is megfordult a fejemben: talán az lenne méltó Istenhez, ha éppen ők ismernék meg. Nem „fölfújt hólyagok”. Istenhez az való, hogy istállóban születésék, úgy jöjjen el a világra. Arra már korábban rájöttem, hogy a prímási palotában kár volt Jézust keresni.

„Áldjon meg az Úr!” — köszöntöttek a sportcsarnok bejáratánál. „Dicsértessék” — makogtam csendesen, hogy lássák: vannak ismereteim. Igaz, a katolikus egyházat és a többi keresztény felekezetet akkor már nem sokra becsültem. Tapasztalataim arról győzték meg, hogy Isten vagy nincs, vagy ha létezik, azok az emberek nem ismerik.

Racionális megfontolásból tanultam filozófiát, teológiát, szociológiát, jártam mindenféle felekezetben. Arra voltam kíváncsi: van-e Isten, van-e abszolút igazság. Nem gondoltam, hogy én lennék az első naiv fiatalember, aki titokban érdeklődik e kérdések iránt. De be kell vallanom: engem kifejezetten pragmatikus szempontok vezettek. Ha van Isten, akkor meggondolatlanság figyelmen kívül hagyni ezt a tényt. Ha nincs, felesleges lépéshátrányt szenvedni relatív érvényességű ideák miatt. Akkor minek esendő emberi eszméket abszolutizálni, s ahhoz mérni az életet? Ha nincs Isten, józanul szembe kell nézni a szörnyű valósággal: az ember a mércéje mindennek. És ha így van, már csak azt kell eldönteni: mivel töltssem a hátralevő drága időt. Hős legyek, mint Indiana Jones, vagy gazember, mint III. Richárd?

Látogatásom a Hit Gyülekezetében azzal az eséllyel kecsegtetett, hogy Isten mégis létezik. De én elfogadtam volna azt is, ha nincs. Nem a sok zagyvaságból gondoltam erre, amelyet némely gyülekezeti tag összehordott. A változás nyugtalanított, amelyen ezek az emberek átestek. Mert megváltak. Aztán kézzel-lábbal próbálták kifejezni: valami nagy dolog történt velük. De mi? Nem

tudták elmondani, de mindenre képesek lettek volna érte. Gondoltam, biztos van a „főnökök” között valaki, aki ezt meg tudja magyarázni.

Mivel sokat beszéltek egy Németh Sándor nevű emberről, aki állítólag vezető lelkész (és a legkevesebb, amit tudni lehet róla, hogy tökéletes), halogattam a látogatást. Nem tetszett a feltétel nélküli rajongás, ahogy a gyülekezet beszélt róla. Mintha nem is ember lenne. Ehhez túl jól ismertem a történeti előképeket. Akkor enyhültem meg, amikor valaki kibökte: Németh Sándor csak azért nagy ember, mert sokat tud arról, amit ők megismertek. De nem őt kell követni.

Néhány barátom felelőtlenül azzal biztatott: oda jár Hack Péter SZDSZ-képviselő is. Egy liberális mit keresne tekintélyelvű diktatúrában? A végső lökést egyik tanítványom adta, aki egy váratlan pillanatban azt mondta: „Jézus szeret téged.” Jólesett, hogy ezt mondja. A közlés naivitásán túl, volt valami különleges abban, amit mondott. Nem azért, mintha elhittem volna, hogy igaz, hiszen Jézusnak (akiről abban a pillanatban még azt sem lehetett tudni, létezik-e) erre semmi oka nem volt. De ez a lány végre nem Németh Sándort magasztalta, hanem Krisztust. És úgy, mint aki tudja, kiről beszél.

Elmentem hát a gyülekezetbe, de majdnem visszafordultam. Nem tartottam normálisnak, hogy fiatal lányok Németh Sándor-kazettáért álljanak sorba. Megnyugodtam, amikor Bibliát nyomtak a kezembe. Ilyesmi a Pázmány Péter katolikus teológián velem soha nem fordult elő. Megnéztem: nem Németh Sándor írta.

Első benyomásaim a vártnál jobbak voltak. A Hit Gyülekezte nem egy beszűkült kisegyház képét mutatta. A közvetlen hangvételű prédikáció azonnal meggyőzőtt. Úgy tetszett: tudják, miről beszélnek. Átélték, amit mondanak. Ráadásul összhangban állt a kezemben levő Bibliával. Életemben először hallottam prédikációt, amely az Írással foglalkozott. A teológián tanultam retorikát, de ott senki sem mondta, hogy az igehirdetőnek a Bibliáról kell beszélnie.

Elborzadtam a gondolatra. Mégis igaz a megváltás? Meg lehet tisztulni? Mindent előről lehet kezdeni? A rendszerváltás pillanatában létezik egy közösség, amely ezt tudja? Itt áll a világ legnagyobb igazságával. Hiteles. Ismeri Istent, és liberális politikai elveket vall. A szabadságot hirdeti. Nem tűr hamis tekintélyt. Nem köt kompromisszumot.

Meglepődtem, amikor a vezetőket megláttam: nem olyanak látszottak, mint azok a bugyuta bizonyágtevők, akik engem győzködtek. Németh Sándor ugyan nem tudta az egyes számot a többes számmal egyeztetni, de a nagy dicsőítés után jólesett ezt hallani. Másrészt teljesen beleillett a várakozásomba („a világ nemtelenjeit és megvetettjeit választotta ki magának az Isten, és a semmiket, hogy a valamiket megszegyenítse” — írja Pál apostol). Jó volt látni, hogy a profizmus leple alatt megvillant az esendőség. Akkor még nem ismertem a kulisszatitkokat, de hallottam: az már a gyülekezet konszolidált időszaka volt. Németh Sándor már nem viselt öltönyhöz csehszlovák Botas edzőcipőt, s ezen fellelkesülve azonmód prédikálta is: „polgárosodjatok!”

A Hit Gyülekezete akkor már alapos fejtörést okozott néme-lyeknek. Amikor a Folyondár utcába kerültem, a gyülekezet kihí-
vást jelentett azoknak, akik szerettek mindent ellenőrzésük alá von-
ni. Megmondani, mi micsoda. A Hit Gyülekezete népszerűsége
egyre nőtt, tevékenységét nem lehetett korlátok közé szorítani. Nem
lehetett „hivatalossá” tenni, kézlegyintéssel elintézni, s nem tűrte a
pórázt sem. Nem folyamodott (akkor még) állami támogatásért,
ezért zsarolni sem lehetett. A rendszerváltás után ott állt az ország
lelkiismerete előtt egy vallási közösség, amely nem kollaborált a
kommunista hatalommal. Nem akart megfelelni senkinek, szóki-
mondó volt és őszinte. Polgári-liberális politikai elveket hirdetett:
parlamenti demokráciát, piacgazdaságot, jogállamiságot, törvény
előtti egyenlőséget, ideológiailag semleges államot, lelkiismereti
szabadságot. Antiklerikális, szabadelvű, ugyanakkor mélyen hívő
társaság volt. Sőt, azt vallották: Krisztus követői nem is lehetnek
mások. Kezdetől fogva következetesebben vallották a szabad tár-
sadalom alapelveit, mint a rendszerváltó pártok, tisztább, szabadabb
demokráciát hirdettek, mint ahova a rendszerváltás Magyarorszá-
gon visszacsúszott. A Hit Gyülekezete tagjait nem érintette az álta-
lános értékvesztés. Azt hirdették, hogy „mozgalmuk” visszatérés az
igazi kereszténységhez. Ezért özönlöttek a vallásos képmutatást
megunt, az életidegen felekezeti szigorba belefásult, a kiüresedett
„történelmi egyházakból” kiábrándult fiatalok a gyülekezetbe.
Megigazultak hit által, majd a vízkeresztségben „felszabadultak
a bűn uralma alól”. Tisztán élhettek, ahogy szerettek volna.

A rendszerváltást követő csalódott, boldogtalan világban ők
provokatív módon boldognak látszottak. „Igazság által vagyok

erős” — mondták a Biblia szavaival. A pártállam összeomlásával bennük nem „omlott össze egy világ”, mert soha nem is építettek erre a világra. Sugárzott belőlük a magabiztosság. Állították, hogy a történelmi felekezetek elvesztették, de ők megtalálták Istent. Miért éppen ők? Mert hittek az Igében, és nem azt magyarázták, miért nem úgy igaz, ahogy írva van. Amiről azt mondja a Biblia, hogy bálványimádás, ami elválaszt Istentől, arról ők nem mondják: csak „tisztélet”. Mindenki megtalálhatja Istent, ha nem fontosabb neki az egyház, a gyülekezet vagy a száraz tradíció. Ha nagyobb a tekintélye Istennek és az Igének, mint a papnak.

A tapasztalat mellettük szól. Életük meggyőzően állította szembe a kételkedőket a kérdéssel: lehet, hogy az Írás mégis igaz? Nem csak az ember transzcendens vágyait kifejező „irodalmi mű”? A Názáreti tényleg Isten fia? Ha a kereszt és a megváltás igaz, akkor ez nem lehet hatás nélkül az ember életére? Hogy akkor nemcsak a kommunisták, de a velük összefonódott papok is becsaptak bennünket? Megkapták a kulcsot, de az ajtón nem mentek be, és másokat sem engedtek be? Hogy a vak vezette a világtalant? Hogy elfelejtették megmondani: Isten megszólítja az embert? Hogy erre a megtérés a válasz? Hogy felnőtt korban, tudatos döntés nyomán újjá kell születnie mindenkinek víztől és Szentlélektől? És akkor kinyílik egy új világ? Hogy mindezt lehet vitatni — de aki megteszi, megváltozik? Találkozik Istennel, és megtapasztalja, hogy „általment a halálból az életbe”?

Amikor először elmentem a Hit Gyülekezetébe, mit sem tudtam erről. Az esztergomi Tanítóképző Főiskola tanáráként azon aggódtam, hogy újabb szekta szedi áldozatait. Amíg nem láttam meg bennük mindezt, nem voltam különb, mint szegény Semjén Zsolt hiperkatolikus államtitkár.

Győry Csaba tanszékvezető — aki egyébként is kiváló ember — a materialistáknak a vallásos embereket megszegyenítő toleranciájával védte őket: a hit magánügy. Mindenkinek joga van Istent úgy keresni, ahogy akarja. Hatalmi eszközökkel senki sem korlátozható. Most múltott ki a rendszer, amelyben az állam mindenbe bele szólt. Eddig Leninnek kellett hinni, ezután a pápának lesz kötelező? A halál pillanatában mindenki egyedül marad. Magányában mindenkinek lelkiismerete szerint kell majd számot adnia életéről. Békességben kell meghalnia. Ki szólhat ebbe bele? Ki vállalja ezért a felelősséget? Azt kérdezte: mire tanítod a tanító-népművelő szakos

hallgatókat, ha az ember legszentebb jogát nem ismered el? Ha pedig a vallás ürügyén bárki törvényteleniséget követ el, a rendőrség és a bíróság majd számon kéri.

Az emberi jogok iránti érzékenységet a Hit Gyülekezetében tanultam. A kisebbségi lét védelme lényeges emberi jogi elvek újrafogalmazására készítette a gyülekezetet, amelyben magam is részt vettem. Ez volt az alapja az SZDSZ támogatásának. A gyülekezet kezdetben azért állt az SZDSZ mellé, mert a párt azokat az elveket képviselte, melyekkel egyetértett. Nem pénzért, hatalomért, pozícióért politizáltunk. Azt hittük, Németh Sándor is ezt teszi.

Egyszer Győry Csaba azt kérdezte: nincs-e ellentmondás abban, hogy a szabadságot, a pluralizmust olyan szervezet dobogójáról hirdetjük, melynek felépítése hierarchikus, tekintélyelvű, élén egy kontroll nélküli vezetővel? Mi a különbség Németh Sándor és a római pápa között?

Németh Sándort akkor még nem ismertem. Hosszasan magyaráztam valamit Győry Csabának a demokrácia és a teokrácia, majd a tényleges teokrácia és az Istentől elszakadt „teokrácia” (vallási diktatúra) közötti különbségről. Jézus azt mondta, hogy „a pogányok fejedelmei uralkodnak azokon, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De ne így legyen köztetek, hanem aki közületek első akar lenni, legyen a ti szolgátok”. Tovább okoskodtam: Krisztus sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon. Jézus megmosta tanítványai lábát. A gyülekezetben a pásztor engedelmeskedik Istennek, és úgy viszonyul a „nyájhoz”, ahogy Jézus mondta. Ha elszakad Istentől, olyan lesz, mint a pogányok fejedelmei: uralkodik és hatalmaskodik a hívőkön. De aki megismerte Istent, nem tehet ilyet. Aki mégis megteszi, elszakadt Krisztustól. Akkor pedig már nem szabad követni. De nálunk ez nem fordulhat elő — szolt a magyarázat.

Győry Csaba hallgatott. Hitte is, nem is. Aztán megkérdezte: ki kontrollálja Németh Sándor tetteit?

— Isten — válaszoltam.

— Más nem?

— Más nem.

— Az kevés — mondta. — Isten túl sokat megenged.

Azt hiszem, Győry Csaba akkor döntötte el, hogy be nem teszi a lábát a gyülekezetbe. (Bölcs ember volt.)

Emberi jogi elvekért azonban nem szokás megtérni. Nem is

ez hozta össze a gyülekezet több tízezer fős tagságát. A csatlakozók beszámoltak arról: ha a Bibliát, mint „használati utasítást” követik, működni kezd. Ez az élmény hozta össze a Hit Gyülekezetében a professzort és a segéd munkást, az óvónőt és az operaénekest, a tradicionális keresztényt és a zsidót. A megtértek legnagyobb élménye az volt, hogy Isten változtatta meg őket. Csak el kellett fogadniuk Jézust, a Messiást. Aki megtért, és olvasta az Írást, más emberré lett. A radikalizmus volt a gyülekezet egyik vonzereje. Ahogy apadt a bűntudat, a szégyenérzet, a frusztráció, úgy nőtt a személyiség stabilitása.

Ez önmagában is elegendő lenne ahhoz, hogy valaki sikerebb, hatékonyabb legyen. De a lényeg nem ez. Az igazi élmény Isten természetfeletti beavatkozása volt. Az, ahogyan az embertől, a gyülekezettől függetlenül megnyilvánult. Annyira nem manipuláció eredménye, hogy mindig meglep. Nem az Istentől húzható „haszon” volt a cél. A legfontosabb: az Istennel személyesen átélt bensőséges kapcsolat. Leírhatatlan élmény volt érezni jelenlétét, szeretetét. Beszélni vele, megismerni a természetét. Az igazi titok ez volt. Mindez annyira belül zajlik, hogy senki nem férhet hozzá.

Nehéz ezt megértenie annak, aki nem tapasztalta. A Biblia szerint lehetetlen: a megtérés előtt el van zárva mindenki elől. „Érzéki ember nem foghatja meg, bolondságok neki” (ezt a hívók is tudják, ezért hirdetik előbb a megtérést). De bárki elképzelheti, milyen biztonságérzetet nyújthat a tiszta lelkiismeret, a bűnbocsánat. Elmúlt a haláltól való félelem, a bizonytalanság. A Hit Gyülekezetében jó helyen vagy, innen a menny felé tartasz. Enélkül megmagyarázhatatlan lenne, mi tette a Hit Gyülekezetét az egyik legösszetartóbb szervezetté Magyarországon. Németh Sándor szereti ezt magának tulajdonítani. Ám ez a hívők istenszeretetéből fakadt. Még akkor is, ha Németh Sándor soha nem merte magát rábízni erre a szeretetre.

A legtöbb kívülről (főleg azokat, akik nem kedvelték a gyülekezetet) mindig az érdekelte: mit keres ott annyi értelmes ember? Szakmájában is kiválóság. „Mit kerestél ott te?” Hát ezt: Istent. Nem voltunk hülyék. Nem lehetett volna ott tartani bennünket a zenével, tömegpszichózissal, NémethSándor-kultusszal, politikával, pénzzel (mi ott csak fizettünk), vagy bármi mással. Megtaláltuk Istent. Ez a magyarázata annak, hogy képesek voltunk mindenre. Megismerünk valamit, amit nem akartunk elveszíteni. Számunkra Isten nem

fogalom, teológia, mítosz volt, hanem valóság. A legcsodálatosabb személy, akit valaha ismertünk. Ha valaki képes ezt elfogadni, noha nem élte át, ebből az aspektusból gondoljon a Biblia szavaira: „ki-beszélhetetlen”, „amiket szem nem látott, fül nem hallott”, „sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől”. Kölcsönös szerelem. Mi odaadtuk az életünket neki, Ő „a markaiba metszett be bennünket” (Ésaiás). Nem hetenként egy órára az istentiszteleten, hanem életünk minden percében. Sajnálkozva tekintettünk azokra, akik sajnálkoztak felettünk. A kívülállók mindig kézzelfoghatóbb, „világi” magyarázatot kerestek. „Ez csak a duma, valaminek kell lennie a háttérben. Nyilván csalás az egész” — gondolták. Ezért nem tudták megfeyteni a lényegét. Emiatt fulladt kudarcba minden megfojtásunkra irányuló kísérlet. Nem tudták a gyülekezetet megragadni abban, amiben az ereje volt. És ezért nem tudták felismerni azt sem, mi a csalás. Minden célt tévesztett támadás csak erőt adott nekünk.

Megtérésem után nem sokkal magam is hallottam bizonyos túlkapásokról. De megértettem, hogy „az ördög harcol Isten népe ellen”, nekünk össze kell tartanunk. Úgy gondoltam, hogy nem történhet semmi a gyülekezetben, ami ne lenne kedves Istennek, mert Ő nem engedné. Ha valamit nem értek, az azért van, mert még nem tudok mindent. Biztonságban vagyok. Ezek az emberek Isten követői. Rájuk bízhatom magam. Ha nem így lenne, nem tudtam volna megtérni. A megtérésem után számtalanszor ellenőriztem, nem élek-e öncsalásban. Nem pszichózis áldozata vagyok-e? Nem hit-e ez a hitben? Nem önszugesztio? Istent nem zavarta a kételkedés. Elismerte a jogomat arra, hogy utánajárjak mindennek. Hajnali két órakor, egy nyári estén, amikor végére értem mindennek, letettem a fegyvert. Isten mintha nevetett volna.

Később már szégyelltem, hogy Németh Sándor „Istentől kapott tekintélyéről” először azt hittem, személyi kultusz. Hogy számomra túl nagy volt a hangerő. Hogy Németh ordítózása Hitlerre emlékeztetett. Hogy nem akartam „házi csoportba” járni. Hogy nem tetszett, amikor a testvérek megsemmisítették a könyvtáramat, kidobatták a szőnyegeimet, mert szerintük „démonikus minták” voltak rajta. Hogy nem értettem, miért kellett megszakítanom a kapcsolataimat azokkal, akiket szerettem. Hogy azt mondogattam: miért

kell karizmatikus bikkfanyelvet beszélnem attól, hogy megtértem. Hogy a gyülekezet gondolkodásmódjával ellentétben úgy gondoltam: az Úr ugyanúgy szereti azokat, akik nem tértek meg, mint bennünket. Hogy Istent irgalmasabbnak ismertem, mint Németh Sándor. Hogy nem láttam olyan kegyetlennek és bosszúállónak, mint Németh Sándor. Hogy úgy hittem: Jézus nem a hitbéli „túlóránkért” szeret minket, hanem önmagunkért. Hogy úgy éreztem: kezd elmúlni a megtérés öröme.

Mindenre volt magyarázat. Az idősebb keresztyének felvilágosítottak: a „mézeshetek” elmúlnak. Ez a normális. Jön a harc a Sátán ellen. Emiatt nem találtam gyanúsna a szorongást, amelyet Németh Sándor jelenlétében éreztem. A félelmet, ha csak az autóját megláttuk. Hiszen egy nagy „szellemi harcossal” állunk szemben, aki démonokkal, magával az ördöggel csatázik. Pedig a szorongást már akkor éreztük, amikor személyesen még nem ismertük. Még meg sem szólalt. Olyan megfélemlítő atmoszféra vette körül, hogy a gyülekezet vezetői legtöbbször sápadtan álltak mellette. (Mi, hívők addig azt hittük: azért félünk, mert kicsik vagyunk hozzá képest). Uzoni Pétert, a gyülekezet elnökét — hétgyermekes apát — többször láttam sírni. Németh Sándor hiába mosolygott (ilyenkor a megtiszteltetéstől mindenki elolvadt), a környezetében nem lehetett feloldódni.

Az ördög támadásának tulajdonítottam, hogy minél inkább azonosulok a gyülekezeti élettel, Isten — korábban megismert — jelenlétét egyre kevésbé érzem. Pedig én igazán „tűzközelben” voltam. Azon kevesek közé tartoztam, akiket Németh Sándor naponta felhívott, akikkel rendszeresen konzultált. A titkos politikai akciókba — ahogyan ő nevezte: a „kuruc rohamokba” — gyakran bevont. Szerkesztettem a Demokratikus Charta szórólapjait, Németh Sándorral közösen írtuk Hack Péter — SZDSZ-küldöttgyűlésen elmondott — politikai beszédeit. Postáztattam a Szent-Iványi István SZDSZ-frakcióvezetőnek titokban és jelképes üzenetként küldött pelenkát. Azok egyike voltam, akik a „főnököt” bármikor felhívhatták. De minél közelebb jutottam Németh Sándorhoz, annál távolabb kerültem Istentől.

Észrevétlenül fogadtam el a játékszabályokat. Isten országában nincs kételkedés, csak hit. Minden korábbi fenntartásom ellenére „igazi hites” lettem. Csodálattal tekintettem a presbiterekre, akik soha nem mondták nekünk — bármit is láttak a háttérben —, hogy

sok minden történik, ami összeegyeztethetetlen a Bibliával. Az új világban ők voltak a szakértők. Tudtak valami olyat, ami a „világi” nagy emberek előtt is zárva volt. Itt nem számított, hány diplomád van: csecsemő lettél. Éreztük a kiszolgáltatottságot, hiszen „szellemi” fejlődésünk az ő kezükben volt. Mint mondták: Isten rájuk bízott bennünket.

Mindenekelőtt pedig misztikus tisztelettel tekintettünk a vezető lelkészre, az istentisztelet főszónokára, Németh Sándorra. A magunkéhoz viszonyítva elképzeltük: neki milyen kapcsolata lehet Istennel. Úgy gondoltuk, éjjel-nappal Isten előtt áll. Az Úr jelenléte átitatta csontjait, Isten természete a jellemét. Akit megérint, betölti a Szentlélek. Isten úgy szól hozzá, mint hozzánk a trafikos. Az Ő bölcsessége tölti be a gondolatait, Krisztus minden értelmet meghaladó szeretete járja át a szívét. Mi, hívők kezdetben ezt éltük át. Milyen lehet akkor ő? Aki mellette lehet, olyasmit tapasztalhat, mint a tanítványok Jézus közelében. A Hit Gyülekezetében legszívesebben mindenki prédikátor lett volna, mindent odaadott volna azért, hogy Németh Sándor közelében lehessen.

Nem vettük észre, hogy más irányba kanyarodik az út („a keskeny ösvény”), mint amilyen elindultunk. Furcsa helyen találtuk magunkat: az ellenkezőjén annak, amihez megtértünk. A legborzalmasabb helyzetekben ordítoztuk teli torokból: „Halleluja! Dicsőség az Úrnak!” Pedig Németh Sándor hányszor figyelmeztetett bennünket, hogy vigyázzunk: a Biblia szerint „maga a Sátán is átváltoztatja magát a világosság angyalává”. De hiába. Onnan jött az ördög, ahonnan nem vártuk.

A mi Móriánk

Hogyan is változott meg minden? A vezető lelkész tekintélye kezdetben az igehirdetésre épült. A Hit Gyülekezete összegezte a protestáns mozgalmak által újrafelfedezett bibliai igazságokat. A reformáció szellemében visszatért az Íráshoz a hagyományokkal szemben (Scola Scriptura). Megértette Jézus megtérésre való felszólításának lényegét: senki sem születik kereszténynek. Mindenkinek meg kell tértie. Hiába fogan keresztény szülőktől, attól még nem keresztény. Szülei hite nem teszi azzá. Az egyházi iskola vagy az oktatás sem. Mert „ami testtől született, test az, de ami szellemtől született, szellem az”. Újjászületés nélkül senki sem ismeri meg Istent. „Visszabújhat-e az ember az anyja méhébe, hogy újonnan szülessen? Hogyan születhetik újra az ember, ha vén?” — kérdezte Nikodémus. „Vízről és Szentlélektől” — válaszolta Jézus. De hogyan kell víztől, és hogyan kell Szentlélektől?

A Hit Gyülekezete tagjai meg voltak győződve arról, hogy a különféle felekezetek — attól függően, milyen válaszokat adnak erre a kérdésre — eldöntötték híveik sorsát. Mert vagy úgy kell újjászületni, vagy nem. Vagy eltalálják, vagy nem. Ha nem találták el, és nem úgy kell újjászületni, ahogyan ők mondják, az több mint műhiba. Hiába gondolják, hogy üdvösségük van: ha sem maguk, sem híveik nem születnek újjá, akkor nincs. Valakinek pedig tévednie kell, hiszen a különböző felekezetek egymást kizáró elveket vallanak.

A gyülekezet integrálta a baptisták által gyakorolt felnőttkori vízkeresztséget, amely a megtéréssel együtt katartikus élményt jelentett. Olyat, amilyenre csecsemő korában ember még nem képes. A pünkösdi mozgalom fedezte fel a Szentlélek-keresztség újra átélhető élményét.

A Hit Gyülekezetét „megigazulttá” tette, hogy gyakorolta a kereszténnyé válás három alaplépését (megtérés, vízkeresztség, Szentlélek-keresztség). Lenézte azokat, akik ezt nem ismerték. Nem tartotta kereszténynek azokat, akik ezt elmulasztották, vagy másképp tették meg. Kétségbe vonták mindenki üdvösségét, aki nem

tartozott közéjük Ám ezenkívül más, követendő bibliai elvet szinte nem ismertek (Németh Sándornak a pénzről, a hatalomról és a tekintélyről szóló sajátos tanítását, valamint a démonűzést és a hit által való gyógyulást leszámítva). A vezető lelkészt (meg)elégedetté tette, hogy a megtérést és az újjászületést megtalálta. Ennél tovább azonban nem jutott a Bibliában. Arról kevés szó esett, amit Jézus mondott: legfőbb parancs a szeretet.

Ha Németh Sándor nem ismeri meg a megtérés igazságát, és annak az erejét, talán pártot alapít vagy maffiát. Szüksége volt egy ütőképes szervezetre, ahol hatalommal, pénzzel rendelkező korlátlan főnök lehet. Ezt a lehetőséget az újjászületett, karizmatikus egyház keretei között találta meg. Németh Sándor kisajátította a megtérők istenélményét, és a maga hasznára fordította. Az alázasos szívű megtérők seregéből így lett a Hit Gyülekezete elszánt, militáns szervezet, amely a vezető lelkész ambícióját szolgálta. Németh Sándornak minden vágya az volt, hogy a háttérből irányítsa a politikai életet (és mindent). Szilárdan hitte, hogy ez így is van. Keresztapát alakított, és az is volt. Rajongott a különféle titkos társaságokról szóló irodalomért. Gyakran viccelődött azzal, hogy önálló „páholyt” alapít. Néha úgy éreztük, a kereszténység már csak kerete egy céljaiban függetlenedett szervezetnek. Isten, ha akar, beszálhat. A Hit Gyülekezete mindvégig kétarcú volt: egyrészt újjászületett emberek hívő közössége, másrészt nagyzoló, „speciális célokra” törő „titkos társaság”. Isten és Németh Sándor ötvözete. Egyház és maffia.

A hívőket az újjászületés élményét követően, a „mézeshetek” elmúltával észrevétlenül „átprogramozták”: Isten helyébe Németh Sándor lépett. Ő lett a legfőbb tekintély. Egy vérbeli hitese azt még eltűri, hogy Istent bírálják, de hogy Németh Sándort kritizálják, azt soha. A hívők kezdtek bálványukra hasonlítani: Németh Sándor (és felesége) a „saját képére és hasonlatosságára” formálta őket.

Ez volt az alapja a külvilág kettős megítélésének: csodálták a megtérés és az újjászületés gyümölcseit, ám elborzadtak, amikor a hívőkben látták kirajzolódni a vezető lelkész vonásait. A Hit Gyülekezetét sok támadás érte jogosan, de irigységből (is). Attól függően, melyik énjét vizsgálták.

Végignéztem egyszer, hogyan próbálták katolikus fiatalokkal énekeltetni a dalainkat. Siralmas volt. A pap — aki az alkalomra „karizmatikus” lett, vagyis farmert öltött — a végén dühösen kifa-

kadt: „Miért nem tudtok úgy énekelni, mint a hitések? Átszellemülten, felszabadultan?” Odaszóltam nekik: „Mert azt nem lehet megjátszani.” Megtérésem után Esztergomban néhány bigott katolikus céltáblája lettem. Egyszer egy fiatal kispap titokban elmondta: azért dühösek, mert szeretnének megtérni, de nem tudják, hogyan kell. Úgy érzik, nem születtek újjá. Arra kért: mondjam meg, mi a gyülekezet titka. Elmondtam neki, de elszomorodott. Elismerte, hogy a Biblia ezt mondja, ám ez nem egyezik a Vatikán tanaival.

— Ez is a megtérés része — mondtam. — Azt fogadom el, amit Isten mond.

Erre már oda sem figyelt. Amint az esztergomi református lelkész sem, akitől a helyi hitések vásároltak Károli-Bibliát. Minden ürügyet kihasznált, hogy hallgathassa a fiatal megtérteket. Azt mondta: e tekintetben szeretne olyan lenni, mint ők. De azt nem akarta megtenni, amit ők megtettek.

Ám ugyanilyen elképedve tekintettek az emberek arra a kíméletlenségre, fanatizmusra, számító kétszínűségre és arroganciára, amit a hitések nagy részénél tapasztaltak. A mindent átható felsőbbrendűség tudata, az erőszakosság hihetetlenül taszító volt. Ez a ketősség kísérte mindvégig a gyülekezet tagjait. Amikor a külvilág Isten jelenlétét látta bennük, azt kívánta, amikor Németh Sándor jegeit, azokat utálta.

Sok jóindulatú kívülrálló, aki többet megértett Isten szeretetéből, mint a karizmatikus Hit Gyülekezete valaha, sóvárgott az újjászületés élménye után. És voltak hitések, akik mindezt átélték, de sokra nem jutottak vele, mert még a materiális világ emberi normái is különbek voltak, mint az ő cselekedeteik.

Németh Sándor sohasem engedte, hogy a hívek szembenézenek „üldözésük” valódi okaival. A vezető lelkész mindig a kritikusok ellen uszította őket. A Hit Gyülekezete egyik összetartó ereje az a gyűlölet volt, amelyet Németh Sándor az aktuális ellenségekre összpontosított (ellenség az, aki Németh Sándor mindenhatóságát elutasítja). A vezető lelkész nagy beszédeket tartott, felkorbácsolta a hallgatóság indulatait, majd gondosan megnevezte a célpontokat: a katolikusokat, a politikusokat, a gyülekezetből kiváltakat. Bárkit, aki őt korlátozni akarta. Addig tombolt, amíg nem látta, hogy a gyülekezeti tagokban ugyanaz a méreg forr, mint benne. Volt, hogy évégett hat órán át beszélt.

A hívők újjászülettek, de „csecsemőkorukban” elrabolták

őket. Németh Sándor tulajdonai lettek. Mindez könnyen ellenőrizhető: ha Németh Sándor ellentétbe kerül azzal, amit Isten mond (ez a feltételezés önmagában „istenkáromlásnak” számít), nem kétséges, hogy a gyülekezet tagjai kinek adnak igazat. A vezető lelkes húsz év alatt utolérte az ezeréves katolicizmus tekintélyelvűségét: a pápa tévedhetetlenségét nem hiszik annyian a katolikus egyházban, mint Németh Sándorét a Hit Gyülekezetében. A különbség az, hogy a katolicizmus a maga véres századaival már túlélte, hogy megmérje a világ. A Hit Gyülekezete ezt mindeddig elkerülte.

Ez a kettősség határozott meg mindent. Ami a Bibliából fakadt, igaz volt. Amit Németh Sándor ehhez hozzátett, az hamis. A Hit Gyülekezetében kezdetben megtértek az emberek. Láttam hihetetlen gyógyulásokat. Súlyos drogosok szabadultak meg a függőségből egyik pillanatról a másikra. A Hit Gyülekezetében esetenként a démonokat is kiűzték az emberekből. Éppen úgy, ahogyan az Evangéliumok szerint Jézus tette.

De Németh Sándor mindig többet akart látni, mint ami megtörtént. Ezért akkor is földre zuhantak az emberek, amikor semmi nem kényszerítette őket. Legfeljebb Németh Sándor elvárása (és egyre magasabb szintű dzsiudzsicu tudása). Több lett a kamu gyógyulás, mint az igazi. Sportot űztek a „démonűzésből”. Idővel már nem kérte Istent a beavatkozásra, hanem utasította. Ő lett a „kenet” forrása. A végén már azt sem tudtuk, kihez térnek meg az emberek: Krisztushoz vagy Németh Sándorhoz (a gyülekezet egyik pszichológusának véleménye szerint az elmúlt három évben inkább az utóbihoz).

Isten személye elhalványult a prédikációkban. Pedig Németh Sándor tekintélyének kezdetben ez volt az alapja. Úgy tudott prédikálni, hogy az emberek megtértek. Olyan igazságokat hirdetett a Szentírásból, amelyek újra átélhetővé tettek bibliai eseményeket. Ezekről a történelmi felekezetekben azt állították: csak az apostolok idején estek meg. A katolikus teológián úgy tanították, ilyenek nincsenek. Itt pedig átéltem. És a szemem láttára éltek át olyan emberek, akiknek fogalmuk sem volt róla, hogy mit is „kellene” átélniük. Csak megtörtént velük.

Németh Sándor kezdetben órákon át a székhöz szegezte hallgatóságát. (Később egyre gyakrabban vettük észre: „milyen kemények az ülőhelyek”). Nevetséges, műveletlenségre valló nyelvi hibákat ejtett, a ragozást nemigen ismerte, mégsem hagytam volna ki

egyetlen prédikációját sem. Nem előadói stílusáért, hanem azért, mert az Igét hirdette. Egy csecsemőnek pedig minden ige új. A presbiterek visszaemlékezése szerint nem volt „könnyű ember” már akkor sem. A környezetét ugyanúgy terrorizálta, mint később. A presbitereknek rendszeresen kérdőíveket kellett kitölteniük: hogyan, mikor és hányszor élnek házasságot? Miből, mennyi jövedelmük van? Elszámolást kért, mire költik a pénzüket. De akkor még prédikált.

Később észrevettük: bármiről beszél, ugyanazzal az odaadással hallgatjuk. Mindent ugyanolyan meggyőző erővel mondott. Bármiről beszélt, mindig igaza volt. Egyszer azt mondta: ha nem akarjuk, nem lesz gyerekünk, nem is kell védekezni. Ő a feleségével megegyezett, hogy több gyereket nem vállalnak, azóta hit által nincs gyerekük. Többen megfogadták a tanácsot: a Ratkó-korszakban nem potyogtak úgy a csecsemők, mint akkor a Hit Gyülekezetében. De a hívek ugyanilyen biztos tippeket kaptak a párválasztásra, a munkahelyi kapcsolatokra, a szabadidő eltöltésére, pénzük felhasználására. Nem kellett gondolkodni: pontos utasításokat kaptak arra nézve, kivel álljanak szóba, kivel ne.

Németh Sándor azt állította, hogy a természetfeletti erő, ami a beszédéből árad, a Bibliából származik. De azt a tanácsot, hogy öltözködjünk színesen (akkor éppen Olaszországban járt), ugyanazzal a karizmatikus erővel hirdette, mint Máté evangéliumát. Szekeeres Gyuri, Pajor Tamás és mások nem sokkal ezután ríktó sárga zakóban és papagájnak öltözve jelentek meg a gyülekezetben. Mi pedig elismertük a nagyságot: egy érettségizett zalai prédikátor (aki talán azért alapított teológiai főiskolát, hogy első ténykedéseként diplomát adjon magának) tízezreket oda kormányoz, ahova akar. Fel sem merült bennünk, hogy e produkciót korábban egy hajdani örvetető is bemutatta, kis bajusszal. Mi ezt Isten ajándékának tulajdonítottuk. Németh Sándort őstehetségnek tartottuk. (Legfeljebb azt sajnáltuk, miért nem maradt meg az íg hirdetésnél, amelyhez — akkor úgy gondoltuk — ért.) Elég volt nekünk, hogy Istenről beszél, az életét nem vizsgáltuk (pedig Jézus azt mondta: jó fa, jó gyümölcs. Rossz gyümölcs, rossz fa). A gyülekezet szervezeti felépítése különben is olyan volt, hogy Németh Sándort pár tucatnyi ember ismerhette személyesen. Még a táskáját is őrző-védők cipelték. Elismertségében nagy jelentősége volt annak, hogy Magyarországon nem létezett valódi bibliai kultúra. Minden bibliai igazság az újdons-

ság erejével hatott, ami tekintélyt kölcsönzött annak, aki kimondta. Németh Sándor pedig úgy adta tovább az evangéliumot, mintha az övé lenne.

Mióta ismerem, a vezető lelkész nem változott. Istenhez egy dologban hasonlított: hozzá a változás árnyéka sem fért. Tegnap, ma és mindörökké ugyanaz, akár Isten. Ennél több hasonlóság nincs. A gyülekezetben, ahol prédikációinak hatására rablógyilkosok is megtértek, az ő jelleme semmit sem változott. Nagy Iván, a gyülekezet iskolájának igazgatója mondta egyszer: „A terméketlen fügefa, melyet Jézus megátkozott, hozzá képest gyümölcsöktől roskadozó oázis.”

A jelenség nem volt ismeretlen: volt egy kibírhatatlan ember, aki — mikor felment a színpadra — a prédikáció idejére kicserélődött. Alárendelte magát az Igének. Aztán lejött, és mindenkinek egybeugrott a gyomra. Olyan volt, mint az a színész, aki állandóan részeg, de az előadás idejére kijózanodik, majd — anélkül, hogy tovább inná — részegen hazatántorog.

Még ebben is láttunk egyfajta nagyságot. Akkor volt a teljesítmény, hogy arra gondolni sem mertünk: bármiféle erkölcsi elvárásunk lehetne vele szemben. Méltatlannak éreztük magunkat erre. Magunkban kerestük a hibát, amely esetleg bosszanthatta őt. Rossz lehet leszállnia ennyire világi emberek közé. Úgy gondoltuk: őt a teljesítménye igazolja, és feljogosítja mindenre. Annál is inkább, mivel a Biblia ezt a képességet kegyelmi ajándéknak (karizmának) mondja, amely közvetlenül Istentől származik. A pásztorokat pedig a Biblia szerint Isten helyezi az egyházba. A Szentírás „szolgálati ajándéknak” nevezi ezeket az embereket. A Biblia tehát azt mondja, hogy Németh Sándor Isten ajándéka nekünk. Olyan, amilyen, de a miénk. Ki merne egy ajándékot kritizálni? Isten ajándékát?

Németh Sándor érezte, hogy néha lenne kedvünk ehhez. Ezért gyakorta emlegette, hogy Jézus írástudatlan halászokat választott ki magának. Rájuk szállt a Szentlélek, és naggyá tette őket. Isten nem a hatalmas Nílust, nem az Amazonast választotta, hanem a kis Jordánt. A jeruzsálemi Templomot nem a Himalája csúcsaira építtette, hanem a csúf kis Mórija hegyére. Nekünk pedig Németh Sándort adta. Ő a mi Mórijánk. (Mórija hegyén akarta Ábrahám feláldozni Izsákot.)

Könnyebb volt mindezt elviselni, amíg az „ajándék” megnyilvánult. A helyzet akkor kezdett elviselhetetlenné válni, amikor már

a színpadon is a „részeg” dülöngélt. A prédikációkból is ugyanaz a kibírhatatlan, közönséges ember vicsorgott ránk, akivel a hétköznapijainkat töltöttük. Ez vezetett odáig, hogy a presbiterek, akik minden sérelmük ellenére, mindig őszinte szívvel neveztek Németh Sándort Isten emberének, eljutottak a végsőkhig. Egyszer a fülem hallatára így szóltak: „Mit képzelsz ez a gelsei paraszt? Először tanuljon tisztességet, aztán meghallgatjuk.”

De az út hosszú volt idáig. Németh Sándor sohasem tűrt elmentmondást. Arra pedig esélyt sem adott, hogy a presbiterek számon kérhessék rajta azokat a normákat, melyeket ő a legszigorúbban betartatott volna velük. Németh Sándor egyre inkább csak magát tekintette ajándéknak, akinek a szolgálatából fejlődött ki a Hit Gyülekezete. Ez azt is jelentette: neki köszönhetjük, hogy megtérhettünk. (Azzal a szépséghibával, hogy nem őt feszítették keresztre.)

Németh Sándor semmit sem bízott a véletlenre (vagy a Bibliára). Kimunkálta a szolgálati ajándékról és a tekintélyről szóló tanítást, mely a feltétel nélküli engedelmesség alapja volt. Ennek lényege, hogy Isten a szolgálati ajándék (Németh Sándor) mellett — tegyen bármit — mindig kiáll. Mindenkiel szemben megvédi. Isten lesújt a szolgálati ajándék ellenségeire, amikor az ajándék ezt akarja. Aki a szolgálati ajándék ellen lázad, Isten ellen lázad. A szolgálati ajándéknak nem azért kell engedelmeskedni, mert feddhetetlen, hanem azért, mert ő a szolgálati ajándék. Tekintélye — akár a fáraóké — Istentől származik. Megkérdőjelezhetetlen. A tekintély azt is jelenti, hogy hatalma van mindazok fölött, akiket Isten alája rendelt. Ez a hatalom nem csupán földi hatalom. Olyan, mint Mózesé, akinek szavára megnyílt a föld a lázadók alatt. Áldás és átok, oldás és kötés hatalma van a kezében. Elhitette velünk, hogy a sorsunk tőle függ. A hozzá való viszonyunk a jövőnk záloga. Nem lehet jobb a viszonyunk Istennel, mint vele. Nem tudunk Istennel jó közösségekben lenni, ha vele nem vagyunk jóban. Igyekeztünk megfelelni, hogy jót mondjon rólunk Istennek, akivel nyilván kivételes viszonyban áll. Később már csak azon voltunk, meg ne átkozzon bennünket.

A Biblia beszél arról, hogy keskeny út vezet az üdvösséghez. Ez az út Jézus Krisztus. A Hit Gyülekezetében volt ennél keskenyebb út is: Németh Sándor. Aki őt nem fogadta el, annak nem járt Krisztus. De volt egy ennél is keskenyebb ösvény: Németh S. Judit, a prédikátor felesége. Németh S. Judit (Mrs. Mórija) természetes aszszonyság, aki a zongora mellől vezette a dicséretet, szemmel tartva

a gyülekezetet. Hozzá képest az iszlám fanatikusok liberális kávéházi pincérek. Németh S. Judit a katolikus apácák kötelességtudatát mentette át a gyülekezeti életbe. Kimagasló érdemei voltak abban, hogy a gyülekezetben elszaporodtak a keserű vénlányok, a rossz házasságok, és a Hit Gyülekezete tagjai ellenségesen (időnként gyűlölettel) tekintettek a külvilágra. Németh S. Judit örök harcban állt. Állandó veszély leselkedett Isten emberére, a férjére a „megátalkodott, gonosz, kemény nyakú nép” között. Németh Sándorra úgy tekintett, mint aki a bibliai Dávid szerepében hajol el az őt körülvevő Saulok lándzsái elől. A feltámadásba vetett hit nála közvetlenül a tekintélyről szóló tanítás után következett. Mindig készen állt az árulók és a lázadók leleplezésére. Az ördög nálunk még csak-csak szunyókált, de nála sohasem aludt. Ezért állandó készültségben tartotta a szolgálati ajándékot is. Mindenhol ellenséget sejtett. A presbiteri szobában láttuk néhányszor, miként uszítja Németh Sándort kiszemelt áldozatára. Ám Németh S. Judit kötelességtudó asszony: a Biblia kedvéért hajlandó volt néha megbocsátani is.

Gyanítottuk, hogy Németh Sándor akkor beszélt Jézabelről (az elnyomó, uralkodó asszonyról), ha igyekezett lenyomni magáról Mrs. Móriját. A hívők ezalatt saját környezetükben keresték Jézabelt: nekiestek a feleségüknek vagy az édesanyjuknak (az anyós alaphelyzetben Jézabel volt). Arra gondolni sem mertek volna, hogy Németh Sándor a saját Jézabelével csatázik. Meg voltunk győződve arról, hogy közel 50 millió forintért azért építtette Camp Davidet (a balatoni nyaralót), hogy legyen hova elbújnia az asszony elől.

Németh S. Judit a gyülekezet teológiai főiskolája, a Szent Pál Akadémia főigazgatója volt. Idő múltával, ahogy a tanárok kikoptak, S. Judit egyre több tantárgyat tanított. Doxológián beszélt az aktuális üldözésről, a Szolgálat az egyházban című tárgy keretében a tekintélyről (ezeken ott jegyzetelt és ámenezett több évfolyam, a diáksértenzenekar tagjai és a presbiterfeleségek félősebb — egyben „áldottabb” — sereglete). Németh S. Judit lábujjhegyen járt, a nyilvánosság előtt mindig dupla sebességgel, és egy oktávval magasabban beszélt. Ezért nem volt könnyű beállítani hozzá a mikrofont. Kedvenc témája az volt, hogyan fejezzük ki hálánkat a szolgálati ajándék (és családja) felé. A jelenlétében mindig úgy éreztük, hogy nem vagyunk elég hálásak. Legjobb tanítványa, Hack Márta, hozzá hasonlóan rendszeresen tartott előadásokat a „derék asszonyról”, ami egy időre kezelhetetlenné tette a feleségeket. A jó házasság minta-

képe a Németh házaspár volt. Hack Márta beszédei a Guinness-rekordok könyvében is helyet kaphatnának, ha abban jegyeznék az egy percre eső Németh S. Judit-idézetek számát.

Ha Németh Sándor elutazott, meghagyta: távollétében felesége helyettesíti. Borvendég Norbert országos koordinátor ilyenkor visszasírta Németh Sándort. Németh S. Judit rövid telefonjai negyven percig tartottak. De nem volt ritka, hogy négy órán át beszélt.

Pedig a vezető lelkész a környezetében levő embereket a legteljesebb kontroll alatt tartotta. Ez a függőség határozta meg a mindennapokat, az engedelmesség formálta a jellemet. Ars poeticája az volt, hogy csak megfélemlítés és nyomásgyakorlás által lehet vezetni. A Hit Gyülekezetében majd minden presbiter gyomorbeteg volt. Ha valaki belépett a vezető lelkész szolgálatába, később nem mondhatta: elég volt a nagy megtiszteltetésből. Akár a maffiában: kilépni nem lehetett. Aki megtette, azt mint lázadót kiközösítették, és amíg élt, változó intenzitással üldözték. A démonlista élére került, és folyamatosan kötözték, űzték, átkozták. A hívőket Németh Sándor tájékoztatta a tényekről: a lázadóról minden esetben „kiderült”, hogy súlyos bűnben élt, vagy ügynöki tevékenységet végzett, esetleg elmebeteg, vagy súlyosan demonizált személyiség. Kettős tudatú ember. Mi más lehetne, aki Németh Sándortól menekülni próbál?

Ezért mindenki alkalmazkodott. Igyekeztünk kimutatni, hogy esetünkben nincs szükség szellemi beavatkozásra: „jól vagyunk”. Különösen miután megtapasztaltuk, hogy fékezhetetlen indulat és — ahogyan ő fogalmazott egyszer — pusztító erő árad abból az emberből.

A vezető lelkész a feleségek révén is sakkban tartotta az embereit. Németh S. Judit szoros kapcsolatot tartott fenn a feleségek egy részével, és nagyobb lojalitást épített ki bennük Németh Sándor, mint a saját férjük iránt. Németh S. Judit pásztoralása nyomán egyes asszonyok férjük elárulásával szolgálták az Urat. Besúgóok lettek, férjüket S. Judit utasításai szerint igyekeztek „jó szellemi állapotban” tartani. Miközben Németh szemtől szembe terrorizálta embereit, a háttérben Németh S. Judit az istenfélő asszonyok feladatává tette: vigyázzanak férjükre, nehogy lázadó legyen.

A lelki terror, a megfelelési kényszer borzalmas torzulásokhoz vezetett. Olyan dolgokat tettünk, amelyeket soha nem tennénk meg. Fájdalmas felidézni: ki mivé lett, hogy megússza mindezt. Németh Sándor szolgálatába lépve a „másfajta reflexek” kezdtek eluralkod-

ni rajtunk. Mi magunk utáltuk és gúnyoltuk emiatt legjobban magunkat. Furcsa kettősség alakult ki bennünk: egymás között és a „világban”, normálisan viselkedtünk. Élveztük egymás társaságát, mulattunk az abszurd helyzeteken: „kapkodja a fejét az ördög.” Olyan volt a gyülekezet, mint egy színes kavalkád. Aztán meghalt Uzoni Péter, és ijesztő lett minden.

MZ/X, jelentkezz!

Egri István jellegzetes figurája a gyülekezetnek. Amihez hozzányúlt, biztos tönkrement. Ez a tulajdonsága azért nem előnyös, mert erősen vonzódott a technikához. Ismerte viszont a hierarchiát. Aki-ről úgy gondolta, hogy kisebb tekintély a gyülekezetben, mint ő, azt állandó mozgásban tartotta. Amikor a gyülekezeti iroda közelébe kerültem, rendszeresen küldözgetett villanyégőkért. Ha jobb nem jutott eszébe, megkért: „Barrtus Laci barrátom. Szolgáld az Urrat! Cseréld ki a körrtéket.” Miután az „ajándék” környezetébe kerültem, változott a helyzet: Egri javaslatokat tett, miket kellene a főnök (és az Úr) színe elé terjesztenem.

Egri Pista főállásban a Magyar Televízió készenléti állományába tartozott, mint gyártásvezető, de napjait a gyülekezet székházában töltötte. Először a külföldi kapcsolatokat intézte, később nem lehetett tudni, mi a beosztása. Egrinek Ravasz Ákos filmrendező (a református Ravasz László püspök fia) tett bizonyosságot. Ravasz Ákos egyszer azt mondta nekem: számára a Hit Gyülekezete mellett az egyik legmeggyőzőbb érv maga Egri István. Megtérése előtt csak vergődött, most pedig két állásban — gyakorlatilag munka nélkül — remekül él.

Egri apja egykor kereskedelmi képviselőnek álcázott hírszerző volt az NSZK-ban, neki az amatőr rádiózás volt a hobbi. Ehhez kapcsolódott Egri István egyetlen igazi érdeme: megteremtette a gyülekezetben az URH adóvevők felejtethetetlen korszakát.

Minden alkalmazott, aki számított, adóvevőt kapott: egyet otthon használt, egyet az autóban. A feleségek főzés közben kagylózhatták a gyülekezet eseményeit: „Altábornagy hívja Gerlicét, jelentkezz. A Sas megérkezett a Fészekbe.” A fedőneveket személyesen Németh Sándor adta. A vezető lelkész magát szerényen „Sas”-nak nevezte, lakása a „Sasfészek”. Ez később „Sasvár”-ra változott, miután kiderült, hogy Hitler nyári szállását is Sasfészeknek hívták. Németh Sándor innen irányította hadműveleteit.

Mások is kaptak madárnevet, ám azok nem lehettek a sasnál nemesebbek. A gyülekezet befolyásos emberei közül Hack Péter

SZDSZ-ügyvivő a „Daru” fedőnevet viselte. Mészáros István, ugyancsak SZDSZ-képviselő, a parlament emberi jogi bizottságának alelnöke csak „Gólya” lehetett. Az Országgyűlést Németh Sándor a rádión nemes egyszerűséggel „Állatkertnek” nevezte. Surján László, a KDNP akkori elnöke „Mengele” néven kószált az éterben. Németh Géza református lelkész — Németh Zsoltnak, a Külügyminisztérium politikai államtitkárának édesapja —, a szektakampány főszervezője, a tartalmas „Belfegor” nevet kapta. Králl Csaba, a Hit Info szerkesztője, a gyülekezet Tedisz nevű fedőszervezetének egyik főszervezője, a vidám „Jómadár” hívőnevet használta. Jómadár azelőtt táncművészeti folyóiratokban publikált. Ő szervezte a gyülekezet által kezdeményezett holocaust-megemlékezéseket. Németh Sándor csak hónapok után jött rá, milyen neves emberek támogatják a rendezvényeket, és azonnal a mozgalom élére állt. Somorjai László, a gyülekezet fotósa, cégünk legfeltűnőbb kéme (civilben asztalos) „Somi Madár” néven szárnyalt. Somi Madárral többször járhattam „titkos” küldetésben. Egyszer az volt a konspirációs feladatunk, hogy botrányt okozzunk egy rivális felekezet özszejövetelén. Somi Madár beült az első sorba, és félhangosan nyelveken imádkozott, hogy védekezzen a jelenlevő gonosz szellemek ellen. Úgy gondolta: a Szentlélek elrejtí, és nem veszik észre.

Uzoni Péter („Churchill”) volt a kirakat-értelmisségi. A presbiterek közül Soós Pál — aki egykor Németh Sándort keresztezte — alig szerepelt a rádióban: nem szólt bele semmibe, néha észre sem vettük, hogy ott van. Nemes Pál presbiter — aki a hangsúlyt mindig a taktikázásra helyezte — lakcíme után a „Major” nevet kapta. Minduntalan azon iparkodott, hogy kikerülje Németh Sándor és felesége fel-feléledő bosszúját. Tizenöt éve, bűnvallásban elmondta, hogy az ördög szörnyű gondolattal kísértette meg. Németh S. Juditot Bereczki Sándornéhoz (a gyülekezet rémséges ellenségéhez) hasonlította, akiről Németh Sándor Jézabelt mintáztá. Nemes Pál ezt nevezte „ösbűnnek”, amelyet Krisztus megváltása is képtelen eltörölni. Piszter Ervin rangidős presbiter („Várnagy”) a második ember volt a Hit Gyülekezetében. Ő volt a különféle „gazdasági megoldásokra” létrehozott Hit és Erkölc Kulturális Alapítvány elnöke, a gyülekezet építőmestere. Várnagy főleg az engedély nélküli építkezéseket kedvelte (a gyülekezet ritkán kapott építési engedélyt). Ő építette a gyülekezet gyömrői úti sportcsarnokát is. Borvendég Norbert („Kolumbusz”) országos koordinátor szintén építkezett:

maszek házakat építtetett alvállalkozókkal, hogy gyülekezeti fizetés mellett valahogy megéljen.

Nagy József („Bombajó Bokszo”) evangélista volt a gyülekezet sztárja. Józsi korábban tényleg bokszolt. Arany szíve volt, sokat könyörögtek neki, hogy érettségizen le estin, csak így adhat neki a gyülekezet főiskolája lelkészdiplomát. „Bombajó” nagy körutakat tett az országban, és hozta a híreket: folytatódnak az Apostolok Cselekedetei, százával térnek meg az emberek. Térítő útjait keresztény fesztiválnak álcázták. A plakátok öles betűkkel hirdették: „plusz egy meglepetés”. Ez a meglepetés volt Nagy Józsi, aki a zenélés után felszólította a hallgatóságot: akkor most jöhetnek megérteni.

Nagy Józsi műsorának volt egy pantomim száma, amelyről később kiderült, hogy ördögi. A gödöllői Tedisz („gyülekezeti KISZ”) táborban az első napon még tanították a szereplőket a pantomimra, de másnap Németh Sándor már tömegesen üzte belőlük a démonokat. A műsorhoz szükség volt ajtókra, melyeket vidéki gyülekezetek vásároltak. Ezek révén ábrázolták, hogy „Jézus ott áll a szíved ajtajánál, és kopogtat”. Az evangélium szemléletes hirdetése pozitív hatással volt az egyébként pangó építőanyag-kereskedelemre: ajtókeretből öt éve nem bonyolított ekkora forgalmat a Tüzép. A vezető lelkész azonban véget vetett az üzletnek, miután megvizsgálta és gonosznak ítélte a műsor mögött levő szellemet. A sarkon még egymás után fordultak be a szállító járművek. Az utánfutók roskadoztak a hatalmas ajtókeretektől, de a teremben Németh Sándor már nagyban csépelte a démonokat. A Gonoszt játszó gyülekezeti tagokból parancsolta ki az ördögöt, de — ki tudja, miért — szabadulniuk kellett azoknak is, akik Jézust játszották.

Bombajó Nagy Józsi időközben nehézsúlyú lett, mert körútjain kipróbált minden jó éttermet és a legjobb szállodákat. A vidéki gyülekezetek bőkezűen fizették a budapesti szolgálókat. Németh Sándor néha vidékre küldte embereit, mert nem akart tizenharmadik havi bért fizetni nekik. Azt mondta: „ott szedjétek meg magatokat”. Ilyenkor nagyon megáldotta az Úr a vidéki testvéreket: karácsonyra több autóra való igazi budapesti szolgálót kaptak.

Szekeres Gyuri („Altábornagy”) és Takács Feri („Bem apó”), a két szakállas diakónus — ahogy a gyülekezetben mondták — a jelek és csodák kategóriájába tartozott. Jó érzékkel szaladtak bele minden elképzelhető pofonba. Mire ezerrel nyomtak valamit, már

más volt az „üzenet”. Ahogyan a gyülekezetben mondták: „oda-vissza eltalálta őket a bumf.” Szekeres Gyuri ilyenkor azonnal hívta embereit, és továbbadta a „csomagot”, amit kapott. Tatabányán, ahol kiküldött pásztor volt, mindent megcsinált kicsiben, ami Pesten történt. Németh Sándort másolta, jelentősen megkeserítve ezzel az ottaniak életét. Ott ő volt a tekintély. A tatabányai Mórija. Amikor a gyülekezet iskolát alapított, azzal kínozták a helyiek lelkét, hogy Tatabányán is legyen gyülekezeti iskola („Szekeres tanár bácsinak jelentem, az iskola teljes létszáma tíz, nem merészelt hiányozni senki”). Tatabányán saját rádiós hálózat is működött. Ha Németh Sándor felhívta „Altábornagyot”, hogy „ne szerencsétlenkedj tovább”, ő egy perc múlva hívta az emberét. Recsegett a rádió: „ne szerencsétlenkedjetek tovább.” Emberei néha elhaló hangon könnyözögtek neki: lássa be, képtelenség, amit kér. A jó pásztor olyankor rámutatott a megoldásra: „Figyelj az Úrra, testvérem! A Szentlélek majd ad bölcsességet neked!” És kilépett a vonalból.

Szekeres Gyuri mellett nem lehetett fél szívvel, langyosan szolgálni az Urat. Sógorom például nem ment nászútra, mert kopogtatócédulát kellett gyűjtenie az SZDSZ-nek. A tengerparti nyaralás a demokráciát és Tatabánya megtérését veszélyeztette volna. Maradék pénzüket — amit még nem adakoztak be — a tatabányai hívők az evangelizációra költötték (meg is volt a gyümölcse: másfél megtérő egy hét alatt). Benzinpénzt csak a jó pásztor vehetett fel (a tanítvány mindenben követi mesterét).

Takács Feri — egykori népművelő és színházi rendező — nagy szellemi harcos hírében állt. Mindig aktívan kalapálta az ördögöt. Egy alkalommal harcostársa voltam, amikor bevette Alcsútot, Felcsútot és Bicskét. A települések összetételéből és az utcai plakátok alapján megrajzoltam a szellemi térképet. Csapatunk napokon át kötözte a magasságban levő gonosz szellemeket, püfölte a démonokat. Majd lecsaptunk. Kulturális programnak álcázva Takács Feri hirdetni kezdte az evangéliumot. Azt, amit akkoriban Németh Sándortól hallott: „Térjete meg, ezek az utolsó idők. Tüzes eső hull majd az égből, a nap elsötétedik.” Efféléket. A népek menekültek. Csak a tíz év alatti gyerekek jöttek előre megtérni. Takács Feri megállapította, hogy a kisgyermeké az Isten országa, majd mikrobuszba ültette, és elvitte megkeresztelni őket. A gyerekeiket kereső szülők csak annyit hallottak: járt itt egy szakállas ember, aki a világvégével fenyegetőzött, majd a gyerekeket bevágta a kocsijába, és el-

ment. A rendőrség nyomozni kezdett, Takács Feri pedig szorgosan merítgette a gyerekeket a medencébe, akik élvezték a vizet. Mire visszaértek, várta őket a hatóság. Takács Feri depresszióba esett. „Milyen szemét az ördög. Hol vannak, Uram, a jelek, a csodák, a gyógyulások, a szabadulások?” Egy napig vívódott. Bicskére már úgy mentünk, hogy még jobban megkötöztük az ördögöt. Feri kiállt, s az előző napi kudarc után elmondta szerényen, hogy Isten őt súlyos betegségből gyógyította meg. Hogy Isten jó és ő a szeretet. Mikor befejezte, egy időre néma csönd lett, majd a jelenlevők egy emberként jöttek előre megtérni.

Én voltam „Irokéz”, Németh Sándor politikai komisszárjainak egyike. Nekem ezzel kell elszámolnom. Írtam a gyülekezet nyilatkozatait, politikai állásfoglalásait, szerkesztettem Németh Sándor cikkeit. A vezető lelkész azért szeretett velem dolgozni, mert megfogalmaztam helyette, amit mondani akart. Anélkül, hogy a tartalmát minősítettem volna.

A gyülekezet biztonsági szolgálatának vezetője „Szamóca”. Volt egy civil cége, ahol a gyűlis őrzővédők dolgoztak. Szamóca másfél méter magas, de jó érzékkel irányította a hűstornyokat. Helyette, „Szekrény Gyuri” valaha templomgondnok volt, s e minőségében a szentek szobrait cipelte. Elmondása szerint sziléziai Kis Szent Teréztől izmosodott ki, aki 120 kilót nyomott.

Németh Sándornak nem kellett aggódnia, vele van-e a Szentlélek ereje: elég volt, ha elment valamelyik biztonsági őr mellett. Azok azonnal elvágódtak, és „betöltekeztek” Szentlélekkel. Ez a stratégia hatékonyan bizonyult. Szamóca emberei sok dorgálást megúsztak azáltal, hogy ennyire nyitottak voltak a „kenetre”.

Németh Sándor szeretett a fegyveres biztonsági őrök között masírozni. Boldog volt, ha „keresztapának” neveztük. Élvezte, ha autós konvojjal járhat fel-alá az országban. A gyülekezet tagjai sohasem merték megelőzni. A vezető lelkész azt állította: veszélyben van az élete. (De ez csak akkor volt igaz, ha ő vezetett.)

Görbicz Tamás (eredetileg villamosmérnök) „Gerlice” néven publikált az Új Exodus című teológiai folyóiratban, melyet ő is szerkesztett. A főszerkesztő természetesen Németh Sándor volt. A gyülekezetben minden fontos pozíciót ő és családtagjai töltöttek be. Az Új Exodus tartalmát is a vezető lelkész határozta meg. A lap azt a szerepet töltötte be, amit egykor az MSZMP Központi Bizottságának ideológiai brosrúái: felmutatta a hivatalos irányvonalat. Szer-

készítőség nem volt, ugyanaz a kommunikációs rohamcsapat végzett mindent, csak más minőségben. Németh Sándor főszerkesztő a „szerkesztőségi” megbeszéléseken számba vette, milyen támadásokra kell a gyülekezetnek válaszolnia, kinek kell valamit megüzenni, kinek kell „jól bevágni”. Ez volt a Szentlélek vezetése. Így állt össze az Új Exodus következő száma. Az idevágó bibliai idézetek által épülhetett a lelkes olvasótábor.

Gerlice később a Hit TV szerkesztője, majd — Uzoni Péter halála után — a gyülekezet ügyvezető elnöke lett. E minőségében több alkalommal konfliktusba került a vezető lelkésszel. A többiek kérték: ne ellenkezzék Németh Sándorral, ebből még baj(unk) lehet. De Gerlice jelezni akarta, hogy „ami a gyülekezetnél kialakulóban van, az orvos után kiált”. Amíg mások bólogattak, ő faarccal hallgatott. Ehhez pedig nagy önuralomra volt szükség Németh Sándor jelenlétében. Görbicz Tamás azért volt képes erre, mert — ahogy baráti körben mondta — tudatosan ellenállt annak, hogy Németh Sándor uralkodjék a lelke fölött. „Mert az nem Istentől van.”

A Hit TV-ben együtt dolgozott Márkus József („Joe”) rendezővel, aki korábban — a szakma szerint — a legjobb klipeket készítette a Magyar Televízióban. „Joe” az egyik legsziporkázóbb személyisége volt a csapatnak. Fanyar humorával elviselhetőbbé tette mindennapjainkat.

„Rufusz” néven rádiózott Ruff Tibor filozófus, teológus, autodidakta bibliafordító. Ő Pajor Tamás rockénekes evangélistával együtt a „mélykultúrából”, a Neurotic együttesből érkezett. Miután a Szent Pál Akadémián Szent Jeromost megszegyenítő gyorsasággal ismerkedett az ógörög nyelvvel, azonnal belevágott a Biblia fordításába. Képes volt a bravúrra, hogy készülő fordítását Németh Sándor változó „értelmezéseihez” igazítsa. Megrendelésre bármilyen teológiai cikket megírt, és ha kellett, az ellenkezőjét is. Elsőként mutatta ki a kétezres éves egyháztörténelemben, hogy a hívők sakálüvöltése az Úrtól van. Rufusz jellemes ember volt: mire elkészült a művel, maga is elhitte, amit rendeltek tőle. Néhány hét múlva észrevétlenül tudta cáfolni önmagát. Mindig készen állt arra, hogy Németh Sándor akarata szerint gondolatait megtagadja, még születésük előtt megbánja, és eközben ne értsen egyet önmagával.

Egyik legemlékezetesebb műve az volt, amikor Németh Sándort kimosta az arabgyűlölet vádjából. A vezető lelkész egy ízben nyilvánosan kijelentette, hogy az arabok először gyilkosok és csak

azután emberek. Ruff — aki gyülekezeti szolgálatból a Nyitott Száj című tévéműsor gyakori megszólalója és a Beszélő sűrűn felkért publicistája volt — kapta a feladatot, hogy simítsa el az ügyet. Írt is valami zűrzavaros cikket, amelybe szegény Gárdonyi Gézá, a törököket és az Egri Csillagokat is belekeverte.

Morvay Péter, Németh Sándor személyi titkára „Sion” fedőnév alatt konspirált a gyülekezetben. Jelentős szerepe volt abban, hogy Németh Sándor nem a Bibliából, hanem vicclapokkal felérő „hiteles dokumentumokból” prédikált. A Hit Info közölte a „Jézus Krisztus arca Mogadishu fölött” című velőtrázó cikket, amely ezen kívül csak a kiscgazdák egyik lapjában jelent meg. A gyülekezet székházában sokan könnyeztek, amikor órákig nézték a számítógépen készült Jézus-fotót az égen. A kép alapján Németh Sándor karizmatikus próféta arról beszélt, hogy Krisztus már a felhőknel jár. Bármelyik pillanatban megtörténhet az elragadtatás. A hiteles forrás egy amerikai kacsamagazin volt. Hasonló források alapján Jézus Krisztus kis híján UFO lett. Németh Sándor istentisztelet címen időnként lövészárkokkal fenyegette az iskolás gyerekeket.

Morvay Péter megtérése előtt III/III-as ügynök volt. (Erről ő maga tett bizonyosságot az Új Exodus című újságban.) Közgazdász végzettségének köszönhetően nagyon értett az áfa visszaigényléséhez. Előző munkahelyeiről sikkasztás gyanújával távolították el. Az alkalmazkodás művésze volt, ám sohasem tévesztette szem elől ennek lehetséges hasznát. A gyülekezet egyes vezetői szerint „a haszonlesésből személyimádó” kezdetű ige róla szól.

Morvay Péter szervezte a gyülekezet jeruzsálemi konferenciáját (innen a „Sion” elnevezés). A hívők befizetett pénzének egy részét ellopta, s ebből Solymár-Kerekhegy legszebb részén háromszintes házat építtetett. Később el kellett adnia, hogy a pénzt visszafizesse. Az összeg végül a gyülekezetnél maradt — nem adták vissza azoknak a tagoknak, akikről Morvay kicsalta.

Uzoni Péter elnök szerette volna, ha a tolvajt kirúgják a vezetésből, ám Németh Sándor ragaszkodott hozzá. Arra hivatkozott, hogy kivételes tehetségről van szó: Magyarországon senki nem tud úgy angolul levelezni, mint ő. Megnéztem egy ilyen művet: az elejére az volt írva, hogy „Dear”, a végére, hogy „Sincerely”. Más különlegességet nem láttam rajta.

Petrőcz Levente presbiter („Püspök”) ikertestvérével, Petrőcz Lászlóval Németh Sándor legbizalmasabb emberének számított.

Róluk készült 1989-ben Vitézy László Hit című filmje. Montvai Zoltán gazdasági igazgató néha suttogva mesélte: Petrőcz Levente az egyetlen ember, aki talán a gyülekezet pénzügyeit is ismeri.

Petrőcz Levente fennhatósága alatt működött a gyülekezet mindenre bevethető rohamcsapata. Ők látták el Németh Sándor közvetlen szolgálatát. Fuvarozták a családját, gondozták a kertjét, tisztították a medencéjét, bevásároltak a piacon, vigyáztak a házra. Építették a balatoni nyaralót, „Camp David”-et, majd gondozták az épületet, a néhány hektáros parkot. De ha kellett, ragasztották a Kossuth-plakátot, szervezték a kopogtatócédula-gyűjtést. Postázták a hitesek által a lapokhoz írogatott olvasói leveleket, szállították a gyülekezeti iskolába a gyerekeket. Karika Gábor („Gurion”), Németh Sándor egyik sofőre nagyobb befolyással bírt, mint a presbiterek. Zingiszer Imre — szintén sofőr — a pontosság és a megbízhatóság mintaképe. Ha szükség volt rá Camp Davidben, odaköltözött családotul a környékre. Az univerzális képességek megtestesítője Kiss Tóni, a budaörsi ház egykori gondnoka. Ő készítette Pálffy G. Istvánról a „TV Patkánya” című rajzot, amely annak idején nagy vihart kavart, de a szerző kilétére soha nem derült fény. Tóni remekbe szabott pápa-plakátot is készített a vatikáni megállapodás aláírásakor, de azt Németh Sándor taktikai okokból visszatartotta.

A gyülekezetben legendák keringtek Petrőcz Levente hűségéről. Egyszer szentestén hívta magához Németh Sándor, mert a papagáj kirepült a háztetőre. Egyiptomban Petrőcz Levente a sivatagban cipelte a vezető lelkész után a vizet. Petra kőszikláján azonnal szamarat kerített, ha Németh Sándor fáradni látszott. Petrőcz Levente zsebe mindig tele volt gyűrve pénzzel. Amerre a vezető lelkész járt, bármilyen helyet berendeztek ötcillagos szállodai szobának. Percek alatt felállt a protokoll, a gyülekezet legerősebb szolgálata. Hideg és meleg étel, gyümölcsöstálak, virágok.

Egyszer egy lány mesélte, hogy szolgálatot keresett magának a gyülekezetben. Jelentkezett a protokollszolgálatba. Tóth Géza versmondó és pantomimművész (sógornőjét a szintén hites Trombitás Zoltán akkori Fidesz-képviselő vette feleségül) tanította be őket arra, hogy a gyümölcsöt behúzott hassal kell átadni a presbitereknek. A lány meglepődött, mert azt hitte, hogy a protokollban szeretettel, kedvesen és Szentlélekkel teljesen kell mozognia, nem pedig szexisen.

Petrőcz Levente emberei huszonnégy órás készenlétben áll-

tak, gondolkodás nélkül végrehajtottak bármit, amit Németh Sándor mondott. Jó keresztények voltak: minden erkölcsi gátlás nélkül szolgálták az Urat. Meggyőződésük szerint Németh Sándor Isten embere, rajta van a kenet, amit tesz, az Istentől van. Ha azt mondta valakiről, hogy mostantól rossz ember, akkor az is. Ha kellett, vitték a jutalmat, ha kellett, átadták a „selyemzsinórt”. Minden Isten céljait szolgálja. Erkölcsi fenntartásaik csak az „engedelmesség” kategóriájára vonatkoznak. Csupán a hűséget ismerik, mint erényt.

Németh Sándor ezeket az embereket fölöttébb szereti. „Jani-csároknak” nevezi azokat, akik „letették az életüket” (valamikor az Úrnak). Egyszer Végh Antal írónak (akivel korábban üzletelt) úgy mutatott be, mint az ő derék janicsárját. Amikor megalakult a gyülekezet iskolája, az első tanári értekezleten bejelentette: a Bornemisz Péter általános és középiskola „karizmatikus janicsárképző” lesz. Az innen kikerülő fiatalok veszik fel a harcot a jezsuitákkal.

Az odaszánás mindenkire igaz volt. A vezető lelkész egyik megtéretlen rokona vízvezetékét szerelt a székházban. Körbeálltuk (bambán, ahogy szoktuk), amikor Németh Sándorral beszélgett.

— Csak ezt a sok tehetséges embert irigylem tőled — mondta a nagyvállalkozó rokon —, akik ingyen szolgálnak neked.

Majd az ágyéka tájékára mutatott:

— Nekünk Németheknek nemcsak itt van valami, hanem — bökött a fejére — itt is.

Németh Sándor elmosolyodott, és összekacsintottak.

Nem mertünk egymásra nézni. Eddig azt hittük: az egyházban vagyunk, nem családi maffiában. Nem Németh Sándorhoz szegőd-tünk, hanem Istenhez. Ő csak az Isten által kijelölt „főnökünk”. Aztán helyretettük azzal, hogy „nagyfiúzott a Sándor a világi rokona előtt”.

A bolond lány

A rádiózás szint hozott a gyülekezet életébe. De az igazán érdekes az volt, ahogyan az adóvevők legalitást nyertek az egyházban. Ennek közvetlen előzménye az, hogy egy tizenéves tatabányai lány szerelmes lett Németh Sándorba. Szenvedélyével először csak a gyülekezetben üldözte, ahol az elhárítás lekapcsolta. Később azonban megjelent a háza előtt, és különféle napszakokban, hisztérikusán kiabálta az utcán: „Sándor, gyere ki”, „Szeretlek, Sándor”, „Gyereket akarok tőled”. Németh Sándor tombolt, de nem tudott mit kezdeni a lánnyal, aki azt hajtogatta: „Bármit csinálsz, akkor is szeretlek.”

Mit lehetett tenni ekkora vonzalom láttán? A gyülekezet apparátusa — a legmélyebb titokban — a szerelmes leány leállításán dolgozott. Ahogy nőtt a szerelem, Németh Sándor egyre inkább szellemi jelentőséget tulajdonított az ügynek. Ez volt a legnagyobb esemény a szellemvilágban, ahol Isten és az ördög erői küzdenek egymással. Nem volt kétséges, hogy maga az ördög állt a tatabányai leányzó mögött. Belebújt mint Júdásba, hogy megállítsa az ébredést. Értekezletek hosszú során kereste az agytröszt a megoldást, de a lány vonzalma kitartó volt. Hiába böjtöltek, kötözték éjjel-nappal a démonokat. Nem segített a lelki tanácsadás, de még az a néhány pofon sem, amelyet előbb Németh Sándor, majd a biztonságát felügyelő testvérek kevertek le neki.

Ekkor jött Egri Pista a rádiókkal. (Ilyenkor mondta Márkus Joe: „Most nem szeretnék az ördög helyében lenni.”) Akkoriban karitatív, szociális és lélekmentő tevékenységre lehetett URH sávot kérni. Egri Pista erre igényelt frekvenciát. Ettől kezdve Németh Sándor ezen hívott segítséget, ha a „bolond lány” megjelent. Perceken belül megérkezett Petrőcz Levente csapata. Kocsijukra feltűnő vöröskeresztet pingáltak, hogy Németh Sándor az utca lakóinak demonstrálja: nem a kedveséről, hanem egy elmebeteg nő támadásáról van szó. A rohambrigád a lányt betuszkolta a mentőnek álcázott autóba, majd távolabb kilökték az út szélére. Mire Petrőcz Levente állvöröskeresztes emberei visszaértek, a lány stoppal megelőzte őket,

és Németh Sándor kapujában álldogált. Egyszer még a kerítésen is bemászott.

Az adóevő mellett éjjel-nappali ügyeletet szerveztek. Később figyelőszolgálat állt készenlétben, amely autót állomásoztatott Németh Sándor utcájában. Ha jött a lány, a kommandó lecsapott. Az elhárítás egyre szervezettebb lett. Egy alkalommal a lányt hazaszállították Tatabányára, ahol a helyi gyülekezet tartotta huszonnégy órás megfigyelés alatt a házat. Ha a lány elindult otthonról, riasztották Budapestet. Követték végig a városban, majd Németh Sándor utcája előtt lekapcsolták.

A precíz műveletben kimagasló szerep jutott Szekeres Gyuri-nak, aki a panaszáradatot egyszer nem bírta nevetés nélkül. A vezető lelkésznek akkor eszébe jutott, hogy a „bolond lány” tatabányai, ahol Szekeres a pásztor. Közölte, hogy a rossz szellem Tatabányáról jön, s ez Szekeres Gyuri felelőssége. Ez szellemi probléma, amit a helyi gyülekezetnek kell megoldania. Szekeres pedig megoldotta: a tatabányai hívek egész napos megfigyelő szolgálatot tartottak az Úrért.

Ám a történetnek ezzel nincs vége. A gyülekezet biztonsági szolgálata épp valamelyik határba szállította a hölgyet, amikor rendőri ellenőrzést kaptak. A lány az igazoltató rendőrökkel közölte, hogy az izmos őrzővédők (a Hit Gyülekezet tagjai) erőszakkal tuszkolták őt az autóba. A rendőrök a lányt elengedték, a testvéreket pedig — akár Pált és Silást az ApCsel 16-ban — éjszakára fogva tartották. Németh Sándor megértette, hogy összehangolt akcióról van szó. A lány a Nemzetbiztonsági Hivatal ügynöke, a rendőröket pedig odaküldték. Gyűlés gyűlést követett: a vezető lelkész szerint kitört a keresztényüldözés. Timár György (kisgazda) ügyvéd — aki-re azért esett a választás, mert Pajor Tamás édesanyja ismerte — a gyülekezet megbízásából levelet írt a Nemzetbiztonsági Szolgálatnak: hagyjanak fel a provokációval.

A szerelmes bányászlány volt a témája Németh Sándor és Horn Gyula titkos találkozójának is. A megbeszélésre 1993-ban az MSZP Köztársaság téri székházában került sor. A két nagy ember közötti találkozót kéréssemre — Németh Sándor megbízásából — Gelencsér Ildikó, az MSZP sajtóosztályának munkatársa, egykori egyetemi évfolyamtársam készítette elő. Horn Gyula, az MSZP akkori elnöke Gellért Kis Gáborral, a parlament emberi jogi bizottságának későbbi elnökével jelent meg. Küldöttségünket — kicsit fe-

szes — kék öltönyében Németh Sándor vezette. Vele volt Takács Ferenc diakónus, a Hit Gyülekezete SZDSZ-összekötője. Takács Ferinek a demokratikus ellenzékhez fűződő régi kapcsolatait használta a vezető lelkész. Ő szervezte a gyülekezetben az SZDSZ választási kampányát, és neki kellett felhívnia Magyar Bálintot vagy Kis Jánost, ha Németh Sándornak valami mondanivalója támadt. Nekem üzentek: öltözzek fel rendesen. Hazaszaladtam az érettségi öltönyömről.

Horn Gyula úgy érkezett a találkozóra, hogy elmondta, milyen témákat javasol. Jegyzete volt arról, mit akar mondani. Németh Sándor — aki a gyülekezetben nagy politikai stratégiának mondta magát — szintén felkészült a találkozóra. A fejében volt minden. A szocialisták választási győzelme akkor már várható volt. Így ő azzal az emberrel ült asztalhoz, aki nem sokkal később négy éven át Magyarország miniszterelnöke volt. A tét sem volt akármilyen: a találkozóra az adott alkalmat, hogy az MDF korlátozni kívánta az egyházalapítás jogát. Németh Sándor lehetőséget kapott arra, hogy a legnagyobb ellenzéki párt vezetőjével ismeresse a vallási kisebbségek álláspontját, kifejtve az adófizető állampolgárok érveit, akiket lelkiismereti szabadságukban akarnak korlátozni. Felvázolja a jobboldali pártok és a klérus érdekezését. Rámutasson, hogy ez a demokrácia végét jelentheti. Megmentse gyülekezete tagjait a diszkriminációtól (mint a jó pásztor, aki kiszabadítja a bárányokat az oroszlán torkából). Németh Sándor azonban más oldalról fogta meg a kérdést: javasolta, hogy vegyék fel a témák közé a Nemzetbiztonsági Hivatal titkos akcióit is. Mert akar majd valamit mondani.

Horn Gyula maradt a vázlata mellett. Megígérte, hogy választási győzelme esetén az MSZP „visszacsinálja” a szektatörvényt, ha most megszavazná a parlament. Majd javaslatot tett az MSZP és a Hit Gyülekezete stratégiai együttműködésére: vegyünk fel a kapcsolatot az MSZP úgynevezett hívő tagozatával. („Beállhatunk a BIT mellé” — súgtam Takács Ferinek.)

Németh Sándor, amint szóhoz jutott, rögtön a tárgyra tért. Van egy tatabányai lány — mondta remegő hangon Horn Gyulának —, akit ráküldött a Nemzetbiztonsági Hivatal. Ez a lány ügynök. Háza előtt zaklatja. A rendőrség egy ízben már a gyülekezet békésen autózó tagjait is őrizetbe vette miatta. Egy éjszakát fogdában töltöttek.

Horn arra meg se rezzent. Értékesnek nevezte azokat az infor-

mációkat, melyeket a gyülekezet adhat a párt egyházpolitikájának kialakításához. Szorosabb kapcsolat esetén — amely kiterjedhet a választásokra is — figyelembe vennék ezeket. (Németh Sándor nem érzekelte: Horn ajánlatot tett neki. Jövőre kettőtől akár ötre is növelhetné parlamenti mandátumainak számát. A szocialista képviselőcsoportban a híres „BIT-es frakció” mellett ott ülhetne egy kisebb létszámú „hites frakció” is.) Horn azután kifejtette: adófizető állampolgárokat akarnak lelkiismereti szabadságukban korlátozni. Szerinte a jobboldali pártok és a klérus között érzékenységi áll fenn.

Németh Sándor — miközben arcába tolt a vér — megköszönte a felkínált lehetőséget, majd felhívta a pártelnök figyelmét még egy fontos dologra: jelezni kellene a Nemzetbiztonsági Hivatalnak, hogy állítsa le az ügynökeket. Főleg azt a lányt! Horn Gyula még ecsetelte a klérussal szembeni ellenérzéseit, mert az a demokráciát veszélyezteti, majd gyorsan lezárta a találkozót.

Németh Sándor elégedetten érkezett vissza a gyülekezet szék-házába. Egész úton azt hajtogatta: „Jól sikerült, ugye?” Mi mondogattuk: „Nagyon, nagyon.” A székház dolgozói illő tisztelettel néztek ránk. Különösen, hogy Németh Sándor nem mondott semmit, csak magabiztosan járkált fel-alá. Mi is hallgattunk. A vezető lelkész megtanított bennünket arra, hogy egy okos vezető nem osztja meg információit és forrásait. A gyülekezetben futótűzként terjedt a hír: „A Sándor találkozott Horn Gyulával. Nagy ember a Sándor, azzal tárgyal, akivel akar.” Nagy volt az öröm, miután kiderült: Németh Sándor találkozott Torgyán Józseffel, a kiskgazdák elnökével is (a gyülekezetben mindig volt néhány bármikor bevetendő díszkiskgazda). Orbán Viktorról viszont elterjedt, hogy átok alá került, mert nem akart találkozni Isten emberével. Olyan volt ez a gyülekezet szemében, mintha Dávidot, Izrael királyát utasította volna vissza valaki.

Németh Sándor rendszeresen kereste más pártok szimpátiáját, ha úgy érezte, befolyása csökken az SZDSZ-ben. A párt háta mögött számos kísérletet tett a „kiugrásra”. Azért maradt „liberális”, mert nem állt vele szóba senki. Pedig a Hit Gyülekezetében időnként fel-támadt a keresztény-nemzeti identitás is: a vezető lelkész egy időben Erdélybe járogatott. A Tedisz egyik nyári táborában álló napig hallgattuk, hogy Attila király leszármazottai vagyunk. (Németh Sándornak a „zsidó értelmiséggel” szemben beteges kisebbség-ségi komplexusai voltak. Ez időnként antiszemita kirohanásokban is

megnyilvánult. Máskor meg azt szerette volna, ha zsidónak nézik. De nem volt az.) A nemzetiek esküdt ellenséget csináltak belőle, mert — Pozsgay Imre kivételével — nem tárgyaltak vele. Pozsgayval Simon V. László, a televízió egykori Halló, vasárnap! című műsorának szerkesztője hozta össze, aki korábban Pozsgay titkára volt. Miután Pozsgay Németh Sándort elfogadta, a prédikátor viszonzásul a legnagyobb politikusnak nevezte őt. Simon V. László hasonlóképpen nagy jelenség volt a Hit Gyülekezetében: a dicséret közben, amikor égne emelte kezét, hogy magasztalja az Örökkévalót, a Mindenhatót, a Fenségest, a hóna alól kilógott a stukk. Kezével „V” betűt mutatott: Jézus győzött.

A tatabányai lány végül eltűnt. Isten meghallgatta az imákat (Németh Sándor még nem könyörgött ennyire semmiért). A Nemzetbiztonsági Hivatal valószínűleg beépítette a fiatalok közé, mert — az őt követő gyülekezeti biztonságiak szeme láttára — az egyik aluljáróban beleszeretett egy hosszú hajú, pattanásos fiúba. Feladta az ördög.

Egyházpolitikai football

Magam sem tudtam, miért, egyszer Németh Sándor különösen a kegyeibe fogadott. Ezt onnan lehetett tudni, hogy a Petróczi fiúk széles műmosollyal üdvözöltek, Szekeres Gyuri pedig (mint egy karizmatikus barométer) vállamat átölelve közölte: „Nagyon szeretlek, barátom.” Ilyenkor mindig megkérdeztem: „Valami baj van?”

Ellenkezőleg, a lehető legnagyobb megtiszteltetés ért. A baloldali blokkba akarnak ültetni, közvetlenül Németh S. Judit mögé. Egy pillanat alatt felfogtam, hogy megtérésem óta a legkomolyabb kihívás előtt állok. Életveszélyes hely. Elfogadni épp olyan kockázatos, mint visszautasítani. Aki itt melléfog, egy életre elvágta magát. Én egyébként sem szerettem az elől ülést („és a piacokon való köszöntéseket”, ahogy Jézus mondta). Főleg azért nem, mert az első sorokban olyan intenzitással kellett bólogatni a prédikációkra, hogy az ember nem tudott odafigyelni arra, mire bólogat. Ezt hívták úgy, hogy „támogatod a szolgálatot”. Ha az igehirdetés akadozott, és a vezető lelkész valami hatásosat akart mondani, hogy átlendítse magát a holtpontra („Jézus feltámadt”, vagy ilyesmit), akkor nekünk felemelt kezekkel vissza kellett kiabálnunk, hogy „Halleluja”. Ha erre sem jött semmi gondolat (inspiráció), akkor még egyszer, hangosabban: „Hallelujaaaa.” Németh Sándor innen merített bátorságot igehirdetés közben. Nem is tudott soha másnak beszélni, csak saját, jól bejáratott közönségének. Ahányszor kimozdult a gyülekezetből, felsült. Jeruzsálemben — ahol kétezeröt száz gyülekezeti tag vett részt — saját konferenciánkon egyszer sem mert kiállni, mert idegenek is jelen voltak.

De ha ígét hirdetett, mindig magáról beszélt. Ha böjtölt fél napot, a prédikáció a csipős halászléről, a finoman fűszerezett, rezgő húsról szólt. Németh Sándor ilyenkor kívülről fújta Frédi és Béni szövegét a kőkorszaki csülökről. Márkus Joe azonosította is az ígét: „Frédi levele 2,4.” Ám ha túlette magát, azt kiabálta a mikrofonba, hogy „ne zabáljatok!”. Németh S. Judit előadásából is tudhatták a főiskolások, hogy éppen mivel viaskodik a Németh család. A zsol-

tárokban — valami csoda folytán — mindig ezekkel küszködött Dávid.

Ezen az estén Németh Sándor nosztalgizált. Azokról az időkről beszélt — ahogy a könnyebb érthetőség kedvéért lefordítottuk magunknak —, amikor utolsó normális éveit élte, és földi halandókhöz hasonló, emberi gesztusai voltak. Például megtudtuk, hogy a Fradinak szurkolt. Megrendítően adta elő azt a Honvéd-Fradi meccset, amikor kikapott a Fradi, és emiatt ő sírt. (Ilyen pillanatokban tudtam neki megbocsátani mindent. Ilyenkor úgy tűnt, hogy Németh Sándor mégiscsak ember.)

Nem messze tőlem ült egy Emil nevű testvér, akiről csak annyit tudtunk, hogy az APEH-nél dolgozik. A vezető lelkes emiatt különös figyelemben részesítette. (Úgy félt az adóhivataltól, mint ördög a szenteltvíztől.) Ahogy a „világban” fontos embereket, őt is előre ültették. Emil évek óta először megszólított, és boldog mosollyal újságolta: amióta az esztét tudja, Honvéd-drukker. Ő is ott volt azon a meccsen.

— Csodálatos volt. Tichy két bombagólt lőtt a második félidőben — súgta könnyes szemmel.

Megfeledkezve arról, hol vagyok, továbbadtam a poént. Van itt egy ember, aki a Honvédnak szurkolt, amikor a legfőbb tekintély az ellenfélnek. És ők nyertek. Csakhogy nem Márkus Joe állt mellett, akit Emil látványa önmagában könnyekre fakasztott. Joe ilyen esetekben tudott betöltekezni Szentlélekkel. A „nevetés szeleme”, amit néha órákon keresztül hiába igyekezett ránk hajtani Németh Sándor, percekig rázta. Joe hasát fogta volna a röhögéstől: milyen ravasz az ördög. De most megdermedtem. Annyira tetszett Emil története, hogy a legalapvetőbb biztonsági szabályokról is megfeledkeztem. Nyomtattam tovább a sztorit, egyenesen Németh S. Juditnak.

Ő egy pillanatra megzavarodott. Nem értette, miféle nyílt lázadás ez a tekintély ellen, a kenet alatt prédikált igével szemben, hogy valaki a második sorban Tichy góljainak örül, amikor Németh Sándor, a felkent szolgálati ajándék (és akkor nyilván a Szentlélek is) e gólok miatt sírt. Pillantásából megértettem: felfogta az abszoloni helyzetet. Ahogyan a magáról megfeledkezett cingár adóügyesre nézett, világos lett, hogy szegény Emilt akaratlanul feljelen tettem. Amikor eszembe jutott, hogy én e szörnyű eseten nevetek, a mosoly talán még most is az arcomon van, jéggé dermedtem. Németh S. Ju-

dit tekintetében láttam a viharos egyháztörténetet: lázadások és árulások sorát. A megnyílt földet, a halott Safírá.

De S. Judit szerencsémre félreértette a helyzetet: Emil leleplezése megmentett. Csak erre számíthattam: a Hit Gyülekezete legmegbecsültebb tagjai a besúgók voltak. S. Judit szemének villanásából megértettem, hogy megúsztam, de Emilért aggódni kezdtem. Egy esélye lehetett, hogy az APEH-nél dolgozik. Talán egy átfogó revízió rémképe...

Ezt a mentő körülményt felismerhette S. Judit is, mert aztán — fagyos mosollyal ugyan, de — megenyhülve közölte: szeretjük azért az Emilt. Az Úrban — tette hozzá, ami nálunk azt jelentette: semmiféle pozitív érzésünk nincs feléd, kötelességünk megtérni, mert megtértél (bár ha Tichy góljainak örülsz, ez még nem annyira biztos), mindenesetre tizedet fizetsz. Vagyis szeretjük az Emilt, ha az Úrban van, és Tichy miatt Krisztus véréért tekintünk rá, mint az Atya. Legalábbis, míg az APEH-nél dolgozik.

Emil a legnagyobb jellem volt, akivel a Hit Gyülekezetében valaha találkoztam: inkább elment a gyülekezetből, de az „új hullámban” nem nevetett, egy mosoly fel nem tűnt az arcán, és Honvéd-drukker maradt továbbra is. Az őskeresztények lehettek ilyenek, akik inkább hagyták, hogy oroszlánok elé vessék, vagy élve temessék el őket.

A futballnak később különös jelentősége lett. Több öngyilkosságot és a szektakampányt követően a gyülekezet befelé fordulása oldódni kezdett. Kiderült, hogy nem minden az ördögtől van. Az egyetemistáknak például javasolták, hogy megtérésük után ne hagyják ott az egyetemet. Ne áruljon mindenki pattogatott kukoricát.

A szekularizációs folyamat egyik gyümölcse a Dávid Kupa, a gyülekezeti focibajnokság lett. A torna sikere azon múlt, sikerül-e Demszky Gábor főpolgármestert megnyerni védnöknek. Előtte egyeztetni kellett arról, hogy Németh Sándor most éppen támogatja-e az SZDSZ-t, vagy a kisgazdák felé akar nyitni. (Torgyán akkor még nem volt a Fradi elnöke.) Szponzornak az izraeli légitársaságot illett felkérni, és még véletlenül sem az angolt vagy az ausztrált. Ennek szellemi jelentősége van: így szállt Ábrahám áldása a Dávid Kupára. De előbb meg kellett vizsgálni, hogy Németh Sándor akkor a filoszemitizmust hirdette, vagy valami vélt sérelem okán éppen zsidózott.

A bizalmi emberek azon dolgoztak, hogy Németh Sándornak legalább egy hírességet beszervezzenek. Tekintélyes azok listája — az MTK-s Illés Bélától a fradista Varga Zoltánig —, akik végül nem jöttek el. Pedig hetekig agitálták a politikus rokonokat, a bokszbajnok Kokót, a Testnevelési Főiskola rektorát. Végül aztán focizni is lehetett.

Az első néhány évben — félreértve a torna célját — vidéki gyülekezetek nyerték el a kupát. Emiatt a Szentlélek vezetése az volt, hogy a kupagyőztes játsszon szuperdöntőt a budapesti gyülekezet válogatottjával. Németh Sándor csapatába istentiszteleten kellett jelentkezniük azoknak, akik valaha az NB I.-ben vagy az NB II.-ben fociztak.

A szuperdöntő előtt a presbiterek a zenészekkel játszottak. A presbitérium edzésre járt. A vagányabbak örültek, hogy végre lelki ismeret-furdalás nélkül játszhatnak. A többiek a futballt olyan lelkesí feladatnak tekintették, mint a betegekért való imádkozást vagy a lelki tanácsadást. Húzódasok, ficamok, kisebb szakadások kísérték a szolgálatot. Mindenki hősieen szolgálta Isten munkáját, védte a kaput, rúgta a luftokat, mert most ezt akarta az Úr. Németh Sándor (elsőként) már az első edzésen megsérült. Ettől kezdve kissé bizonytalan lett, hogy a rendezvényt megtartják-e. Meg kellett vizsgálni, van-e értelme a „futkározásnak”. De a kupát vissza kellett szerezni egy kisebb szellemi tekintéllyel bíró vidéki pásztor csapatától.

A zenészek edzésein teológiai kérdések merültek fel. Nevezetesen, hogy a pályán is érvényes-e a szellemi tekintély. Az egyik fel fogást Balogh Feri képviselte, aki minden helyzetben csak Soós Istvánnak rúgta a labdát, mert ő volt a legnagyobb szellemi tekintély a pályán. A labda útjának mindig a szolgálati utat választotta. Szentkirályi Gyuri viszont csak neki nem passzolt, mert szegény Soós (a gyülekezeti zsargonban: S.O.S.) Pista volt a legbénább (igaz, a legengedelmesebb is: tisztességgel végigszuszogta az edzéseket. Mint Pál apostol, a mennyei jutalomra nézett). A vita végül Szentkirályi Gyuri javára dőlt el: a zenészek többsége nem feküdt le a presbitereknek (aki mégis, azt Gyuri lecserélte), és megverték a tekintélyeket (ami a lelátón kisebb értetlenséget okozott). Uzoni Péter a zenészeknek szurkolt, ami lázadásnak számított.

A Vidék—Budapest meccsen a papírforma érvényesült. Kell-e mondani, hogy Budapest győzött? Az ellenfél edzője ezt örömmel

nyugtázta. Mint mondta: nekik a vereségen kívül minden más eredmény elfogadhatatlan lett volna. (Volt egy csatárunk a Videotonból, aki a saját kapuja előtt mindenkit kicselezett, de valami érthetetlen oknál fogva soha nem ment előre. Aki gólt rúgott, gyorsan lecserélték.)

Az igazi focikultusz csak ezután kezdődött. Felcseperedett Németh Szilárd, Németh Sándor egyszülött fia (Ronaldo). Szilárd kedves gyerek volt, rajongott a futballért. Ezért beiratkozott az egyik neves klub kölyökcsoportjába. Csakhogy az első edzés után kiderült, hogy a tinédzserek meztelen nőket nézegettek az öltözőben. A paráznaság kettétörte a bimbózó focistakarriert: Szilárd nem mehetett többé edzésre. Egy darabig az apjával passzolgathatott a kertben, később Petrőcz Levente presbiter feladata lett, hogy megbízható emberekből csapatot szervezzen a Szilárdnak.

„Püspök” erre a célra kibérelt egy tornatermet. A biztonságiak három autóval hozták a tizenhárom éves kisfiút, nekünk pedig a megtisztelő felkérésre azonnal rohannunk kellett focizni. Akik meghallották a gyülekezetben, hogy Németh Szilárdval focizhatok, félelemmel vegyes tisztelettel néztek rám. Jézusra tekinthettek így a tanítványok, amikor lecsendesítette a háborgó tengert.

Két csapatba osztottak bennünket, és elkezdődött az egyházpolitikai futball. Az elnevezés onnan származik, hogy a labdarúgásnak ez a formája különös szellemi érettséget és egyházpolitikai felkészültséget követelt. Szilárd játékán érződött a kihagyott edzések hiánya, ezért jobban űzte ezt a sportágat elméletben, mint a pályán. A mi feladatunk viszont nem az volt, hogy fölényeskedve éreztessük a naszályi futballcsapatnál szerzett tapasztalatainkat. Egy gyereknek akkor is szüksége van sikerélményre, ha kortársaival nem barátkozhat. A szülei nem azért zárják el a külvilágtól, hogy még gólt se rúghasson.

Ehhez azonban komoly erőfeszítésekre volt szükség, mert az ellenfél kapuja előtt ácsorgó kis tekintély gyakran az üres kapuba sem talált be. Pedig a kapus — felismerve a találkozó egyházpolitikai jellegét, jövője szempontjából pedig a mérkőzés igazi tétjét — már idejekorán kivetődött a kapuból, hogy helyet csináljon a labdának. A bogyó azonban mégis a kapu mellé vánszorgott. Ilyenkor a mi befejező csatárunk (Ronaldo) a combjához kapott. Hogy is mehetett volna mellé a labda, ha nem sérülés miatt? Egy Németh nem hibázik.

Szilárd kimerevítette a térdét, húzta a lábát, aprókat sziszegett. Rohantak a biztonságiak, percekig állt a játék, akár az Üllői úton. Szilárdnak hárman gyúrták azt a lábát, amelyik nem találta el a kaput — majd hősként tért vissza a pályára. Szabadrúgás befelé.

Volt néhány alapszabály. Németh Szilárdot nem illett szerelni. Ha elpattant tőle a labda, az ellenfél játékosának addig volt ajánlatos bukdácsolnia, míg lekezelt állapotban vissza nem juttatta hozzá a tököst. A védelem tisztában volt azzal, hogy a lesipuskást szabadon kell hagyni. A mi feladatunk az volt, hogy minden helyzetből neki passzoljunk. Ezután „nem baj, Szilárd, szép volt” felkiáltással azonnal rohantunk hátra, mert máris jött az ellenfél. A mi csatárunk nem védekezett, mert az ő taktikai feladata a gólglyártás volt. Az ellenfél mindvégig aggódva érdeklődött, hogyan áll a meccs. Nem emlékszem olyan mérkőzésre, amikor ne mi nyertünk volna (bár a lottó ötszöm lett volna ilyen biztos).

Aki félreértette a meghívást, és elkezdett öncélúan focizgatni, legközelebb nem jött. Csak annyit lehetett hallani róla, hogy önző szellem van benne, nem közösségi ember, nem jó a „hátere”. A bizalmi emberek már nyomozták, hogy kinél tett bűnvallást. Abból majd megállapítható lesz, milyen démonikus kötelék miatt adott oda-vissza kötetnyt a kis Németh Szilárdnak.

Engem akkor hívtak utoljára, amikor Marton Gábor, a gyülekezeti székház telefonközpontosa, első egyházpolitikai futballmeccsén tragikus hibát követett el (pedig néhány káprázatos védése után a biztonságiak már cserével is fenyegették). Ahelyett, hogy a futball legelemibb szabályai szerint a másik irányba vetődött volna, odatette a lábát a guruló labda elé. Csatárunk ilyen váratlan helyzetekre nem volt felkészülve, és átesett a hirtelen megálló bőrgolyón. Mindenki látta, hogy ez a zuhanás igazi: az egyházpolitikai futballmeccsek történetében Szilárd első valódi esése. Világi bíró még csak le sem fújta volna, de a gyerek lent maradt a földön. Riadt tekintetén látszott, nem érti, mi történt. Mióta Németh Sándor az apukája, vele ilyesmi nem fordult elő.

Mindenkiben meghűlt a vér. Marton Gábor bambán bámult. Én rosszat sejtettem. Még két másodperc volt hátra, hogy kitörjön a pánik. Szekrény Gyuri három méterről vetődött, hogy ledöntse Marton Gábort, és testével fedezze Németh Szilárdot. Szamóca fél kezével biztosította a bejáratot, másik kezével mindenkit eltávolított a biztonsági szolgálat tagjain kívül. Ahogy a közvetlen veszély el-

múlt, ápolni kezdték a sérültet. Nem nagyon tudtak mit kezdeni vele, mert egy karcolás sem látszott rajta. Petrőcz Laci a durvaságért keményen megintette Marton Gábort, majd véget vetett a mérkőzésnek.

A székházban vártak az egyházpolitikai szendvicsek és üdítők. A szerencsétlen telefonközpontra fél óra kellett, mire elfogta, mekkora szentségtörés történt. Akkor hosszasan bocsánatot kért a „sérülés” miatt. Németh Szilárd — nemhiába nagylelkű keresztény lelkipásztor fia — kis gondolkodás után, a harmadik megalázkodást követően azt mondta: „Na, jól van, megbocsátok.”

Mivel interjú helyett rohantam focizni, utána Petrőcz Laci vitt el a helyszínre. A kocsiban mindenki hálát adott Istennek, hogy ilyen szerencsésen megúsztuk a dolgot, bár a papa telefonjától még tartottunk. Számolni kellett azzal, hogy Németh Sándor keresni fogja, ki által jöhetett be a gonosz szellem a pályára, ami még Marton Gábort, Petrőcz Levente kipróbált emberét is megzavarta. Nem volt kétséges, hogy az ördög itt próbált támadást mérni a szolgálati ajándék családjára. Bizalmatlanul tekintgettünk egymásra, vajon ki lehetett a „rés”, akin keresztül bejött az ördög. Én főleg azt vizsgáltam, ki gondolhatja azt, hogy én.

Akkor megdöbbenő és szokatlan dolog történt. Petrőcz Laci váratlanul kifakadt, mondván: „Én neveljem a Szilárdot egy kis férfiaságra?” Nem mertem ránézni. Ezen a napon Petrőcz Laci nagyon nőtt a szememben. Lehet, hogy ezek a Petrőcz fiúk nem is olyan hülyék, mint ahogyan mutatják. Talán még azt is tudják, hol vannak.

Larry King-show

Az udvaron már órák óta biztonsági emberek irányították a forgalmat. Csak a járdán lehetett közlekedni, később azt is lezárták. A bejáratától jobbra lépcső vezetett a főiskola alagsorába. Az épület alatt hatalmas terem volt, amely kívülről nem látható. Németh Sándor itt tartotta bizalmas megbeszéléseit a vidéki vezetőkkel. Néha itt „dolgozott” az imakommandó. A lépcsőt most többen is biztosították. Korábban erre csak akkor került sor, ha fontos politikai döntéseket kellett hozni. (Összeállítani az SZDSZ megválasztandó ügyvivőinek névsorát, vagy ilyesmit.)

A székházat és a főiskolát kötéllal választották el egymástól. A választóvonalat ott helyezték el, ahol a szomszédos telekre vezető út található. Valamikor ez az ingatlan is a gyülekezeti objektumhoz tartozott. A szomszédtól vásárolta meg a gyülekezet, majd a rajta levő házat felújították. Az épületet eredetileg a székház őrzésére rendelt hívőknek szánták. Ide költözött volna Szűcs Attila református teológus, a székház gondnoka is, aki már tizenöt éve súrolt, takarított és nyírta a füvet, miközben egy ablaktalan szuterénben lakott.

De a terv megváltozott. Petrőcz Levente emberei átalakították az épületet, és a gyülekezet pénzén extra minőségben felújították. A presbiterek csak annyit tudtak, hogy „egy kedves fiatal házaspár” költözik majd oda. Először azt hittük, külföldről jön valaki. Aztán megjelentek a lakók: Hack Péter diakónus, SZDSZ-ügyvivő és családja.

Hack Péter lakásproblémáját azért kellett megoldani, mert olyan házban éltek a Böszörményi úton, ahol egy idős katolikus házaspár lakott felettük. Hack diakónus szerint nagyon kedves emberek, de a katolikus démonok miatt mindvégig erős szellemi nyomás gyötörte őket. Először azt mondták, Hackék csak bérlők lesznek. Később Hack Péter — halasztott fizetéssel — egy üres telek árán megkapta az óbudai hegyoldalban levő pazar ingatlant a gyülekezettől (Németh Sándortól). A vezető lelkész utóbb azzal indokolta a döntést, hogy „Hack Péter megér nekünk ennyit”. A kerítésen vág-

tak egy kaput, Hack Péter azon járt át a gyülekezet székházába, ha Németh Sándor hívatta. Az örök — és Szűcs Attila — maradtak a szuterénban.

Petróczi Levente emberei az udvaron most körülvettek mindent. A biztonsági emberek már a Bécsi úton szűrték a forgalmat. A főiskola épületében suttogva beszéltek, a büfét tilos volt használni. A főiskolások megértőek voltak (más választási lehetőségük egyébként sem volt). Elfogadták, hogy megéri minden áldozat: „benne lesz a tévében a gyülekezet.” Ezt úgy mondták egymásnak, mintha holnaptól a Hit Gyülekezete székházából közvetítenék a tévéhíradót (amiről egyébként a vezető lelkész körülbelül úgy gondolkodott, hogy az lenne a természetes — ha normálisan működne a világ).

Németh Sándor idegesen járkált fel-alá. Izgatottan kérdezte, kik azok az idegenek, akik a tekintélytisztelet legkisebb jele nélkül kábeleket húzogatnak. „Operatőrök” — hangzott a válasz. „Szükség van-e rájuk?” — kérdezte. „Nehéz lenne nélkülük” — mondta Márkus Joe.

A vezető lelkész nem szerette, ha idegenek vannak az objektumban. Ide még a gyülekezet egyszerű tagjai sem járhattak be. A számítógépek fontos titkokat őriztek, a megbeszélések „szupertitkosak” voltak. Ha valaki magnóra rögzíti az ott elhangzó imákat, abból az évtized botránya kerekedhetett volna (precedens értékű ombudsmani állásfoglalással arról, milyen eszközökkel lehet más emberek vagy az ország vezetőinek sorsát „befolyásolni”. Hogyan viszonyul ez az alkotmányhoz? És kell-e ezt a tevékenységet állami pénzből finanszírozni?). Németh Sándor zárt politikai gyűléseiről videofelvételek készültek, amelyek vihart kavartak volna a parlamenti patkó mindkét oldalán. Bejátszásuk csemege lenne bármelyik kereskedelmi tévécsatorna műsorán.

A székház legfelső szintjén, a „maciban” (egy hűtőszekrényből átalakított trezorban) időnként tízmilliók hevertek. A pénz nagy részéről nyilvántartást sem vezettek. Ebből lehetett zsebből a zsebbe, számla nélküli kenőpénzt fizetni. Ezt a módszert, valami rejtélyes oknál fogva, Németh Sándor különösen kedvelte.

Egy alkalommal az MTV 1 Híradója bemondta, hogy a pápa elismerte a Hit Gyülekezetét. Ennek hátterében az állt, hogy Simon V. László közreműködésével — aki akkor az egyik legfőbb bizalmasa volt Németh Sándornak — százezer forintot kapott a szerkesztő, aki ennyi pénzért némileg túlteljesítette feladatát. A katolikusok

helyreigazítást kértek, amelyet fő műsoridőben beolvastak a televízióban. Ebben a püspöki kar élesen elhatárolódott a gyülekezettől. A minden ízében reszkető Németh Sándor mániákusan azt hajtogatja, vajon látta-e a műsort az anyósa Szolnokon. Késő este telefonáltatott Pozsgay Imrének: „Mit tanácsol, mit tegyünk?” „Semmit” — hangzott a bölcs válasz, amely ezúttal is megakadályozta, hogy Németh Sándor szembevezesse a Hit Gyülekezetét a gyorsvonattal.

A vezető lelkész bizalmatlanul figyelte az operatőröket. „A kommunizmusban tanulták ezek a szakmát — mondta. — Hogyan dolgozzak ezekkel? Hiába néznek bele a kamerába, nem tudnak olyat mutatni, mint az amerikaiak.” Amíg az előkészületek folytak, a vezető lelkész folyamatosan azt sugdosta, hogy az amcsik nem így csinálják. Ő járt Hollywoodban. Nem tetszett neki a díszlet, amelyet három napig épített a 110 kilós „Hófehérke” (polgári nevén: Fehér Laci), aki fűtőként és asztalosként szolgálta az Urat. Hófehérkének 120 ezer forintból kellett lepipálnia a Metro Goldwin Mayert.

„Nincs nektek érzéketek ehhez” — mondta Németh Sándor, aki nemcsak a legjobb prédikátor, politikus, futballista, újságíró, férj, kertész és szakács, hanem a legkitűnőbb díszlettervező is volt. A szellemi vezető jeruzsálemi képet kért a falra, mert arról árad a kenet. A székházból átcipeltette a művirágokat a sarokba. Egy másik alkalommal könyvespolcot is hozatott, hogy intellektuális benyomást keltsen a háttér (és a riportalany). Lexikonokat rendelt, de a polc nem bírta, és összedőlt.

Németh Sándor ezután megkérdezte: „Milyen mikrofonotok van?” Azt már félve mutatták meg. „Ezt mondom nektek — tárta szét a karját. — Ilyen mikrofon elé akartok leültetni?” A műszakiak nem értették, mi a baj. Ilyet használnak a Magyar Televízióban. „Olyan nincs, mint a Larry Kingnek?” — vágta oda nekik Németh Sándor. Nem volt. A levegő izzott, mindenki a földet nézte.

Az előkészületek már hetek óta folytak. Ez volt az első alkalom, hogy a Hit Gyülekezete saját műsort készíthetett a közszolgálati televízióban. Németh Sándornak bombasztikus elképzelései voltak. A bemutatkozást egy történetbe akarta ágyazni, melynek egy része a Férihegyi repülőtér kifutóján játszódik. Az EL/AL közel-keleti járatával megérkeznek Budapestre a napkeleti bölcsek (Takács Feri, Szekeres, Pajor). Kísérik őket a pásztorok. A VIP váróban találkoznak az angyalokkal. Végigmennek a Nagykörúton, majd a csillag elvezeti őket — korunk Bethlehemébe — a Hit Gyü-

lekezetébe (ahol megtalálják Krisztust). Eközben Pajor Tamás rock-énekes evangélista (az Ámen zenekar vezetője) — a Napkeleti Bölcsék egyike — a pásztorokkal a „Kövessd a fényes csillagot” című szerzeményét énekli. A pásztorok rappelnek. A gyülekezetben a Napkeleti Bölcsék és az angyalok meghallgatják Németh Sándor zseniális prédikációját, majd azon nyomban megtérnek.

A hívők nagy izgalommal várták az eseményt. Mint mindig, most is nagyon büszkék voltak a gyülekezetre. Németh Sándor, aki rettegett a nyilvános szerepléstől, kifelé most is azt mutatta, hogy lábunk előtt hever a világ. Az egyik istentiszteleten többször elpróbálták a jelenetet, amikor megérkeznek a királyok. A gyülekezetben mindenki megtanulta a dalt, amelyet felkent a Szentlélek. Volt, aki azt hitte, igazi királyok jönnek. Azért lesznek ott a kamerák.

A ferihegyi forgatáshoz engedély kellett, mert Pajor Tamás arra az időre szerette volna leállíttatni a légiforgalmat (Napkeleti Bölcsék érkezése miatt Budapest nem fogad). A Nagykörutat rendőröknek kellett volna biztosítaniuk hajnali 2 és 4 óra között, amíg a pásztorok vonulnak. A lezárt körút teljes bevilágítása csupán percekre állította váratlan feladat elé az elszánt stábot. Ürömnök sikerült szerezni egy tévét, amely ugyan gyakran köpködött, de szigorú munkavédelmi előírások betartása mellett alkalmasnak látszott arra, hogy megérkezzék Napkeletről. Az idomárt be kellett volna öltöztetni pásztornak, mert a teve legutóbb a filmgyárban beleharapott egy statiszta fejébe.

A stáb a háromperces klipet 300 ezer forintból akarta előállítani. „Szuper, fiúk!” — kiáltotta Németh Sándor a telefonba. Elkezdődött a szervezés, megindult az imatámogatás: „Uram, Te hatalmas Isten vagy, áldd meg a napkeleti királyokat, a pásztorokat, a tévét. Ürítsd ki Ferihegyet.” Aztán vita alakult ki arról, hogy az autókat elszállíttassák-e a körútról, vagy sem. Néhányan beszervezték a feleségüket is. Ekkor felvetődött az a teológiai kérdés, hogy nő lehet-e pásztor. Három hét alatt a produkció csak addig jutott, hogy az igény elment Ferihegyre. Néhány nappal az adás előtt faxot kapott Németh Sándor: a produkció legalább 750 ezer forintba kerül (az összeg meghatározásakor már figyelembe vették a várható hatást is), de lehet, hogy nem lesz rá elég idő.

Németh Sándor összeomlott: akkor ne legyen semmi. Felhívta Márkus Joe-t: mondjon le mindent a televíziónál. Joe közölte, hogy Görbicz Tamással — a Pajor-produkcióval párhuzamosan —

már készítik az alternatív megoldást. Csak egy interjú hiányzik hozzá. Németh Sándor azonban hallani sem akart róla: ha nincsenek Napkeleti Bölcsek, akkor ne legyen műsor se. Átmeneti javaslatként még felmerült, hogy a teve csak a csarnokba jöjjön be. De ott nem lehetett garantálni, hogy dicséret közben nem harap bele valakinek a fejébe. Esetleg leköpi a szolgálati ajándékot.

Végül, miután Németh Sándor a távkapcsoló segítségével tanulmányozta a televíziózás műfaját, a megtekintett csatornák alapján úgy találta, hogy őhozzá egy vérbeli Larry King-show volna a legméltóbb. Megszületett a döntés: a CNN mintájára kell műsort csinálni.

A stúdió elkészült. Az ajtó előtt sorban álltak a Larry King-jelöltek (akik még nem látták a CNN-t). Németh Sándor tekintete hisztérikusan villogott. A presbiterek menekültek. A vezető lelkész előbb még három asztalt alkalmatlannak talált, aztán összeszorított fogakkal odaült a kamera elé. Elképzelése szerint beszélgetőpartnereivel könnyed, szellemes társalgást folytat majd a teremtet világ megváltásáról. Azok kicsit pimasz, de okos kérdéseket tesznek fel neki. Ő nagyvonalúan visszavág, majd felvilágosítja őket a Menny és a Föld egybeszerkesztésének várható forgatókönyvéről. Mosolyt erőltetett magára, várta a kérdéseket.

Az első Larry King két perc után repült a székből. A második el sem jutott az első kérdésig. A harmadiknak annyira remegett a szája, hogy nem tudta elismételni Németh Sándor után a szövegét. A negyediket nem találták. A vezető lelkész le volt sújtva. Nem akadt méltó partnere. „Semmire sem tudlak használni benneteket” — mondta. Aztán rájött a megoldásra: valaki kontroll alatt tartja a felvételt. „Erős kontrollszellemet érzek — súgta Márkus Joe-nak. — A Takács Feritől jön.” A többiek fellélegeztek. Németh Sándor odafordult Takács Ferihez: „Te lennél a legjobb riporter. Szaladj ha-za nyakkendőért.” Takács Feri repült, Németh Sándor pedig kiszólt Petrócz Levente és Szamóca embereinek: „Ha a Takács Feri megjön, mondjátok meg neki, hogy már elkezdődött a felvétel. Semmi képpen ne engedjétek be.”

Takács Feri megjött. A biztonság kedvéért hozott a zsebében két másik nyakkendőt is. Az első kordont még áttörte, a másodikon fennakadt. A biztonságiak nagy nehezen a székházba toloncolták, miközben ő azt hajtogatta, hogy félreértés van. Őt itt várják.

A teremben kezdődött minden előlről. Németh Sándor elma-

gyarázta a riportereknek, hogyan kell kommunikálni. Megparancsolta, hogy csevegjenek. Ezután megpróbált mosolyogni, és hátradőlt. Jött az első. „A Hit Gyülekezete Európa legnagyobb karizmatikus gyülekezete, amelyről mindenki azt mondja...” „Állj! Nem jó” — csattant fel a riportalan. Újabb próbálkozás: „Ön elismerten az egyik legjelentősebb...” „Azt mindenki elismeri...” „Mi a titka annak a fantasztikus...” „Ugye, igaztalanok azok az állítások, miszerint...” „Ön legutóbb fantasztikusan prédikált arról, hogy...”

Németh Sándor egyre idegesebb lett. Larry King nem értette, mi a baj. Úgy beszélt, ahogy eddig elvárták. „Ne tegyetek fel hízelgő kérdéseket — fakadt ki a vezető lelkész. — Ezt világi emberek is nézik. Azok észrevesznek mindent. Abból fogják megítélni a gyülekezetet, amit látnak. Oldottak legyetek” — förmedt rá a riporterekre. Larry King próbálkozott az oldottsággal, de nem sikerült. Németh Sándor megfogalmazta helyette a kérdéseket: „Azt kérdezd, amit más megkérdezne: honnan van a gyülekezetnek annyi pénze? Nem csalás, amit ön csinál? Nem a hatalom és a pénz mozgat itt mindent? Nem várszolja ön az embereket? Nem okkultizmussal, tömegpszichózással manipulálja a hívőket? Nem terrorizálja ön az embereket? Nincs elnyomva a hívők személyisége?”

Larry King megmerevedett. Az ő agyán is végigfutott néhány kérdés: „Ez az ember tudja, hogy a világiak megbotránkoznak, ha tudnák, mi folyik itt? Velünk mégis elhiteti, hogy ez a normális? Kívülről látja, mekkora barmok vagyunk? Tudja, hogy mit csinál, mégis ezt teszi? Hát nem az emberi gyengeségét kell elviselnünk ennek a kibírhatatlan embernek, hanem a tudatos szemétségét?”

Larry King tekintete egy pillanatra elsötétült. Németh Sándor azonnal reagált: „Értsd meg, így gondolkodik a világ.” Larry King megnyugodott: csak megkísértette az ördög. A gonosz mindig Isten legnagyobb embereit támadja. De Németh Sándor kérdéseit nem tudta feltenni. Larry King gyomra remegett. Izzadt, lehajtotta a fejét. Feladta.

Németh Sándor megállapította, ez nem Amerika. Ezért ilyen gyenge a magyar tévé. Végül átvágta a gordiuszi csomót: szembe fordult a kamerával, és frontálisan elmondta, amit akart. Mondani-valója végén földidézte azt az esetet, amikor személyesen látta Jézust. Imádkozás közben leesett a földre, berepült a sarokba a barátjával együtt. Akkor megjelent neki Jézus, akit fehér ruhában látott.

Ezt a történetet ismertük. Németh Sándor előttünk mindig ez-

zel támasztotta alá, hogy Isten embere. Jézus személyes megjelenését úgy tekintettük, mint apostoli elhívásának pecsétjét. Arra épült a kultusza, hogy megjelent neki Jézus. Ha nehéz volt a helyzetet elviselni, arra gondoltunk: Jézus személyesen szólt ennek az embernek, és szemtől szembe hívta el őt. Csak később tudtuk meg, hogy Tallér János, az esetenél jelen lévő barát másképp emlékezett. A gyülekezetből kivált vezetőknek elmesélte, hogy nem repült senki a sarokba, nem gurult senki az asztal alá, és senki nem látott semmit. Németh Sándor sem beszélt akkor arról, hogy jelenése lett volna. Csupán letérdeltek, és megvallották bűneiket.

A vezető lelkész a televízióban mást mondott. „Kristálytisztá volt...” — idézte fel a látomást. A kamera mögött ott állt az összes Larry King. Lélegzetviasszafojtva hallgattak, és mindnyájan nagyon szennyesnek érezték magukat.

Márkus Joe és Görbicz Tamás elkészítette a filmet. Átvétel előtt a presbiterek a vágóképeket kiválogatták: ne legyen köztük olyan, amelyen látszik valaki, aki már elment a gyülekezetből, vagy akit Németh Sándor nem kedvel. Azokon nem mozog a Szentlélek. Márkus Joe — aki biztosra akart menni — gyakran áthívta a kiskapun Hack Pétert. Neki volt a legjobb szeme ehhez.

A székház dolgozói együtt nézték az adást. Hack Péter átsétált a szomszédból. Megszólalt a rádió adóvevő: „Fészek, jelentkezz!” Németh Sándor volt. Nem nézte a műsort (soha nem merete magát megnézni. Sztár szeretett volna lenni, de elviselhetetlen kisebbségi érzés gyötörte). Várta a jelentéseket. Az emberek sorban álltak a rádiónál, mindenkinek volt valami dicsérő észrevétele. Morvay Péter már azt is tudta, hogy nagyon magas volt a nézőszám, és igen pozitív a fogadtatás. Igazi áttörés. Elégedett volt a mester.

Joe és Gerlice néhány hónap alatt felépített egy önálló stúdiót. Elintézték, hogy negyedévente legyen műsora a gyülekezetnek. (A vallási műsorok főszerkesztője túl akarta élni a szociál-liberális kormányzatot is...) A Hit Info egyik számában megjelent egy jó bizonyosság: „a Hit-köznepok műsorának sugárzása alatt szülei nagy örömeire megszületett N. P. (3300 gramm, 53 cm).” Németh Sándor közben elfogyasztott minden riportert. Még Hack Péterre is sor került: a vezető lelkész szerint ő sem volt jó, mert „a Péter nagyon száraz ember. Merev sváb, aki nem tud kapcsolatot teremteni (ne mondjátok meg neki)”. Különben is „sok SZDSZ-es démont hozott a felvétele”.

A Hit TV sikerágazatnak számított, de megítélése időnként hullámvó volt. „Csak költik a pénzemet — mondta egyszer Németh Sándor. — Az én pénzemen szórakoznak.” Az elkészült filmeket a vezető lelkész gyerekei minősítették. Szerinte jobban értenek hozzá, mint az egész presbitérium. Márkus Joe-ban — bár a szakma fiatal tehetségnek tartotta — nem bízott: a háta mögött ósdi ízlésű kommunista tévésnek nevezte. Nem olyan, mint Spielberg. „Láttad a filmet, Szilárd? — kérdezte Németh Sándor a tizenkét éves fiától. — Jó?” A válasz eldöntött mindent.

Ez már előrevetítette a jövőt. Németh Szilárd különös érdeklődést mutatott a média iránt. Tizenháromévesen a gyülekezeti újság rovatvezetője lett. A rádióban műsorvezető. Egy idő után már úgy éreztük: a háttérben ő a főnökünk. „Mit tudhat ez a gyerek, amit mi nem?” — kérdezte egyszer Márkus Joe. „Azt — válaszoltam neki —, hogy itt minden az övé. Az apja kiküldi a mi adományainkból meg a befizetett tizedeinkből egy évre Amerikába. Elsétál egyszer a CNN előtt, és ő lesz az angolszász médiaszakember. Mi pedig itt maradunk, és mi leszünk a kelet-európai, posztkommunista bunkók. Ezt tudja ez a gyerek. És ez nem kevés.”

Távozz tőlem, halkonzerv!

Ősszel a vándormadarak délre költöznek. Gyerekkoromban mindig élveztem a nádas felett repülő vadkacsák hangját. Olyan volt, mint-ha ismerőseim lennének. Természetfölötti békesség töltött el, pedig a hideg közeledtével szomorúságot éreztem. De nyugalmat árasztott a természet kiszámíthatósága. Eljön az őszi, és mindig ugyanabban az időben elindulnak a madarak.

A tavasz ugyanilyen biztosan hozta el a gyülekezetbe a hamis próféták gyülekezésének idejét. Márciusban a székház megtelt friss próféciákkal. A „mennyei üzeneteket” Németh Sándornak címezték, de ő egyet sem olvasott el közülük (noha igen szórakoztatóak voltak). Nem akart érintkezni azokkal a csaló, gonosz szellemekkel, amelyek a jóslatok mögött álltak. Amikor a jövődölések túlsúlyba kerültek a napi postában, a vezető lelkész válaszcsepésre szánta el magát. 1997 tavaszán megbízta Králl Csabát, a Hit Info főszerkesztőjét, hogy készítsen tematikus számot, amely „agyonvágja” a hamis prófétákat.

A hamis prófétálás nem volt ismeretlen jelenség a szabadkeresztény és pünkösdi-karizmatikus körökben. Mondhatni, igen magas volt az egy főre eső női Mózesek száma. Néha egyedülálló, elvált vagy rossz házasságban élő hölgyek érezték úgy, hogy az Úr arra a szolgálatra rendelte őket: „ki kell vezetni az ő népüket Egyiptomból”. A hamis prófétát arról lehetett megismerni, hogy szüntelen dorgált, intett, fenyegetett. A hamis próféták (és követőik) meg voltak győződve arról, hogy igaziak. De állapotuk erős gyógyszerekkel állítólag kezelhető.

Kívülállók első hallásra nem sokat érthetnek mindebből. Tudniuk kell, hogy a nem tradicionális felekezetek tagjai hisznek a természetfeletti megnyilvánulásokban. Ezek egyike a prófétálás, amikor Isten emberek révén szól a hívőkhöz. Ezekben a közösségekben hiszik, hogy mindez ugyanúgy van, mint a bibliai időkben. Pál apostol azt mondta a korinthusbelieknek, hogy „kívánjátok a szellemi ajándékokat, leginkább pedig, hogy prófétálatok”. A próféta nem saját gondolatait közli, Isten szól általa.

Karizmatikus körökben az a hívő számít tekintélyesebbnek, akinek több szellemi ajándéka (karizmája) van. Ezek közül a gyógyítás ajándéka ellenőrizhető (vagy meggyógyult a beteg, vagy nem), a prófétálás nem mindig. Ezért könnyebb hamis prófétának lenni, mint hamis gyógyítónak.

Némely helyen elvárás, hogy egy hívőnek „látványos” karizmája legyen. Ez bizonyítja, hogy az illető „szellemi ember”, jó a kapcsolata Istennel. Akinek életében nem jelennek meg a Szentlélek ajándékai, másodrendű kereszténynek érezheti magát. Vannak, akik úgy tartják: bűn van az életében. Arról megfélemeznek, hogy a Biblia azt mondja: az ajándékokat (a karizmákat) a Szentlélek osztogatja, „amint ő akarja”.

A hamis próféta esetében a prófétálást nem a Szentlélek, hanem az ember akarja. Egyebek mellett azért is, mert ezekben a körökben rendkívüli tekintélye van annak, akit Isten használ. Semmihez nem hasonlítható hatalomra tehet szert a lelkek fölött az, akire úgy tekintenek a hívek, mint „Isten csatornájára”. A hívők mindig Isten akarátat keresik, az ilyen ember pedig azt mondja, hogy azt közli velük. A hamis prófétának imponál a tekintély. A maga ereje, tehetsége alapján soha nem tehetett volna szert ekkora tiszteletre (ez az első hely, ahol végre nem nézik az esti iskolában elért érdemjegyeket).

Hamis próféták nem teremnek akárhol. Előfordulásuk gyakoribb ott, ahol maguk is látnak „prófétát”. Az sem véletlen, kinek küldenek hamis próféciákat (én például soha nem kaptam, legfeljebb Németh Sándortól egyet-egyet). A hamis próféták általában azokat traktálják látomásaikkal, akikről úgy gondolják: ugyanarra a srófra jár az eszük. A késztetést főleg a „túlszellemiesített” prédikációk váltották ki, amelyek megindították a gyengébb idegzetűek fantáziáját. Ha a prédikátor túl nagy szellemi célokat állított a hallgatóság elé, a hívők egy része úgy érezte: ha törik, ha szakad, meg kell felelnie annak.

Németh Sándor beszédei alapján némelyek azt képzelték: ha a vezető lelkész bemegy a boltba, azonnal megkérdezi az Urat. „Mit akarsz, hogy cselekedjem?” Ám a vezető lelkész a legritkább esetben használta az „Áldjon meg az Úr” köszöntést, amely közöttünk dívott. Pedig ez olyan a Hit Gyülekezetében, mint a „Jó szerencsét!” a bányászoknál. Ha így köszöntek az utcán, Németh Sándor szegye-nyében elbújt az oszlop mögé. Még véletlenül sem öltözött úgy,

ahogy a tipikus hites. Őket távolról jobban fel lehet ismerni, mint egy egyenruhás rendőrt. Vállalkozó-színes zakó, mintás nyakkendő. Ha nyakkendőűje is van, akkor hites. Ha nincs, akkor jehovista. Ha a nyakkendő sötét, egyszínű, akkor mormonita. Hölgyeknél nyaknál begombolt blúz, cseppet sem feszes szoknya, szigorúan a térd alatt a vége.

Zengett a 86-os busz a sok hallelujától. Még a járdán is hallani lehetett, ha két hites utazott a villamoson. De a vezető lelkész e tiltételnek használt szavakat civilben még véletlenül sem használta. Az összejöveteleken viszont ezeket harsogta, mintául állítva ezeket. Így aztán volt, akivel nem lehetett normálisan társalogni, mert „civilben” is a Károli-fordítás nyelvezetén beszélt. Nem értette, hogy egy ilyen testi (értsd: nem „szellemi”) ember, mint én, mit kereshet Németh Sándor közelében. Azt hitte, hogy az archaizáló magyar nyelv használata olyanná teszi, mint Pál apostolt a Szentlélek Filipiben. De ezt nem magától tette. Ezt valahol tanulta...

A „prófétát” egy idő után kirúgják a munkahelyéről, menekül tőle a családja, de ő tudja: Jeremiást is üldözték. Biztos abban, hogy őt csak egyetlen ember értené meg. A próféta, akit hetente kétszer négy órán át hallgat. Aki elhitette vele, hogy ő is olyan lehet, mint Mózes. Ezért egy idő után úgy gondolja: felvenné vele a kapcsolatot. Eljön a tavasz, és dorgáló próféciaát küld a Hit Gyülekezete szék-házába.

Némely hamis próféta nem veszélytelen. Gyakran öngyilkosságok, lelki betegségek kísérik a „jól sikerült” próféciaikat. Az Ószövetségben korrektt megoldást alkalmaztak erre: ha nem vált be a prófécia, megkövezték a hamis prófétát. A pünkösdi-karizmatikus körökben viszont babonás tisztelet övezi őket. A hívők annyira vágyakoznak a csodákra, hogy nem tudnak különbséget tenni a futóbolond és a próféta között.

A prófécia néha tudatos manipuláció. A hamis jövődőlés a megfélemlítés és az uralkodás legdurvább formája, a lelki terror eszköze. Annál is inkább, mivel nemcsak unatkozó háziasszonyok, hanem keresztény gyülekezetek pásztorai is előszeretettel élnek vele. Németh Sándor e tekintetben talán a legaktívabb „próféták” egyike. Nehéz megvonni a határokat, mert a hamis próféta olyan információkat közöl, amelyek egyébként igazak. Csak nem akkor, és nem úgy. A vezető lelkész a hívőket folyamatosan azzal stresszelte, hogy bármelyik pillanatban visszajöhet az Úr: „amit eddig tettél, ma

már nem elég” (irány a pokol, a kárhozat). A prófétikus szellemi látásba a legagyalágyultabb kijelentések is beleférnek. Egyszer például elhangzott, hogy „azok a hívők, akik annak idején megszavazták a NATO-csatlakozást, felelősek a Koszovóban kiontott vérért” (copyright: Németh Sándor). Annál szórakoztatóbb programot senkinek sem ajánlhatok, mint egy vidéki gyülekezet istentiszteletét, ahol a helyi pásztor Németh Sándor szellemi üzeneteit közvetíti. Akinek van ideje, Ceglédre menjen, hallgassa Kondorosi Zoltánt. De ellátogathat az ország bármely pontjára.

A vezető lelkész rendszeresen összhangba hozta a Biblia próféciáit Nostradamus (okkult) jóvendöléseivel. Morvay Péter megállás nélkül szállította a misztikus alapanyagot az internetről. Németh Sándor 1998-ra világháborút jósolt. Az Öszövetség útmutatása szerint ezért egy perccel éjfél után meg kellett volna kövezni. Különösen azért, mert néhányan évek óta erre rendezkedtek be.

Németh Sándor az Öbölháborút Babilon bukásának (fontos eszkatológiai esemény a Bibliában) tartotta. A Jeremiás könyvében szereplő „nyílakat” is azonosította: ezek a szövetséges bombázók. Ennek hatására egyesek úgy gondolták: erre a rövid időre nem érdemes megnöszülni. Nasinszky Péter gyöngyösi pásztort alig tudtam meggyőzni, hogy „itt van az Úr, persze, de azért még belefér egy esküvő”. Azóta szép gyermekük született.

Egy ideig úgy tartotta a gyülekezet, hogy az amerikai elnök az Öböl-háborúban nem engedelmeskedett Istennek. A Biblia teljes pusztulást jóvendölt Babilonnak, az amerikaiak viszont megálltak Bagdad előtt. „Istennek van más forgatókönyve is” — tudtuk meg később. „Aha — mondtuk erre. — Ezt nem tudtuk”.

Egy időben felvetődött, hogy Clinton az Antikrisztus. Amikor viszont kiderült, hogy az elnök imádkozik, úgy ünnepeltük, mintha a Hit Gyülekezete csepei házicsoportjába járna. Bill Clinton — az egykori Antikrisztus — Isten embere lett. (Monica Lewinski akkor még nem ismeré meg az elnöki szivart.) Később Németh Sándor — nem kis részben felesége hatására — a képmutató republikánus képviselők oldalára állt: látványosan emésztette, hogy nem válthatja le az amerikai elnököt.

Németh Sándor az 1998-as választások előtt Orbán Viktort mint Nabukodonozort emlegette, akit megfékez majd a gyülekezet, amely Bálám számára. A számár stimmel, Orbán Viktorból miniszterelnök lett. Diana hercegnőt halála után a vezető lelkész egysze-

rűen lekurvázta („megérdemelte, hogy meghalt”). A hercegnő halálát követő kultuszt az Antikrisztus imádásának előképeként interpretálta (felmagasztosult a paráznság).

A Hit Gyülekezetében az ördög támadásának számított David Copperfield magyarországi vendégszereplése. Nem véletlenül küldte ide Lucifer a mágust — mondták —, itt van az ébredés. A bűvész pechjére Németh Sándor azon (naiv) kevesek közé tartozik, akik elhiszik David Copperfield trükkjeit. A vezető lelkész már évekkel ezelőtt azt profétálta, hogy az ördög szolgálai repülnek, átmennek a kínai nagy falon, eltüntetik a vonatokat, a keresztények pedig le vannak maradva a csodatevő erőkből. Pedig Mózes kígyója annak idején felfalta az egyiptomi varázslók kígyóit. Úgy gondolta, hogy a bűvész valóban repül, tényleg átmegy a falon. Nem látta a filmeket, amelyekben leleplezik a trükköket. Ezért szegény David Copperfieldet (a gyanútlan, charme-os showmant) a Hit Gyülekezete éjjel-nappal átkozta, hogy ne sikerüljön a műsora. Igyekeztek „megerőteleníteni” a gonosz szellemi erőket, akiket a mutatóványok mögé képzeltek (többre mentek volna, ha elvágnak néhány nem látható zsineget). „Nehéz idők vannak — mondták nagyokat sóhajtván a hitesei. — Jobban kell imádkozni, mint valaha. Az ördög célba vette Magyarországot. Még jó, hogy itt van a Sándor (és a kenet).” Németh S. Judit ilyenkor érezte elemében magát: „harci-marci van.”

Azon persze nincs mit csodálkozni, hogy Németh Sándor bedőlt Copperfield trükkjeinek. Egy alkalommal egész estén át prédikált Woody Allen Zelig című filmjéről, melyről azt állította, dokumentumfilm. Minden, ami abban szerepel (Zelig átváltozásai), megtörtént esemény (nem tudom, hol látta a filmet, mert bennünket eltiltottak a mozitól. Neki pedig nincs olyan jó ízlése, hogy Woody Allen-filmeket nézzon).

A vezető lelkész általában szilveszterkor bonyolódott bele a Biblia szimbolikus proféciáiba. Ilyenkor rohagáltak a Jelenések Könyvében szereplő lovak, harsogtak a trombiták, szakadtak a pecsétek. Nem tudtuk követni: a következő évben milyen színű ló szalad elő? Háború lesz vagy szárazság? Élet vagy halál?

Év végén mindig Hack Péter kapott lehetőséget, hogy (felállva) ütemes taps mellett dicsőítse Németh Sándort és feleségét, Juditot (utána gyűjtés). Egyik alkalommal azt találta mondani, hogy Németh Sándornak eddig minden proféciája beteljesedett. Erre még a

sokat látott presbiterek is csak annyit mondtak: „Szilveszter van. Belefér.” De Hack Péter maga is meglengetett néha egy-egy próféciát. Amikor úgy látszott, néhányan hálátlanul elhagyják Németh Sándort, és kilépnek a gyülekezetből, Ananiás és Safira esetét hozta fel a többiek elrettentésére. Ananiás és Safira holtan rogyott össze, mert becsapta a Szentlelket.

A hamis prófétálás sajátos formája, amikor egy válófélben levő háztartásbeli úgy érzi: Isten őt választotta ki, hogy — mint Illés próféta Akhábot — az ország vezetőit „megintse”. Ennek tipikus esete volt, amikor az 1994-es parlamenti választások előtt a Végidők Alapítvány nevében próféciákat küldtek az ország vezetőinek. Felszólították őket, hogy azonnal adják át a hatalmat önként Hack Péternek, mert Isten őt választotta ki az ország vezetésére. Pálffy G. István, az MDF médiagéniusza A Hét című műsorban ismertette a „próféciát”. A Hit Gyülekezetében néhányan komolyan vették a hírt, és hálát adtak az Úrnak: Isten Hack Pétert jelölte miniszterelnöknek. A vezetők között azonban pánik tört ki, hátha hites a próféta. Ez akkoriban történt, amikor Boross Péter miniszterelnök választási plakátjain megjelent a „Mene, mene, teke ufarszin” — megmérettél és könnyűnek találtattál — felirat Dániel könyvéből.

Hack Pétert (és az SZDSZ-t) a jövődőlés nem töltötte el boldogsággal. Németh Sándor megbízott: kerítsem elő a feleszűt, aki ezt írta. Az ismeretlen férjes asszonyra — aki az átlagosnál gyengédebb érzelmekkel viseltetett Hack Péter iránt — egy zuglói szabadkeresztény gyülekezetben bukkantam rá. Ettől kezdve a hamis próféták elleni küzdelem állandó célpontja a szabadkeresztény gyülekezet lett.

Németh Sándor a Hit Gyülekezete megalapítása előtt járt más közösségekben is, ahol mindennapos volt a „prófétálás”, a ráolvasás (volt honnan tanulni). Ismerte a legfontosabb hamispróféta-kibocsátó helyeket. A Hit Gyülekezetét valamilyen oknál fogva nem számította közéjük, pedig az egyik legjelesebb e tekintetben. Magáról, mint az egyik legnagyobb hamis prófétáról, ugyancsak megfedkezett. Így a Hit Infóba olyan összeállítást tervezett, amely „bevág a konkurenciának”.

Engem megbízott, hogy — a Bereczki Sándor (és prófétáló felesége, Ágnes) vezette Sion Gyülekezete alapján — írjak gyilkos paródiát a hamis prófétálásról. A Sion Gyülekezete a kőbányai zsinagóga épületében működik, amelyet nagyrészt svéd pünkösdiel

pénzén újíttattak fel. Bereczki gyülekezetét onnan ismertem, hogy az általuk meggyötört, megkínzott emberek egy része segítségért fordult a 168 Óra című hetilaphoz, ahol dolgoztam. „A Főnéni öröksége” címmel cikket írtam az ottani borzalmakról (Ken Kesey Száll a kakukk fészkére című regénye pöttyös leányirodalom ahhoz képest, ami ott zajlott). Bereczkiék úgy hitték, hogy a cikk Németh Sándor bosszúja. Ennek azonban épp az ellenkezője igaz: Németh Sándor mindenáron le akart beszélni arról, hogy a riportot megírom. Attól tartott, hogy Bereczkiék bosszúból elmondják mindazt, amit róla tudnak. (Elmondták.)

Németh Sándor eredetileg druszája, Bereczki Sándor keze alatt ismerkedett meg a pünkösdi mozgalommal. Mondhatni, „itt tanulta a szakmát”. Itt látta meg, hogyan kell evangéliumi gyülekezetet vezetni, mekkora hatalma van a pásztoroknak meg a pásztor feleségének. Mi a „tekintély”, hogyan kezelik a tizedet (begyűrik a zsebbe vagy a konyhafiókba). Hogyan kerülnek lelkiileg függő viszonyba az emberek. Milyen hatalommal lehet őket teljes engedelmességre kényszeríteni. Németh Sándor innen vette a mintát, itt támadt benne a vágy, hogy neki is privát gyülekezete legyen. Ettől kezdve mindenkit eltakarított az útjából, aki konkurenciája lehetett. Németh S. Judit szeme előtt pedig — mint a csíkos és pettyezett vesszők Jákób juhait — Bereczki Ágnes példája lebegett. A nyak, amely a fejet (Bereczki Sándort) mozgatja.

Amikor megismertem a Sion Gyülekezetét, megdöbbsentem a mindenre kiterjedő azonosságon. A Hit Gyülekezete hajszálpontosan olyan volt, mint a Sion Gyülekezete. Annyival nagyobb, amennyivel tehetségesebb emberek vették körül Németh Sándort, mint Bereczki Sándort (a Sion Gyülekezete már túl volt azon, hogy a gyülekezet java elmenekült. A Hit Gyülekezete akkor még előtte volt ennek).

Takács Feri egyszer megkérdezte tőlem: milyen ember a Bereczki Sándor? Én azt mondtam neki, amit Jézus a tanítványoknak: ha láttad a fiút, akkor láttad az atyát. Ha láttad Németh Sándort, akkor láttad Bereczki Sándort. Büszke voltam arra, hogy szerencseesebb vagyok, mint a tanítványok. Ők csak a fiút látták, én az atyát is. Sőt, Ági néni személyében az anyát is...

Mi akkor már tudtuk, hogy Németh Sándor kicsoda. De reménykedtünk abban, hogy megtérhet. Rájöttünk, hogy ő is csak ember. Miután túltettük magunkat a csalódáson, részvét támadt ben-

nünk. Neki is irgalomra van szüksége. Hittünk abban, hogy Isten meg tudja változtatni. Ezért nem hallgattam Németh Sándorra, amikor azt kérte: ne írjak cikket a Sion Gyülekezetéről. Segíteni akartam azoknak, akiket szellemileg, lelkiileg, anyagilag kifosztottak, megaláztak. Másrészt azt akartam, hogy Németh Sándor tanuljon belőle. (Arról nem is beszélve, hogy ez volt a munkám.)

Németh Sándor utólag azzal magyarázta a gyülekezetben lejátszódó folyamatokat, hogy a riporttal behoztam a „Bereczki-szellemet” (ez az engedetlenség eredménye). Arról megfeledkezett, hogy Bereczki és felesége számomra soha nem volt félisten, mint az ő számára. Rám soha nem tették a kezüket, mint rá és Németh S. Juditra. Én soha nem vágyakoztam olyan lenni, mint ők. A Bereczki házaspárt első pillanattól orvosi esetnek tartottam (mint később Németh Sándort). Az ottani állapotokat súlyos emberi jogi kérdésnek tekintettem (akárcsak a Hit Gyülekezetét). Ha valaki behozta a „Bereczki-szellemet”, akkor az Németh Sándor volt, aki soha nem szabadult meg attól.

Bereczki és Németh (mester és tanítványa) egykor haraggal váltak el egymástól. Bereczki szerint Németh Sándor le akarta nyúlni a Sion Gyülekezetét saját magának. A háborúskodás néha csitult, de soha nem szűnt meg. Szívából jövő, őszinte utálat volt a két keresztény lelkipásztor között. Bereczki és felesége gyakran szerepelt a Hit Gyülekezete démonlistájának előkelő helyein, és viszont. Németh Sándor azonnal megérezte, ha „Bereczki-nyomás” van. Ilyenkor berendelte a legkeményebb fiúkat, és azok vágták Bereczkiéket, ahogy bírták. Ha kellett, böjtöltek is hozzá. Húsz éve folyamatosan átkozták egymást, bevonták a gyülekezetek tagjait is (természetesen mindkét helyen Isten akarta így).

Németh Sándor miután megértette, hogy bizalmasan kezelem az információkat, amelyeket ő bűnvallásban Bereczkiéknek egykor elmondott (mindkét vezető lelkész gátlástalanul visszaélt a „gyónási titokkal”), intett Petrőcz Leventének. Ő benyúlt a belső zsebébe, és átadott 100 ezer forintot. Ha fizetnek a hallgatásért, azt az ukrán maffiában sem lehet visszautasítani. A vezető lelkész annak örült legjobban, hogy Bereczkiné fotója megjelent, amikor a 168 Óra riportját reklámozták a televízióban. Meggyőződése szerint Bereczki Ágnes — akiről néha Jézabelt mintázta — keze alól került ki a legtöbb hamis próféta („vipera tojásait költötte”).

Végül a Sion Gyülekezete és más források alapján megírtam

a vezető lelkész által rendelt paródiát. Ebben semmiféle célzatosság nem volt: kizárólag a hamis prófétálás lényegének bemutatására törekedtem. (A leírást azok élvezik majd jobban, akik ismerik és azonosítják a bibliai kifejezéseket.) Ennél csak egyetlen írást élveztem jobban. Amikor a katolikus püspöki kar körlevele kapcsán megírtam a ministránsélményeimet: amikor a templomban lefagyott a lábam. Ez a paródia azonban az utóélete miatt sokkal érdekesebb. Íme:

TÁVOZZ TŐLEM, HALKONZERV *avagy egy kezdő próféta visszaemlékezései*

Nincsen immár semmi kárhoztatásom azért, mert az én rhémám az V. Mózes 18,18. Tésztagyúrás közben szólt hozzám az úr: „Menj el, mert prófétát támasztok nékik az ő atyjafiai közül, olyat, mint te...” Azonnal nem tanácskoztam testtel és vérrel. Nem is mentem a presbitériumhoz és az előttem való apostolokhoz. Hanem körüljártam a fellelhető gyülekezeteket. Ismeretlen voltam személyesen a Budapesten lévő keresztény gyülekezetek előtt. Csak hallották, hogy hirdetem a hitet, melyet ők elhagytak. Azóta az Úr többször megerősített a szívemben: „Olyat, mint Te!” Mint Te, vagyis, mint Én. Dicsőséget másoktól nem nyerek. Ekkor reggelenként már az égi jelek sokasága és nagy fényesség vett körül. Amikor a Nap betűzőtt az ablakon, a sugarak a függönyök között egyenesen rám estek. Éreztem a dicsőséget és a meleget, amely átjárta bőrömet. Ez már azután történt, hogy az egyik napon ugyanúgy nem esett az eső, mint Thesbites Illés idejében. Pedig előtte egész nap zuhogott, s akkor még nem is imádkoztam.

Gyomlálj, irts, pusztíts!

Másnap lett az Úrnak beszéde hozzám, hogy menjek alá a Pólus centerbe, de ne vegyek semmit. Ekkor értettem meg, hogy el kell válsztanom magam a világtól és ami abban van. Ezután monda az Úr, hogy menjek napkelet felé, át a Rákos-patakon. Tudtam, hogy ez azt jelenti: meg kell magamat tisztítanom. Ettől a perctől kezdve nem láttak az én szemeim halkonzervet, hogy ne legyen bennem semmi álnokság és hamisság. Megértettem: ahogy a hal is élő vízben úszik, én sem lehetek konzervkeresztény.

Megkérdeztem az Urat: „Miért éppen én? Hiszen sok néped

van ezen a helyen. Itt van Károly bácsi, a mi negyvenfős gyülekezetünk, a Te hatalmas sereged pásztora, és Klári néni, a felesége, aki meg a Károly bácsi pásztora. Mind a ketten a te lelkedtől szólnak, főleg a Klári néni. Neki már az édesanyja is próféta volt, akinek nappal is látomásai voltak. Én csak egyben hasonlítok hozzájuk: én is foglalkoztam lélekvandorlással. Miért éppen engem választasz hát és hívsz el, Uram, hogy gyomláljak, irtsak, pusztítsak és romboljak a keménynyakú nép között, mint Jeremiás, a Hilkiás fia? Miért éppen én legyek erősített várossá, vasoszloppá és ércbástyává? Nem akarok olyan lenni, mint Jónás, az Amittai fia, de nincs-e elég prófétád a püünkösdiak és a szabadkeresztények között, akik ítéletet mondanak a te népedre?”

Az Úr akkor azt mondta nekem: „De van nekem elég prófétám a püünkösdi és a szabadkeresztény népem között. De nem hallottad-e, hogy egyszerre több próféta volt az Izraelben is?” Erre már letettem a lisztet, amely ekkorra már észrevétlenül hétszer annyira szaporodott. Mondtam: „De hát én eddig még a bibliaórán is csak leghátul ültem, és gyakran hiányoztam is.” Szólt az Úr: „Ne mondd ezt, hogy én a bibliaiskolában a leghátsó sorban ülök, és gyakran hiányzom is. Nem én vagyok-e a szívek és vesék vizsgálója? Dávidot nem a juhok akla mögül szólítottam-é elő?” De igen. „Viszont közli-e a lélek velem is az üzenetét úgy, mint Klári nénivel?” — kérdeztem. Ekkor is megszégyenített az Úr: „Kishitű. Elizeus nem kapta-e meg az Illésben lévő léleknek kettős mértékét?” De igen. S ekkor megszűntem a kételkedéstől.

Távozz tőlem, Béla!

Ez nem sokkal a válásom után történt. Ekkor értettem meg, hogy Isten azért választott el a férjemtől, hogy teljes időben szolgálhassam őt. A férjem nagyon testi ember volt, nem tudta soha elvenni az Úr vezetését. Hiába járt gyülekezetbe. Testi maradt. Velem a lélek állandóan beszélgetni akart, de vele nem. Nem tudtam mit tenni. Meg van írva: Jákobot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem. Ezt meg is mondtam neki. De testi ember nem foghatja meg az Isten lelkének dolgait. Pedig buzdítottam, hogy kívánja a lelki ajándékokat, különösen pedig, hogy prófétáljon. Azt akarta, hogy inkább én is a földiekkel törődjek, és ne az odafelelőkkel.

Hiába mondtam neki: ahányszor nekiállok mosogatni, belülről unszol a lélek, hogy Mária a jobbik részt választotta, Mária a

jobbik részt választotta...Egészen addig mondja, amíg abba nem hagyom a sokra igyekvést. Vergődtem a felemás igában, de nem vette-tett szolgaság alá a keresztyény asszony az ilyen dolgokban. Végül a hittal kimondott ige segített. Amikor éppen a kijelentésre figyeltem, a férjem pedig — mint a rest hasak — vacsorát keresett rajtam, ugyanazt mondtam neki, mint az úr Péternek: „Távozz tőlem, Sátán!” Béla még aznap elköltözött tőlem. Meg van írva, hogy álljatok ellene az ördögnek, és elfut tőletek. Ma már csak olyan szellemi emberekkel érintkezem, akik hallják a lélek hangját. Ezzel a négy barátnőmmel rendszeresen össze is járunk.

Klári néni köntöse

Az Úr először úgy vezetett, hogy Klári nénitől tanuljak. Elvettem a vezetést az Úrtól: Sámuelnek is volt prófétaiskolája, no meg Elizeus is Illés köntösét kapta meg. Az új szövetség azonban jobb ígéreték alapján köttetett. Klári néni keze alól sokkal több prófétaasszony került ki, mint Sámuel prófétaiskolájából Rámában. A látások is tisztábbak. Klári néni alaptanítása, hogy ugyan a férj feje a feleségének, ahogyan a Krisztus is feje az egyháznak, de a fejet a nyak mozgatja.

Ez a látás forradalmasította a gyülekezeti asszonyok lelki életét. Felszabadult a bennük levő ajándék, amely adatott nekik a Klári néni kezeinek rájuk tevése által. Ma már a legtöbben máshol kaptak szolgálatot az Úrtól. Az Úr szétszórta őket, mint szél a port, és akár-csak a jeruzsálemi gyülekezet István megkövezése után, széjjeljár-nak. Tele vannak velük a pünkösdi-karizmatikus gyülekezetek.

Elvettem hitben, hogy a prófétaai szolgálatom akkor kezdődött, amikor Klári néni rám tette a kezét, és megáldott. Azonnal egy furcsa érzés töltött be. Éreztem, átjár valami. Elkezdtem kimondani mindazt, ami élelem jön. Rájöttem, hogy aki hozzám hasonlóan kiválasztott és megszentelt edény, annak mindaz, ami eszébe jut, vagy akaratként rátör, vagy amit álmodik, nem a véletlen műve: a lélek hozzá elé, hogy azt adja tovább. Se hozzá ne tegyen, se el ne vegyen abból. Meg van írva, ha Isten lánya halat kér, vajon a hal helyett kígyót ad-e neki. Én pedig próféciaít és kijelentést kérek. Akkor nem kapok olyan gondolatot, ami nem az Úrtól való prófécia lenne.

Klári nénitől láttam, hogy azok a legmagasabbrendű keresztyények, akik a lélek üzenetét közvetítik a gyülekezetben. A férfi presbiterek egész hétvégén azért imádkoznak, hogy hétvégére a lélek je-

lentse ki az üzenetét Klári néninek. Szombaton pedig az az összejövétel csúcspontja, amikor Károly bácsi felkéri Klárikát: mondja el, mit üzen a lélek a gyülekezetnek. Én már évek óta csak ezért járok oda. Azóta már én is ezt csinálom. Kitört körülöttem egy ébredés: van egy három-, egy öt- és egy kétfős imacsoportom, amely a lélek üzenetére épül, amit rajtam keresztül ad az Úr. De a fő szolgálatom az engedetlen, megkeményedett szívű pásztorok felé van. Klári nénitől tudom, hogy az igazi vezető, az mindig a próféta. Ő közvetíti az Úr üzenetét. A gyülekezetek és az ország vezetőinek pedig alá kell rendelniük magukat ennek. Aki nem teszi, az lázadásban él.

A rendőrlámpa fénye

A lélek sokféleképpen működik. Megfigyeltem, hogy az égiek tudnak használni embereket is ehhez. Klári néninek például egyesek elmondják a gyülekezet tagjainak bűneit, viselt dolgait, melyeket ő nyilvánosan tovább ad. Klári néninek már csak az ítéletet kell megprófétálnia.

A módszer előnye, hogy erősíti a hitet, az istenfélelmet és a prófétai szolgálati ajándék tekintélyét. Mindig telibe talál a prófécia. A gyülekezet tagjai ugyanis nem tudják, hogy az információ Klári néni megbízható embereitől származik. Ők úgy hiszik, hogy a lélek jelentette ki ezt is. Elvégre ezért imádkoztak egész héten. De miért zaklatná Klárika Isten drága lelkét olyasmivel, amit egy jó hálózattal is ki tud deríteni?

Klári néni emellett jó vezetést szokott kapni a lélektől az ellenségekkel szembeni viszonyuláshoz is. Mindig tudja, hogy az égiek mit terveznek az ellenséggel. Előre megmondja, hogy aki neki ellene áll, az hogyan végzi. Ezután hittel imádkozunk ezekért, hogy a mi Istenünk akarata meglegyen. Rengeteg jó biztonságunk van: aki megpróbálta megakadályozni Klári néni és a mi Urunk munkáját, rövid időn belül elvesztette állását, keze-lába eltörtött, elvesztette hozzátartozóit, súlyosan megbetegedett, elszegényedett, vagy maga halt meg. Atadjuk az ilyet a Sátánnak a test veszedelmére, hogy a mi lelkiünk megtartassék a mi Urunk napjára. Voltak keresztény vezetők, akiknek a házassága ment tönkre. Mások szívbetegek lettek vagy visszavonultak.

Borzasztó dolog az élő Isten kezébe esni. Amikor a házunkkal szembeni rendőrlámpa kialszik, akkor tudom: az Úr éppen lecsap az engedetlen, keménynyakú népre, amely nem engedelmeskedik a

prófétai szónak. Az ellenség azzal védekezik, hogy Jézabelnek nevezi Klári nénit, és Belzebúbbal, az ördögök fejedelmével úzi ki az ördögöket.

Akháb bácsi

Klári néni többször megprófétálta már, hogy Károly bácsi lesz a magyar állam kormányfője. Olyan lesz, mint Akháb, az Izrael királya. Károly bácsi ezt mindig a rá jellemző szerénységgel fogadja: „Klárikám, messze van az még!”

De Klári néni szerint az nincs messze. Megígéri, hogy ő majd segíti. Károly bácsi tudja, hogy neki Klári nénin keresztül adja a vezetést az Úr. Ezért figyelmeztet az ő szavára, és a szívében forgatja azt. A gyülekezet már előre büszke Károly bácsira. Hitben járunk, nem látásban. Nem a láthatókra nézünk. Többen vettünk már erről kijelentést: megírtuk Horn Gyulának és Göncz Árpádnak, hogy ne szegüljön szembe Isten akaratának, hanem önként adja át a hatalmat Károly bácsinak. Ne engedetlenkedjenek, mert ha az Úr kibocsátja nyilait, akkor lábainkat mossuk a vérben. Legalábbis Klári néni, aki már évek óta úgy viselkedik, mint a főrszt lédi. Sára lehetett ilyen, amikor nem az ő elhalt méhére nézett. Meg is áldja őt ezért az Úr: örökre úrnő lesz. Klári néni országok úrnőjének fog hivatni. Bátorságban ül, és nincs senki több. Nem ül özvegységben, és a gyermektelenséget nem ismeri.

Károly bácsitól és Klári nénitől tanultam meg azt is, hogyan kell a párválasztásban tanácsolni: helyesen követni a lélek vezetését. Ha egy kapcsolat nem az Úrtól van, azt onnan lehet felismerni, hogy az Úr erős vonzalmat támaszt a próféta szívében a jegyespár valamelyik tagja felé. Megfigyeltem: Károly bácsi a neki tetsző lányok, Klári néni pedig a neki tetsző fiúk esetén tanácsolja el a párokat egymástól. A lélek így adja a vezetést. Ebből lehet tudni, hogy nem egymáshoz valók: testi a jegyespárok közti vonzalom. Ilyenkor jobb azonnal megszakítani a kapcsolatot, különben már alszik is ki a szemközti rendőrlámpa: Isten lesújt. Ő a bűnt és az ünneplést el nem szenvedheti.

Klári nénitől tanultam meg azt is, hogy aki megtisztítja magát a bűntől, annak bárhol megjelenik az Úrnak angyala. Szabad szemmel látja. Elég csak szólni neki és jön. Ő például bemegy a templomba, ott már várja az angyal, és mondja neki az üzenetet, mint Jánosnak Pathmoson. Benéz a sarokba és látja. Ezért, ha valaki azt

mondja, hogy nem látja a saját angyalát, azt bűnvallásra küldik. Károly bácsi meghallgatja a bűneit, majd elmondja mindenkinek, hogy a testvér milyen bűnök miatt nem látja az angyalát. A bűn ugyanis elválaszt az angyalok látásától.

Végy egy kosár szeget!

Most pedig szólok nektek néhány szót a lélek által. Sötét idők jönnek, mert mint a madárral teli kalitka, úgy van teli az én népem utálatossággal. Pártos nép vagy te. Ezt mondja az Úr: kigyomlállak benneteket, mert meg van írva, hogy ne csinálj magadnak faragott képeket, ti pedig videoképeket csináltok. Pál apostol nem szerepelt a tévében. Elhagyátok az Úrnak útját.

Azt mondta nekem az úr: „Végy egy kosár szeget, amelyet vásároltál és tedd a vízbe. Bőjtölj.” Erre én megfeszítem magam, és fél napon át nem evék édességet. „Küldd el a rozsdás szeget az én pártos népemnek, hogy ha zsanért lát, megerősítse. Mert közel az idő, amikor bezáraték az ajtó, és kívül maradnak az ebek.” Napok óta megállt az óráim. Éjszaka pedig repülő fazekat láttam. Kidobta a fazekas. Térjetek meg és várjátok következő leveletem, hogy tudjátok, mit üzen a lélek a gyülekezetnek, hogy el ne jöjjenek, azt mondja az Úr, hogy össze ne törjem a magaslataitokat, amikre a videóitokat állítjátok.

Menj el a patikába! Csak annyit mondj, hogy az Ildikó küldött. Találsz ott egy doboz megkötött Seduxent. Oldozd el. Ha megkérdezik, hova viszed a Seduxent, csak annyit mondj: az Ildikónak van szüksége rá.

*Ildikó
(V. Mózes 18,18)*

Németh Sándor külföldről érkezett haza, amikor a Hit Info megjelent. Vártam a dicséretet, de megfagyott körülöttem a levegő. Éppen a Budapest Sportcsarnokban voltunk. Nyílt az ajtó, Németh Sándor kilépett a libamájak közül. Kezében a cikkem. „Azért ez döbbenetes — mondta. — Még így is.” Átnézett rajtam. Tett egy kört, majd visszament a szobájába. Králl Csabiról ömlött a víz, az én fejembe mintha fejszét állítottak volna. Úgy éreztem: jobb, ha megyek. Utólag hallottam, hogy Németh Sándor még egyszer kijött. „Ha itt vagyok, ez nem jelenhetett volna meg” — mondta. A többit kíméletlenül nem mesélték el. Éreztem, hogy remeg a bensőm. A lapot már

árusították, bezúzni nem lehetett. Hack Péter neheztelően meresztette rám hűséges szemét — eszerint már hallotta, hogy Németh Sándornak nem tetszik a „halkonzerv”.

A presbitereknek tetszett. Mi a baj? Ruff Tibi adta a legjobb ötleteket. Szekeres Gyuri gurult a röhögéstől. Nagy Józsi egy ideig azt hitte, hogy nem is paródia. Hallottam, ahogy intézkednek: azonnal vegyék le az internetről. Szamizdat lettem. Sopánkodtam, hogy valamit elrontottam. „Nem rontottál el semmit — súgták a régebbi vezetők. — Túl jól sikerült.” Nem értettem egy szót sem. Németh Sándort mindig felhőtlen boldogság töltötte el, ha belerúghatott az ellenségeibe. Ezt is ő rendelte.

Végül Nemes Pali felvilágosított. Én még nem voltam a gyülekezetben, amikor lejátszódott, ami a cikkben szerepel. A halkonzerv hajszálpontos leírása a tíz évvel ezelőtti Hit Gyülekezetének. Klárika olyan, mintha Németh S. Juditról mintázták volna. A történetek egy része nemcsak hasonló. Nemcsak emlékeztet: szó szerint megtörtént.

Megdöböntem. Ezzel akartam leleplezni a hamis prófétákat. Lehet, hogy prófétáltam?

Állítsátok meg Belfegort!

Németh Géza református lelkész csak névrokona volt Németh Sándornak. A Thököly úton volt az irodája, ahol Gyöngyike szolgált a teát. Gyöngyike hivatalosan a Reménység Szigete elnevezésű karitatív központ gondnoka volt, melyet az Erdélyi Gyülekezet (vezetője: Németh Géza) tartott fenn. Gyöngyike finom teát főzött, és láthatóan bizalmas kapcsolatban állt Németh Gézával. Az Antall-kormány szektakampánya már hónapok óta dúlt. Németh Géza naponta szerepelt a médiában, és a szekták elleni harc céljára egy szervezetet is alapított.

Gyöngyike teája képtelen volt kihűlni. Eközben Németh Géza azt remélte, újabb újságírókat tud beszervezni. A szektakampány — amely addig a krisnásokra, a scientológusokra, a jehovistákra és a moonistákra koncentrált — már kezdte elérni a Hit Gyülekezetét. Németh Géza nem tudta, hogy „civilben” a Hit Gyülekezete tagja vagyok. Arról sem volt tudomása, hogy fültanúja voltam több telefonbeszélgetésnek, melyek során Németh Sándor megfenyegette: ha a Hit Gyülekezetét belekeveri a szektakampányba, nyilvánosságra hozza a korábbi nőügyeit. A Hit Gyülekezetébe jártak olyan hölgyek, akik korábban Németh Géza ifjúsági csoportjába tartoztak, s akiket a református lelkész állítólag molesztált. A tanúvallomásokon kívül más bizonyíték nem volt, de Németh Géza — valamilyen oknál fogva — sokáig engedett a zsarolásnak. Később — ahogy belemelegedett a szektázásba — egyre több célzást tett a Hit Gyülekezetére.

Németh Géza tevékenysége mögött az MDF-kormányt sejtették. A Reménység Szigete egy katonai laktanyában volt, amelyet az Antall-kormány ajándékozott Németh Géza gyülekezetének. Németh Sándor meggyőződése szerint Németh Géza a Nemzetbiztonsági Hivatal ügynöke volt, a Reménység Szigetét a szolgálataiért kapta.

De Németh Géza inkább csak kapóra jött némelyeknek, akik támogatták a szektakampányt. A református lelkész elmondta: Svájcban kapott havonta bizonyos összegeket. Ám Németh Géza

nem ezért kampányolt a kisegyházak ellen (noha a pénz még véletlenül sem felejtődött a számlán). Neki mélyebb motívumai voltak: tevékenysége hátterében vallási intolerancia állt. Mivel hitt abban, hogy Jézus Krisztus a megváltó, az egyedül igaz vallásnak a kereszténységet tartotta. Ebből fakadóan az összes többi vallást tévhitnek tekintette. Felfogása szerint a hamis kultuszok mögött az ördög áll (ezt a keresztény irányzatok nagy része vallja). Németh Gézáat az a szándék vezette, hogy embertársait ettől megmentse.

A szektázásra taktikai megfontolásból volt szüksége. Nem mondhatta, hogy az ördög miatt tiltsanak be minden más vallást (és a kereszténység rossz irányzatait is). Ebből nem értenek az emberek. De abból igen, hogy gyermeküket elszakítják a családtól. Ez igaz is volt minden olyan esetben, ahol a vallási vezető abszolút hatalomra tört a hívők életében. A vallási tekintély elfoglalta mindenki, így a szülők helyét is a hívők szívében. De ehhez előbb ki kellett rúgni onnan őket. Így volt ez a Hit Gyülekezetében is.

Németh Géza ezért kereste a romboló elemeket a „diabolikus” vallásokban. El is nevezte őket „destruktív szektáknak”. Később rátalált az Anticult Movement elnevezésű fasisztoid nemzetközi szervezetre, amely a szülői mozgalmat használta fel, hogy a „szektákat” szétverje. Ezek olyan „deprogramozók” voltak, akik a kínzástól és az emberrablástól sem riadtak vissza. A református lelkész ettől kezdve nem közvetíteni próbált a családtagok között, hanem uszította a szülőket, hogy médiásikereit fenntartsa. Főleg azokra épített, akik nem fogadták el, hogy felnőtt gyermekük önálló világnézeti döntést hozhat.

Németh Géza úgy gondolta, az állam védje meg a polgárokat az ördögtől. Tiltsa be a szektákat, mentse meg az embereket az evangélium számára. Pontokba szedett (mondhatni: ördögi) terve volt a kereszténység védelmezésére: a szekták feltérképezése, gyenge (destruktív) pontjaik kiválasztása, sajtókampány, a társadalmi el-lenszenv felkorbácsolása, majd törvényi szabályozás.

A nemes szándék szépséghibája az volt, hogy amely közönségre Németh Géza (és bármely elvbarátja) rámutat, az destruktív szekta. Nem véletlen, hogy a vallási konkurenciát spanyolcsizmával, ujjfogóval fegyelmező történelmi egyházak csatlakoztak az elképzeléshez. Antall József négy éve helyenként a középkort idézte. Onnan száz évvel korábban úgy sikerült kimászni, hogy az állam nem avatkozott hitéleti kérdések eldöntésébe.

Cikkeimben védelmeztem azok emberi jogait is, akikkel világnézetileg nem értettem egyet. Néha még Jézust is felemltettem a református lelkésznek: azt cselekedd másokkal, amit szeretnél, hogy veled cselekedjenek. Németh Sándor azonban ezt nem támogatta, mert ideológiailag — amúgy — Németh Géza oldalán állt. A Krisna-fesztiválon a Budapest Sportszernok előtt együtt röplapoztak Németh Géza gyanútlan erdélyi fiataljai, s a Hit Gyülekezete tagjai. Németh Géza bőszen használta a Hit Gyülekezete szehtakiadványait („Időben szólnunk...”). Petrőcz Levente emberei rendszeren kavartak egy kis zűrzavart a jehovisták vagy mások rendezvényein. Az imakommandóról nem beszélve, amely később folyamatosan püfölte Németh Gézát is.

Egyik nyáron az Aida-produkció egybeesett a Jehova Tanúi kongresszusával. A presbiterek vezetésével az imakommandó „megkötözött” mindent, hogy a jehovisták összejevetele ne sikerüljön. Órákon át átkozták a Népstadion hangosítását, a díszleteket, a hangfalakat, a keverőpultot. Csakhogy tévedés történt, mert a Népstadionban az Aida előadása zajlott, a jehovisták a Körcsarnokba mentek. Este hatalmas (később nemzetközivé dagadt) botrány lett, mert a monstre produkciót nem lehetett megtartani. Az Aida szereplői nem tudták bekiabálni a Népstadion, mert a hangosítás nem működött. A gyülekezet imaharcosai úgy könyvelték el az ügyet, mint a kommandó referenciamunkáját.

Az „imádkozás” sikereiről voltak más jó bizonyosságok is. Németh Sándor egy alkalommal meghívást kapott a Hómérő című tévéműsorba, ahova nem mert elmenni. Havas Henrik műsorvezető nyugtatgatta, hogy nem lesz semmi baj. De a vezető lelkész félelme csak fokozódott. Havas Henrik már Németh Sándor westernkalapjára és csizmájára is hivatkozott, hogy „egy ilyen kemény fickó nem hátrálhat meg”. Megígérte, hogy beültetheti a stúdióba a saját embereit.

A vezető lelkész felkészítése egy teljes napon át tartott. Berendelték a presbitereket, hívták az SZDSZ-es nagyágyúkat: Mérsáros Pistát, Hack Pétert. Egy stáb kidolgozta a lehetséges kérdéseket, az arra adható válaszokat. Másik csapat órákon át győzködte a nyilvánosságtól reszkető, súlyosan depressziós Németh Sándort, hogy ő a legjobb, és nincs rajta kívül senki más. A presbiterek a székház tetőterében kötözték a többi meghívott vendég intellektuális gögijét, amellyel elnyomhatnák a mi vezető lelkészünket. „Do-

náth Lászlótól jövő minden ellenszegülés, ellenállás, leuralás, elnyomás, intellektualizmus távozz, a Jézus nevében!” — hangzott órákon át. Majd: „Töltsd be a Sándort, Szentlélek, bölcsességgel, hatalommal, erővel, tedd nevetségessé az ellenségeit. Futamítsd meg őket. Félelem és rettegés szálljon rájuk.” Így készült Németh Sándor az értelmiségi beszélgetésre.

Weininger Gabriella, a krisnások szóvivője kapott hideget is, meleget is, hogy ne vegyen részt a programon. Németh Sándor, mint keresztény lelkipásztor, nem szeretett volna egy platformra kerülni a krisnásokkal. Weininger Gabi — szegény — végül tényleg nem jelent meg, mert olyan félelem és rettenet szállt a lelkére, hogy lemondta a szereplést. Németh Sándor kapott helyette egy nagyon okos buddhistát, aki nem volt megköötözve (és aki le is mosta Németh Gézát. Mi a sikert — természetesen — Németh Sándornak tulajdonítottuk).

A szektakampányban sok gyűlölet halmozódott fel. Németh Sándor szerint az ügynek négy halálos áldozata volt. Köztük Németh Géza és felesége. Egy anyát — aki egy ideig a démonlistán is futott, mert lánya a Hit Gyülekezetébe járt — annyira felidegesítette Németh Géza szektairódalma, hogy öngyilkos lett. Mi az áldozatok közé soroltuk Horváth Zsuzsa vallásszociológust, egykori tanáro-mat, az egyik legcsodálatosabb embert, akit valaha ismertem. (Németh Sándor szerint nem lett volna szabad ennie a krisnások süteményéből, mert az gonosz szellemek befolyása alá vitte.) Zsuzsa oroszlánként védte szeretett vallási csoportjait az üldözéstől, ami sok feszültséggel járt, és kiújult korábbi súlyos betegsége. Ha lehet, kérem, itt tartson az olvasó egy perc szünetet velem.

Ha 1994-ben nincs kormányváltás, az események drámaibb fordulatot vehettek volna. Találkoztam olyan külföldről jött, tapasztalt Németh Géza-elhárítókkal, hogy nem csodálkoztam volna, ha a református lelkészt leúsztatják a Dunán. Közben beindult a keresztény-nemzeti gépezet is, amely a szektázás ürügyén akart leszámolni az ideológiai ellenfelekkel. A cél az volt, hogy viszonylagossá tegyenek fontos (liberális) emberi jogi elveket, és betiltsák a vallási konkurenciát.

Mi ezt nagyon sajnáltuk. A szektakérdésben ugyanis sok igazság volt. Ha azokat kezelni tudja a közvélemény, jótékony hatást gyakorolhatott volna a különböző gyülekezetekre. Ezek egy része

hajlamos volt bizonyos kérdésekben túlzásokba esni. A neofita buzgalom néha magával ragadja a hívőket. Hajlamosak korlátlan hatalmat adni hitújító reformátoroknak. Ezért a vallás veszélyes üzem. Ha mindezt helyesen kezelik, megoldódhatnak a vallási kisebbségekben belüli emberi jogi problémák, a túlkapásokból adódó visszaélések. Németh Sándor például soha nem félt jobban semmitől, mint a nyilvánosságtól. Őt nem tudta befolyásolni sem Isten, sem ember (Isten a legkevésbé). De attól reszketett, hogy a nyilvánosság tudomást szerezzen arról, ami a gyülekezetben zajlik. Ha kérdőre vonták, azonnal tudta, mi lenne helyes. Én még nem láttam embert annyira félni a világosságtól (ahogyan a Biblia mondja). A nyilvánosságot kellett volna megeremteni, nem pedig a vallásszabadságot korlátozni.

Az „üldözés”, az ellenségkép a vezető lelkész malmára hajtotta a vizet. Németh Sándor tekintélye ettől csak nőtt, fellépett a Szaddam Husszei- és Milosevics-effektus. A Hit Gyülekezete egyik legerősebb kovása a vezető lelkész által megnevezett közös ellenség gyűlölete volt. Az egyházi státus megvonása csak megerősíti, és még ellenőrizhetetlenebbé teszi a megtámadott közösségekben a visszaéléseket. Mesterségesen hoznak létre olyan helyzetet, hogy a vallási kisebbségek ügye rendőrségi kérdés legyen.

A „szektázókat” sohasem a valódi problémák megoldása érdekelte, hanem a szabadságjogok korlátozása. Semjén Zsolt katolikusügyi államtitkárt nem a visszaélések izgatták. Munkássága az egyre mohóbb katolikus klérus terjeszkedését szolgálta: miután állami beosztásba került, azután is nekik ügynökölt. Ehhez kívánta érvként használni egyes hívők szenvedéseit. Ez visszataszítóbb, mint azok a jelenségek, melyekre hivatkozott (és melyeket nálunk jobban nem ismert senki). Ezért nem álltunk belülről soha a „szektázók” mellé, noha tudtuk, hogy sok mindenben igazuk van.

Tudomásunk volt arról, hogy Erdő Péter katolikus pap-jogász, a Pázmány Péter katolikus egyetem professzora készítette a vallásszabadságról szóló törvény korlátozását célzó törvényjavaslatokat. Egyes jobboldali politikusok a Vatikán forgatókönyve szerint igyekeztek megnyirbálni a rendszerváltást követően bevezetett demokratikus jogokat. A jobboldali pártok a püspöki kar titkárától Semjén Zsolt közvetítésével kapták az instrukciókat a törvényalkotói munkához. A különböző pártokhoz tartozó katolikus politikusoknak havonta eligazítást tartottak a püspöki kar titkárságán a

lobbytevékenységet illetően (köztük SZDSZ-eseknek is). Ezt cikkekben meg is írtam, nem cáfolta senki.

Eközben a szektázás során használatos érvek mindegyike illett a katolikus egyházra is. (Azzal a különbséggel, hogy a rendszerváltás utáni kisegyházak még nem ölték.) Németh Sándor és a történelmi egyházak között annyi a különbség, hogy ő nem vette igénybe az államot az emberek elnyomásához (megoldotta azt maga is). A Hit Gyülekezetében tökéletesen megvalósította a legdurvább katolicizmust a trón és az oltár szövetsége nélkül is. Mivel volt hit, visszaélt a hívők lelkiismeretével. Külső adminisztratív intézkedésekre nem volt szüksége.

Az antelli keresztény-nemzeti érában a Hit Gyülekezete a kirkesztő tendenciák egyik célpontja lett. A vezető lelkész ezt részben eltűzta, de jól jött neki az üldözés: erősíthette kapcsolatait a demokratikus ellenzékkel. A katolikusok ezáltal azt érték el, hogy növelje befolyását az SZDSZ-ben.

Az ellentámadást Németh Sándor több szinten szervezte. Először fogást keresett Németh Gézá, aki a társadalmat hergelte („meg kell állítani a Belfegort!” — recsegte az URH-rádió). Utána beállt a liberális értelmiség mellé védeni az emberi jogokat. Ezt a krisnásokért, a jehovistákért vagy pláne a lenézett kisebb keresztény gyülekezetekért soha nem tette volna meg. „Hulljon a férgese” — vallotta. Egyébként is, Magyarországon hamis apostolnak tartott mindenkit önmagán kívül. De most már róla is szó volt. Sőt: meggyőződése szerint a végső cél eleve a Hit Gyülekezete volt. Az örök legfontosabb céltáblája Németh Sándor (mint Luke Skywalker a Csillagok háborújában). Beindította az MDF elleni lejárató kampányt: a vidéki gyülekezetek pontos instrukciókat kaptak, hogy „suttogó propagandával” tegyék tönkre az MDF helyi szervezeteit. Végül begyűjtötte a pedofil katolikus papok, és az egykori III/III-as református püspökök botrányait. Ezzel intenzív sajtómunka kezdődött.

Németh Gézát váratlanul kezére játszotta a sors. A református lelkész felesége öngyilkos lett. Németh Sándor felhívott, hogy kutassam fel a halál okát. Nem volt könnyű, de segítségemre sietett a szerencse. Akkoriban távolították el azt a négy rendőrt, aki valamást tett a Torgyán József kisgazda elnök ellen elkövetett provokáció ügyében. Őket ismertem. Illés Gyula volt rendőrtiszt közbenjárására a Budapesti Rendőr-főkapitányság életvédelmi osztálya tájé-

koztatott az öngyilkosság drámai körülményeiről. Feljegyeztem a megrázó részleteket is. Németh Sándor arra kért, hogy írjam hozzá az ismert nőügyeket, és a rendőr elmondása alapján tegyek említést Gyöngyikéről is. Ne húzzak ki semmit — a protézissel együtt minden részlet maradjon benne (az elhunyt fia, Németh Zsolt jelenlegi külügyi államtitkár, akkori Fidesz-képviselő is). A szövegben hívjam fel a figyelmet arra, hogy ez az ember akarja megvédeni Magyarországot a családdromboló szektáktól.

Németh Sándor átnézte a szöveget, majd utasította a rohamcsapatot, hogy sokszorosítsák. Felmerült a nagyítás és a plakátként való kiragasztás ötlete is. Németh Sándor végül úgy döntött, hogy a szórólapokat el kell postázní valamennyi parlamenti képviselőnek, az Országgyűlés elnökének, az összes parlamenti pártnak, minden egyháznak, az általános és középiskoláknak, a jelentősebb városok polgármestereinek, a teljes magyar sajtónak (és természetesen Németh Géának). A maradék egy részét osztogassák, a többit ragasszák ki Budapest utcáin.

Karika Gábor és csapata napokig címezte a borítékokat. Játéknyomdából „Reménység Szigete” feliratot készítettek, azt nyomtatták a feladó helyére. Minden a legnagyobb titokban zajlott, az elkészült példányok az emeleti tárgyaló hűtőszekrényében várakoztak (mínusz 5 fokon). Németh Sándor megadta a jelet, és a szórólap elárasztotta az országot.

Ezzel egyidőben Németh Géa éppen szektakonferenciát tartott a Reménység Szigetén. A helyszínen már napok óta tüntettek a kisegyházak képviselői. Németh Sándor megbízott, hogy Uzoni Péterrel juttassuk oda a szórólapokat. Közös megegyezéssel a krisná-sokat szemeltük ki a feladat végrehajtására. Éjfél után kikapcsolt motorral begurultunk a krisnahívők épülete elé. A kapu zárva volt. Uzoni Péter bakot tartott, én pedig beugrottam a kerítésen. Az ajtó elé helyeztem néhány ezer szórólapot. Kiugrottam, Uzoni Péter pedig — mint a filmekben — gázt adott (a Skodának). Másnap megtudtuk, hogy fáradozásunk hiábavalónak bizonyult. A krisnások még az ellenségükkel sem akartak így bánni. Nem osztották ki a röplapokat, mert az eljárást — mondhatjuk így is — nem találták elég keresztényinek.

Itt meg kell állnunk egy pillanatra: semmi nem menti ezt az eljárást. De az érthetőség kedvéért el kell mondani, hogy mi akkor már nem a Biblia, nem Isten, nem a saját erkölcsi érzékünk, hanem

Németh Sándor irányítása alatt voltunk. Amit magunktól soha nem tettünk volna meg, itt lelkiismeret-furdalás nélkül megtettük. A Hit Gyülekezetében szolgálónak — a lázadás gyanúja nélkül — nincs joga önálló erkölcsi döntést hozni. Mindezt át kell ruházni a vezető lelkészre. Csak így lehet maradéktalanul engedelmeskedni a szolgálati ajándéknak. A bizalom arra épült, hogy őt Isten kormányozza, és ezért gyakorlatilag tévedhetetlen (ez volt a katolicizmus reinkarnációja a Hit Gyülekezetében). Rábíztunk mindent Németh Sándor lelkiismeretére, erkölcsi érzékére. Gondolkodni nem kellett, döntésekre nem volt szükség, a felelősség az övé, nekünk elég volt megfelelnünk neki. Ha valamit másképp láttunk, ő azonnal „korrigált” bennünket. Megtanultuk, hogy jobb nem okoskodni. Azt pedig láttuk, hogy a szektakampány szervezői nem Németh Sándor elnyomását akarják megszüntetni rajtunk, hanem a lelkiismereti szabadságot vitatják el tőlünk. Istent elvonnék, Németh Sándort pedig meghagynák nekünk. Természetes, hogy Németh Sándor mellé álltunk egy Németh Gézával, egy Gyulay püspökkel szemben. A testvéreink lelkiismereti szabadságáért harcoltunk. A Hit Gyülekezete mindig „magasabb célok” érdekében cselekedett, ami aztán felmentett bennünket minden erkölcsi felelősség alól. Ezért a Hit Gyülekezete tagjai szemrebbenés nélkül hajtanak végre bármit, lépik át a polgári (csupán „evilági”) törvényeket, tagadnak le mindent, ha „Isten munkája” úgy kívánja. (Ez nyomon követhető lesz azokban a bírósi perekben is, amelyeket e könyv megjelenése után indítanak ellenem).

Így történt ebben az esetben is: Németh Géza a röplapok miatt rendőrségi feljelentést tett. A gyanú rám terelődött. A kihallgatás során kijelentettem, hogy soha nem láttam a szórólapokat, azok keletkezéséről semmit nem tudok. A vezető lelkész elégedett volt a hazug vallomással, és utasította Karika Gábort, hogy tüntessenek el minden nyomot a székházban. Ha házkutatást tartanak, ne találjanak semmit. Karika Gáborral Hack Péter kerítése mellett égettük el a maradék röplapokat. Utólag nagyon szégyellem magam azért, amit akkor tettünk, és nagyon megbántam. Nincs mentség erre az eljárásra. Ezúton kérek bocsánatot mindenkitől, akinek fájdalmat okoztunk.

Németh Géza erkölcsi likvidálása után a figyelem az MDF-re, s a mögötte álló militáns katolikus és szélsőjobboldali körökre irányult. A gyülekezet felvette a harcot a politikai katolicizmussal és a neonáci színezetű mozgalmakkal. Mi szilárd meggyőződéssel tá-

mogattuk ezt. Annak ellenére, hogy én kifejezetten megfelelttem Boross Péter elvárásainak, aki „egészséges vidéki magyar gyerekeket” akart a médiába. De semmi nem lehet tökéletes: a húgom apja vallásos zsidó, a nővérem férje roma származású, én pedig hites voltam. Mit lehet tenni? Ilyen ma egy egészséges vidéki magyar gyerek. Ezért a Hit Gyülekezete tagjaként (is) küzdöttem e három: az antiszemitizmus, a rasszizmus és a vallási kirekesztés ellen („most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e három”. I. Kor 13,13.).

Büszkék voltunk a gyülekezetre, amely anyagilag is hozzájárult a Demokratikus Charta rendezvényeihez. Petrőcz Levente csapata hangosított azon a városházi rendezvényen, amelyen Bánó Andrást, az Egyenleg című tévéműsor megtámadott főszerkesztőjét üdvözölte a demokratikus érzelmű publikum. Részt vettünk a rádiós elbocsátások elleni tüntetések szervezésében. Folyamatosan írtuk a nyilatkozatokat, segítettük a társadalmi tiltakozást. A Hit Gyülekezete teljes apparátusa, országos szervezete (nem kis anyagi bázisával) minden erejét ezekre a feladatokra koncentrált (és mindent megtett az MDF-kormány megbuktatásáért).

Akkor úgy éreztük, ha a Hit Gyülekezete a szélsőjobboldal, a kirekesztés, a megfélemlítés ellen küzd, akkor mi a lehető legjobb helyen vagyunk. Bár az nekünk sem tetszett, hogy a mentalitásában semmit nem változott MSZP az „antifasiszta népfront” segítségével erősödött meg újra. Horn Gyuláról úgy gondoltuk: soha nem lehet tudni, hogy „egy tál lencséért”, egy jónak tűnő taktikai húzásért mikor egyezik ki titokban a jobboldallal, elvtelenül feláldozva minden demokratikus értéket. (Ez a vatikáni szerződéskor be is következett, csak éppen a Fidesz nem volt rá vevő.)

A gyülekezet vidéki ellenségeit az apparátus — a már megszokott módszerekkel — egyszerűen ledarálta. A lendület a Keresztapa című filmnek azt a jelenetét idézte, amikor Don Corleone az ellensége kedvenc lovának levágott fejét helyezi az illető ágyába. Mi akkor úgy gondoltuk, kényszerhelyzetbe kerültünk, és jó ügyet szolgálunk. Azt nem sejtettük, hogy a Hit Gyülekezete a veszély elmúltával is földalatti párt marad, és a maffia módszereit nemcsak ellenségeivel, hanem „barátaival” szemben is használni fogja. Nem tudtuk, hogy Németh Sándornak elvei nincsenek. Csak érdekei vannak

Alberto, Alberto

Ha valahol történt valami, azonnal lecsaptunk. A közvéleménynek fogalma sem volt, hogy a Hit Gyülekezete rendkívül hatékony apparátust — ahogy Németh Sándor nevezte: „gyorstüzelésű hadtestet” — működtet, amely a nap 24 órájában a közélet befolyásolásán dolgozik. A helyi gyülekezetek segítségével képes (volt) két nap alatt olyan országos akciókat lebonyolítani, amelyek meghaladják bármelyik párt vagy állami szervezet képességeit (kár, hogy ezt nem az árvízvédelemben hasznosították. A Hit Gyülekezete a polgári védelmet megenné reggelire). Cégiünk mentes volt minden bürokráciától (egy ideig azt hiszem, még pénztárkönyvet sem vezettek). Németh Sándor mindig éles húzásokban gondolkodott, melyeket az emberei pillanatok alatt, magas színvonalon hajtottak végre.

A vezető lelkész a dinamikus profikat szereti („neveli”), akik tudják, hogy a tett halála az okoskodás. Németh Sándor néhány akciója kifejezetten imponált nekünk. A vatikáni szerződés idején kiragasztott Kossuth-plakátokat zseniális húzásnak tartottuk. A nemzeti politikusoknak a Kossuth téren kellett olvasniuk, hogy Kossuth hazaárulásnak nevezi, ha az országra vonatkozó döntéseket nem a magyar Országgyűlésben, hanem a Vatikánban hozzák meg. A névtelen plakátozás azonban már a Hit Gyülekezete stílusára vall (amikor újságírók rákérdeztek, Morvay Péter simán letagadta). Ahogyan az is jellemző, hogy a letépdessett rölapok helyére már nem ragasztottunk újakat (Németh Sándornak a vatikáni szerződést támogató MSZP-vel tervei voltak). Akkor már azt sem feszegette, hogy hivatalos emberek a Kossuth téren leszaggatnak egy Kossuth-idézetet a falról. Ez a némaság az MDF-kormány idején elképzelhetetlen lett volna.

Az RTL Klub nevető/ásító pápa poszterét szorgos kezek egy éjszaka alatt befestették: II. János Pál homlokán megjelentek a 666 (a fenevad) számjegyei. Ha kellett, Uzoni Péterrel jártuk az országot: ahol a polgármesterek megsértették a felekezeti jogegyenlőség elvét, mielőbb homlokukat törölgetve kérjenek bocsánatot. Németh Sándornak minden reggel volt valami remek ötlete (ezek szórakoz-

tatták). Ha valamennyi akciót le akarnánk írni, úgy járhatnánk, mint János apostol Jézus csodáival: „nem tudnák a könyvek befogadni azt”.

Az 1990. évi választások napján ráállítottak a szavazóhelyiségekre egy-egy imacsoportot. Ezek a szellemvilág megdolgozásával igyekeztek befolyásolni a szavazófülkében az emberek döntését. Néhány csoport a város magas pontjain olvasta rá a választókra, hogy az SZDSZ-re voksoljanak (akkor lesz Németh Sándor befolyásos, nagy ember). Görbicz Tamás és Egri Pista autóval járta a várost, mint a Ferjancz-Tandari kettős, hogy szellemi harccal eldöntse a szavazás végeredményét. Mások a János-hegyi kilátónál éltek az oldás és a kötés hatalmával.

Akcióink intenzitására jellemző, hogy időnként Petrőcz Levente rohamcsapata sem bírta. Ilyenkor Karika Gábor emberei csak azokat az útvonalakat terítették be plakátokkal, amerre Németh Sándor járt. Néha olyan hatást kellett szimulálni a székházban, mintha az egész országot megforgattuk volna. Elég volt, ha elértük, hogy írjanak róla az újságok.

Nagy Józsival egyszer Tatabányán voltunk kiküldetésben. Szekeres Gyuri kért segítséget, mert a budaörsi plébános szektaelőadást tartott a katolikus templomban (ahol antiszemita szórólapok voltak a bejáraton). Úgy tettünk, mintha nem ismernénk egymást. „Bombajó” Józsival összejátszva — mondhatni — kiforgattuk a plébánost a reverendájából. Nagy Józsi a végén megtérésre oktatta, én demokráciára, ő pedig szájtátva hallgatott. (Nagyszerű sajtóvisszhangja volt a rendezvénynek.) A program után Szekeres Gyuri meghívott bennünket a helyi protokollra. Hazafelé az autóban megkérdeztem: ki volt az a lány, aki a sarokban ült oly csöndesen? Szekeres Gyuri azt mondta, hogy az egy gyöngyszem, de hozzám túl fiatal. Három év múlva ő lett a feleségem.

Más alkalommal Görbicz Tamás Pécsre vezetett négyfős elitkommandót, hogy lerendezze a MIÉP-es beütésű egyetemista rádiót. Kezdetben ezúttal is azt javasoltuk, hogy a polgári törvények lehetőségeit használjuk, amíg vannak. Pereljük be a pattanásos csurkistát rágalmazásért. Az ügyet Králl Csaba vitte, akinek később komoly problémái származtak ebből. Torgyán jött fel a közvéleménykutatási eredményekben, Németh Sándor pedig megijedt, hogy fordul a kocka. Jön Torgyán (Csurkával az oldalán), a feljelentés pedig ott lesz a hivatalos szervek asztalán. Amikor megtudta, hogy Králl

Csaba az ügyészségen kezdeményezte a rádió engedélyének visszavonását, elborult a tekintete: „Amióta a gyülekezet fennáll, senki nem okozott annyi kárt, mint te. Feljelentést tettetek az ügyészségen? Az ügyészség a véreb. Én ezt nem így intézem el, hanem oda-küldöm a Szamócaékat, és szétveretem a stúdiót” — mondta. Görbicz Tamás csapata végül — megelőzve ez utóbbi megoldást — megegyezett a nyegle egyetemistával, hogy kap fél órát a gyülekezet. Cserébe visszavonjuk a feljelentést.

A viharos ügy előzménye az volt, hogy egy Polgár nevű pécsi polgár vak kutyáját sétáltatta a Hit Gyülekezet helyi istentiszteletének helyszínére előtt. A parkolóban az egyik hites autós rájlesztett a vak kutyára, mire a felháborodott gazda hazarohant, és egy transzparenszel érkezett vissza: „HIT-VÁNYAK Gyülekezete”. A hitesek úgy érezték, a felirat sérti a lelkiismereti szabadságukat, a tüntető viszont a vak kutya jogait védte. Erre előlépett a Hit Gyülekezete egyik tagja, a helyi rendőrség századosa, és szolgálatba helyezte magát. A vak kutya gazdája a helyi média segítségét kérte, s ennek nyomán indult MIÉP-es hadjárat a gyülekezet ellen az egyetemi rádióban.

A választásokhoz közeledve Pálffy G. István A Hét című tévé-műsor egyik adásában „patkányozott”. A vezető lelkész nem tudta, hogy a pofoszos ötvenhatosok a „patkány” kifejezést Göncz Árpád köztársasági elnök fedőneveként használják. A MIÉP gyűlésein a budai neonácik ezért kiabálták kórusban: „Patkány, Patkány.” Németh Sándor és a gyülekezet frontemberei viszont azt hitték, hogy a „patkány” jelző Hack Péterre vonatkozik, mert korábban vele foglalkozott a műsor. E tévedésnek köszönhető Kiss Tóni nemes boszszúja, aki Pálffy G. Istvánt megrajzolta nagy fülekkel, egy TV-dobozon ülve, és a feje fölé írta: „a TV patkánya”. Németh Sándor utasítása az volt, hogy a sokszorosított rajzokat a televízió és a parlament környékén kell kiragasztani.

Mi utólag csak azt sajnáltuk, hogy Göncz Árpád védelmében nem tettek volna semmit. A köztársasági elnököt, aki nyolc éve a legnépszerűbb politikus Magyarországon, Németh Sándor „antitalentumnak, unalmas, tehetségtelen embernek” tartja (abban, amihez Németh Sándor ért, az is).

Külön fejezetet érdemel, hogy a Hit Gyülekezete hogyan terrorizálta az SZDSZ-t. Most csak annyit jegyzünk meg: amikor Németh Sándor elégedetlen volt az SZDSZ magatartásával, álneven

kemény hangú táviratokat küldetett a párt vezető politikusainak. Ezekből időnként Hack Péter is kapott, hogy ne legyen feltűnő. Volt, amikor Hack kifogásolta az eljárást, de csak addig, amíg nem tudta, hogy az utasítás Németh Sándortól (a Szentlélektől) származik. Amikor Szent-Iványi István frakcióvezető egyik parlamenti felszólalását a vezető lelkész gyávának ítélte, Németh Sándor csomagban pelenkát küldetett neki (lásd: Don Corleone és a levágott lófej). Nagyon tetszett neki a felirat: „öröm a babának, öröm a mamának”.

A szellemi harc hatékony formái közé tartozott a gyülekezet illegális könyvkiadása. Egy soha be nem jegyzett, fiktív német kiadó nevében ömlöttek a könyvpiacra az ördögöt (ezen belül a katolikus egyházat) leleplező művek. Németh Sándor örömmel merített az Amerikában szennyirodalomnak tartott koncepciózus keresztény könyvkiadás remekeiből. Morvay Péter személyi titkár magáévá tette szemléletüket, és az információkat mindig hozzájuk viszonyítva szűrte Németh Sándornak. Ezzel az információs kör bezárult.

A könyvkiadó kultúrpolitikáját egyetlen szempont határozta meg. A vezető lelkész azt hitte: ami nem szélsőséges, nem radikális, azt nem ért meg az olvasó. E művek hangvétele ehhez igazodott. A gyülekezet prófétái felvilágosító munkájának gyöngyszemei „A szűz kultusza” és „A fenevaden ülő asszony” című remekművek. Nemlétező kiadónk az első pápalátogatás tiszteletére „A Vatikán árnyékában” című szép kiállítású könyvet jelentette meg, mely a katolikus egyházfők gyilkosságait és a pápáktól született zabigyerékek okozta öröklési problémákat mutatta be. Ezt a művet kifejezetten hasznosnak tartottuk, és az is volt.

Az Antall-kormány idején jelent meg a „Babilon misztériuma” című, finom tollal megírt szamizdat, amely teológiai szempontból mutatta be a gonoszság központját, Rómát. E könyvek értékéből viszonylag keveset vont le, hogy két perc után szétestek az ember kezében. Igaz, könyv ilyen gyorsan és olcsón még nem készült. Takács Feri túlteljesítette saját tervét, ezért a nyomdának nem volt ideje összeragasztani a lapokat. Némelyik hemzsegett a helyesírási hibáktól, de Németh Sándor e művekkel egyébként sem az intellektusra kívánt csapást mérni. Az értelmi belátást ő nem tartja célravezetőnek. Mozgósító erejű könyvek kellettek, amelyek ébren tartják a harci kedvet. Elég, ha a vezető lelkész tudja, a mozgósítás helyes célok érdekében történik. Az embereknek arra van szükségük, hogy motiváltak legyenek. Sokkolni kell őket: figyelmük ne lankadjon,

elszántságuk acélos legyen, a feladatokat tüzesen hajtsák végre. Érezzék az állandó fenyegetettséget. A vezető lelkész soha nem támogatta intellektuális művek kiadását. Nem szerette a felesleges tépelődést, az csak bénítja a cselekvést. „Populizmus nélkül nincs meggyőzés — vallotta. — Egy politikusnak úgy kell beszélnie, ahogy Csurka és Torgyán beszél.” Nem bírja a liberális értelmiség hezitáló, „nyammogós dumáját”. Szerinte őket ki kell szorítani az SZDSZ-ből is.

Partizán kiadónk missziója univerzális jellegű volt: nemcsak a gyülekezet gondolkodását, hanem a világi közvéleményt is formálni akarta. Nem beszélve a szellemvilágról, ahol összeomlanak a magaslatok, ha kiderül az igazság. A kiadványok mögött az a szemlélet állt, hogy a katolikus egyház a szellemi Babilon. A római pápa ugyanazt a szerepet tölti be az egyháztörténelemben, mint Babilon királya Izrael történetében. A katolicizmus az egyház babiloni fogása. Ezt egyszer még a magyar református egyház zsinati irodáján is kifejtették nekem az — egyébként buzgón ökumenikus — kálvinista atyafiak. A Hit Gyülekezete titkos kiadványai csak „érthetőbbé tették” ezt a protestáns felfogást.

Ha a külföldi szerző megfogalmazásai nem voltak világosak, akkor a fordítók segítettek rajta. Belevitték a műbe Németh Sándor „látását”, aki később hivatkozni tudott ezekre: külső források megerősítették, hogy igazunk van. Néha elég volt, ha kihagytak egy fejezetet, amely nem vágott a gyülekezet tanításába (például Rodney Howard-Browne egyik könyvéből). Elvégre a kiadványok célja nem az volt, hogy gondolkoztassanak, hanem hogy megerősítsenek. De az sem volt kizárt, hogy Morvay Péter segített a szerző felszíneségén (megbocsátva, hogy nem ismeri Németh Sándor elméleteit): egyszerűen beleírt egy fejezetet — például a Templom a hegy alatt című könyvbe. Vagy eleve saját nevén közölt olyan cikkeket a Hit Infóban, melyeket mások könyveiből írt. A művek üzenetét Németh Sándor aktuális tanításaihoz igazította (ami néha az ellenkezője volt annak, amiről az eredeti szólt). A forrást már fel sem tüntette.

A Hit Gyülekezete visszatért a protestantizmus gyökereihez, és túl is lépett rajtuk. Felismert bizonyos szellemi összefüggéseket, de azok kezeléséhez Németh Sándor (és főleg felesége, Judit) intellektuális szintjén és sajátos stílusában fogott hozzá. Mint annyi minden, kezdetben ez is szórakoztató volt. Dalnoki Jenő, az egykori legendás védő ötméteres becsúszásaira utalva, Németh Sándor „síp-

csontos” megoldásoknak nevezte ezeket. Szekeres Gyuri, aki mindig szorosan haladt a vezető lelkész nyomában, Csontos Jenő álnéven azonnal rovatot nyitott magának a Hit Infóban. Nyomdafestéket nem tűrő — nevezzük így — publicisztikákat írt, amelyeket a vezető lelkész ihletett, de utóbb dorgálás formájában visszavont. Durvább pápaellenes cikkeit Németh Sándor maga is álnéven jegyezte. Egyik legemlékezetesebb darabja a mexikói pápalátogatás alkalmára írott „Egy falusi indián próféta helyszíni tudósítása” című opusz, melynek kimunkálásában — nem kis élvezettel — magam is részt vettem.

De akkor semmi lelkiismeret-furdalásunk nem volt. Forradalmi időket éltünk: történelmi előképeink, Molière, Voltaire, Ady nyomdokain haladtunk, akik gúnyos pamfletjeikkel tudatosan rombolták a klérus fölfújtt tekintélyét, leleplezték képmutatásukat, és pukkasztották azokat, akik hajbókoltak előttük. Utáltuk a pátoszt, a szemforgató ünnepélyességet. A reformáció, a felvilágosodás, a polgárosodás nagyjai lebegtek szemünk előtt, akik a szabadságért fölrúgták a konvenciókat. Politikai bibliánk Ady Endre Fekete lobogó című könyve volt (Szikra Könyvkiadó, 1959.). Kedvenc olvasmányom a magyar konzervativizmusról szóló rész (ha a neveket behelyettesítjük, ma is szó szerint érvényes).

A legkisebb ügyekre is teljes erővel indult be a gyülekezet gépezete. Ez Németh Sándor alkatából következett: ha valamire rájött, mindent abból vezetett le. Mindent eltűzlott, és mindent szélsőségesen kezelt: amikor megtudta, hogy vannak démonok, babonás félelemmel mindenhol démonokat látott. Ha meglopták, tolvaj lett az egész világ. Mindent saját magán keresztül ítélt meg. Amit ő látott, az létezett. Amibe nem botlott bele, az nincs. Amerre jártunk, ott ringott az emberiség bölcsője. Ha megismert valamit, abból azonnal világösszeesküvés-elméleteket kreált. Öt perc alatt átrendezte a végidőkről szóló próféciaikat (ha nem lelkész, hanem autószerelő, akkor a főtengelyt a csomagtartóba szereli, a dugattyúkat a lámpák helyére). Félévenként karnyújtásnyira került az armageddoni csata. Hol Oroszország volt az Antikrisztus, hol az Egyesült Államok. A vezető lelkész gyakran jövendölte a harmadik világháborút, 1994 szilveszterén mindenkit a lövészárokba prófétált.

De ha nem érintette meg valami, tudomást sem vett róla. Időnként az „életveszély” küszöbén sem vett észre semmit: az ügyek a fejük tetején álltak, ő pedig az Amerikából hozott idétlen western-

szerelésében sütkérezett a napon. Néha olyan volt, mint amikor a bekötött szemű Chaplin lendületből kiszalad a magasban kiálló vékony padlóra. A Hit Gyülekezete a végén már leginkább a Titanicra hasonlított: a kapitány teljes gőzzel hajtja a hajót, miközben ide-oda rángatja a kormányt. Alul már ömlik be a víz, fenn még húzzák a zenészek: „az Úr örömmel tölti be a szívemet.”

Németh Sándor úgy gondolta, alárendeltjei ingerküszöbe hasonlóan működik, mint az övé: csak kiadványaink színvonalán képesek megérteni a rájuk leselkedő veszélyt. Még saját túlzásait is elhitte, mert úgy gondolta, mélyebben belelátott valamibe. Abból a bibliai elvből indult ki, hogy a láthatók a láthatatlanból állnak elő. Meggyőződése, hogy amit gondol, az nem túlzás, hanem maga a láthatatlan, amely a látható szinten még nem jelent meg. Ezért érthető, ha időnként nem a racionális megfontolás, hanem a paranoiás indulat (hivatalosan: a Szentlélek vezetése) irányította cselekedeteinket. Ha ezt összevetjük a gyülekezet nem mindennapi szervezettségével és hatékonyságával, az kell mondanunk: a Hit Gyülekezete potenciálisan már akkor is életveszélyt jelentett. Munkánk nagy része idővel arra irányult, hogy ezt a veszélyt elhárítsuk.

Illegális könyvkiadásunk egyik legragyogóbb darabja az „Alberto” című képregény, amely népszerű formában leplezi le Róma mindent átható gonoszságát. (Németh Sándor nagyon szerette az indiánosdit: különös öröm töltötte el, hogy — utasítására — az Alberto példányait a karizmatikus katolikusok rendezvényén osztogatták.)

A mű főhősét beszervezik a jezsuiták. Kiképzése után Albertót beépítik egy olyan püünkösdi-karizmatikus gyülekezetbe, amelyen a Hit Gyülekezete. Alberto feladata a gyülekezet szétverése. Igazi hívőnek álcázza magát, és a vezetőség közelébe férkőzve, rideg kegyetlenséggel bomlasztja Isten népét. Nyájassága mögött ádáz gyűlölet lapul, melyet a jezsuiták neveltek bele. A jószándékú hívők becsapásával, gyilkosságok sorozatán át halad a katolikus gépezet. A történetben nem nehéz eligazodni: mindenki vagy fehér, vagy fekete. A remekmű végül leleplezi az események mögött álló igazi központot: a katolikus egyházban Szűz Máriaként tisztelt szellemi lényt, aki valójában egy gonosz angyal. Ennek irányítása alatt áll Róma igazi ura, a „fekete pápa”, a jezsuita generális.

Nem állítom, hogy a táskából árusított füzettel érdemes lett volna a Nobel-díjat megcélozni, de hatása rendkívüli volt. Tőlem

többen megkérdezték: miért nem filmesítjük meg? Vagy legalább színpadra kellene állítani. Az addig naiv gyülekezeti tagok, amint katolikus rokonaikra pillantottak, azonnal látták a mögöttük álló gonosz szellemet, akit azok megátalkodottan Szűz Máriának gondoltak. A hívők ezután jobbnak látták megszakítani a kapcsolatot a környezetükben meglapuló jezsuita ügynökökkel (úgy mint: nagymama, főbérő stb.), ahogyan azt az éberebb gyülekezeti tagok már korábban megtették. Volt egy pillanat, amikor megkísértett az ördög (kis híján úgy jártam, mint Éva az Édenben): „Ezek az emberek, akik az Albertóért lelkesednek, kidobták velem Dosztojevszkijt. Biztos, hogy jó helyen vagyok?” De aztán megvallottam egy igét, mert meg van írva, hogy „álljatok ellene az ördögnek, és elfut tőletek”.

Albertónak köszönhetően nőtt a gyülekezet egysége is, mert a hívek megértették: nem számíthatnak másra, csak a szolgálati ajándéokra. Sorsuk végérvényesen egybeforrt. A realista mű egyik legnagyobb tanulsága, hogy azok tudtak megmaradni az ördög ravaszágával szemben, akik megfelelően viszonyultak a szolgálati ajándékhoz. Az engedelmes hívők, akik rábízták magukat a szellemi tekintély tisztánlátására, nem kerültek a pokolba (ott léssen sírás és fogcsikorgatás).

A mű hatására Németh Sándor is erőre kapott. Most már jobban értette a gyülekezetben addig bekövetkezett negatív eseményeket. Nem hibáztunk, csak a nemzetközi („szellemi”) helyzet fokozódott, a belső ellenség ellen is harcolni kell. A megbízható emberek istentisztelet alatt állandó megfigyelés alatt tartották a termet. Legtöbben meg voltak győződve arról, hogy a képregény rajzai élet-hűen ábrázolják az ügynököt. Némelyek figyelmeztették egymást, ha láttak valakit, aki Albertóra hasonlít. Petrőcz Levente emberei elfoglalták a csarnok kulcsfontosságú pontjait. A biztonsági szolgálat elszántabb volt, mint valaha. Testükkel fedezték a vezető lelkeszt. Ettől kezdve közlekedett Németh Sándor mindig „Szekrény” Gyuri árnyékában. A bejáratnál a kapus szolgálat keresztkérdésekkel igyekezett kiszűrni Albertót: „Ki írta a Bibliát? Szabad-e képeket, szobrokat imádni?” És a legravaszabb kérdés: „Tiszteli Szűz Máriát?”

Babilon misztériuma

A kívülállók csak találgatták, de megfejtetni nem tudták, miért politizál a Hit Gyülekezete. A politika a misszió része volt. Átgondolt ideológia állt mögötte, amelyet mi elfogadtunk. Arra csak később jöttünk rá, hogy Németh Sándornak egyéb megfontolásai is voltak. A politika szervesen illeszkedett a gyülekezet vallási tevékenységébe: „Isten munkájának” számított, a politikában tevékenykedők pedig megbecsült szolgálói voltak a gyülekezetnek. A kérdés az, milyen teória áll ennek hátterében.

Amikor a Hit Gyülekezete politizált, deklaráltan mindig Róma ellen harcolt. A gyülekezet politikai aktivitása szorosan kapcsolódott a katolicizmus elleni küzdelemhez. A Hit Gyülekezete radikálisan visszafordult minden olyan bibliai igazsághoz, melyet a katolikus egyház megtagadott. Ez a katolikus egyház és a Hit Gyülekezete közötti kibékíthetetlen ellentét gyökere. Ez a harc jelent meg politikai szinten is.

A gyülekezet felfogása szerint a katolicizmus az ördög eszköze, amely az „evangélium világosságát elhomályosítja az emberek előtt”. Sátáni „küldetése” az, hogy az emberek legyenek vallásosak (a vallás azt jelenti: hamisítvány, Isten pótlása valamivel), de ne szülessenek újjá. Járvanak templomba, de maradjanak bűnösök. Higgyék, hogy megúszták, de kerüljenek a pokolba.

A Hit Gyülekezete azzal indokolta a katolicizmussal szembeni ellenszenvét, hogy az elzárja az embereket a megtéréstől. Más kérdés, hogy arról a gyülekezet maga is megfélemedezett, hogy az evangéliumot olyan szubkultúrába ágyazta, amely az újjászületéstől ugyanúgy távol tart sokakat, mint a csecsemőkereszttség vagy a bálványimádás. Akik nem szerették az ordítást vagy a dübörgő rockzenét, esetleg Németh Sándor stílusát, azok kívül maradtak („mint az ebek” — ahogy a Biblia mondja). Pedig éppenséggel ez nem feltetele Isten megismerésének.

A katolikusok szerint a reformáció az ördög műve. A protestánsok úgy látják, a II. Vatikáni Zsinat és az ökumenizmus a valódi szándékot eltakarja. A katolicizmus Róma fennhatósága alatt akarja

egyesíteni a kereszténységet (lásd: rekatolizáció, „újraevangelizálás”). Én még hallottam Török József professzort és Bolberitz Pált (Antall József későbbi gyóntatóját) a reformációról beszélni a katolikus teológián. Az óra végére füst- és emberhússzag töltötte be a termet.

Protestáns szemszögből a katolicizmus az ördög egyháza. Célja, hogy az emberek ne találjanak el Krisztus igazi egyházába (ez nem egy gyülekezet, hanem az újjászületett hívők közössége az egész világon). A Hit Gyülekezete a protestáns hagyomány folytatójának mondta magát, amelynek téziseit a korai reformáció is hirdette. Mint mondták: akkori képviselőik nem a katolikus egyház farvizén „kuncsorogtak” állami támogatásért.

Hogyan lett ebből politika? Úgy, hogy a Hit Gyülekezete olyan irányzat elveit vallja, amely kijelenti: a katolikus és (neo)protestáns erők küzdelme nem(csak) vallási kérdés. A két irányzatható kétfajta társadalomfilozófia, politikai berendezkedés, gazdaságfilozófia, hatalmi struktúra következik. Az egyik a paternalista, jobboldali, ideológiai állam szellemi alapja, a másik az emberek szabad választására épülő, plurális társadalom fundamentuma.

Ez az állítás adja a kulcsot a hites rohambrigádok működésének megértéséhez. E teória szerint a paternalista, jobboldali állam nem világi ideológiákon alapul. Feladatának tekinti az emberek világnézetét, erkölcsét, lelkiismeretét fölötti őrkdést. Az állam magáévá teszi a felekezeti valláserkölcst, államelmélet doktrínáit. Róma lényege az — és ezt a legújabb katolikus állásfoglalások is alátámasztják —, hogy a nemzeti államokkal intézményesen képviseltesse az egyházi törvénykönyv szemléletét. Az állam iktassa jogrendjébe a katolikus egyház tanításait. Ez a szemlélet az idők során semmit nem változott. Erre utalnak a Vatikán lépései az Európai Unió intézményeiben. A római katolicizmus a „trón és az oltár”, az állam és az egyház szövetsége révén kívánja érvényesíteni törekvéseit. Ebből származik a jobboldali, tekintélyelvű, kirekesztő (nacionalista), elnyomó (feudális), ideológiai állam eszméje. Amelynek jövőképe a múlt.

A Hit Gyülekezete — amikor politizált — deklaráltan ez ellen harcolt. Vallotta, hogy ennek szellemi gyökerei Rómába vezetnek. A szabadságjogokat korlátozó jobboldal ereje a politikai katolicizmusban van. Innen ered az identitása, ide nyúlnak vissza szellemi gyökerei. Még a világi Fidesz is akkor vált jobboldali párttá, ami-

kor körbehordozta a katolikus püspöki kar körlevelét. A Hit Gyülekezete ezért harcolt azonos intenzitással a katolicizmus, az MDF, a KDNP, majd a Fidesz ellen. Elveit igazolta, hogy a jobboldali pártok gyengíteni akarták az egyház és az állam szétválasztását. Ehelyett — az együttműködést hangsúlyozva — az összefonódást keresték. Az pedig számukra nem volt kétséges: ha Rómát engedik, az apostoli királyságig meg sem áll.

E felfogás szerint a jobboldali politikai katolicizmussal szemben jött létre, ami polgári. A liberalizmus, a szabadelvűség, a szabad verseny, a plurális demokrácia. Innen ered a Hit Gyülekezete liberális „szövetségi rendszere” és részben filoszemitizmusa is. Tagadhatatlan, hogy ezeket az elveket nagy mértékben képviselte a zsidóság, amelyet a kirekesztő (vallási) nemzetállamok létükben fenyegettek. A zsidóságnak meghatározó érdemei vannak a liberális demokrácia, a szabad társadalom eszméjének megteremtésében. (Amerikát — a szabadság hazáját — főként az Európában üldözött faji, etnikai, vallási kisebbségek alapították. Európa ehhez képest „keresztény”). Így valósult meg Isten ígérete, amelyet Ábrahámnak adott: „benned áldatnak meg a föld minden nemzetségei.” Áldásnak tekintettük a zsidóság szerepét, amely — miközben sajátjáért küzdött — sokat tett a nemzetek szabadságáért. (Az antiszemiták pontosan tisztában vannak a zsidóság szerepével, csak fordítva ítélik meg azt. Hitler gyűlölte a demokráciát, melyet „a gyenge zsidó faj” termékének tartott). Ebből a szemléletből fakadt (más teológiai okok mellett) a Hit Gyülekezete filoszemitizmusa, melyet csak ritkán szakítottak meg — egy-egy konkrét zsidóval való találkozása esetén — Németh Sándor antiszemita kirohanásai.

A Hit Gyülekezete a protestantizmus teológiai elveit vallja, amelynek egyes irányzatai előkészítői voltak a liberalizmusnak és a polgári forradalomnak (amely a katolikus felfogásban maga az ördög). Talán sokan felfigyeltek arra, hogy 1848 nem a katolikus klérus ünnepe Magyarországon. Nem véletlen a templomi csönd ezen a napon: sehol egy ministráns, füstölő, felszentelés. A papság — a forradalom idején is — a feudális kiváltságokat védelmező Habsburgok oldalán állt (lásd: „Szent Szövetség”). Nem véletlen, hogy március 15-én nem tartanak körmenetet, augusztus 20-án viszont igen. A magyar politikusok egy része — mondhatni: „nem tudják, mit cselekesznek” — mindkét esemény szellemi üzenetét egyformán ünnepli. A katolikus egyházzal ez véletlenül sem fordulhat elő.

Ők tudják, mi a különbség. Paskai bíboros sohasem fog szavalni a Nemzeti Múzeum lépcsőjén. Katolikus püspök nem olvassa fel a 12 pontot.

A felfogásbeli különbségek markánsan megmutatkoznak. A politikai katolicizmus (és az erre épülő jobboldal) legnagyobb ellensége a liberalizmus. (Aki olvassa a hazai jezsuita rend folyóiratát, meggyőződhet erről.) Az SZDSZ nemcsak azért „gonosz” a szemükben, mert ők zsidónak mondják a pártot, hanem azért is, mert olyan szabadságot hirdet, amelyet ők nem akarnak megadni a polgároknak. Egy szabad polgárnak nem lehet vallási tekintélyt ültetni a fejére, időnként maga választja vezetőit, abban hisz, amiben akar. A pénzével azt tesz, amit jónak lát. Nincs szüksége arra, hogy bárki megmondja neki, mit tegyen (és ezért cserébe elvárja, hogy uralkodhasson rajta).

A Vatikán tűzzel-vassal megóvná az embert a tévedéseitől. Róma ideológiájának lényege az, hogy az Egyház tudja, hogyan kell Isten szerint élni. Földi küldetése az, hogy ezt érvényre juttassa (a világi hatalom által), mert ez az emberek érdeke. A protestáns felfogás szerint meidezt az emberek szabad választására kell bízni. Ha az Egyház tudja, mi a helyes, küldetése csak annyi, hogy ezt hirdesse. Isten azt akarja, hogy az emberek szabad akaratukból válasszák, vagy utasítsák el őt. Ha azt akarná, hogy az állam kényszerítse őket, akkor minek a megváltás? Minek a templom? Minek az „igehirdetés bolondsága”? Krisztus helyett elég lett volna az inkvizíció.

A Hit Gyülekezete felfogása sok tekintetben megegyezett azzal, amit friss megtérők vallottunk. Mi a Biblia alapján is úgy láttuk: Isten gondolkodásmódjához a klasszikus liberalizmus áll legközelebb (ezért lettünk liberálisok, és nem azért, mert a Hit Gyülekezetébe jártunk). Ha akar, élhet bűnben az ember, Isten nem kényszeríti semmire. Nem azért, mert Isten szereti a bűnt, hanem azért, mert meghagyja az ember választási szabadságát. Nem azért, mert Isten közömbös, hanem azért, mert tiszteltben tartja az ember személyiségét. A bűnös ember személyiségét is. Istennek éppen ez a jósága az, ami megtérésre indít. Isten nem diktátor (vagyis liberális). Isten nagyobb szabadságot ad az embernek, mint az emberek egymásnak. Jézus Krisztus megváltása megteremtette annak lehetőségét, hogy választani lehessen a bűn helyett az igazságot (addig a bűn uralkodott minden emberen, választási lehetőség nem volt). De ezt követően Isten a megváltást nem erőlteti senkire. Felkínálja, de a válasz-

tás szabadságát meghagyja. Értéke csak a szabad döntésnek van. Megtérrni csak szabad akaratból lehet. Ha buzgó vallásos emberek felszámolják a liberalizmust, nem lehet többé megtérrni. Nincs meg hozzá a szabadság.

A politikai katolicizmus a liberalizmust úgy állítja be, mintha az a bűn vallása lenne. Ez nem igaz. Csak fenntartja minden ember jogát arra, hogy úgy éljen, ahogyan akar. Nemcsak „parázna” liberális van, hanem „szent” liberális is van. Az egyik liberális ezt választotta, a másik azt. Azért liberálisok, mert tiszteletben tartják egymás döntését. (Most ne beszéljünk arról, amikor valaki azért „liberális”, hogy deviáns lehessen. Ezek általában nem tartják tiszteletben azok szabadságát, akik nem akarnak deviánsok lenni. Mi eze- ket nem tekintettük liberálisnak. Csak deviánsnak). Az egyház feladata is az, hogy a választás lehetőségét felkínálja. Utána pedig az, hogy továbbra is ugyanúgy tisztelje azokat, akik szabad akaratukból a bűnt választják. Mert Isten teremtményei, és Isten szereti (siratja) őket. Ne legyenek bírái, hanem segítsék őket. Isten is ezt teszi.

A Hit Gyülekezete e tekintetben nem volt liberális (és ebben a tekintetben nem illeszkedett a mi liberális felfogásunkba). Nemcsak a bűnt vetette meg, hanem a bűnös embert is. Lenézte és megvetette a meg nem tért, világi embereket. Liberalizmusa kimerült abban, hogy nem akart államvallást. (Legalábbis, amíg kisegyház, és a nagyok őt fenyegetik.) Elfogadva a fenyegetettség állapotát, a Hit Gyülekezetében észrevétlenül vettük át ezt az intoleranciát.

A protestantizmus egyes irányzatai úgy találkoztak a liberalizmussal (a világi politikával), hogy az egyház és az állam szétválasztása lett mindkettejük programja. Enélkül nemcsak megtérrni nem lehet, hanem más polgári szabadságjogok sem léteznek. A törvény előtti egyenlőség, az egyház és az állam szétválasztása mindkét fél számára ugyanolyan fontos polgári követelés. A neoprotesztánsok azért akarták szétválasztani az egyházat az államtól, hogy az emberek megtérhessenek, más utat is választhassanak (azt, amelyik nem Rómába vezet), és — ha akarnak — üdvösségre juthassanak. A liberálisok pedig a tekintélyelvű rendszerek helyett szabad polgári társadalmat akartak. Így találkozott történelmi alapon a neoprotesztáns Hit Gyülekezete és a szabadelvű SZDSZ. A jobboldali programja ellenkező irányba, a római logika útján haladt (a „jobboldali polgári kormány” kifejezés ezért fából vaskarika).

Mi ezt a logikát nemcsak megértettük, hanem igazolva láttuk

is. A jobboldal a „közjó” érdekében mindig hatalmi pozíciót kívánt adni a katolicizmusnak (és a vele pénzsövetségben álló protestáns történelmi egyházaknak). Meg voltunk győződve arról, hogy aki periférikus vallási vitát lát a katolicizmus és a (neo)protestantizmus harcaiban, az nem értett meg semmit az európai történelemből. De még a rendszerváltás utáni magyar belpolitika (kultúr)harcaiból sem. Fogalma sincs arról, mit jelentett Antall József néhai miniszterelnök baljóslatú mondata (melyet állítólag Orbán Viktorra örökölt): „Keresztény Magyarországot akartam.” Semmit nem tud arról, ami 1990 és 1994 között Magyarországon történt: honnan támadt fel az antiszemitizmus, a rasszizmus, a szektakampány. (Noha semmi mást nem kellene tennie, csak tanulmányozni Prohászka Ottokár püspök műveit. Attól csupán nyelvezetükben, de tartalmilag nem sokban különböznek a legújabb katolikus eszmefuttatások sem.)

Azt csak Horn Gyula képzelte, hogy — akár milliárdokkal — ki tudja fizetni a katolikus egyházat. Csak ő hihette, hogy a klérus lemond hatalmi ambícióiról, és visszavonul a civil szférába. A Hit Gyülekezete látta a tragikus tévedést: nincs az a pénz, ami a Vatikánnak elég lenne, hiszen „az Úré a Föld, és annak teljessége”. Jog szerint minden Isten földi helytartóját illeti, jelenleg mindenki az ő tulajdonát használja. Másrészt Róma sohasem mond le arról, hogy a politikai hatalmat gyakorolja. Minden hatalom az Istené, melyet az ő egyháza oszt meg. Az emberek is az övéi. A Vatikán a demokráciát átmeneti állapotnak tekinti, amelyben — a helyzethez alkalmazkodva — a jobboldali pártok képviselik az érdekeit. Róma olyan egységes Európát akar, amely vallásilag is egységes, méghozzá katolikus (ez az új „Római Birodalom”).

Mentségére legyen mondván, Horn Gyula nem olvasta a Jelenések könyvét, csak a Feuerbach-téziseket. A Jelenések Könyvének 17. fejezete Luther óta a katolikus egyházat jelképezi. Bemutatja a „parázna asszonyt”, a hamis egyházat, amely „a népeken ül”. Jellemzője a világi hatalommal való összefonódás: „Akivel paráználkodtak a föld királyai, és az ő paráznaságának borával megrészegettek a föld lakosai.” Róma a „szellemi Babilon”, a Dániel könyvében szereplő Római Birodalom szellemi örököse.

A Hit Gyülekezete is ezt vallotta. Németh Sándor számos cikkben levezette, hogy a Pontifex Maximus (pogány uralkodói) cím hogyan került Babilonból a római pápához. Ebből az következett, hogy a római katolicizmus az ördög szervezete. Ha így van, ak-

kor a politikai jobboldal, amely ebből nőtt ki, szintén az ördög irányítása alatt áll. Így máris érthető, miért számított „Isten munkájának” a liberális politika. Miért szedték össze a Hit Gyülekezete tagjai három nap alatt az SZDSZ kopogtatócéduláinak nagy részét (túl azon, hogy Németh Sándor széthajtotta az embereket, mert imponálni szeretett volna a teljesítménnyel, és nélkülözhetetlenné akarta tenni magát a pártban).

Ez a magyarázata, hogy futószalagon követték egymást a „kuruc” akciók. Ez az ideológia állt a Hit Gyülekezete militáns magatartása mögött. Az ördög ellen harcolni bármilyen eszközzel lehet. Mi „Isten oldalán harcolunk”, nagyobb érdeket érvényesítünk. A politikai katolicizmus bennünket (neoprotestánsokat) — éppen úgy, mint a liberálisokat (köztük a zsidókat) — szabadságunkban fenyeget.

E gondolatmenetről materialisták azt mondják, őrülség. Egy (materialista) szocialista politikus e szempontoknál százszor többre becsül egy felügyelő bizottsági tagságot valamelyik vidéki sajtóüzemben (gépkocsihasználattal). Horn Gyula (miután elveszítette leninista tájékozódási pontjait) azt hitte, ezek átjárható, összekeverhető kategóriák. Ám a jobboldal tudja, mit jelent a liberális, a neoprotestáns, a zsidó. A Vatikán csak mosolyog Hegyi Gyula szocialista katolikus politikuson (és elvbarátain), aki komolyan veszi az egyház társadalmi jószolgálatáról szóló meséket.

De a gyülekezet nem tudta a „parázna asszonyt” elválasztani azoktól az emberektől, akiken „ült”. Azonosította a jószándékú hívőket a rendszert mozgató szellemi erőkkal. Megfeledkezett arról, hogy megadja a tiszteletet azoknak, akik mit sem sejtve, beleszülettek a katolikus egyházba. (Németh Sándor maga is törőlmetszett katolikus volt, megtérése előtt katolikus teológiára járt.) A vezető lelkész prédikációi (és cikkei) — finoman szólva — nem a szeretetre indítottak bennünket. Semmibe vettük, lenéztük, mélyen megvetettük ezeket az embereket, vezetőiket őszinte szívből utáltuk. Az a tudat nyugtatott meg bennünket, hogy úgyis a pokolba jutnak.

Németh Sándor elégedett volt, amikor látta prédikációi hatását. Semmi meglepő nem volt abban, hogy amikor eljöttünk a gyülekezetből, felénk ugyanaz az uszítás, gyűlölet áradt, mint a katolikusok felé (mi is az ördög szolgálói lettünk). Amikor feladtuk liberális elveinket, és kiszolgálói lettünk egy ugyanolyan elnyomó rendszernek, amely ellen hitünk szerint harcoltunk, magunk is e rendszer

áldozatai lettünk. Nem kétséges: akik később hagyják ott a „felkent szolgálati ajándékot”, ugyanúgy járnak majd, mint mi. Ez maga „Babilon misztériuma”. Ugyanúgy átkoznak ki bennünket, mint a tridenti zsinat őket. Németh Sándor visszatért oda, ahonnan jött. Bezárult a kör.

Camp David

Idővel kiderült az is, hogy Németh Sándor politikai katolicizmussal szembeni ellenérzései nem őszinték. Amint tehette, ugyanazokat a kiváltságokat követelte magának, mint a katolikus egyház. A liberális elvek nem voltak túlzottan szilárdak: minden privilégiumot elfogadott volna, ha a Hit Gyülekezete lehet a negyedik nagyegyház. Morvay Péter igyekezett minden nyilatkozatába beleszólni ezt a gondolatot. A gyülekezet létszámát havonta tornázták fel, a végén hozzáadták a rokonokat, a gyerekeket és a halottakat is (az áldozatok is a gyülekezet tekintélyét gyarapították). Németh Sándor üzletet ajánlott Semjén Zsoltnak: korlátozhatják az egyházalapítás jogát, ha az nem érinti a Hit Gyülekezetét (minek az a sok kis szekta). Cserébe azt ígérte, nem mozgósítja a liberális értelmiséget a javaslat ellen.

Németh Sándor nekem diktálta azokat a cikkeit, amelyekben ellenezte az egyházak állami finanszírozását, a tábori lelkészséget, a felekezeti iskolák százszázalékos támogatását. Később szintén nekem mondta tollba, hogy ezek a juttatások — a televíziós műsoridővel együtt — alanyi jogon járnak. A szociálliberális kormányzás idején az egyház és az állam szétválasztásának elve a vezető lelkész gondolkodásában némiképp elhomályosult. Németh Sándor nem bánta, ha előretör a katolikus egyház, mert ha kiharcolnak valamit, mi is benyújtjuk a számlát. Nyomába eredtünk a protestáns nagyegyházaknak. Azzal a különbséggel, hogy a remélt százmilliókkal Németh Sándor korlátlanul rendelkezhet, mintha a saját vagyona lenne. A Hit Gyülekezetében őt nem ellenőrizte senki.

Akik ragaszkodni akartak korábbi elveinkhez, azokat a vezető lelkész fafejűeknek nevezte. „Nem értitek ti a nagypolitikát” — mondta. De — gondoltuk magunkban —, értjük mi a nagypolitikát, csak azt hittük, különbek leszünk annál. Ekkor szembesültünk azzal a kérdéssel, hogy az elveinkért politizáltunk, vagy valami másért. Főleg miután megtudtuk, hogy Németh Sándor szemrebbenés nélkül hagyja ott az SZDSZ-t, ha érdekei úgy kívánják. Mi úgy gondol-

tuk, ennél több felelősséggel tartozik a pártért, ha vidéki szervezteket elfoglalta.

Észrevettük azt is, hogy Németh Sándor katolicizmussal szembeni ellenérzései mögött nem csupán neoprotestáns, liberális elvek állnak. Nemcsak a tridenti zsinat és a jobboldal idegesítette. Történt, hogy váratlanul meghívást kapott a Vigilia szerkesztőségébe. Azonnal leállított minden katolikusellenes akciót. A gyülekezeten belüli markáns liberálisok egy perc alatt háttérbe szorultak. Németh Sándor azt magyarázta, hogy túlságosan agresszívak vagyunk. A katolikusoknak sok mindenben igazuk van. A „megtérés” jelei mutatkoztak rajta.

Nem értettem, mi történt. Eddig mindenkit túlszárnyalva „anyázta” őket. Görbicz Tamás megmagyarázta, hogy fordult a „bummfa”. A katolikusok szóba álltak vele. „A világ két részre osztható — magyarázta Gerlice. — Azokra, akik elfogadják Németh Sándort, és azokra, akik nem. Előbbiek a jó emberek, utóbbiak a gonoszok, bárkik is legyenek (és bármit tegyenek)”.

Ezt nem akartam elhinni, amíg nem olvastam a Németh Sándorral készült interjú kéziratát. Általában én szerkesztettem nyilatkozatait. De most az első észrevételem után eltávolítottak (nem is hívtak egy ideig). Érzésem szerint, Németh Sándor az interjúban megtagadta a legalapvetőbb protestáns elveket, elhomályosította a legnyilvánvalóbb bibliai tényeket. Kis híján megismételte a katolikus egyház tanításait a Mária-kultuszról és egyéb „eretnek” dogmákról, amelyek ellen addig prédikált. Viselkedése ellentétben állt a gyülekezet hivatalos álláspontjával is. Eszerint teológiai kérdésekben képviselni kell a véleménykülönbséget, a társadalmi érintkezésben viszont tiszteletben kell tartani az emberi normákat. A gyakorlatban ez is fordítva működött: nem tartottuk tiszteletben az emberi normákat, amikor érvelni kellett volna, a vezető lelkész megfutamodott. A „közös nevezőkre” helyezte a hangsúlyt. Németh Sándor úgy viselkedett, mintha Jézus azt mondta volna: „legyetek szelídek, mint a kígyók, és okosak, mint a galambok.” A katolikusok is nagyon udvariasak voltak: cikkükbe csak utólag írták be a Vatikán véleményét a szektákról.

Németh Sándor nagyon meghatódott attól, hogy a katolikus egyház szóba állt vele. Szerette volna elhagyni a „senki földjét”, társadalmi megbecsülésre vágyott. Néha úgy érezte, több köze van a katolikusokhoz, mint az általa lebuzizott, kábítószeresnek mondott

liberális értelmiséghez. Minden törekvése arra irányult, hogy a katolikusok elfogadják. Igyekezett egy katolikus értelmiségi látszatát kelteni. Ezért beszélgető partnerei teológiaiilag alaposan lenyomták. Hazafelé az autóban végig azt mondogatta: „Nincs igazuk. Ugye, még sincs igazuk?” Megdöbrentünk, hogy Németh Sándor számára ez kérdés. A Hit Gyülekezetében rajta kívül mindenki meg volt győződve arról, hogy a katolikusoknak nincs igazuk.

A vezető lelkész nem állt szóba velem, mert tudta: meg vagyok győződve arról, hogy a katolikusok behúzták a csőbe. (Korábban Esztergomban éltem, ismertem a katolikus egyházat.) Németh Sándorról tudtuk, hogy imponált neki a világegyház. Komoly traumát okozott kilépnie a fenséges, a tekintélyes Róma fennhatósága alól. A szíve sokszor visszahúzta. Néha az volt az érzésünk, azért vágja őket annyira, mert harc dűl a lelkében. Az indulatait az motíválja, hogy nem vettek róla tudomást.

De most a Hit Info — mely különben nagyrészt a katolikusok rugdosásából állt — alig tudott megjelenni. Nem volt témája. Németh Sándor teljes fegyverszünetet hirdetett a katolikus egyházzal szemben. Egészen addig, amíg meg nem jelent a Vigilia következő száma. Kiderült, hogy Lukácsék tematikus szektaszámot szerkesztettek, amelyben Németh Sándor volt a szemléltető eszköz. Vele demonstráltak: ilyen egy hülye szektás, akit leiskoláz a pápai Tanító Hivatal. Neki ezt előzetesen nem mondták meg. Németh Sándor azt gondolta, hogy a Vigilia vele mint nagy elméleti teológussal, a magyar Karl Rahnerrel készít interjút. Nem pedig úgy, mint egy bűdös lábú szektavezérrel. Tombolt. Azt hittem, a guta üti meg. Azonnal magához rendelt, feljött az én csillagom.

Németh Sándort alig tudtam visszafogni, mert ezután semmi durvaság nem volt neki elég. Bosszúért lihegett. A történészek éjjel-nappal a katolikus egyház gyilkosságai után kutattak. Az egyháztörténelem borzalmas tényei kevésnek bizonyultak: ami mocskot lehetett, összegyűjtött a Hit Info stábjá. Csöpögött a vér a lapokon. Teológiai megalapozást nyert, hogy a katolikus egyház ezekben az időkben gonoszabb, mint valaha. Bármi történt a politikában, azt Róma utasítására, a Vatikán ügynökei hajtották végre. A vezető lelkész azonnal összerántotta a gyülekezeti SZDSZ-aktivistákat: fel kell erősíteni a pártot, minden segítséget meg kell adni a liberálisoknak. A helyi SZDSZ-szervezetekből ki kellett nyomni a katolikusokkal szimpatizálókat. Takács Ferinek ki kellett adnia valamilyen

durva katolikusellenes könyvet. A prédikációk olyanok voltak, mint a borotva: a hívek pedig megállapították, hogy „magára talált” a Hit Gyülekezete.

Közben arra gondoltam, milyen bolondok a katolikusok. Ha Németh Sándorral tisztességesen szóba állnak, egy délelőtti zsebre vághatták volna. Bármit megtett volna azért, hogy egy igazi katolikus püspök fogadja. Próbálta megszervezni, hogy az egri érsek (lehetőleg kamerák jelenlétében) találkozzék vele. Izgultunk azért, hogy erre ne kerüljön sor (mert miközben társadalmi békét szeretünk volna, és sokalltuk a Hit Info anyázásait, nem kívántunk még informálishan sem Róma tekintélye alatt kikötni).

II. János Pál első magyarországi látogatását úgy értékeltük, hogy az megtörte a rendszerváltás lendületét. A klérus megerősödött, a jobboldali pártok „démonizálódtak”: a levágott szőlővesszőket beoltották a gyökérbe. Folyamatosan szorultak vissza a demokratikus szabadságjogok, amelyek korábban társadalmi egyetértéssel születtek. A magyar belpolitika mindennapjai a szabadság és a demokrácia védelmében teltek. Úgy gondoltuk, ebből helyesen vette ki részét a Hit Gyülekezete.

Későn vettük észre, hogy politikai tevékenységünk mögött nem csupán hangzatos demokratikus elvek állnak. Legalább ennyit nyomtat a latban Németh Sándor személyes politikai ambíciói. Felmerült az önálló pártalapítás gondolata is, de ennél jobb ötletnek tetszett az SZDSZ-Fidesz vezette polgári szövetség két kisebbik pártjának (Agrárszövetség, Vállalkozók Pártja) megszerzése. Ezek lettek volna a Hit Gyülekezete pártjai. 1994-ben a Hit Gyülekezete 70 képviselőjelöltje indult az Agrárszövetség és a Vállalkozók Pártja színeiben a parlamenti választásokon. Megállapodás született arról, hány helyet kap a gyülekezet e pártok országos (és megyei) listáin. Ha az Agrárszövetség és a Vállalkozók Pártja bejut a parlamentbe, Németh Sándornak — az SZDSZ-en kívül — két frakciója lett volna a magyar Országgyűlésben. A két pártot fél óra alatt rántotta volna ki az akkori vezetők alól.

Az Agrárszövetség és a Vállalkozók Pártja végül nem került be a parlamentbe. A kudarcot azzal indokolták, hogy — jelöltjeink ugyan jók, de — a két párt gyenge. Halkan felvetődött az is: talán nem kellett volna akkorát markolni, mert ha a jelöltek egy pártban indulnak, éppen átlépik az ötszázalékos határt. Németh Sándor úgy nyilatkozott, kárpótolta az SZDSZ sikeres szereplése és az MDF-

kormány bukása. (Egy alkalommal felmerült benne, hogy jobb lett volna erőinket — a két operettpárt helyett — az SZDSZ lenyúlására koncentrálni.)

Az SZDSZ nem volt elkötelezve a Hit Gyülekezetének. Vezető lelkésziünknek problémát okozott, hogy az SZDSZ nem engedelmeskedett neki úgy, ahogy a Hit Gyülekezetében megszokta. A párt nem a Jelenések Könyve alapján politizált. Nem evangelizációs szempontok alapján jutott szabadelvű álláspontra. A szabad demokraták odaálltak a katolikus Bulányi György mellé is, amikor emberi jogi harcot vívott saját egyházán belül. A katolikus egyház egészével azért nem tudott a demokratikus ellenzék együttműködni, mert a katolikus főpapok voltak a kommunista rendszer utolsó támaszai. (Az érthetetlen, hogy később a rendszer volt reprezentánsainak miért rendelték alá magukat.) A katolikus klérus pedig szellemtörténeti tekintetben jobban tudta, mi az SZDSZ, mint a szabad demokraták némelyike. De a pártban továbbra is meghatározó szerepet kaptak katolikus politikusok. Kuncze Gábor piarista diákok — Németh Sándor minden ellenállása dacára — megválasztották elnöknek.

Németh Sándort más szempontok is befolyásolták, mint „Babilon misztériuma”. Hack Péterrel és Mészáros Istvánnal elvitt bennünket a titokban épülő balatoni objektumba („Camp David”-be). Akkor értettem meg, hogy nem gyerekkori álmok késői megvalósítása a politikai szenvedély. Németh Sándor elmondta, hogy a pazar rezidencia lesz a gazdasági és politikai elit titkos találkozóinak helyszíne. Hack Péter ámuldozott — pedig ő már nem először járt ott —, hogy az épület olyan lesz, ahol akár királyok is megjelenhetnek. Itt beszélnek meg a fontos politikai döntéseket. Németh Sándor mutatta, hol gördülnek be a miniszterek és a bankvezérek autói (amott mennek ki). Kívülről a kaput nem lehet látni, távkapcsolóval a kerítés egy darabja nyílik. Futólag említést tett arról, milyen százmilliós ajánlatokat kapott (egyebek mellett volt állami gazdaságok megvásárlására, de szó volt erdőkről, üzemekről stb.).

Az építkezés még tartott, a mesterséges tó már elkészült. Folyamatban volt több hektár erdő megszerzése. Németh Sándor megmutatta a szomszédos házakat, melyeket a bizalmi emberek vásárolhatnak meg. „Itt fogunk dolgozni, elvonulni a világ szeme elől. Itt működik majd titokban a belső gyülekezeti agytröszt” — mondta elégedetten. „Olyan ez — tettem hozzá némi iróniával —, mint az amerikai elnök vidéki nyaralója: Camp David.” Hack Péter lelkese-

dett, mert Camp David azt jelenti: „Dávid Tábora”. Igei az elnevezés, kenet alatt is van, mert arra utal, hogy Németh Sándor olyan, mint a bibliai Dávid (Izrael királya). Így esett a nagy dicsőség, hogy én kereszteltem el a Németh-rezidenciát.

Nekem akkor úgy tűnt, hogy Németh Sándor hosszú távon a teljes alsótekeresi majorságot megszerzi „gyülekezeti településnek” („Hitváros”). Kérte, hogy Camp David létezéséről egy szót se szöljünk a gyülekezetben (noha minden az ő pénzükből épült). Camp Davidről még a presbiterek sem tudtak. Amikor a Magyar Hírlap cikket írt a Hit Gyülekezete szakadásáról, Petrőcz Laci (igazmondó keresztény) még az objektum létezését is letagadta. Mintha csak az attól távolabb eső, omladozó gyülekezeti gyerektábor létezne.

Miután megmutatott mindent, Németh Sándor közölte: „Van mit veszíteni. Ezért nem szabad buknia az MSZP-SZDSZ koalíciónak.” Hack Péter és Mészáros Pista egyetértően bólogatott. „Igen, igen” — mondtam én is. És azt hittem, hogy ott, helyben elájulok. Mi lehet még, amiről nem is tudok? Abban a hiszemben éltem, hogy a koalíciót a kirekesztő jobboldal veszélye miatt támogatjuk. Nem anyagi haszonszerzés céljából. Akkor kezdtem megérteni, hogy Németh Sándor miért félt annyira a Fidesz programjától, amely a „jövövelmek átcsoportosítását” emlegette. Ráadásul az nem is arra vonatkozott, amitől ő paranoiásan rettegett.

Néhányan dühösek voltunk azért, hogy Németh Sándor a szociálliberális kormányzás idejét eltaktikázta. Amilyen korrupt lett a politikában és a pénzügyekben, olyan mértékben korrumpálódott az ígéhirdetésben is. Észre sem vette, mekkora romlás jött a gyülekezetbe. Prédikációk helyett már csak jelszavakat üvöltözött. A gyülekezet értékesebb része kezdett kicserélődni: hihetetlen gyorsasággal slumosodott a tagság. Eközben megint ott lebegett Semjén Zsolt és a katolikus püspöki kar a fejünk fölött. A választások előtt újra benyújtották a szektatörvényt. A katolikus egyház már átlépett Horn Gyula fején, és a vatikáni szerződés „kibontását” emlegette.

Az Antall-korszak után a szocialisták nem értették meg, mi a küldetésük: stabilizálni a polgári demokráciát. Nem jöttek rá, miben van a jobboldal ereje (mintha Marx csak a tőkére tanította volna meg őket). A gyülekezet radikális szárnya úgy vélekedett, hogy „Horn Gyula a vatikáni szerződéssel megteremtette addig nem létező ellenzékét, megerősítette a kirekesztő jobboldalt, és nagy büszkén beírta nevét azoknak a magyar politikusoknak a sorába, akik bu-

taságukkal a legnagyobb károkat okozták a XX. században Magyarország”. (Ezzel kapcsolatban volt egy nagyon jó plakát készletben, amelyet Németh Sándor a szocik miatt nem engedett kitenni: „1242: Batu Kán, 1997: Vatikán”).)

Aggódva figyeltük, hogy az SZDSZ markáns politikusait részben felőrölte a (szélső)jobboldal megfélemlítése és zsidózása. Néhányuk meg úgy akart békés polgári pártot, hogy nem vette tudomásul: a másik oldalon mindenre elszánt kultúrharcosok állnak (lásd: „Magyar Magyarországot”, „egész pályás letámadás”), akik rövidesen idézőjelbe teszik a demokráciát. Az SZDSZ megtanulta Horn Gyulától a „pragmatikus” politizálást, mintha a politikai siker csupán hatalmi taktikák kérdése lenne, elvhűség nélkül. Németh Sándor azon ügyeskedett, hogyan irányíthatná hátulról vagy szerezhethné meg a pártot. Sikeresen: amit meghagyott a „jég”, azt a gyülekezet leverte karóval („hadd lássuk, mire megyünk ketten”). Mi eközben hetente kétszer a „szent nevetéssel” tévesztettük meg magunkat, és elszántan énekeltük: „Az Úr győz!” A gyerekvigyázó visszhangozta: „Az Úr főz!”

Használt labda

Hack Péter töltött magának, majd a presbiteri szoba sarkában levő asztalhoz lépett. Távolabb Németh S. Judit a feleségekkal beszélt az Úr munkájáról (ahogyan szokta: egy oktávval magasabban). A meleg ételek már elfogytak. Szekeres Gyuri a gyümölcsnél tartott, Nagy Józsi megmentette a tizenkettedik habos süteményt. Távolról enyhe moraj hallatszott. Zavart tekintetek gyűrűjében Németh Sándor közeledett a sarokban ülő társaság felé. Kezén megvillant hatalmas arany pecsétgyűrűje. Arcán elégedett mosoly. Sikerral zárult az újabb háromnapos rendezvény a Budapest Sportcsarnokban. Engedelmeskedett a Szentlélek, a gyűjtés elérte célját: több millió forint a bevétel. Németh Sándor nagyokat kurjantott, a zenészek a végén tust húztak. De most még ennél is nagyobb öröm érte Isten népét.

— Mit szólsz, Péter? — kérdezte Németh Sándor. — Nagy dolog az iskola?

— Fantasztikus, Sándor — válaszolta Hack Péter.

Majd — akár egy eminens diák a megnyitás előtt álló gyülekezeti iskolából — felmondta a leckét:

— Óriási dolog, hogy a keresztény gyerekek szent környezetben nőhetnek fel. Nem éri őket a világi iskolák hatása. A Szentlélek tölti be őket az órák alatt, nem démonok. A Szellem szabadságában járhatnak, hívő tanárok oktatják őket. Tekintély alatt, bibliai nevelésben részesülnek. Nagyszerű dolog, hogy az iskolából kikerülő keresztény gyerekek között erős összetartás lesz a világiakkal szemben. Nagyon hálásak vagyunk ezért, Sándor. Köszönjük ezt neked és Juditnak. Személyesen is nagy áldás számunkra, hogy a gyülekezeti iskolába irathatjuk a Sárát. Mindnyájunknak meg kell becsülni ezt a fantasztikus lehetőséget, amit kaptunk tőletek.

Mintaszerű felelet. Németh Sándor arcán még szélesebb a mosoly (ilyenkor volt büszke arra, hogy „Hack Péter az én tanítványom”). A vezető lelkész épp csak ki nem mondta: „jeles”. A többiek arcán irigységgel vegyes csodálat: „Ez a Hack Péter mégsem akárki.” Szekeres Gyuri tekintetében önmarcangolás: „Nekem ez miért nem megy? Csak egyszer tudnék így válaszolni, ha kérdez a

Sándor.” Mérgében újabb banán után nyúlt, egy másikat becsúsztatott a zsebébe (a három gyerek). Majd csatlakozott a hálaadó kórus-hoz: „Mi is nagyon hálásak vagyunk, Sándor.”

A világi iskolák akkor már sok bosszúságot okoztak a gyülekezet tagjainak. A szülőknek naponta kellett harcolniuk azokkal a démonokkal, amelyeket a gyerekek az iskolából vittek haza (ezekre Németh Sándor hívta fel figyelmüket). A gyülekezetben gyakran elhangzott, hogy a világi iskolák tele vannak paráznsággal. A tanárok uralkodnak a tanulók (és a szülők) fölött. A legszörnyűbb bűnt követik el, amit egy ember a másikkal szemben elkövethet: elnyomják a másik ember személyiségét. Nem tartják tiszteletben a hites gyerekek lelkiismereti szabadságát: görög mitológiát kell tanulniuk, pedig ők — világi társaikkal szemben — tudják, hogy az hamis kultusz. Magyar irodalom órán Szent Margit legendáját olvastatják velük, holott az a mosdatlanságot (és a vallásos tébolyt) magasztalja. A szentté avatás (akár a szentekhez való imádkozás) különben is bibliaellenes.

Németh Sándor volt a legboldogabb, hogy ennek vége. Nála többet senki nem szenvedett a magyar oktatásügy borzalmaitól. Négy gyermeke koptatta egyszerre az iskolapadot. Nem mindig ugyanannak az iskolának a padjait, mert a kibírhatatlan állapotok miatt többször kellett iskolát váltani. A vezető lelkészt majdnem mindenhol sérelem érte: pedagógiai elveit egyetlen iskolában sem vezették be. Semmiféle megkülönböztetett tiszteletben nem részesítették sem őt, sem a gyermekeit. Sok volt a házi feladat. Osztályzatokban mérték a gyerekek tudásszintjét. Az érdemjegyekkel tudatosan megalázták őket, rombolták a személyiségüket. Ha Németh Sándor bármelyik iskolában megjelent (és találkozott a tiszteletlenségnek azzal a mértékével, amire csak egy megtéretlen tanítónő képes), szinte biztos volt, hogy a gyerek másik iskolában kezdte a következő hetet. A vezető lelkész hiába igyekezett fiát, Szilárdot megvédeni a világi iskolák ártalmaitól. Még a Lauder Javne sem segített, mert a zsidókról hamarosan kiderült, hogy „okkultizmust tanítanak” (nem véletlen, hogy megfeszítették Jézust). Raj Tamás tanár úr egyébként is középest adott judaisztikából. (Annak ellenére, hogy Németh Sándor több száz dollár értékben izraeli könyveket, térképeket adományozott az intézménynek.) Attól kezdve a judaista, antikrisztusi, zsidó szellem fészke lett a hálátlan iskola.

Németh Sándor arcán most megjelent a boldog bizonyosság:

gyötrelmei véget értek. Nincs több tusakodás a posztkommunista magyar tanárképzés selejtjeivel. Végre ő nevezi ki a tanárokat. A Hit Gyülekezete bérelt (később megvásárolt) a XVI. kerületben egy iskolát. Gyermekei olyan tanintézetbe járnak, ahol tiszteletben tartják személyiségüket (a szüleikről nem beszélve). Vége a tanári önkénynek, amely stresszben tartotta a gyerekeit. Nem érheti többé hátrányos megkülönböztetés őket csak azért, mert Németh Sándor az édesapjuk. Németh S. Judit is felsőhajtott: olyan iskolába járnak majd a gyermekei, amelyben nincsen bűn.

Ahhoz, hogy mindez valóra váljon, még egy feltétel hiányzott: a Németh gyerekek mellé további tanulókat kellett toborozni. Ez volt a feltétele annak is, hogy az iskola megkapja az állami fejkvótát, és bizonyítványt adhasson. Németh Sándor a gyülekezeti összejöveteleken érzékeltette: most nem lehetünk közömbösek. A világ gonosz, az iskolák tele vannak erkölcstelenséggel, okkultizmussal, kábítószerélvezettel. Gyermekeink démonok között töltik napjaikat. Az a szülő, aki felelősséget érez gyermeke sorsáért, a Bornemisza iskolába iratja ivadékát. Az utolsó időkben egyre gonoszabb a világ, csak a gyülekezet adhat védelmet. Isten számon kéri a szülőkön, hogyan gondoskodtak utódaikról. Megnézheti az a szülő a gyerekét, aki világi iskolába járhatja.

A gyülekezet iskolája azonnal 11 osztállyal indult. Nagy erőfeszítéseket tettek a 12. osztály beindítására is, hiszen Németh Sándor egyik lánya ebbe a korosztályba tartozott. De az igazgató végül nem vállalta, hogy az új iskola azonnal érettségit szervezzon. A vezetők közül csak Piszter Ervin merete megtenni, hogy öt lánya közül egyet sem irat a Bornemisza iskolába. Nem akarta, hogy gyermekei (és rajtuk keresztül egész családja) totális kontroll alá kerüljenek. Nemes Pali viszont annyira érzékeny volt a Szentlélek mozgására, hogy — noha még nem iskoláskorú a fia — véletlenül éppen a környékre költözött. Az iskola igazgatója Nagy Iván lett, aki a Zeneakadémián és az ELTE Bölcsészkarán szerzett diplomát. A felkérés úgy szólt, hogy egy polgári iskolát kell vezetnie, ahova bárki járhat. A koncepció azonban hamar megváltozott.

Kezdetben nem ment minden olajozottan. Németh Szilárd 8. osztályos tanulónak egy alkalommal haza kellett szólnia a saját mobiltelefonjáról, hogy késik a busz (a tanulókat reggel a gyülekezet autóbuszai szállították Mátyásföldre). Németh Sándor nem azért tartotta magát a legjobb vezetőnek, hogy ne tudja: most kell a ren-

detleneket megfékezni, mert utána késő lesz. A vezető lelkész halott már a tömegközlekedés létezéséről, de neki az „autóbusz” kifejezés a Bornemisza iskola járműveit jelentette. Lelki szemei előtt megjelent az ifjú Németh (szellemi javainak örököse), amint az ördög támadásainak kitéve, biztonsági őrk nélkül áll a világi buszmegállóban. Azonnal riasztotta Karika Gábort, hogy késnek a buszok, a sofőröket keményen meg kell inteni. Jegyezzék meg — mondta a lelkész —, nem azért lettek a buszvezetéssel megbízva, hogy veszélyeztessék a gyülekezeti iskola működését. Felelőtlenségükkel lerombolják az oktatás színvonalát. A legjobb tanulók nem érnek be az iskolába. Tönkreteszik Isten munkáját, megzavarják a Szentlélek békességét (elmeget a kenet).

Karika Gábor rádió adóvevőn adta tovább az intést: ahogyan a főnök kérte, keményen (azzal megtoldva, hogy „nagyon mérges a Sándor”). A buszvezetők gyomra egybeugrott, kezük remegni kezdett. Cikázva a sávok között, padlógázzal hajtottak végig a városban. Az utastérben ide-oda röpködtek a gyerekek (szerencsére ezek csak a gyülekezeti tagok gyerekei voltak). Nagy Iván igazgató — miközben egyedül sarabolta a szomszédos, volt orosz laktanyából jövő démonokat — meglepetten tapasztalta, hogy a gyülekezeti buszok percekkel a megszokott idő előtt, zsarukanyarral vágódnak be a sarokon. Pedig Karika Gabi azt jelezte, hogy késnek a buszok, amiért meg kell majd fenyítenie a sofőröket.

Németh Sándor számon kérte az intést. Éppen próbálta kideríteni, melyik buszvezető van ilyen rossz szellemi állapotban, amikor kiderült: nem a gyülekezet, hanem a BKV busza (a 18-as) késett. Németh Szilárd emiatt nem érte el a hajszálpontosan közlekedő gyülekezeti buszhoz a csatlakozást. Ezért — számára veszélyesnek ítélte — tömegközlekedési eszközzel kellett megközelítenie az iskolát. Ez látszatra szintén buszra emlékeztető jármű volt, de más rajta a szellem, és feltűnően nincs Jézus vérenek oltalma alatt.

Az izgalomnak akkor lett vége, amikor negyedórás késés után Nagy Iván igazgató jelenthette a folyamatosan vonalban levő Németh S. Judit szülőnek, hogy a célszemély megérkezett. De feddést visszavonni nem lehet. Németh Sándor legfeljebb azt sajnálhatta, hogy Lotz Károly SZDSZ-es közlekedési miniszter katolikus (nem csoda, ha késnek a buszok). Emiatt a BKV sofőrjeit (egyelőre) nem inthette meg.

Németh Sándor egy alkalommal számonkérte Nagy Ivántól,

miért zárják be tanítás végén a gyerekek előtt az ajtót. Az igazgató magyarázkodása szerint azért, hogy ne fussanak az autó alá. „Ezek a gyerekek — mondta erre Németh Sándor — olyanok, mint a börtönéből szabadult sas, ha vége az iskolának. Ezeket nem állítja meg egy ajtó.” A beszélgetés hátterében az a konfliktus húzódott meg, hogy Németh Szilárd rendszeresen a hátsó kertkapun átmászva közelítette meg a gyülekezeti buszt, a megengedett idő előtt (így jutott mindig a legjobb helyhez). Egy napon erős, ám tapasztalatlan biztonsági őr kezébe futott, aki az incidenst a gyerek apjára való hivatkozással próbálta kezelni. Azt hitte, hogy a rendetlen tanulót felelősségre vonja majd az apja, ha tudomást szerez a történekről. A gyerek azonban nem ijedt meg nagyon. Inkább furcsán nézett a biztonsági szolgálat emberére. 100 százalékos alibije volt, mivel a 8. osztályos Németh Szilárd akkor már rovatvezető volt a Hetek című gyülekezeti újságnál. Ezúttal is a szerkesztőségbe sietett (igaz, húsz gyereket mindenképpen be kellett várni, ezért a busz ettől egy perccel sem indult előbb).

Az iskola — egyházpolitikában járatlan — biztonsági főnöke az istentiszteleten megkereste a fegyelmezetlen gyerek apját. Nem hitt Karika Gábornak, aki megintette: többet ne alázza meg Németh Szilárdot. Úgy gondolta, ez a vélemény nem származhat Isten szent emberétől. Ezért egyenesen hozzá fordult, mint a szegény ember Mátyás királyhoz.

Németh Sándor először nem értette, miről beszél neki ez az ember. Amikor felfogta, hogy panaszt tesznek a gyerekére, átnézett a szemüveges biztonsági őr feje fölött, akinek arcán kövér verejtékcseppek jelentek meg. Nem is hallotta, mit mond neki Mátyás király. Erős kezek markolták meg. A vezető lelkesz emberei két másodperc alatt hurcolták el a szerencsétlen őrzővédőt (a kívülállók azt hitték, démont kell űzni belőle), aki már sejtette, hogy most leváltották. Németh Sándor magához rendelte az iskola igazgatóját: „Kik ezek az emberek? — kérdezte Nagy Ivánt. — Mit képzelnek ezek? Én adok nekik enni. Ne apázzon ez itt nekem.”

Ezután titkosszolgálati ügyé fejlődött az eset. Németh Sándor begyűjtette az iskolai biztonsági szolgálat tagjainak életrajzát, és levizsgáltatta őket. Utána a gyerekek szabad madár módjára rohanhattak a buszra. Megint megoldódott egy probléma.

Sajnos, nem minden gyerek értette meg, hogy ez nem olyan iskola, mint a többi. Pedig Németh Sándor már az első tanári érte-

kezleten felvázolta a jövőt. „Magunk között vagyunk? — kérdezte. — Akkor beszéljünk nyíltan. A katolikusoknak is megvannak a maguk iskolái. Ott nevelik a jezsuitákat és az Opus Dei ügynökeit. Ennek az iskolának elkötelezett híteseket kell nevelnie. Olyanok legyenek az innen kikerülő gyerekek, mint a janicsárok. Karizmatikus janicsárookra van szükség. Ők a jövő nemzedéke.” Ezt a felfogást tükrözte az iskola neve is: Bornemisza Péter annak idején szellemnek öltözve riogatta a temetőben imádkozó katolikusokat.

Z. Benjámín (9. osztály) — potenciális karizmatikus janicsár — az osztályteremben öltözött át testnevelés órára. Kovács Mónika keresztény tanárnő már nem tudott időben távozni, ezért Z. Benjámín ott állt előtte egy szál gatyában. A tanárnő azonnal jelentette a példátlan esetet, amelynek híre percek alatt jutott el a legmagasabb helyre (úgy neveztük: „majdnem a menny”). Nem sokkal később éppen ifjúsági összejövetel volt, ahol ugyanez a tanuló flegma arccal rágógumizott. Németh Sándorban felgerjedt az Úr tüze, és nyilvánosan, több ezer ember előtt megfedte Z. Benjámint. Ne szépítsük a helyzetet: itt bizony a pokol, a kárhozat lehetősége is felmerült. A gyereket szíven ütötte a dolog. Szégyenében felpattant helyéről, és kiszaladt a csarnokból. Éppen Szekeres Gyuri karjaiba, aki igyekezett meggyőzni, hogy ne legyen nyakas lázadó (azt utálja az Úr), fogadja el az intést. Z. Benjámín testvére (aki jó keresztény) utóbb azt mondta: azért intette meg Sándor bácsi ilyen keményen a Benjámint, mert szereti (meg van írva: „az Úr megdorgál mindenkit, akit szeret”).

Egyszer ugyanígy szerette Németh Sándor a gyülekezetben hárfázó Földesi Katit is. Amikor Németh Sándor 10 ezer ember előtt a Budapest Sportcsarnokban Jézabelnek nevezte, és pokollal fenyegette az ifjú hölgyet, előlépett Trombitás Zoltán Fidesz-képviselő, a parlament jegyzője, aki a leányzónak udvarolt. Nem hallottuk, hogy Trombitás Zoltán mit mondott neki. Csak azt láttuk, hogy a kabátja alá nyúl, a vezető lelkész pedig fehér lesz, mint a fal, és remeg, mint a nyárfalevél.

Németh Sándor fegyveres biztonsági őrkkel rohángált mindenfelé. Al Pacinót játszott, mint gyerekkorában a gelsei dombokon. Ez volt az első eset, amikor valóban veszélybe került. De Szamóca biztonsági emberei ez idő alatt boldogan „töltekeztek” Szentlélekkel. Nevettek, nagyokat hemperegtek a földön (a Szentlélek elefelejtett szólni nekik, hogy védencüket most akarják agyonlőni).

Németh Sándor utólag azt mondta nekem, hogy Trombitásnál pisztoly volt, és megfenyegette, hogy legközelebb lelövi. „Ez egy fasiszta” — mondta Németh Trombitásra. Legalábbis nem tudja (mint Z.Benjamin testvére), hogy mi a szeretet — gondoltam én.

Németh S. Judit az iskola erkölcsi állapota miatt megtiltotta a több napos kirándulást, amit a gimnazisták kezdeményeztek. Az ügy háttérében az állt, hogy három ötödikes karizmatikus janicsár az iskola budijában és a kerítés mellett rendszeresen húzogatta a füttyijét (az egyik gyerek elárulta). Petikét, a füttyihúzogató fővezérét kirúgták. Ezt a gyereket a tanárok csak „Doktor Úr”-nak szólították, mert zseniális agya volt, mindenhez értett (és még szemüveget is hordott, ahogy a nagykönyvben meg van írva). Petike a füttyis akción kívül már minden lehetséges csínyt elkövetett, egyszer még robbantott is (maga gyártotta a robbanóanyagot). Érdekelte a biológia is (ezért húzogatta a füttyijét).

Németh S. Judit leginkább azt fájlalta, hogy fia, Németh Szilárd megtudta, mi az a füttyihúzogató. A budiban történeteket a korinthusi levélben említett bűnhöz mérhetőnek nevezte: „ilyen erkölcstelenség még ott sem volt” (a Biblia szerint ott valaki az apja feleségét vette el). Németh Sándor ez esetben kivételesen megértőbbnek mutatkozott (őt is érdekelt a biológia).

Felesége azonban frontális támadást intézett a bűn ellen: a tanárok nyomoztak, hosszas kihallgatásokat tartottak, hogy ki, mikor, kivel rejszolt, mit lopott, hogyan beszélt csúnyán. Működésbe lépett az iskolai CIA. „Mondj el mindent, amit tudsz” — ezzel kezdték. „Mit mondjak?” — kérdezte a gyerek. „Tudod te azt. Mi is tudjuk.” A gyerek mondott valamit. „Nem elég. Még, tovább. Tudjuk, hogy nem mondtál el mindent.” „Mit?” „Tudod te.” A gyerek végül mindent bevallott. Az igazgató irodájába — felsőbb utasításra — futószalagon érkeztek a gyerekek. Nagy Iván csak azt kérte, hogy mielőtt beküldik, mondják meg neki: ezt a gyereket most ki kell rúgni, vagy fel kell venni?

Az ördög nem aludt. Egy nagyra nőtt leány a szünetekben flörtölt a fiúkkal. A tanári kar megfigyelés alatt tartotta (később eltanácsolta az iskolából). A vezető lelkész — látva az ordító szükségletet — tapasztalt szolgálókat bízott meg az erkölcsi állapotok felügyeletével. Azok a szünetekben fel-alá sétáltak az iskolában, nyelveken imádkoztak, és benéztek az osztályokba. Ellenőrizték a pa-

rázna démonok mozgását. Megfigyelés alatt tartották a hatodikos fiúkat, nem kezdenek-e ki az ötödikes lányokkal.

Németh Sándor a hittan megerősítésével próbálkozott. Miután Szöllőssy Tibor hittantanárnak — amikor a tábla felé fordult — „0” és „mínusz” feliratú táblákat mutattak fel a gyerekek, Pécsi Tibort bízták meg a kényes feladattal. Szöllőssy Tibort — érdemei elismerése mellett magasabb pozícióba helyezték — öszövétségi jegyzet megírására visszarendelték a székházba. Az új hittanost azonban egy hét után buszkísérővé és tanársegéddé fokozták le (a krétáról és a szivacsról kellett gondoskodnia). Ő lett a felelős azért, hogy beiktatása után nem sokkal a 11. osztályban az egyik fiú magáévá tette az osztály egyik fejlett lánytanulóját („bevitte a sátorába, és ismeré őt”). Ebben az osztályban tanítottam filozófiát. Az aktusra egy keresztény hölgy lakásán került sor, ahol a fiú albérletben lakott (szobatársa egyike volt azoknak a srácoknak, akik — saját kérésére — eltörték osztálytársuk kezét, hogy ne kelljen iskolába mennie. A lakótárs apja egykor gyerekszínész volt a „Trombitás” című magyar betyárfilmben, és a gyülekezeti tévéműsorban is szerepelt). A főbőr-lő hölgy Szekeres Gyuri házicsoportjába járt, így derült ki a paráz-naság. Ha jól emlékszem, ez volt az a pillanat, amikor Németh Sándor azzal a gondolattal játszott, kiveszi a gyerekeit a gyülekezeti iskolából (de akkor meg minek az iskola?).

A vezető lelkész azt az utasítást adta, hogy a parázna janicsárt rendeljék be. Várákoltassák háromnegyed óráig az ajtó előtt, hogy féljen. Aztán rúgják ki.

Németh Sándornak a tanárok néha nagyobb gondot okoztak, mint a gyerekek. A biológiatanár év elején felmérést akart iratni Németh Szilárd osztályában. Joggal lett botrány belőle, mert a gyerekek nem azért járnak iskolába, hogy összetörjék a személyiségüket. A tornatanár azt a hibát követte el, hogy egyforma trikóba akarta öltöztetni Németh Szilárdot a többi gyerekkel. Németh Sándor azonnal intézkedett: ez nem egy kommunista iskola. Csikós Zsófia énektanárnak (édesapja a Mátyás templom karnagya) azt a képtelen ötletet adta az ördög, hogy ugyanabban az osztályban dolgozatot irason zenetörténeti ismeretekből. „Dolgozatot énekből?” — ilyen még a világi iskolákban sincs. Németh S. Judit másnap utasította az igazgatót, hogy azonnal állítsa le Csikós Zsófi varázslását. „Ha nem hagyja abba ez a nő — mondta S. Judit szülő, dicséretvezető —, akkor többet nem énekelhet a gyülekezetben a színpadon”. Így lett.

A tanárokon meglátszott a világi iskolákban eltöltött idő romboló hatása. Emiatt Németh Sándornak a félévi osztályzásba is be kellett segítenie. Telefonon kérte az igazgatót, hogy lánya barátnőjének hármashelyett négyest adjanak. A helyes értékrend helyreállítása érdekében más érdemjegyek is korrekcióra szorultak. De ez semmi ahhoz képest, amikor a tornatanár felelőtlen költekezésbe kezdett. Tanév elején Uzoni Simon hozta be a futball-labdáját: egy ideig az volt az iskolában az egyetlen sporteszköz. Decemberre elkészült a tornaterem, és a meggondolatlan testnevelő (ezen felbuzdulva) sportszereket vásárolt. Az egész — bordásfalakkal és öltözőpadokkal együtt — 900 ezer forintba került. Amikor a vezető lelkész meghallotta, mennyi pénzt költöttek a gyülekezeti tagok gyerekeire, kifakadt: „Nem kell mindenből újat venni. Vannak használt labdák, amiket meg lehet varrni. Micsoda pazarlás. Ennyi pénzt kiadni feleslegesen!” A tanár nem merte megkérdezni, hol lehet lúkas, használt labdákat kapni.

De később is sok kárt okozott a tanári önfejlőség. Egyesek azt gondolták, hogy az állami fejkvótán felül a szülőktől beszedett évi 60 ezer forint arra való, hogy elverjék. Mintha mindenre elég lenne az a 40 millió forint, ami ebből befolyt. Németh Sándor ezért Petrócz Leventével és Karika Gáborral személyesen álmodta meg az üres öltözők berendezését: „Ide teszünk olcsó padokat — mondta Németh Sándor —, felül befúrunk a falba, teszünk rá aluminium fogasokat. Arra vetkőzhetnek a gyerekek.” A költekező tornatanár megszólalt: „Már megrendeltük az öltözőpadokat.” A vezető lelkész arca elborult: „Mit rendeltetek meg? A román testvérek megcsinálják negyedáron.” Akkor már épült Camp David, Németh Sándor nyaralója, ahol arany halak úszkáltak a hallban levő szökőkútban. Csak a parkosítás 3 millió forintba került. Ezek meg hülyeségekre (öltözőpadokra) költik a drága pénzt... Németh Sándor azonnal intézkedett a pazarlások megfékezése végett. Megbízta legügyesebb sofőrjét, Karika Gábort a gazdasági igazgatói teendők ellátásával. Mint mondta: „Senki sem tud úgy elintézni semmit, ahogy a Gabi.”

Nagy Iván éppen akkor jött a vámparancsnokságról, ahova az iskolabusz vámolása ügyében rendelték be. Ezt is „a Gabi” intézte. A buszt a Világosság Fiai Alapítvány nevéen hozták be. A vámosok a hamis és az igazi számlát is megtalálták a buszban. Pedig Karika Gabinak nagy gyakorlata volt a vámügyekben. Rendszeresen hoz-

tak sérült Fordokat külföldről, amelyek a székház udvarán parkoltak, aztán eltűntek. Németh Sándor is ilyen sérülten behozott Ford Mondeóval járt. Ez a márka került kenet alá.

Egy ízben a diákok megsértették Magyar tanár úr vallásszabadságát, amikor a magyaróra első húsz percében „nyelveken” imádkozott. Nyilván Isten természetfeletti beavatkozását kérte a Csongor és Tünde feldolgozásához. A tanár úr éppen ott tartott, hogy „zbrskrindibiri krszcsczinedabi”, amikor Nagy Sándor vállalkozó fia (és néhány bűntársa) kinevette. A gyerekek már egyébként is volt a rovásán, mert korábban parázna vicceket mesélt az osztályban (súlyosbító körülmény, hogy Németh Szandra volt az osztálytársa). Magyar tanár urat különösen méltánytalan volt kinevetni, mivel Németh Sándor Fidesz-szakértőként tartotta nyilván. Magyar Feri a gyülekezet politikai összefüggetelein kimutatta, hogy a Fidesz programja és Hitler Mein Kampfja szoros rokonságot mutat. Ez a tudományos felfedezés nagyon tetszett a vezető lelkésznek. Amint az is, hogy — tananyagtól függetlenül — óra végére mindig a katolikus klérus ostromozásánál kötött ki.

A gyerekek hálátlansága azért is meglepő, mert a magyartanár nem csak egyszerűen fogalmazni tanította őket. A fogalmazványok tartalma tükrözte a gyülekezet aktuális politikai álláspontját (itt volt a janicsárképzés ravaszul elrejtve). Egy alkalommal — mamája kérésére — nekem kellett a 8. osztályos Uzoni Anna dolgozatát megírnom, amely a földtörvénnyel foglalkozott. Nagyon megizzasztott a feladat, de — Annácska ellenőrzőjébe — ötöst kaptam.

Németh S. Judit tragikusnak tartotta a nevetős esetet: „Ha valakit a hitében támadnak meg — főleg egy ilyen iskolában —, az a legsúlyosabb.” Nem csoda, hogy elérkezettnek látta az időt, hogy Nagy Sanyi fiát kirúgják az iskolából. A helyzetet azonban bonyolította, hogy a papától — aki élelmiszer-ipari cégek termékeit fuvarozta — éppen egy nagy adag vajadomány érkezett az iskolába. Németh S. Judit arra kérte az igazgatót, hogy a tanárok tömörüljenek egységfrontba, és közös erővel tegyék ki a deviáns tanulót. De az ne derüljön ki — kérte —, hogy ő áll az események háttérében. („Rajtunk most úgyis nagy szellemi nyomás van” — mondta. „Mikor nincs?” — kérdezte magában Nagy Iván igazgató, és összehívta a tanárokat). Mivel a pedagógusok nem tudták, hogy a parancs a legmagasabb helyről (majdnem a mennyből) származik, nem támogat-

ták a kirúgást. Az igazgató erre őszintén feltárta a helyzetet a vajaszdobozok közül előrángatott papának.

Egy alkalommal Pátkai András — ifjú nyelvtanár, volt ferences diák — elmondta, hogy a kirándulás lefújása mögött Németh S. Judit állt. Másnap fél 9 előtt csörgött az igazgató telefonja. Németh S. Judit köszönés nélkül belevágott a mondanivalóba: „Mi ez a varázslás, ami az iskolában folyik? Azt mondta a Sándor, ha ezt a varázslást nem hagyják abba, akkor ha kell, a fél nevelőtestületet lecseréli.” (Meg van írva: „Minden a tiétek” I. Kor. 3,21.)

Délutánra össze kellett hívni a nevelőtestületet. Megérkezett Németh Sándor, aki azt mondta: „Kezdjetek csak el beszélni, majd én figyelem, milyen szellem van közöttetek.” Felszabadult értekezlet volt. Németh Sándor aztán felhívta Pátkai Andrást telefonon, aki addig nem tudta, hogy nem derülhet ki: a döntések mögött a pásztor felesége, Németh S. Judit áll. Bocsánatot kért, és megígérte a vezető lelkésznek, hogy „legközelebb bölcsebb lesz”.

Németh Sándor és felesége mindent megtett, hogy „keresztény” legyen az iskola. Ezt egyesek úgy érzékelték, mintha valóságos boszorkányüldözés kezdődött volna. Mindenki mindenkit megfigyelt. Beszűrőrendszer alakult ki, koncepciók eljárások indultak. A gyerekek között árusítások, hitszegések kezdődtek. Lelkileg súlyosan gyötörték őket. Németh Sándor Uzoni Simont egyszer még az ifjúsági istentiszteleten is porig alázta. Alsó tagozatos gyerekeket imádkoztattak, hogy kiszedjék belőlük, mi van a családjukban. A vezető lelkész még saját lányát is elküldte Petrőcz Levente feleségéhez bűnvallásra, hogy megtudja a titkait. A gyerekek egy része hetekig depressziósan zokogott otthon. Németh Sándor parancsba adta, hogy a tanulók nem barátkozhatnak. Délutáni foglalkozásokat nem engedélyeztek. A gyerekek között nem jöhetett létre közösség, mert az „gyengíti a szolgálati ajándék befolyását”.

Tóth Péter igazgatóhelyettes egyszer bizalmasan azt mondta: „Úgy érzem, mintha máglyán sütögetnék a lelkem. A feleségemmel azt vettük észre, hogy hetek óta suttogva beszélünk otthon egymással.” Nagy Iván időnként védelmébe vette a gyerek és tanár „üldözötteket”. Németh Sándor olyankor hangot váltott: „Akkor hadd kezdjem intéssel. Te ne mondd nekem, hogy árnyaltabb a dolog ennél. A feleségem jobb pedagógus, mint ti (vö: Krupszkaja). Információink pedig vannak. Nem értetek ti ehhez. A ti feladatotok az, hogy elfogadjátok az irányítást. Az iskola nem lehet önálló érdek-

csoport a gyülekezet vezetésével szemben. Vessetek véget a tanárok diktatúrájának!”

A tanév vége előtt Németh Sándor felhívta Nagy Ivánt. Előző napon történt, hogy Görbicz Tamás ügyvezető elnök közölte a vezető lelkéssel: tarthatatlan állapotok uralkodnak a gyülekezetben. Mondanivalójának lényege az volt, hogy egy 25 ezer fős keresztény gyülekezetet nem lehet félhülye afrikai diktátorok módszereivel (és színvonalán) vezetni. Németh Sándor elhatározta: a második vonalhoz fordul. Először azt kezdte vizsgálni, hogy Görbicz Tamás hit-tanórái milyen károkat okoztak az iskolában. Majd Nagy Ivánnal közölte, szeretné kinevezni presbiternek. Az igazgató azt válaszolta, hogy a tanév végén felmond, és elhagyja a gyülekezetet. Nem az iskola miatt — mondta —, hanem azért, amit Németh Sándor a gyülekezetben prédikál (legutóbb már kiment, mert nem bírta hallgatni). A telefonban néma csend. Nagy Iván nem értette, hogy Németh Sándornak — aki mindenféle prófétai karizmával rendelkezik — miért nem jelentette ezt ki a Szentlélek. Milyen vezetés alatt van ez az ember, ha most akarja presbiternek kinevezni, amikor távozni készül?

Ha késve is, de a kijelentés megérkezett. Nagy Iván lemondása után Németh Sándor rájött, hogy az igazgató piarista ügynök (korábban a piaristáknál végzett). Felesége Amerikában a New Age rabja lett, mert találkozott Erdős André nagykövettel. Ő hipnotizálta Amerikából a tanári kart. Ez volt az iskola körüli problémák egyik forrása. A másik, hogy nem űzték ki a Vörös Hadsereg démonait az épületből (a szomszédban egy volt orosz laktanya állt). Hack Péter próféta utólag úgy értékelte az igazgató munkáját, hogy nem csinált semmit, csak futószalagon vette fel a pénzt (Nagy Iván a többi tanárhoz hasonlóan a közalkalmazotti státusnak megfelelő fizetést kapott, amelyhez a gyülekezet nem tett egy fillért se).

Amikor Tóth Péter igazgatóhelyettes (a tornatanár) is bejelentette távozását, Németh Sándor azt mondta neki: „Bajban lehet megismerni a barátot.” Tóth Péter nem értette. „Milyen barátot? — kérdezte a feleségét (a biológiatanárt). — Mikor voltam én neki barátja? Lelkileg meg vagyok gyötörve, remeg a gyomrom a brutális pszichikai terrortól. Egész évben szapult, ok nélkül ütött-vágott, le akart váltani. Mitől vagyok én neki barátja?”

A tanév végén Mészáros Éva (Mészáros István felesége) odafordult Hack Mártihoz (Hack Péter feleségéhez) a Budapest Sport-

csarnokban: „Márti, vannak jó képeink az évzáróról. Csak az a baj, hogy rajta van az Iván.” Hack Márti azt mondta: „Nem baj, szeretjük a Pető Ivánt.” Mészáros Éva pontosított: „Nem a Pető Iván van a képen, hanem a Nagy Iván.” „Nem baj — legyintett Hack Márti, és a Szentlélektől nagyot ugrott. — A Nagy Ivánt majd kivágjuk ollóval.”

Pöfög már a fügefa motorja

A Budapest Sportcsarnok megtelt hívekkel. Mindenki várta az est szónokát. A presbiteri szobában kicsit nagyobb szorongással, mint a lelátón, de várták. Németh Sándor bevágódott.

— Mi legyen, fiúk? — kérdezte. — Mit csináljunk?

Amikor ezt a kérdést először hallottam, azt hittem, rosszul hallok. Itt van 12 ezer ember. Azt hiszik, Isten gyűjtötte őket egybe, mert akar valamit mondani. Ezt már kijelentette szolgájának, Németh Sándornak, aki alig várja, hogy elmondja az Úr üzenetét. Erre megérkezik „Isten szolgája”, és tíz perccel a kezdés előtt nem tudja, mit akar mondani. Nincs üzenete.

Akik ezt látták, azok számára óriási csalódás volt. Korábban ez volt a Hit Gyülekezete sikereinek egyik titka: az ígehirdetés. Anynyira nem tudtunk semmit a Bibliáról, hogy nekünk minden információ szenzációnak számított. Igaz, hogy Németh Sándor a Szentírás sikerét magának tulajdonította. Ám akkor még prédikált, és nem úgy jött istentiszteletre, hogy „mit csináljunk fiúk?”.

Az ígehirdetés minimális feltétele, hogy a prédikátor olvassa a Bibliát. Németh Sándor egyre kevésbé tudott megfelelni ennek a követelménynek. Meglepődtem azon, hogy néha kongott a prédikáció. Egy ilyen alkalommal meghallottam, hogy „nem volt ideje készülni a Sándornak”. Nem értettem. Hogyan engedhet meg ilyet magának? Az egyéb feladatokat miért nem csinálják helyette mások? Aztán ez egyre gyakrabban fordult elő. Kiderült, hogy a vezető lelkész semmit nem enged ki a kezéből. Mindent kézi vezérléssel irányít. Minden fontosabb neki, mint a Biblia. Ami az ő feladata lett volna, azt elhanyagolta, ami a másoké, azt megragadta.

Németh Sándor olyan volt, mint a bibliai Akháb király (Jézabellel az oldalán), aki mindig Nábót (a szomszéd) szőlőjére vágyakozik. Mindig a más szolgálatára vadászott. Neki az összes Nábót összes szőlője kellett. Emiatt olyan területekre tévedt, melyekhez nem értett, de ott is ő akart lenni a tekintély. Az univerzális szakmai zseni. A bibliai történetben Nábót nem adta a szőlőt, ezért Jézabel (a feleség) megölette. Miután Uzoni Péter meghalt, én pedig kór-

házban feküdtem, állandóan azt mondogattam: vigye a szőlőt, nekem nem kell. Szerkesszen újságot, és hagyjon békén.

Németh Sándor ambíciói mögött a felesége állt. Állandóan gyanakszik, a férjébe szüntelenül oltja a mérget. Egy idő után nemcsak Németh Sándor adott álneveket a munkatársainak, hanem azok is elnevezték őt (és feleségét, Juditot). Mivel az asszony szüntelen áskálódása előzte meg a presbiterek gyomorfekélyét, Németh S. Judit a „Hasfelmetsző Jack” nevet kapta. A vezető lelkész először „Bástya elvtárs”, majd Pándy András brüsszeli tömeggyilkos állelkész után „Szorgalmas Lelkész” lett. (A belga „hentesről” ezzel a címmel közölt írást a Hetek, s ez Németh Sándornak nagyon tetszett.) Beosztottjai később a találó „Szörny” és a kifejező „Szakállas Rém” elnevezést adták a vezető lelkésznek. Amikor Németh Sándor a gyülekezet tagjaival átkoztatni kezdte azokat, akik szabad akaratukból elhagyták a Hit Gyülekezetét, megkapta utolsó nevét is: „Fasiszta”. (Ez a legszomorúbb, amit ott átéltem. Ide jutott ez az ember, akit valamikor csodáltunk.)

A vezető lelkész megbeszélései is sajátos elnevezéssel bírtak. Időnként hosszú monológokat tartott az őt némán hallgató vezetőknek. Ha ártalmatlan ügyekről fejtette ki nézeteit (kenet alatt fecsegett), akkor „Serte Perte Party” (rövidítve: SPP) zajlott. Ha valakiről a háta mögött fröcsögött, akkor „Sunyi Sanyi Show” résztvevői voltunk (SSS). Csak annyit kérdeztünk egymástól: SPP vagy SSS? Ettől függően lehetett tudni, milyen lesz a prédikáció.

Ahogy a „Szorgalmas Lelkész” közelébe kerültem, kevesebb időm lett az Írást olvasni. Már nem tudtam megállapítani, hogy Isten vezet-e bennünket, vagy csak ledaráljuk az összejöveleteket. Fontosabbak lettek az „ügyek”. Németh Sándort a Biblia már nem inspirálta, mert nem olvasta. Ezt a Hit Gyülekezetében senki nem hinné el. De amikor a Hetek című lapot szerkesztettem — mivel Németh Sándor akkor éppen újságosdit játszott —, állandó kapcsolatban voltunk. Öt hónapon át ismertem a napi időbeosztását. Percre pontosan tudtam, mikor, mivel foglalkozik. Ebben az öt hónapban nem olvasott Bibliát. Biztosan állíthatom, hogy ez idő alatt nem fért az idejébe a Biblia olvasása. (Leszámítva azt, amikor istentiszteleten a dicséret alatt keresgélte, miről beszéljen.) Nagyon csodálkoznék, ha még elsőre megtalálná az efézusi levelet.

Néhány éve már csak mentek a haknik, mi pedig fizettük a pénzt. Amikor nem volt semmi mondanivaló, következett a Szent-

lélekkel való betöltekezés. Nem kellett készülni, Bibliát olvasni, csak küldeni a Szentlelket. Németh Sándor egyébként is az inspirált beszéd híve. Abban reménykedett, hogy miközben beszél, beszél, beszél, majd csak rászáll a Szentlélek. Régen láttam ennyi kitarást egy emberben: a kísérlet évek óta nem jött be, de még mindig erre várt. Az egyik presbiter egyszer azt mondta nekem: „Négy éve ülünk itt az orra előtt, és minden héten kétszer négy órán át szurkolunk neki, hogy na, na, most. Na, talán majd most... De nem, most se.” A Szentlélek jó fej volt: nem szállt rá. Nem jött ki belőle semmi. Anélkül, hogy olvasta volna a Bibliát, a Szentlélek nem adott a számára semmit. Nem használta őt mint médiumot, pedig Németh Sándor azt szerette volna.

Ha istentiszteleteken komoran nézett, mindenki félt, hogy vele van baj, vagy démonikus nyomás van. Mi, akik mellette dolgoztunk, tudtuk: még nem tudja, hogy mit fog mondani. Nemegyszer azért tartott másfél óráig a dicséret, hogy kitalálja, miről beszéljen. Néha együtt érkeztünk: tudtam, hogy egész nap mivel foglalkozott. Mivel van tele az agya. Nem Jézus vérén járt az esze, hanem az üzleten, a politikán, az aktuális ellenségen. Ezekből kanyarintott valami beszédet, megtűzdelve azokkal a közhelyekkel, amelyekre emlékezett még a Bibliából. Ha semmi nem jutott eszébe, bedobott egy gyűjtést, vagy ha nagy volt a gáz, egy bizonyosságot. Esetleg felküldte Pajor Tamást vagy Nagy Józsit a színpadra, evangelizálni. Gigászi küzdelmet folytatott önmagával, hogy az amatőr újságszerkesztésből, a nem kevésbé dilettáns politizálásból, a napi paranoiás ügyeiből vagy — ahogy nevezte — Európa legszebb kertjéből (amely szerényen a füstös Vörösvári út közelében húzódott meg) ráhangolja magát az istentiszteletre. Akik látták ezt a tusát, hasonlóan zord pofát vettek föl (főleg a mellette álló, a felelősség és beavatottság érzetét árasztó Hack Péter), és mutatták, hogy ők is érzik: „nyomás van”. Köttözték, űzték a démonokat, forgatták a szellemi fegyvert. Azaz, még hangosabban énekeltek. Zakatolt a vonat, de — miután láttam a főnök úr egész napját — cseppet sem csodálkoztam. Magam is képtelen lettem volna akár egyetlen igét is felfedezni a Szentírásban.

Németh Sándor nyugtalansága kezdetben indokolt volt. A lécmagasan állt, mert a hallgatóságnak az a része, amely nem tartozott a belső körhöz, és ennél fogva nem idegenült el — ahogyan a Biblia mondja — az isteni élettől, vagy a vezető lelkész nem gyötört egész

nap, az olvasta a Bibliát, és imádkozott. Amit ő már csak néha-néha tett meg. Ezért nem volt könnyű vennie a kanyart. A nehéz helyzetekben már csak a Szentlélek kiáradása, a „betöltekezés” segített. Szerencséje volt, hogy később az „új hullámos” kenet a hallgatóságot is elidegenítette a Bibliától. Hét évvel ezelőtt ezekkel a haknikkal nem állhatott volna ki a Hit Gyülekezete elé. Megették volna a hívők. Kinevették volna, mint néhány vendégprédikátort, akiből bohócot csinált a gyülekezet. (Mint például azt az amerikai prédikátort, aki azt állította, hogy ő írta az orosz alkotmányt. Isten diktálta neki.)

Ha végképp nem ment semmi, a pünkösdi-karizmatikus köz-helyek ordítóása után (amire mi felemelt kezekkel visszakibáltuk, hogy „Halleluja!”) Németh Sándor kedvenc témájáról, önmagáról beszélt. Ha jól meggondolom, mindig magáról prédikált. Mindez úgy volt előadva, hogy ha neked ez a bajod vagy az a bajod, akkor mit kell csinálnod, különben ez meg az lesz veled. De mi, akik a közelében voltunk, és végigkövettük a teljes napját, tudtuk, miről beszélt. A saját aktuális nyomora miatt gyötör és kárhozzat bennünket. Amikor erre rájöttem, azt a magyarázatot adtam magamnak, hogy Isten nyilván ráhelyezi mások bajait, így mutatva meg a szükségeket, miről prédikáljon. Később ez a „kijelentésem” módosult: ha Isten még akarna is rajta keresztül valami effélét, másképp nem is tehetné meg. Németh Sándor részvéte csak egyetlen ember, Németh Sándor irányába tudott feltámadni. A vezető lelkész mindig magán szűrte át a világot, hogy ennek alapján adjon örökérvényű válaszokat az emberiség és az univerzum végső kérdéseire. Ez úgy működött, hogy ha egy volt nazarénus, aki megtért a Hit Gyülekezetében (itt minden „háttérből” meg kellett térni, és kiűzetni a katolikus, a református, a zsidó, a pünkösdi, a materialista vagy éppen a nazarénus démonokat), meghívót kapott Németh Sándor valamelyik lányának ballagására, arra el kellett mennie. Ha a meghívó — rajta kívül álló okok miatt — nem jutott el hozzá, az egyházpolitikai rutintalanságra vallott (meg kellett volna szereznie). Ne csodálkozzon az ilyen ember, hogy a legközelebbi prédikációból megtudta: a nazarénusok embergyűlölő, ravasz és gonosz emberek, amióta csak léteznek. A ledorongolás egyébként is mindig bejött: jól elfedte, hogy nincs mondanivaló. A hallgatóság nagy része pedig megszeppenve ült, és vádolta magát amiatt, amit nem ő, hanem a lelkész úr követett el.

A vezető lelkész lassan összeesett (összecsuklott) szellemileg. Ahogyan másokra szeretne mondani: olyan lett, mint egy száraz csont. De mi reménykedtünk a feltámadásában. Bízunk a megtérésében. Isten majd lehel életet belé. Ám Németh Sándor elfelejtette, hogy minden az Igéből jön ki. Az Ige nélkül koncentrált a Szellemre, a természetfölötti erőre. Az utóbbi időben már csak a hatalomról és az erőről tudott beszélni. Eltűnt az értelem, az Istentől való bölcsesség. Hiányzott a friss kijelentés, elillant Isten kedves jelenléte, nem volt rhéma. Németh Sándor prédikációk címén közhelyeket, később már csak jelszavakat szajkózott. Ezek ismételtetésével igyekezett bemenni a „kenet” alá, és felkelteni magában a szellemi erőt. Ekkor került a (szó)mágiával és az okkultizmussal határos területre. Még nagyobb terrorral igyekezett fenntartani tekintélyét. Isten üzenetét manipulációval helyettesítette, Isten érintését a hiszteroid tömegpszichózis váltotta fel. Az erő helyett egyre inkább az erőlködés látszott, de a vezető lelkész fenn akarta tartani a látszatot. Nem bízott senkiben, akivel megbeszélhette volna a helyzetet. Félte gyengének látszani. Nem mert megállni, és újragondolni mindent („Hasfelmetsző Jack” nyomta hátulról: gyerünk előre.)

Németh Sándor ekkor kezdte pattogatni a Szentlelket. Gyere ide, menj oda. Ezt csináld, azt csináld. (Néha azt gondoltam: ha én lennék a Szentlélek, beintené nekik.) A vezető lelkésznek egyre fontosabb lett a Szentlélek jelenléte. Szolgálatát és elhívását mindig azal igazolta, hogy itt van a Szentlélek kenete. Ez legitimálta őt. Dalaik többsége a Szentléleknek szólt. Amikor a Biblia háttérbe szorult, és kezdett elmenni Isten jelenléte, a vezető lelkész nem az Ige után nyúlt, hanem a kenet után. Egyre jobban kapaszkodott a külső megnyilvánulásokba. (Ez egyébként is gyengéje a karizmatikus mozgalomnak: mindig látványosan, kívülről akarják megragadni Isten jelenlétét. Ez a katolikus szobrok speciális karizmatikus változata.) Németh Sándor mindenáron ott akarta tartani a Szentlelket. Azt látta más prédikátoroknál, hogy szellemi törvények alapján a kenet megtartható. Az erő előhívható. Tárgyak révén közvetíthető. A szellemi transzferencia törvényszerűségei kerültek a középpontba. Ennek lényege, hogy tárgyak közvetítik a szellemi erőt: démonokat is, de a Szentlélek kenetét is. Jézus ruhájából, Pál apostol kendőiből erő származott. A démonokat még zeneművek is közvetítették. Mozart szabaddkőműves démonokat árasztott. A komolyzenei lemezeket a hívők megtérésük után fűrésszel szétvágták (a könyve-

ket elégették). Boros Szilárd technikus néha megtréfálta a vezető lelkészt: a Budapest Sportsarnokban az Ave Mariát használta a hangerő beállításához. Az instrumentális feldolgozást nem ismerte fel a szellemi szakértő, ezért a transzferencia elmaradt.

A Szentlélek kenetét ugyanígy közvetítették a tárgyak. Németh Sándor külön mikrofont használt. Aki azt megfogta, elesett. Németh S. Judit olyan zongorán játszott, amelyhez senki más nem ülhetett. Hozzá sem érhetett, nehogy lemenjen róla a kenet. A transzferencia-elméletben soha nem értettem, hogyan kapcsolható ki Isten személyes döntése. Hogyan lesz Isten olyan, mint a villanyáram: vezetni lehet tárgyakkal. A következmény az a felismerés lett, hogy Isten személye kikapcsolható. Nincs szükség Isten döntésére. A szolgálati ajándék rendelkezik a kenettel. Amikor kell, a Szentlelket előkapja a farzsebéből, és közvetíti. Ő osztja ki: akinek ad, az kap, akinek nem ad, annak nincs. Ha nem csalódom, Simon mágus akarta még így használni a Szentlelket. Még pénzt is adott volna érte.

Németh Sándor Benny Hinn mintájára a kabátjával suhintgatta az embereket, akik tömegesen dőltek el (a kabát vitte a kenetet). Locsolta a vizet, emelgette az olajtartó mécesest. Beállította Soós (S.O.S) Pistát a cipőjébe, aki a szellemi transzferencia hatására ugrott, mint a bakkecske (megérintette a vezető lelkészen levő „kenet”, amit a százezer forintos cipő közvetített). Németh Sándor belefújta a mikrofonba, és dőlt a nép. Megvallom, hogy itt nem éreztem már erőt sem. Csak tömegpszichózist és hisztériát. Volt egy kis balhé.

Sok embert foglalkoztatnak a Hit Gyülekezete extrémnek tartott jellegzetességei. A különféle megnyilvánulások, a kézzrátétel, a Szentlélektől való elesés. Nem vagyok teológus, ezért csak a szubjektív élményeimről tudok beszámolni. Csalódást kell okoznom azoknak, akik azt várják, hogy azt mondom: mindez csalás vagy trükk volt. De azoknak is, akik azt hiszik, hogy minden igaz volt, ami ezekben az esetekben történt.

Itt jöttem rá, hogy az ember bármit képes imitálni, ha meg akar felelni valakinek. Tökéletesen képes utánózni bármit, ha azt akarja, hogy elfogadják. Mi „hivatásosoknak” neveztük a profi megnyilvánulókat. Kizártnak tartom, hogy a Szentlélek adta a nevetést (az „öröm szellemét”) azoknak a testvéreknek, akik istentiszteleten gurultak a röhögéstől, amikor a holocaustról volt szó. Németh Sándor nem szólt rájuk, mert félt, hogy később is elmaradnak a meg-

nyilvánulások. Inkább nem beszélt olyasmiről, ami az értelemre vagy a szívre hatott volna. Ami megrázza és őszinte megtérésre indítja az embert. Amiért korábban nagyra tartottuk. Ehelyett ott állt előttünk a karizmatikus Hofi Géza (rendkívül felszínes, gyenge kivitelben). A friss megtérők már nem is tudták, milyen volt régen Isten bölcsességét keresni.

Megváltozott az értékrend, mintha helyet cseréltek volna az angyalok és a démonok. Amiért régen kivíttek valakit az istentiszteletről, hogy kiűzzék belőle a démont, annak most tapsoltak, hogy milyen fantasztikusan betöltötte a Szentlélek. A legnagyobb betöltekezők nem a presbiterek, hanem a pszichiátriai tanácsadó akut esetei — visszajáró kuncsaftjai — voltak.

Mi igyekeztünk lépést tartani a „kenettel”. Ha Németh Sándor jött felénk, Nemes Pali kiadta a jelszót, hogy „indulhatunk”, és a presbitérium belemenekült egy lefekvésbe. Vagy Görbicz Tamás kurjantott, hogy „légiveszély”, és mi dőltünk. Ez hozzátartozott a szolgálat támogatásához. Azért feküdtünk le, hogy ne akadályozzuk a kenet mozgását. A csarnok tombolt, hogy mennyire betöltött bennünket a Szentlélek. Mindnyájan leestünk a székről. Egyedül Morvay Péter ugrált guggolva, miközben brekegett, de az ő öröme érthető volt: akkor már a számláján voltak a hívők jeruzsálemi befizetéséből lenyúlt milliók.

A hamis megnyilvánulások (és mindaz, amit Németh Sándor a Szentlélekkel művelt) lejárattak fontos bibliai igazságokat. Sokan elidegenedtek a hittől, mások igazolva látták — a Biblia igazságaira vonatkozó — előítéleteiket. A vezető lelkészt — azon túl, hogy a viselkedésével megbotránkoztatta a hívők egy részét — emiatt terheli a legnagyobb felelősség. Ami a Hit Gyülekezetében zajlott, torz karikatúrája annak, amit Isten megtesz az emberek életében.

Isten jelenléte ugyanis fizikailag megtapasztható. Ezekről a Biblia is beszámol. Ilyenkor játszódhatnak belső és külső folyamatok. A belső folyamatok a fontosabbak, de az Istennel való találkozás fizikailag is érzékelhető. Néha forróság öntötte el az egész testemet, ha imádkoztam. Zsibbadt a kezem, a lábam, érezhetően megtisztult, kivilágosodott az arcom, a szemem. Ugyanezt láttam a többiekben is. Isten jelenléte néha szinte tapintható. És ez otthon történt. Attól függően változott, hogyan viszonyultam Istenhez. Ez nem tömegpszichózis, hanem a hívő élet intim része.

A látványos külső jelek közé tartozott a földreesés, a termé-

szetfőlötti gyógyulás, a démonoktól való szabadulás. Ezek teológiai alapja az, hogy a Szentlélek személye itt van a földön, és bizonyoságot tesz Jézus feltámadásáról. Jelenléte a látható világban is érzékelhető. A karizmatikus mozgalom egyre inkább ezekre helyezi a hangsúlyt, a belső folyamatok rovására. Olyan ez, mint ha valaki csak a füstöt látja, a vonatot nem. Németh Sándornak szüksége volt erre (a füstre), mert általa igazolta, hogy Isten embere (és megtehet velünk bármit, amit akar).

Ezeket a jelenségeket az Igével való közösség hozta létre. Ezek voltak a fizikai jelek, de a lényeg az volt, ami belül zajlott. Isten szeretete formálta az ember szívét, és tanította a bensejét. Akik ezt gyakran átélték, a kézrátétel esetén gyakorta elestek. Tudniillik aki rátette a kezét a hívőre, az is ilyen állapotban volt. A két szellem összekapcsolódott (összeadódott), az ember szíve pedig megnyílt. A kézrátétel bibliai cselekedet, amelynek gyakorlásakor a Szentlélek betöltötte a hívőket. Németh Sándor körül érezni lehetett az erőt. Az elesés azonban nem olyan volt, mintha meglökné a Szentlélek. (Bár volt, akinek ilyen élménye is volt. Lökést én csak Németh Sándor kezétől éreztem.) Azt tapasztaltam, mintha körülvenne valami, ami a gravitációt, a belső koordinációt csökkenti. Kiemel az anyagi viszonyítási rendszerből. Könnyed lett az ember, és belül szabad. Elengedte magát, és önkéntelenül eldőlt. Amíg ez igazi volt, jó érzéssel töltött el. Amíg az Igével közösségben volt a gyülekezet, hasonló éreztem ilyenkor — csak erősebben —, mint a Biblia olvasása közben.

Miután mi sem voltunk az Igével megfelelő kapcsolatban, és Németh Sándor sem, a prédikátor lökése egyre erősebb lett, mi pedig kötelességszerűen dobtuk el magunkat. Németh Sándort egyre kevésbé érdekelték a belül játszódó folyamatok (a diót eldobta, a héját megtartotta). A külső megnyilvánulások alapján ítélte meg, ki milyen keresztény. Mennyire nyitott a Szentlélekre? Vesz-e a mennyinyi erő? Valójában arra volt kíváncsi, mennyire vagyunk engedelmesek. Aki nem vetődött, az nyilvánvalóan ellenáll neki. Nem kockáztattuk meg, hogy ne essünk el. Elkezdte volna keresni, „miért nem működik rajtunk a Szentlélek”.

Később rájöttünk, mi a kézrátétel igazi funkciója. Ha Németh Sándor úgy érezte, nincs eléggé hatalma alatt a gyülekezet, felsorakoztatott bennünket, és mindenkire rituálisan rátette a kezét. Korábban nem foglalkoztunk azzal, hogy ennek elég egyértelmű meta-

kommunikációs jelentése van (még az állatvilágban is). Demonstratív módon fejezte ki a tőle való függőséget és a neki való alávetettséget. Ahogy mindenben Isten helyére lépett, a kézzrátételt is kisajátította magának (noha mi őt eredetileg csupán csatornának gondoltuk). A kézzrátételkor a legteljesebb mértékben megnyitottuk a szívünket, hogy minél jobban átadjuk magunkat Istennek. Azt akartuk, hogy ő legyen az úr az életünkben. Németh Sándor ezt félreértette: az odaadást magára értelmezte (és magának követelte meg). Hatalmat vett felettünk, mi pedig alávetettük magunkat. Amikor ránk tette a kezét, megerősítette az uralmát rajtunk. Rájöttünk, hogy tudatosan csinálja: ha nem voltunk eléggé alatta, azonnal kézzrátételt alkalmazott. Néha előre tudtuk, rövidesen kézzrátétel következik. Amikor előrehívta az embereket, többen már tudatosan nem álltunk sorba (kereste is utána azokat, akikben nem bízott eléggé).

Amíg közösségünk volt az Igével, addig voltak isteni gyógyulások is. Annak ellenére, hogy a karizmatikus aknokság kezdettől fogva jelen volt. Az általános vélekedés, hogy hívő nem lehet beteg, akkor enyhült, amikor néha Németh Sándor is megbetegedett. A hívők egy része összeroppant a betegség tényétől. Úgy érezte: ha beteg, akkor elhagyta az Úr (különben nem lehetne beteg). A hívők általában kikerülték a beteg testvéreket. Távol tartották magukat azoktól, akik nem sikeresek, akiken nem látszik az áldás.

Egy ideig hitetlenségnek számított orvoshoz fordulni. Iványi Gábor metodista lelkész (SZDSZ-képviselő) mesélt korábban egy történetet. Az eset még a rendszerváltás előtt történt. Németh Sándor autóbalesetet szenvedett, és eltört a lába. A dolog úgy történt, hogy vidéken lerobbant az autójuk. Egy szerelő vállalta, hogy a Trabantjával kviszi őket a vasútállomásra. Németh Sándor — mint tekintély — ragaszkodott az első üléshez. Csak azután derült ki, hogy a szerelő részeg. A Trabantot nekivezette egy fának, a vezető lelkésznek eltört a lába.

Németh Sándor hívta Iványi Gábort, aki meglátogatta. A vezető lelkész kezében a Bibliával ült egy fotelben, a lábát felpolcolta egy puffra. A Zsoltárok szövegeit vallotta meg, hogy a törés összeforrjon. Iványi Gábor javasolta, menjen orvoshoz: a lábfejen sok vékony csont van. Ha rosszul forr össze, járni sem tud. Németh Sándor nagy nehezen beleegyezett. A csontokat helyretették, a lábát begipszelték.

Nem sokkal azután a budaörsi gyülekezeti házba érkezett Ma-

hesh Chavda gyógyító evangélista (állítása szerint még halottat is támasztott fel). Németh Sándor az első összejövetelre nem ment el, mert rossz bizonyság a szolgáló testvér előtt, hogy a pásztor beteg. Aztán amikor elment, már sejteni lehetett, hogy csoda történik majd. Hogyan lehetett volna megmagyarázni, hogy éppen Isten emberét nem gyógyítja meg az Úr, pedig imádkoznak érte?

Iványi Gábort az istentisztelet után telefonon hívta Németh Sándor, és elmondta: „miközben fenemód dicsérte az Urat” (Iványi Gábor szavai), forráságot érzett a lábában. Érezte, hogy meggyógyult, és levette a gipszet. Amikor Iványi Gábor a szobába lépett, a vezető lelkész ugyanabban a fotelban ült, a lába a puffon felpolcolva, gipsz nélkül. Németh Sándor lába éppen úgy nézett ki, ahogyan egy törött lábnak ki kell néznie (ha leveszik róla a gipszet). Színét tekintve halvány lilában játszott, és nagyon dagadt volt. Rálépni nem lehetett. Németh Sándor szerint a gyógyulás tökéletesen megtörtént, csak még egy ideig a gipsz miatt (nem kellett volna hitetlenül rátenni) pihentetni kell. A lába végül gipsz nélkül is összeforrt, csak néhány héttel tovább tartott, mint gipszben. Emiatt egy ideig még sántított.

Más alkalommal Németh S. Juditot szörnyű epegörccsök kínozták. Németh Sándor — kezében a Bibliával — olvasta rá a gyógyulásra vonatkozó ígéket. A fájdalom azonban nem szűnt. Németh S. Judit arca már sárgult, amikor Iványi Gábor kérte a vezető lelkészt: „Ne gyötörd. Ne kínozd a Bibliával. Olyan jó görcsoldó teákat lehet kapni. Segíts rajta.” Mindez hitetlenség lett volna, hiszen Isten a betegeket meggyógyítja (a hívők Jézus sebeiben már — múlt időben — meggyógyultak). Végül Iványi Gábor felajánlotta, majd ő hoz görcsoldó teát: így Németh S. Judit hite nem sérül és megéli a holnapot. Lement a boltba, saját pénzén megvette a görcsoldót. Németh Sándor konyhájában megfőzte, majd megitta vele a görcsökben szenvedő feleségét (megegyeztek, hogy a száj kinyitása és a nyelés nem hitetlenség). A „hitetlen” metodista lelkész ezután távozott. Mire hazaért, már Németh Sándor kereste. „Meggyógyult a Jutka — mondta. — Az Úr meggyógyította, teljesen elmúltak a görcsei. Látod, mondtam én: nem kellett volna a tea.”

Ezek a történetek példázzák, hogy a karizmatikus fanatizmus milyen helyzeteket terem. Pedig Isten természetfeletti módon is gyógyít. Csak nem olyan sablonosan, végzetszerűen teszi, ahogy a Bibliát rosszul értelmező fanatikusok hiszik. Isten nagyon sok em-

bert meggyógyított. Nemcsak a Hit Gyülekezetében, hanem kórházakban is. Ott egyre többet, a Hit Gyülekezetében pedig egyre kevesebbet. Isten irgalmas, az imákat meghallgatja. De nem azért gyógyít meg valakit, hogy emberek ezzel dicsekedhessenek. Őt nem lehet gyógyításra kötelezni. Nem lehet a kegyelmet kizsarolni tőle. A Biblia nem ráolvasással működik. Iványi Gábor mondta nekem egyszer: „Isten nem azért teremtette ilyenre a világot, hogy annak törvényeit percenként felrúgja.” A karizmatikusok viszont minden percben csodát várnak (ezzel akadályozva a csodákat). Az utóbbi időkben Németh Sándor csak kiabált csodálatos gyógyulásokról („Hallelujaaaaa!” — szólt a lelkes válasz), de én a gyülekezetben már nem láttam egyet sem. Azon kívül viszont sokat. Némely hívő annyit beszélt a csodákról, hogy néha azt kellett mondanom: „Egy gyenge háziorvos legrosszabb délutánján több gyógyulás esik, mint amennyi a Hit Gyülekezetében az elmúlt három évben történt. Miről beszéltek?”

Hasonlóan ellentmondásos volt a gyülekezet másik sajátossága, az Izraelről szóló tanítás. A Hit Gyülekezete szakított a történelmi egyházak antiszemita tradíciójával: a zsidó népet nem tartja Krisztus gyilkosának. Pál apostol a Rómabeliekhez írott levelének 11. részében világosan beszél erről: „a megkeményedés Izraelre nézve csak részben történt, ameddig a pogányok teljessége bemegegyen.” A zsidóság kálváriája a pogányokért van, hogy ők is bemegegyenek az üdvösségbe. Ővők is lehessen a zsidó Krisztus. Vagyis: ne jussanak a pokolba (némely pogányok ezt antiszemitizmussal hálálják meg). Pál azt mondja, hogy a felvételük élet lesz a halálból. Ők a gyökér, mi vagyunk az ágak. Vadolajfa létünkre beoltattunk, és újjászületésünk után részesei lettünk az olajfa gyökerének és zsírjának. A Hit Gyülekezete egyik vonzerejét számomra ez a tanítás jelentette: ahogyan bibliai módon viszonyult a zsidósághoz és Izraelhez. Ez volt legalábbis a hivatalos álláspont.

A vezető lelkész Izrael és az Egyház mostani időszakát prófétikusan összekapcsolta. Jézus az utolsó időkről azt mondta, hogy „a fügefáról vegyétek a példát: amikor az ága már zsendül, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van már a nyár”. A fügefa Izrael, amely már virágzik. Németh Sándor az utolsó időkről azt mondta, hogy a Szentlélek „új hulláma” annak a látható jele. Az „új hullám”-ban kiönti az Úr az olaját, amely hajtja a hívők „motorját”. A vezető lelkész a két prófeciát a következő képben összegezte: „Pöfög már a

fügefá motorja.” Ennél pontosabb definíciót nem hallottam. Ez a Hit Gyülekezete: „a fügefá motorja”. Már pöfög (itt vannak az utolsó idők).

Németh Sándor zsidósággal kapcsolatos megnyilvánulásai — enyhén szólva — ellentmondásosak voltak. Érdekei időnként átszínezték a tanítást. A cionizmust addig támogatta, amíg nem akartak a gyülekezetbe járó zsidó fiatalok kivándorolni Izraelbe. Ha ennek veszélye fennállt, közeli háborúkat jósolt, és a zsidó „mentalitást” kritizálta. Elismételte a klasszikus antijudaista vádakat: megölték Krisztust, nem véletlen, hogy közéjük jön majd el az Antikrisztus, a legborzalmasabb világdiktátor. Ez a nép jellemében olyan, hogy kész a sátáni világkormányzó fogadására.

A vezető lelkész a zsidók megtérését addig tartotta helyesnek, amíg a Hit Gyülekezetébe térnek meg (ide fizetik a tizedet, és ide hozzák a kapcsolataikat). Egyszer New York-i messianisztikus zsidók (Jézusban hittek, mint Messiásban) gyülekezetet szerettek volna alapítani Budapesten. Ez könnyen elszívhatta volna a zsidó fiatalokat a gyülekezettől. Németh Sándor egyhetes tanítássorozatot tartott a főiskolán, ahol a legócskább katolikus antisemita közhelyeket vezette le a Zsidóbeliekhez írt levélből. Azt domborította ki, hogy Isten azt akarta: ne csak zsidók legyenek a mennyben, hanem pogányok is. Ugyanez visszafelé is igaz: azt akarta, ne csak pogányok legyenek a pokolban, hanem zsidók is. Görbicz Tamás erre odasúgta Szekeres Gyurinak: „És mondá Isten, kevés a zsidó a pokolban.” Szekeres nagyot röhögött.

A vezető lelkész utasította Takács Ferit: szervezzen kilencnapos összejövetelt a Budapest Spostsarnokba, ne tudjanak ott istentiszteletet tartani a messiáshívó zsidók. Inkább a hitközség szélsőségei mellé állt — akik a holocausthoz hasonlították a zsidó keresztény gyülekezetet —, csak ne jöjjön a konkurencia. Ezzel azok utódait támogatta, akik a zsidó Pál apostolt — a pogányok keresztény apostolát — megkövezték. Miután erről cikket írtam a Magyar Hírlapban, a Hit Gyülekezete azonnal közleményt adott ki (mindenre rögtön közleménnyel válaszolnak). Ebben úgy tettek, mintha a szokásos szombati istentiszteletüket neveztem volna „rászervezésnek”. Aláíró: „Simon Anna sajtótitkár”. Simon Anna titkárnőként dolgozott a gyülekezetben, soha nem volt sajtótitkár. Ez jellemző Németh Sándor gondolkodásmódjára: így akarta kifejezni, hogy az autentikus zsidók náluk vannak („Simon Anna”: ez a név üzenet).

Németh Sándor szellemi vaksággal vádolta Uzoni Pétert, amikor ő a jeruzsálemi konferencia helyett a megkezdett gyülekezeti csarnok befejezését javasolta. (A konferencia annyiba került, amekkora hitelt később fel kellett venni a csarnok építéséhez.) A vezető lelkes meg akarta mutatni, mire képes: elvisz kétezer-ötszáz embert Izraelbe. Világpolitikai tényező akart lenni Jeruzsálem fennállásának 3000. évfordulóján: még tévéstábot is vitt magával. A konferenciát azon az útján határozta el, amikor az Allembý-hídnál (a jordán-izraeli határon) saját fülemmel hallottam a zsidóságról nyilatkozni. Takács Ferit minden zsidó ávós gyilkosnak elmondta, a zsidókat a világ a szemetjének nevezte. Volt ott világösszeesküvés, aljas faji gőg, népek söpredéke, minden. Fél órán át, habzó szájjal. Csurka pironkodva jegyzetelhetett volna. Németh Sándor filoszemitizmusa máskor sem volt túl hiteles. Az SZDSZ-t időnként ugyanúgy zsidózza, mint a MIÉP. A zsidó dicséretnek egy időben protokoll-listára kerültek: akkor játszották őket, ha zsidó vendég érkezett. Izrael helyett a „nemzetekről” szólt a tanítás. Idővel előkeült a hun eredet. Azt hittem, jártni fogjuk a Hunniát. A zsidóságról szóló tanítás pedig — éppúgy, mint egyéb más — némileg módosult. „Árnyaltabb” lett.

A gyülekezetben korábban kiűzték a démonokat. De aztán Németh Sándor jobban hitt a démonokban, és nagyobb befolyást tulajdonított nekik, mint Istennek. Ahogy kritikusai mondani szokták: minden bokrban démonokat látott. Néha úgy gondoltuk, ennek csak az lehet az oka, hogy reálisan ítéli meg a helyzetet: tényleg sok démon veszi körül. A legtöbb démon szerintem a Hit Gyülekezetében volt. Felüdülés volt onnan bárhova elmenni. Az utóbbi időben már rosszabb állapotban jött el az ember, mint ahogy odament.

Kezdetben a kézrátételkor is érezte az ember Isten finom, kedves jelenlétét. Én még emlékszem olyan időszakra, amikor nem volt kötelező hanyatt esni. Nem érezte úgy az ember, hogy nem jó keresztény, ha talpon marad. Németh Sándor körül később is lehetett egyfajta erő érezni (időnként még nagyobb), de az már más volt. Nem emlékeztetett a Bibliával (Istennel) töltött boldog órák élményére. Az „új hullám” kenete (amitől nevetni, rángatózni, ordítani lehetett) inkább félelmet és szorongást keltett. Erősebb volt a megfelelési kényszer, mint a valódi — korábról jól ismert — finom, belső isteni érintés. Nem hozott Isten iránti szomjúságot, elidegenített a Biblia olvasásától. Nem szólt az Ige. Megfogyatkoztak az iga-

zi természetfölötti csodák, a gyógyulások, a szabadulások. Felváltották az imitációk. Döbbenetes volt közelről látni, ahogyan Németh Sándort lassan elhagyta a hit. A hitetlenségnek olyan megnyilvánulásait produkálta, amiért egy házicsoporthoz megintik a mezei hívőket. Emellett komoly erkölcsi és jellemzavarok jelei mutatkoztak. Ez nem volt veszélytelen: Németh Sándor „őemberével” eltölteni tíz percet, felért egy atomcsapással. Fél nap alatt simára gyalult bennünket. Mintha villamosszékbe ültünk volna. Az agyunkat mintha elektromos sokkolóval bombázták volna. Vele lenni, az egy tarkó lövés. A vezető lelkész olyanokat tudott mondani, hogy néha azt hittük, meghibbant. Néztünk rá, nem kell-e mentőt hívni. De nem, komolyan gondolta. Tank módjára ment át az emberen. A vezetők úgy ették a stresszoldó tablettákat, mint gyerekek a savanyú cukorkát. A presbiterek többsége gyomorkezelésre járt (még Petróczi janicár is).

Negatív hatások az egyszerű tagokat is érték. Szakszerű lelki gondozás nem nagyon volt a Hit Gyülekezetében. A lelki tanácsadást sokáig nem is szabályozták, ezért szabad volt a pálya: a hívők egymást tanították, gondozták, gyomrozták. Aki elindult a lejtőn, nem nagyon tudott megállni. Kívülről nem volt hajlandó segítséget elfogadni, belülről nem tudtak segíteni (a szuperszellemi tanítások némelyikébe kódolva volt a lelki betegség kialakulása). A nehézségekkel küszködő hívők egy része már pszichésen terhelten érkezett a gyülekezetbe, vagy megoldatlan egyéni problémák gyötörték. De az átlagnál labilisabb idegzetű emberekben állandó bizonytalanságot okozott, hogy önállóságukat még inkább korlátozták. A gyülekezetben megmondták miről, mit kell gondolni. A legapróbb kérdésekről sem lehetett a hívőnek önálló véleménye. Emiatt egy részük saját gondolatait állandóan kontrollálta, hogy azok Istentől vannak-e vagy az ördögtől. Mindez tudathasadásos állapotot eredményezett. Még az egészséges lelkű hívőknek is problémát okoztak bizonyos tanítások. Ha mást gondoltunk, mint amit lehetett, bűnvallásra mentünk. A természetes reakciókat el kellett nyomni. Az egyéniséget démonikusnak tartották (azért lesz olyan egyformán merev minden hitese a megtérése után). „Amíg az ego él, nem vagy krisztusi ember” — tanították. Voltak hívők, akik beszélgetést kértek Szekeeres Gittától, hogy megtanuljanak-e autót vezetni vagy ne (mert nem érezték a Szentlélek vezetését). Hallottam olyan nászéjszakáról, ahova a testvérek vitték a kölcsönkért videót, mert az ifjú pár először megtekintette a házasságletről szóló tanítást. Arról egy szó sem

esett, hogy Isten milyen szabadságot adott az embernek, és felelősséget az önálló döntéseiért. Szellemi harcot folytattunk saját magunk ellen, nehogy káromoljuk a Szentlelket, vagy Isten embere ellen lázadjunk. Megkötöttük saját gondolatainkat („a Jézus nevében”). Mire a problémás esetek szakemberhez kerültek, már meg voltak győződve arról, hogy elárulták az Urat, mint Júdás (nincs számukra kegyelem), vagy káromolták a Szentlelket, amire nincs bűnbocsánat sem ezen, sem az eljövendő világon. Sokan szenvedtek attól, hogy szegény volt „felemás igában” élniük. Nem tudták fel dolgozni, hogy házastársuk nem tért meg. Mások képtelenek voltak kezelni belső konfliktusait, és öngyilkosok lettek. Az egyik legismertebb tragédia Vigh Mihály (egykori Balaton együttes) feleségének, Viczánkának öngyilkossága volt. Öt gyermek maradt utána. Németh Sándor egymillió forintot ajánlott fel a megözvegyült zenészek, amelyet az visszautasított. A felajánlást elsősorban nem a részvét szülte, hanem a félelem. A vezető lelkész viszonylag gyorsan túltette magát az ilyen megrázkódtatásokon („megy tovább az Isten munkája”), de nem szerette volna, ha túl nagy port ver fel az eset. Az olvasó itt is tarthat velem egy perc szünetet az áldozatok emlékére.

A nőket alsóbbrendű lényeknek tartották a gyülekezetben (Németh S. Juditot kivéve). A nőnek nem lehetett önálló véleménye anélkül, hogy Jézabel gyanújába ne kerüljön. A férfiak ezeket a tanításokat többnyire feleségük elnyomására használták. A gyülekezetben a férfiaknak volt tekintélyük („király, pap, próféta” a családban), a nőkkel szembeni udvariasság, figyelemesség nem volt divat. Szélsőséges esetben a férjek emberszámba sem vették feleségüket. Az asszony feladata a pelenkázás, és hogy „csendességben tanuljon” a férjétől. Németh Sándor gyakran még a vezetőik feleségének sem köszönt. Kivételt képeztek bizonyos szolgáló feleségek, a „szent asszonyok derék hada” (Németh S. Judit és tanítványai), akik szolgálat címén manipulálták a többi asszonyt (időnként a férjüket is). Hack Péter felesége még engem is kioktatott (noha a tekintélyi rend szerint neki csendességben kellett volna hallgatnia, mert én vagyok a férfi. De ha megdorgál, akkor legalább a feleségem révén kellett volna tennie, mert fordított esetben így igei). Németh S. Judit egyszer csak presbiterré avansált. Nyilván megfelelt a presbiteri követelményeknek: „feddhetetlen legyen, egy feleségű férfiú, jó-

zan, mértékletes, illedelmes, vendégszerető, tanításra alkalmas, nem borozó, nem verekedő, nem rút nyereségre vágyó, hanem szelíd, versengéstől mentes, nem pénzsóvárgó.”

A legnagyobb feltűnést az úgynevezett „új hullám” keltette, amely megosztotta még a karizmatikus mozgalmat is. Az „új hullám” képviselői azt állították, hogy irányzatuk a Szentlélek nagyobb kiáradása az utolsó időkben. Egyértelmű jele annak, hogy közel van Jézus Krisztus visszajövele a Földre. Az „új hullám” olyan erőt hozott, amelynek hatására a hívők nem tudták kontrollálni magukat. Rázkódtak, vonaglottak, rángatóztak, nevettek, rohantak és üvöltöttek. A „kiáradás” elején volt egy fiú, akit 8,20-asnak neveztek, mert az istentiszteleteken mindig pontosan 8 óra 20 perckor beindult, és rohant. Sokan a földön másztak, mások önkívületben táncoltak, és volt egy hölgy, aki órákon át ütemesen kakukkolt. Legjellemzőbb a tömeges rángatózás és ordítás volt. A karizmatikusok között viták zajlottak arról, hogy például a hívők kutyaugatása az Úrtól van-e. Németh Sándor azon az állásponton volt, hogy igen.

Az „új hullámmal” érkezett az „öröm szelleme”, a „nevetős kenet”, amelynek hatására a hívő valóságos nevetőgörcsöt kapott, és akár órákon át nevetett. A hivatalos verzió szerint Isten ezzel gyógyítja a lelket (többen azt mondtuk: ha Németh Sándort meggyógyítja, hiszünk benne). Aki nem tudott nevetni, annak azt mondták, hogy kezdje el (erőltetni). Mondja: hi-hi, ha-ha. Akin áttört a kenet, azon később a pavlovi reflexekhez hasonlóan működtek a megnyilvánulások. Hisztérikus nevetések, rángatózások formájában jött az „olaj” a szívünkbe.

Németh Sándor azt mondta, hogy aki az „új hullám”-nak ellenáll, az a Szentléleknek áll ellen. Azt pedig elsőpri az Úr. (Szétválasztotta a Vörös-tengert is. Nem állhatunk a kenet útjába.) Aki kritizálta az „új hullám” kenetét, arról a vezető lelkész azt mondta: a Szentlelket káromolja. Arról pedig megmondta Jézus, hogy a Szentlélek káromlására nincs bűnbocsánat. Nem akartunk erre a sorsa jutni. Imádkoztunk, hogy tudjunk valahogyan nagyot bukfenyezni. Igyekeztünk átvenni a kenetet.

Az „új hullám”-ot Németh Sándor Rodney Howard-Browne-tól hozta (ez még nem akadályozta meg abban, hogy Rodney-t időnként „dél-afrikai sakálnak” nevezze előttünk, aki csak a pénzre hajt). A dél-afrikai származású prédikátor hordozta a nevetős kenetet. A vezető lelkész járt nála, hozott kazettákat, és azokat nézette a

vezetőkkel is, hogy rájuk szálljon a kenet. Rodney volt a gyülekezet jeruzsálemi konferenciájának főszónoka, és őt hívta meg Németh Sándor a gyömrői úti Hit Csarnok avatására is. Mi tagadás, Isten szolgálói helyenként nagyobb gázsiért lépnek fel, mint Pavarotti. Rodney Howard-Browne háromnapos istentiszteletért 20 millió forintot kapott. Megkérdeztünk egy testvért, hogy mit mondott ennyi pénzért ez az ember (mi akkor már nem jártunk a gyülekezetbe). A testvér arra emlékezett, hogy nagyon jó tanítások voltak az adakozásról. (Látva a hatalmas csarnokot, Rodney attól tartott, nem maradt elég pénz neki). Ezenkívül fantasztikus próféciaikat adott Németh Sándornak és a Hit Gyülekezetének: azt mondta, aki Budapesten él, és nem a Hit Gyülekezetébe jár, az tévedésben él. Ő viszont nem tévedett: Budapesten sehol máshol nem kapott volna ennyi pénzt ezért a próféciaért.

Am Rodney megdolgozott a pénzért. Az utolsó összejegyzésében bejelentette, hogy Németh Sándort (és feleségét, Juditot) meghívja Amerikába. Arra kérte a gyülekezet tagjait: adakozzanak a zsebpénzükre. Kiültette Németh Sándort (és feleségét, Juditot) középre, és eléjük tett egy kosarat. A gyülekezet tagjai hosszú sorokban vitték az adományukat. Pénzt, gyűrűket, nyakláncot. Volt, aki a kabátját adta oda, vagy a pulóverét vette le. Az emberek sírtak, és odaömlesztettek mindent, hogy Németh Sándornak legyen egy kis zsebpénze Floridában. Mint Istennek szokás, letették az adományukat Németh Sándor lábaihoz. (Ha ez nem antikrisztusi, akkor semmi). Ezután Németh Sándor sem lehetett szűkmarkú Rodney-val. (Neki is legyen egy kis zsebpénze Budapesten. Amit ő kapott, azt is a hívők fizették.)

Az „új hullám” idején Németh Sándort egyre nagyobb erőter vette körül. Lehetett érezni, hogy az erő belül megmarkolja az embert. Ha elkapott valakit, onnantól nem tudta kontrollálni magát. A vezető lelkész irányította az erőt. Különféle tárgyakon keresztül igyekezett közvetíteni: néha bemutatta, hogyan működik. Aki elé odatartotta a mikrofont, annak nevetnie kellett (egyszer a mikrofonnal letörte az egyik szólóénekes, Kedl Ildikó fogát). A megnyilvánulások kontrollálhatatlanok voltak. Mintha indulat fejeződött volna ki bennük, és hisztérikus jellegűek voltak. Én ezt tapasztaltam. A megnyilvánulásokat az ember elő tudta segíteni (igyekezett is, nehogy lebölgjön, ha Németh Sándor arrafelé jött a „kenettel”). Azt maga a vezető lelkész is mondta, hogy a kenet „ragadós”. Átragad

a másik emberre. Tömegben ez kifejezetten az őrjöngés hatását keltette.

Akkor már keveredett a szellemi erő (amit Németh Sándor mozgatótt) a hisztériával és a tömegpszichózissal. Az emberek annyira átadták magukat ennek az erőnek, hogy nem voltak urai önmaguknak. Németh Sándor — mint egy pünkösdi-karizmatikus Cippola — azt csinálhatott velük, amit akart. Olyan irányba fordíthatta a felszabaduló erőket, amilyenbe akarta. Az egész egy kicsit erről is szólt: azt demonstrálta, hogy „azt teszek veletek, amit akarok”. És így is volt. A „betöltekezés” üzenete az volt, hogy Németh Sándor oda kormányoz tízezer embert, ahova akar. Utólag úgy látom, a vezető lelkész személye nem volt elég garancia arra, hogy a jelenség a megfelelő keretek között maradjon. Néha még Németh Sándor is megijedt, hogy nem tudja uralma alatt tartani az eseményeket. Volt néhány súlyosabb sérülés is (egy testvér koponyaalapi törést szenvedett). Nem értettem, hogy a Szentlélek miért tesz ilyet egy hívővel. Rángathatná finomabban is.

Az is furcsa volt, hogy a Szentlélek jobban hallgat rá, mint mi. A Szent Szellemet már jobban betörte, mint bennünket. Isten meghátrált, és engedelmeskedik neki. Vagy nem a Szentlélek volt, akit ide-oda küldözgetett?

Hogy kit zavargált, amikor azt mondta, hogy „menj, Szentlélek”, azt nem tudom. Hogy milyen erő tépte, rázta, neveltette az embereket, azt sem tudom. Őszinte leszek: innen én már nem tudtam követni az eseményeket. Emlékeztem Isten érintésére, tudom, hogy az milyen. Az nem hasonlított erre (ilyenkor mondta a vezető lelkész, hogy „sokféleképpen cselekszik az Úr”). Németh Sándor annyira akarta a szellemi erőt, mint senki más. Annyit kavargott a természetfölöttiben, hogy nem lehetett tudni, kivel „ismerkedett” össze. A leggyanúsabb az volt, hogy Németh Sándor gyakran kijelentette (magabizos mosollyal), hogy „megvan a kulcs”. Megtalálta a kulcsot a „Szentlélek” mozgatásához. Erről a lehetőségéről korábban csak a mágia esetében hallottam. Mindenesetre, amit a vezető lelkész ezzel a „kulccsal” csinált, az szemre jobban hasonlított a Booszorkány Szövetség működéséhez, mint Krisztus egyházához.

Istent kérni kell, és ő dönt. Nem lehet kulccsal felhúzni, mint egy pörgős csigát. Amikor Németh Sándor mozgatta a Szentlelket, nekünk azt kellett tennünk, amit ő akart (kényszeresen neveltünk, rángatóztunk, futottunk). Ezt hajtotta végre az a szellem, akit ő moz-

gattott. Nekem gyanús volt, hogy ő a Szentlelket emberek megfélemlítésére, terrorizálására használja. Az a szellem, aki Németh Sándorra hallgatott, gyötört és kínozott bennünket, amíg az akarátát végre nem hajtottuk. Borzalmas nyomás alá tudott helyezni bennünket.

Isten viszonylag ritkán kényszerít. Ő pedig egyáltalán nem kényszeríthető. Ezzel kapcsolatban Derek Prince bibliatanító, akit Németh Sándor egyik tanítómesterének tartott, a következőket mondta: „Elmondanám a varázslásnak azt a definícióját, amit Isten adott nekem: a varázslás az a törekvés, hogy másokat irányítsunk, és rábírjuk őket arra, hogy azt csinálják, amit mi akarunk, olyan szellemek révén, amelyek nem Istentől vannak. Ha valakiben van egy olyan szellem, amit használni tud, az nem a Szent Szellem (a Szentlélek — B.L.). A Szent Szellem ugyanis Isten, és Istent senki nem használhatja.” Az ilyen emberekről Derek Prince azt mondja, hogy „nekik is van természetfeletti erejük, és ezt gyakran úgy álcázzák, mintha a Szent Szellem ajándéka lenne. De ha bármelyikünknek van olyan ajándéka, amit magától tud működtetni, használni, akkor az nem Istentől van, mert a Szent Szellemet nem használhatjuk. Ő Isten. Ha egyetlen veszélyt kellene megneveznem, a legnagyobbat az egyházban, akkor ezt nevezném meg. Ez a bukott ember azon vágya, hogy másokat irányítson: befolyásolja az időjárást, a termést, az embereket. Ez az erő nem Istentől van”.

E definíció alapján Németh Sándort joggal nevezhetjük okkult varázslónak. És ha ez így van (amiről meg vagyok győződve), azok az emberek, akik követik őt, életveszélyben vannak. Az ilyen ember kiszámíthatatlan, a lelkek fölött szerzett hatalmát bármire használhatja. Több tízezer ember — az ország különböző pontjain — úgy tekint minden szavára, mintha közvetlenül Isten szólna hozzá. Ezt úgy is mondom, mint Németh Sándor egyik közvetlen munkatársa, aki nagyon jól ismerte őt: az az ember időnként nem volt ura önmagának. Néha olyan volt, mintha beszámíthatatlan lenne. A gyülekezet pszichológusainak némelyike orvosilag diagnosztizálható, súlyos esetnek nevezte.

Szellemi harc

G. G. budapesti lakos, fideszes önkormányzati képviselő, Dohány u. 22-24. szám alatti lakos ablakai a Metro Klub hátsó helyiségeire nyíltak. Az épület felső szintjét a Hit Gyülekezete bérelte. G. G. lakásában tisztán hallotta az imakommandó működését. „Hozz, Uram, romlást a Magyar Katolikus Püspöki Karra — idézte fel élményeit a szomszéd. — Úgy ülnek ott, mint a démonfejedelmek, hozz ítéletet a katolikus papokra. Adj megvilágosodást a pénzügyőröknek, hogy buktassák le őket.” (A katolikus egyházat vámkedvezmények illették meg a behozott gépkocsik után.)

A választások előtt fokozódott az aktivitás. Egész nap imádkoztak. A szöveg arra irányult, ki nyerje meg a választásokat, és ki ne. Hozzon az Úr pusztulást a jobboldali pártokra, minél többen szavazzanak az SZDSZ-re. Az MDF és a Fidesz ne érje el az ötszázalékos küszöböt. Egy-egy belpolitikai vita kapcsán vagy élesebb parlamenti szóváltás után az imádkozók az ellenfél politikusaira átkokat szórtak. Hack Pétert dicsőítették, hogy emelje fel az Úr. Csurkáról elhangzott, hogy „az Úr szabadítsa meg tőle a Földet”. Ugyanezt kérték a pápával kapcsolatban is.

G. G. ablakán tisztán szűrődtek be az átkok. Akit megátkoztak, arra mindent mondtak: „Törjön el a keze, a lába. Menjen tönkre, legyen utálatos mindenki előtt. Szakadjanak szét a kapcsolatai, legyenek átkozottak a vállalkozásai.” Voltak emberek, akikről G. G. családja nem tudta, kicsoda, de sokáig napirenden szerepeltek. „Egy Németh Géza nevű embert például sokáig átkoztak. Egyszer azt mondták, hogy ne tudjon többé megszólalni, némitsa meg az Úr a nyelvét. Isten takarítsa el az útból.” De voltak ennél konkrétabb kérések is. „Egyik vendégem azt is hallotta — állítja G. G. —, hogy valakire azt mondták: haljon meg.”

A Hit Gyülekezetében a hívők tömegei nem ismerték ezeket az imákat. A többség maximum az átokzsoltárokig jutott. Aki régi tagja volt a gyülekezetnek, lassacskán felszabadult arra, hogy ráolvassa valamelyik — jól kiválasztott — zsoltárt arra, akivel konfliktusa volt: „Életének napjai kevesek legyenek, és a hivatalát más fog-

lalja el. Fiai legyenek árvákká, a felesége pedig özvegygé. És bujdossanak az ő fiai és kolduljanak, és elpusztult helyeiktől távol keressenek eledelt. Foglalja le minden jószágát az uzsorás, és idegenek ragadozzák el szerzeményét. Ne legyen neki, aki kegyelmet mutasson iránta, és ne legyen, aki könyörölgjön az ő árváin...” (109. Zsoltár). Ruff Tibi nekem azt mondta egyszer: kijelentése van arról, hogy ez a katolikus egyházra vonatkozik, ezért naponta elmondja rájuk. A 109. Zsoltár bizonyos értelemben olyan mintája volt a szellemi harc egyes formáinak, mint a Miatyánk a hívők imájának. A tanítványok megkérdezték Jézust: „hogyan imádkozunk?” Jézus erre azt válaszolta: „ti azért így imádkoztatok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...”. Hasonlóképpen, ha valaki a Hit Gyülekezetében megkérdezte: „hogyan szellemi harcoljunk?”, megmondták neki. Így: „életének napjai kevesek legyenek...”.

A hivatalos álláspont szerint a szellemi harc nem emberek, hanem gonosz szellemek ellen irányult. „Fiai legyenek árvákká” — ez a gonoszokra vonatkozott. Ha elhangzott: „vakulj meg”, akkor a szélesebb nyilvánosság előtt zajló szellemi harc során hozzátették: „te gonosz szellem”. Ahogy voltak különbségek a tanításban, úgy voltak az imádkozásban is. A Biblia azt mondja, a csecsemőket a tejnek itálával kell táplálni, az érettebbeknek kemény eledel való. A fiatal keresztények hálaimákat rebegtek, az idősebbek értettek a szellemi harchoz is.

A szellemi harc arra a bibliai igazságra alapult, hogy „Jézus Krisztus nevében hatalmat kaptunk arra, hogy kígyókon, skorpiókon tapossunk, az ellenség minden erején.” A „kígyó”, a „skorpió”, az „ellenség” az ördög szolgálait, a démonokat szimbolizálja. Jézus Krisztus kiűzte a démonokat az emberekből. Ugyanezt tették az apostolok is: Jézus Krisztus nevére a démonok engedelmeskedtek, és elhagyták az embereket. Jézus azt mondta: ha Isten ujjával űzöm ki a démonokat, bizonytalankodtatok az Isten országát.

Amit erről az Irás mond, az igaz. A démonoktól való szabadulásnak óriási jelentősége van. A Biblia szerint a démonok keltik fel a bűnös vágyakat (tőlük jön a kísértés). Démonok vannak olyan bűnök mögött, amelyeket az ember képtelen elhagyni (az ördög a bűnben leledzik). Sok esetben démonok állnak szenvedélyek, alkoholizmus, kábítószerélvezet, dohányzás mögött. Egyes betegségeket démonok okoznak. Nyomor, szegénység lehet démonok következménye.

Akiből kiűzik a démonokat, egy pillanat alatt megváltozhat az élete. Ez volt a Hit Gyülekezete sikerének egyik titka. A Biblia szerint a démonok kiűzése éppen olyan hétköznapi cselekedet a kereszténységben, mint az ígehirdetés. Semmi misztikum nincs benne. Csak a vele járó „látvány” nem éppen kellemes. Némelyeket riaszt (engem vonzott, mert meg akartam szabadulni). A démonok legtöbbször üvöltve távoznak, sokszor váladékkal együtt. De aki megszabadul, annak megéri.

A szellemi harc lényege, hogy a hívők Jézus Krisztus nevében parancsolnak a gonosz szellemeknek. Tusakodnak velük, és kiszorítják őket egy adott helyről. A szellemi harc eredetileg az embert szolgálta, hogy felszabadítsa a démonikus kötelék alól. Célja, hogy a bűnös ember meg tudjon térni. A visszaélés azzal kezdődött, hogy Németh Sándor démonikusnak ítélt minden olyan jelenséget, amely kritikusan viszonyult hozzá (vagy a gyülekezethez). Démonikusnak tartott mindenkit, aki nem vetette magát alá az ő tekintélyének. A lehetséges konkurencia volt a legdémonikusabb, hiszen Isten emberének pozícióját veszélyeztette. A vezető lelkész a szellemi hatalmat azok ellen használta, akiket ellenfeleinek vélt. Így szüntetett meg minden lehetséges kontrollt maga körül. Aki véleményét nyilvánított, arra azt mondta: démonok beszélnek belőle. A benne levő démonokat irritálja a rajta levő „kenet”. Azokkal szemben, akik pályán tarthatták volna, Németh Sándor szellemi harcot folytatott. Szembeállította velük a gyülekezetet is: ha meghallgatják az ilyen embert, démonizálódnak. Aki Isten embere ellen lázad, a pokolra jut. Aki közösséget vállal vele, az is. Miután eljöttünk a gyülekezetből, Németh Sándor megtiltotta a gyülekezet tagjainak (addigi barátainak), hogy kezét fogjanak velem. Az ilyen emberrel „még csak együtt se egyetek”.

A vezető lelkész soha nem ismerte el a kritikát: mindent démonikus befolyásnak tüntetett fel. A külső ellenséget is — nyilvánvalóan — démonok mozgatták. E démonok erejét kellett megtörni. Első lépésben szellemi harcot indított ellenségei démonai ellen. Majd jöttek maguk az „ellenségek”. Személyválogatás nélkül csépték a „kommunistákat, fasisztákat, liberálisokat”. A világiak e tekintetben mind egyformák: nem különböztette meg őket. Egyszer Magyar Bálintot és a teljes SZDSZ-vezérkart átkozták, majd a „Makovecz—Szörényi—Lezsák” népnemzeti triót. Ugyanez vonatkozott a gyülekezet vezetőire is: hol az Uzoni család került terítékre,

hol a Szekeres. Félelmetes besúgóhálózat működött, hogy az ördög munkája lelepleződjék a gyülekezetben. A hívők kötelességüknek érezték, hogy feljelentsék egymást. Mindenki vigyázott arra, mit mondjon: „fortélyos félelem” igazgatott bennünket. Akiról a legkisebb gyanú felmerült, hogy önálló véleménye van, azt „levágták”. Ezt nagyjából mindenki tudta, ezért igyekezett elkerülni, hogy Petrócz inkvizítor embereinek kezére kerüljön.

Németh Sándor látta, milyen változást eredményez, ha valakiből kimennek a démonok. A nézetkülönbségeit úgy próbálta megoldani, hogy vitapartnereiből kiűzi a (makacs, ellenálló) démon. Nem vette tudomásul, hogy a másik embernek saját véleménye lehet, és az különbözik az övétől. Aki ellentmondott neki, abból démonok beszéltek. A vezető lelkész azt gondolta, az emberek egyszerűen befolyásolhatók a szellemi harc által: felszabadul az elméjük annak a gonosz szellemnek a befolyása alól, akit ő megkötöz. Ezután mindent úgy látnak majd, ahogyan ő. Az ember saját akaratának, személyiségének rendkívül kis szerepet tulajdonított (azt a kicsit is igyekezett elnyomni minden emberben).

A bűnvallásnak (a gyónás hitese megfellelője) is különös szerepe volt. A hívők azt hitték, Istennek vallják meg bűneiket, hogy megszabaduljanak tőlük. A „gyónáson” jelen volt néhány segítő, aki közbenjárt a bűnbocsánatért. Ezek bizalmi emberek voltak, kihallgatták, milyen bűnöket vall meg a testvér. Ha kérték, jelentették feletteseiknek, milyen az illető „háttéré”. Németh Sándor ebből értelmezte az emberek magatartását. A bűneiből következtetett a démonaikra, s ebből a nyilvánosság előtt levezette, hogy az illető miért kritikus vele szemben. A bűnvalláson szerzett ismeretekkel zsaroltak is időnként embereket.

„Gyónási titok” a Hit Gyülekezetében nem létezett: a szellemi vezetőnek joga volt tudni, milyen „démonok” érkeztek a gyülekezetbe. A vezető lelkész a hívők legintimebb vallomásait, melyeket Istennek tettek, saját hatalmi játszmáinak részévé tette. Akit ellenfelének tartott, azt a bűnvalláson szerzett információkkal zsarolta vagy járatta le. Ha valaki „problémás” ember lett, azonnal azt kérdezte: kinél tett bűnvallást (és hívatták az illetőt). Kérdezhetette volna úgy is: kinél volt a kihallgatása. Akit Németh Sándor ki akart csinálni, elküldte bűnvallásra (először tájékozódott).

A vezető lelkész úgy tekintett az emberekre, mint öntudatlan bábukra, akiket vagy ilyen, vagy olyan szellemek irányítanak. Ezért

képzelte magáról is, hogy minden gondolata az Úrtól van. Benne mindent a Szentlélek mozgat (szinte azonosította magát vele). Aki mást gondol, mint ő, azt más szellemek irányítják. Erre kapott ő hatalmat, hogy megkötözze őket, és parancsoljon nekik. Ez volt az oka annak is, hogy a meggyőzésünkre soha nem fecsért a drága időt. Neki nem érvekre volt szüksége, hanem imakommandóra. Nem a józan belátásunkra apellált, hanem az ellenálló, ostoba szellemet akarta kiűzni belőlünk.

A világ ezért volt ellenség. Németh Sándor emiatt nem törekedett normális kapcsolatokra senkivel. Ő a többi emberben levő gonosz szellemekkel taktikázott. Nem tekintette partnernek magát az embert. Az ügysem tudja, mit csinál. Neki a démonaival van dolga. A vezető lelkész ezért nem volt soha kiszámítható, korrekt partner. Csak azokat a világiakat szívelte, akik tisztelték őt (elfogadásuk annak jele, hogy jó szellemi befolyás alatt állnak). Rettegett olyan helyre menni, ahol sok idegen ember van (sok a démon, ott őt nem tisztelik). Még a gyülekezet tagjai is megtanulták: ha ilyen helyen jártak, a démonokat le kell imádkozni. Ha olyan emberrel beszéltek, aki nem mindenben értett egyet a gyülekezettel, annak a démonait órákig kellett püfölni. Más ember véleménye felborította azt az ön-elégültséget, ami egy hitest alapjáraton jellemez. Ezt ők démonikus nyomásként élték át. Ahelyett, hogy gondolkodtak volna, démont űztek.

Később Németh Sándor rájött arra, hogy imái nyomás alá hoznak embereket. Tanított is róla: ha a hívő imádkozik, nyomás jön a másik emberre. Úgy érzi, meg kell tennie azt, amiért imádkoznak. A vezető lelkész arra kérte hallgatóságát, hogy vele kapcsolatban soha ne imádkozzanak így. Mondják azt, hogy Isten akarata legyen meg. De ő maga igyekezett minél hatékonyabbá tenni ezt a módszert. Ő tudta, hogy mi Isten akarata, ezért meg is nevezhette azt.

Németh Sándor a szellemi befolyásolást tartotta az egyik legfontosabb eszközének. Úgy gondolta, az eseményeket a szellemvilágban képes befolyásolni. Ezért hitte, hogy mindenkinek nagyobb. A háttérből, szellemi harccal, ő irányítja a tudatlan világiakat. Néha azért vágyott nyilvános elismerésre is, hogy a tényleges hatalmi hierarchia nyilvánvaló legyen. A szellemi hatalom miatt képzelte magát keresztapának. Ezt a helyzetet vitte át a látható világba.

Az elért sikerek csak növelték a vezető lelkész étvágát. Egyre inkább arra törekedett, hogy ezzel a technikával mindenkire rá-

kényszerítse akarátát. Egy időben tanított arról, hogy ehhez néha még imádkozni sem kell. Elég, ha Isten embere arra gondol, vagy azt kívánja, amit szeretne, és meglesz. Néha úgy tekintett az emberre, mintha szuggerálná. Ilyenkor próbáltuk kitalálni, mi a fenét akarahat, aztán megcsínáltuk. Boldog volt, hogy ilyen nagy ember. Úgy gondolta, a benne levő jó szellem kiárad, és megváltoztatja a másik ember rossz szellemi állapotát (aki azonnal egyetért vele, és engedelmeskedik neki).

Megpróbálta ezeket a képességeket fejleszteni magában. Egyszer a Club Tihanyban vacsoráztunk, amikor vezetési ismeretekre tanította Nagy Ivánt, az iskola frissen kinevezett igazgatóját: „Jegyezd meg, hogy vezetni csak nyomásgyakorlás által lehet. Ezt meg kell tanulnod. Különben a fejedre nőnek.” Azt hittük, torkunkon akad a pulyka.

Az embereit azért félemlítette meg, hogy jobban működjön a „szellemi befolyásolás”. Akit függésben tart, azt szellemileg is uralni képes. Azok a megátalkodott emberek, akik még az ő nyomásgyakorlásának sem engedtek, egy szinttel feljebb kerültek az imalistán. Azok nem akármilyen gonosz szellemek uralma alatt álltak. Aki Németh Sándor ellen fordult, vagy szándékosan ellene tett, az nyilvánvalóan átadta magát az ördögnek. Isten munkáját veszélyezteti. Az ilyen embert minden erővel meg kell állítani, a függetlenségét meg kell bosszulni. A „tanítás” szerint a lázadót Isten is leírta. Agyon lehet csapni. Ilyen esetben az egyszerű ima nem elég. Isten az „oldás és kötés hatalmát” azért adta a hívőnek, hogy használja. Főleg azokkal szemben, akik Isten munkáját veszélyeztetik (Németh Sándor ellen támadnak). Az „oldáskor” az áldozatra szabadítottak minden gonoszt. „Kötéskor” igyekeztek gúzsba kötni az illetőt.

Attól kezdve olyan történetek léptek érvénybe, mint amikor Pál apostol megátkozta Barjézust (az ördögös hamis prófétát). „De Saulus, ki Pál is, megtelvén Szent Lélekkel, szemeit reá vetve, monda: Ó minden álnoksággal és minden gonosszággal teljes ördögfi, minden igazságnak ellensége, nem szűnöl-e meg az Úrnak igaz útját elfordítani? Most azért íme az Úrnak keze van ellened, és vak leszel...” Érzésem szerint: amikor Németh Sándort elöntötte a méreg, akkor azt hitte, hogy „megtelt Szent Lélekkel”.

Akivel másképp nem lehetett bírni — legyen a gyülekezet tagja vagy külső ellenség —, azt az imakommandó lerendezte. Megátkozták a munkáját, az anyagi életét, a kapcsolatait, az előmenete-

lét, a hírnevét. Romlást, bomlást, pusztulást parancsoltak rá, menjen tönkre az élete. Ellenség kergesse, félelem és rettegés szálljon rá, Isten angyla verdesse. Megkötözték a benne levő gonosz szellemeket, kivágták azok szemét, nyelvét, levágták kezét, lábát. Ha elég nagy volt az indulat, akkor megátkozták az illető tulajdonát, házát, autóját. Legyen beteg. Súlyosabb esetben: haljon meg (jobb neki). Mindehhez hozzátették, hogy „a Jézus nevében, a Szentlélek ereje által”. Ha nagyon belendült a „harcos”, és az indulat elég erős volt („az Úr tüze”), akkor jött a vastagja: „rohadjon meg a belseje, szakadjon szét mindene, legyen átkozott, amihez hozzányúl...” Németh Sándor egy alkalommal a presbiterek jelenlétében azért „imádkozott”, hogy Tóth Gábor, a gyülekezetből kilépett jogász (nagy titkok tudója) haljon meg. Jobb neki. A szakirodalom ezt fekete mágiának nevezi.

Ezeket az „imákat” bizalmi emberek mondták. Németh Sándor néha elfordult tőlem, és úgy sugdosta Petrócz Leventének, hogy mit (kit) kell vágni. A vezető lelkész rendszeresen berendelte a presbitereket szellemi harcolni. (Ő csak néha tartott velük. Ha nagyon kellett nyomni a gázpedált.) A rádióban elmondta, hogy „porszívózni” kell. Virágnyelven (fedőnevekkel) közölte, kik ellen imádkozanak. Ha megleélte, hogy valaki az akarata ellen cselekszik, legbizalmasabb embereivel indulatból megátkoztatta.

Normál esetben az aktuális démonlista futott. Nem a gonosz szellemet fedezték fel először, hanem a „gonosz” embert. Ebből következtek a gonosz szellemre. Ezért nemcsak úgy általában kötözték a démonokat, hanem a konkrét ellenségtől jövő démonokat aprították. Voltak állandó „ellenségek”, akik folyamatosan vezették a démonlistát. És voltak alkalmi szerencsések, akik csak átmeneti időre kerültek fel valamelyik előkelő helyre.

A démonokat nevükön illett szólítani. Németh Sándor tanítása szerint bizonyos fogalmak nem csupán magatartást jelölnek, hanem a cselekedetek mögött levő gonosz szellem nevét is. A keserűség nem csupán érzelmi állapot, hanem démon is. A keserűség démona. Ugyanez vonatkozik a haragra, neheztelésre, szomorúságra stb. A különféle bűnök mögött démonok állnak: a paráznságé, a lázadásé és így tovább. Ennek megfelelően különböző démoni csoportosulások vannak.

Az ima úgy zajlott, hogy a listán szereplő emberek nevét mondták, majd hozzátették a démonok nevét. A tőlük jövő ilyen

vagy olyan démon távozzon. A démonlista alapjáraton így szólt: „Tallér, Hollósi, Vác, Szász, Bán családtól, Bereczkiéktől, lelkészektől, papoktól, apácáktól, szerzetesektől, katolikus egyháztól, püspököktől, ellenségeinktől, gyűlölőinktől ellenünk jövő makacsság, ellenszegülés, lázadás, uralkodás, konokság, távozz a Jézus nevében. Megkötözzünk benneteket, ellenetek megyünk a Jézus Krisztus hatalmas nevében, a Szent Szellem ereje által.” És így tovább, végig a démoni csoportosulásokon. A Tallér névvel kezdődő lista olyan személyeket tartalmazott, akik valamikor, valamiért összeütközésbe kerültek Németh Sándorral. Az imádkozók nagy része azt sem tudta, kik ezek az emberek. Csak üzték a tőlük jövő nyomást („lázáddal” ebbe a körbe lehetett bekerülni).

Ezek az imák nem a hívők tömegei előtt zajlottak. Sok esetben nemcsak az illető szellemeit kötözték meg, hanem őt magát is. Ha friss ellenség érkezett, akkor — első lendületből — nemcsak az őt mozgató démonokat átkozták meg, hanem esetenként az embert is. Tudatosan megbénították cselekvőképességét. Igyekeztek megtörni lelki ellenállását. Németh Sándor tudta, hogy akire „ráimádkoznak”, az elveszíti az életkedvét. Letargia és depresszió gyötri. Elbizonytalanodik, félelmek és szorongások kínozzák. Fejgörcsökkel küzd, az agya tompa, és ideges lesz. Feszült, és nem tud cselekedni. Néha felmegy a láza, megbetegednek a gyerekei. Nem tud koncentrálni, gyakran összetöri az autóját. Semmi nem jön össze neki. A kapcsolataiba feszültségek állnak be. Olyan, mint egy ostromlott város.

Németh Sándor erre törekedett: akit utált, azt a porban akarta látni. Néha elmondta, milyen remek bizonyosságokat adott az Úr. Több ember — aki neki ellenállt — elveszítette az állását. Mások tönkrementek, vagy súlyosan megbetegedtek. De volt olyan is, aki meghalt. Ez más, hasonló gyülekezetekben is úgy működött, hogy először teljes erejükből megátkozták az illetőt, majd miután baja esett, eldicsekedtek vele: megbüntette az Úr az ellenségeiket (Jézus minden ilyen esetben azt mondta a tanítványainak: „nem tudjátok, minémű szellem van bennetek”).

Németh Sándor nagyon kitartó tudott lenni. Ha valakit elkezdtek átkozni, akkor azt nyomták megállás nélkül. Voltak olyan fiatalemberek, akiknek más dolguk sem volt. Ha kellett, daráltak egész nap. Ha szükséges volt, böjtöltek is hozzá, hogy erősebb legyen a szellemi csapás. A vezető lelkész kérlelhetetlen volt: imális-

táján szerepeltek olyan emberek, akikkel 15 éve nem találkozott. De azóta is kitartóan, naponta átkoztatta őket. Állítólag tőlük — akaratuktól függetlenül is — különösen erős démonok támadták a Hit Gyülekezetét. Ezek azok az emberek, akiknek Németh Sándor soha nem tudta megbocsátani, hogy tisztességtelenül bánt el velük. Akikkel szemben lelkiismeret-furdalás gyötörte, azok ellen szüntelenül imádkozni kellett.

A vezető lelkész a lelkiismeret-furdalást démonikus nyomásként élte át. A lelkiismeretét szellemi harccal elnyomta, a benne levő feszültséget így oldotta fel. A bűntudat nem megtérésre, hanem szellemi harcra indította. Amikor a démonlista alapján imádkoztunk, a vezető lelkész rossz lelkiismeretét nyomtuk el. Ha az ellenség démonikus, nem benne van a hiba. Azt hitte, azért vannak rossz érzései, mert harcolnak ellene azok, akiket inkorrekt módon kikészített. A szellemi harc igazi indítékai azok a komplexusok voltak, amelyek a ruháját mosó Ágnes asszonyt és a Wales-ben vendégeskedő Edward királyt gyötörték. A démonlistát — nem véletlenül — mindig azok vezették, akiknek dicstelenül kellett távozniuk a Hit Gyülekezetéből. Azok álltak a legelőkelőbb helyeken, akikkel Németh Sándor a legtisztességtelenebbül bánt el (és akik erre emlékeztették). A pszichológia tudománya ismeri ezt a kompenzációs jelenséget.

Miután a vezetők egy része elhagyta a Hit Gyülekezetét, találkoztak Tallér Jánossal, aki csaknem húsz éve vezette a démonlistát. Bocsánatot kértek tőle azok, akik nem ismerték, de éveken át köztözték. A listán betöltött vezető pozíciójából Tallér Jánost — még átmeneti időre is — nehéz volt kiszorítani.

Tallér János együtt kezdett Németh Sándorral. Azok egyike volt, akiből később kifejlődött a Hit Gyülekezete. A legendás budai ház, ahonnan a gyülekezet indult, Tallér János tulajdona volt. Ott lakott Németh Sándor, aki egyre inkább vezető pozícióra törekedett a növekvő csoportban. Tallér Jánosban riválist látott, akit a többiek szintén ígéretes prédikátornak tartottak. Akik ismerték, azt mondták: legalább akkora karizmája volt (ha nem nagyobb), mint Németh Sándornak. Egyesek azt hitték, ő a Hit Gyülekezete Istentől elhívott pásztora. Tallér János ráadásul egyetemet végzett, és művelt polgári családból származott. Ez rendkívül irritálta Németh Sándort.

A viszony olyannyira megromlott, hogy Németh Sándor (és

felesége, Judit) — akik Tallér János házában laktak — átmentek az utca túloldalára, ha a Tallér házaspár közeledett. Állítólag a démonok miatt (később a Hit Gyülekezetében ezt úgy nevezték: „Tallér szellem”). A helyzet odáig fajult, hogy Tallér János inkább disszidált: itt hagyta a házát, a gyülekezetet, a hazáját, és elmenekült Angliába. Nekünk pedig itt hagyta Németh Sándort (és feleségét, Juditot).

A szellemi harcban az arányok egyre inkább felborultak: a hívőkből nem úzték ki a démonokat (ahogyan azt Jézus tette), az ellenség ellen pedig egyre keményebben imádkoztak (ahogyan Németh Sándor tette). Miután a gyülekezet szétszakadt, a vezető lelkész folyamatosan átkozta a távozókat (még prédikációk címén is). Nyíltan hirdette a gyülekezetben, hogy keresztényeket is meg lehet átkozni. Ezt azért mondta, hogy a gyülekezet tagjait felszabadítsa: lelkiismeret-furdalás nélkül megátkozhatják azokat a volt vezetőket, akik elhagyták a közösséget. A Szent Pál Akadémia hallgatóival naponta olyan imákat mondtattak, melyekben megátkozták a távozott vezetőket anyagi életét, miután azok új gyülekezetet alapítottak (Németh Sándor irigyelte a tizedet, amit nekik fizettek, és nem ő kapta). Németh Sándor gyakran összehívta embereit: addig uszította őket, míg a gyűlöletüket fel nem gerjesztette. Majd az indulatokat az aktuális célpontra irányította. Ezután felszólította őket az „imádkozásra”. Erre az ország minden pontján elkezdtek az „ördög szolgálait” átkozni.

Ezt szellemi harcnak, még inkább „imának” nevezni igen nehéz. Ezek az átkozódások Németh Sándor indulatainak levezetését szolgálták. A képlet leegyszerűsödött: akit én utálok, azt átkozzátok meg. A jelenségnek pszichoterápiás funkciója van. Nélküle „Isten embere” felrobbanna a tehetetlen dühtől, hogy vannak, akik nem engedelmesskednek neki. És továbbra is élnek.

Az orvosi szempontok nem elhanyagolhatók. Ám ezzel együtt is sajátos jelenség, hogy egyházi tevékenység címén, állami támogatással lehet magyar állampolgárokat csoportosan átkozni, csak azért, mert másképp gondolkodnak, mint Németh Sándor (gelsei próféta). Mert esetleg másban hisznek. Mert más pártra akarnak szavazni. Mert nem akarnak a Hit Gyülekezete vezetőjének engedelmesskedni. Mert nem tartják Istennek. Mert őrzöngései és terrorja elől egyesek menekülni próbálnak. Mert nem akarják, hogy maradék tisztességüket is elveszítsék. Mert nem akarják maradék pénzü-

ket újabb Camp Davidre áldozni. Mert nem akarnak a Hit Gyülekezetébe járni. Mert nem akarják, hogy Petrőczék egy életen átátkozák őket. Mert Németh Sándor mérges. Mert nem tehetnek arról, hogy ezt az embert még nem küldték kényszergyógykezelésre.

Ki tudja, mikor vezet tragédiához, hogy egy állítólagos lelkesző folyamatosan gyűlöletre uszít több tízezer embert. Kijelöli az „ördög szolgáit”, a hívők lelkiismeretére apellál, majd a célpontok ellen küldi őket. Ki kérdezi meg Hack Péter szabad demokrata politikus, hogy miért támogatja ezt? Ki kérdezi meg Mészáros István ügyvédet, a parlament emberi jogi bizottságának korábbi SZDSZ-es alelnökét, hogy miért nem tesz feljelentést?

A Biblia az áldásnak és az átoknak komoly jelentőséget tulajdonít. A Szentírásban akit megáldottak, az áldott lett, akit megátkoztak, az átkozott. De Isten azt mondja, hogy az ok nélkül mondott átok nem száll az emberre. Rossz közérzetet és bizonyos nehézségeket azonban képes okozni, mint más varázslások is. Miután eljöttem a gyülekezetből, pontosan tudtam, mikor „imádkoznak”. A heti időbeosztásukat fel tudtam volna vázolni. Érzik az ember azt a borzalmas indulatot. Aztán észrevettem: aki nem fél Németh Sándortól, annak nem tud ártani.

Mi ettől sokáig nagyon féltünk. Igyekeztünk megúszni, hogy felkerüljünk az imalistára. De eljött az a pillanat, amikor már az átok kilátásba helyezése sem tarthatott vissza bennünket. Az 1998-as parlamenti választások eredménye — ebből a szempontból — rendkívül megnyugtató volt számunkra. Németh Sándor bevetette teljes szellemi arzenálját, hogy megakadályozza a Fidesz győzelmét. Azt imádkozta, hogy Orbán Viktor megint hokimeccset nézzen egy sötét szobában. A gyülekezeti székházban minden készen állt az ünneplésre. Németh Sándor szobájában egzotikus gyümölcsök, szendvicsek várták a szellemi harc sikerének hírére. A vezető lelkesző azonban a részleges adatok ismerete után már be sem ment. Talán hokimeccset nézett. Megalázott beosztottjai boldogan ették a déli gyümölcsöket: nem az lett, amit ő akart. Mégsem Németh Sándor irányítja a világmindenséget. Nem ő az Isten. Minden fordítva történt, mint ahogy ő imádkozott. Ettől kezdve lett szállóigévé: „Amit Németh Sándor megáld, az mind átkozott. Amit megátkoz, az mind áldott.” Örültünk, hogy mi nagyon áldott emberek vagyunk.

Libamáj

A Club Tihany Hotel halljában várakoztunk. Nem voltunk teljesen nyugodtak, mert akkor még nem tudtuk, hogy a szállodai teázás az Úrtól van-e. Nem is merészkedtek közénk mások. Németh Sándor nem teázott, és ez két dolgot jelenthetett: vagy nem jött még le, vagy mi éppen lázadásban vagyunk. Kiderülhet, hogy a szállodai teázás a világ szeretete (testi magatartás), ami ellenségeskedés az Istennel. Csak abban bízhattunk, Németh Sándor azért hozott bennünket a Club Tihanyba, hogy meglássuk: milyen az, amikor ő lazán mozog egy előkelő szállodában. Attól azonban tartani kellett, hogy felbosszantja, ha nem őt utánozva teázunk. Könnyen önfejűségnek minősülhet a dolog.

A sörrel könnyebb volt a helyzet, mert a szálloda halljában alkoholt nem kért senki (Nagy Ivánt és két német turistát kivéve). A személyzet értetlenül bámulta a hatszáz férfit. A szobákban levő minibárból azonban minden sör elfogyott. Soós Pál presbiter bemutatta azt is, milyen taktikai érzéke van egy sokat látott, régi presbiternek: ő otthonról hozta a sört, hogy le ne bukjon.

Remegő gyomorral szürcsöltük a teát, amikor megérkezett Németh Sándor, és szintén teát rendelt. Azonnal megtelt a presszó teázó hitesekkel. Mindenki leste a vezető lelkészt, mit, hogyan kell csinálni. Ez volt a polgárosodás iskolája. A vezető lelkész a másnapi reggeli után félnapos előadást tartott arról, hogy svédasztalos reggelinél csak egyszer illik az asztalhoz menni. „Ne rohanjátok le az ételt, mint a disznók — mondta. — Nem a vájúnál vagytok.”

Sok mindenre megtanított bennünket, amire éppen rájött. Miután megérkezett az olaszországi nyaralásból, azonnal tanácskozást hívott össze. Elmondta, hogyan kell kikapcsolódni. „Ti nem tudjátok, mi a pihenés — mondta. — Kelet-Európában nem tudnak az emberek felüldülni.” Majd elmesélte, micsoda élményben volt része: a tengerben lement a víz alá. Nekünk fogalmunk sincs, az milyen érzés. Szájtátva kellett hallgatnunk, milyen nagy élvezet a biciklizés.

Eszembe jutott, hogy gyerekkoromban naponta belógtunk a

tatai Fényes-fürdőre (biciklivel). Annyit voltunk a víz alatt, hogy állandóan lila volt a szám (de szép is volt). Csupán azóta nem voltam strandon, mióta megtértem. Ebben is Németh Sándor prédikációit követtem. A Hit Gyülekezetében mást sem hallottam, mint hogy az uszoda, a strand a bűn fészke. Az a sok fürdőruhára vetkőzött ember... Hack Péter feladata volt minden nyáron a strand ellen prédikálni: „a Balaton Szodoma és Gomorra” — kiáltozta utálkozva a diakónus. Most kellett megtudnom, miután a szolgálati ajándék is lemerészkedett a víz alá, hogy egy posztkommunista, kelet-európai bunkó vagyok, mert nem tudom, milyen jó dolog víz alatt lenni. Azt hiszem, Németh Sándor ezután határozta el, hogy úszómedencét építtet magának. Nagy Józsi hatalmas baklövést követett el a medence avatóján, mert egy talpas ugrással kidurrantotta Németh S. Judit olasz úszógumiját.

Németh Sándor a Club Tihanyban is több polgári fogásra tanított bennünket. Megmutatta, hogyan kell élni. Többször elmondta, hogy zakóban járjunk (aki pulóvert hord, azt mind utálja az Úr). Szellemileg sem mindegy, milyen holmit hordunk. Pierre Cardin szerinte okkult. A Boss-öltönyöket sokan elégették, mert Németh Sándor szerint kényszermunkával állították elő. (A Hetek című gyülekezeti újság számait is el kellett volna égetni, mert klasszikus rabszolgamunkával készült). A vezető lelkész azonban túljárt az ördög eszén: ő nem égette el az öltönyét, csak kivágta a „Boss” címkét. Ezzel megoldotta a kényszermunka problémáját: később ezzel a zakóval suhintgatta a hívőket. Címke nélkül már jól közvetítette a ruha a Szentlélek kenetét. A rabszolga démonok a címkével együtt távoztak.

Nekünk kicsit sokba került ez a rengeteg hasznos ismeret. A Club Tihanyban töltött három nap a résztvevők többségének hónapokra felbillentette a családi költségvetését. Viszont azt a látszatot keltette, mintha a Hit Gyülekezete nagyon gazdag lenne. A kívülállók többsége így is gondolta, noha ez egyáltalán nem volt igaz. Németh Sándor és a gyülekezet valóban gazdag volt, mivel a hívők elképesztő mennyiségű pénzt fizettek be. De a tagok többsége — kivéve néhány sikeres nagyvállalkozót — nagyon csóró volt. Feleslegüket a gyülekezetnek adták. Németh Sándor saját életszínvonalát állította mintának, melynek mindenki igyekezett megfelelni. Ennek látszatát azonban iszonyatos áldozatok árán produkálta a gyülekezet tagsága. Egy része csak úgy volt rá képes, hogy ebben is utánozta a

vezető lelkész: a költségek fedezetére megfejték az alájuk tartozó hívőket. Ez némelyeket megtévesztett, azt hitték, hogy ide valóban gazdagok járnak. Ám a tipikus gyülekezeti tag csak a külsőségekben mutatta, hogy áldott ember. Aki nem tudta anyagiakban demonstrálni, hogy áldás alatt van, nem tartották jó kereszténynek. Isten akit szeret, azt anyagilag is megáldja — szolt a tanítás. Ebből is látszik, hogy közöttünk van az Úr. Akin nem látszik az anyagi áldás, azzal valami baj van. Ezért mindenki igyekezett mutatni, hogy Ábrahám áldása van az életén. A tagok ezzel néha még egymást is megtévesztették: mindenki azt hitte, csak neki vannak anyagi problémái, a többieknek nincsenek.

Iványi Gábor mesélte egyszer, hogy valaki a börtönből üzenete, látogassa meg. A börtönmisszió során kiderült, hogy az illető a Hit Gyülekezetébe járt, és rablásért került börtönbe. Mint elmondta, azért lopott, mert lépést akart tartani a gyülekezeti színvonallal. Nem tudott másképp megfelelni az elvárásoknak, csak így tudta bemutatni, hogy ő is áldott ember. Ez a kényszerérzés börtönbe juttatta: lopni járt, hogy az áldás látszatát fenntartsa.

Azért alakult ki az egyenruhaszerű hites viselet is, mert azt a többség tudta produkálni, és elfedte a meglevő különbségeket. A változatos, egyéni ízléshez szükséges pénzt a hívők befizették a gyülekezetnek. A tipikus gyülekezeti tagnak volt egy öltönye, a feleségének — két variációra alkalmas — „gyülis” ruhája, amelyben (csinosan) megjelentek az összejöveteleken. Volt egy közel húszéves — lehetőleg nagy méretű — nyugati autójuk, amellyel demonstrálták, hogy Isten áldása van rajtuk. Azt már senki nem látta, hogy albérletben laknak, az utolsó két hétben pedig nincs mit enniük (reggel viszont megvallották hittel, hogy „áldott az én sütőtekenőm, áldott az én bevásárlókosaram”). Annak volt, aki sokat hozott otthonról. A szülők érdemei azonban a familiáris démonok miatt elhomályosultak. A hívők az anyagi életet többnyire végzetszerűnek tekintették, amely nem a saját erőfeszítéseik, hanem természetfölötti akarat függvénye. Azért fizették szorgalmasan a tizedet, és adakoztak bőszégesen, mert a prédikációk szerint ez az anyagi felemelkedés útja.

A gyülekezet tagjait arra tanították, hogy az anyagi életben is a szellemi tényezők a döntőek. Ütötték, vágták az ördögöt a szegénység miatt (meg van írva, hogy az ördög a tolvaj). Pedig néha csak el kellett volna menni dolgozni. De nehézségei másoknak is

voltak. A gyülekezetben néha azt mondták: akinek nincs elég pénze, nem imádkozik eleget. Nem törte meg az átkokat. Esetleg bűnbánó. A keresztyénység áldás, a hívőknek sikerorientáltaknak kell lenniük. A szegénység átok, amit a bűn okoz. A szűkölködés — szellemi törvények alapján — Isten jogos büntetése. Ezért a Hit Gyülekezete tagjai a szegényeket általában megvetették (a gyülekezeten belül is). Ha valaki anyagilag bajba jutott, azt a „testvért” kerülték, mint a leprást (nehogy átragassza az átkot). Az elesettek iránti érzéketlenség teológiai magyarázatokra épült: mi nem egyenlíthetjük ki az Isten által létrehozott különbségeket. Noha emögött alapvetően Németh Sándor önző és zsugori természete állt. Nem szeretett adni (csak kapni). Fel sem tűnt senkinek, hogy ez mennyire antikrisztusi vonás.

Ha a hívőket kár érte, keresték: milyen katolikus ünnep van (hol jött be az ördög?). Ha valaki összetört egy kölcsönkért autót, azt valamilyen „szűzmáriás” évforduló okozta (a sofőr nem tehet róla). A hívők soha nem vették tudomásul a pillanatnyi állapotot, amelyben éltek. Hit által mindig az eljövendő áldásra tekintettek (amellyel Németh Sándor biztatta őket). Ennek csupán egy feltétele volt: adjanak Istennek, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten.

Az emberek szerették próbára tenni Istent: gyakran minden pénzüket a kosárba dobták. Az én tapasztalatom az, hogy mindig a túladokozás hiányzott a hó végén. A hívők sok esetben nem szabadságból adtak. Olyan erővel biztatták őket, hogy úgy érezték: ha kevesebbet adnak, ellenállnak a Szentléleknek. Ha másra nem is, de adakozásra megtanították a gyülekezet tagjait. A Hit Gyülekezetében ritkán hallatszott pénzcsergés. Aprót taxisnak ad az ember, de Istennek nem. Neki „kövér marhát” illik áldozni. Ha a színpadon erősödött a biztatás, a kosárba röpködtek az ötezres és tízezres bankók. Ezres alatt nem illett adni. Egy sima gyűjtéskor másfél-kétfélmillió forint is összejött.

A Hit Gyülekezete a kívülállóak számára mindig pénzügyi rejtély volt. Nem értették, honnan vannak a százmilliók a „hit-birodalom” kiépítéséhez. Általában a háttérben meghúzódó külföldi adományokat kutatták. De Németh Sándor a külföldi misszióknak ellenállt: ez nem annyira acélos jelleméből, mint inkább összeférhetetlen természetéből következett. Bármilyen nemzetközi szervezethez való csatlakozás szabályok és elvárások korlátai közé szorította volna. Ő ilyet soha nem tűrt. A gyülekezet bevételein sem szándé-

kozott osztozkodni senkivel. Ezért nem fogadott el akkora külföldi adományokat, amelyek kötelezettségeket róttak volna rá.

Egy másik lehetséges megfélemlítés pénzmosásra gyanakodott, és gazdasági maffia tevékenységét feltételezte. Simicska Lajos — önmagából kiindulva — joggal sejtethetett ilyesmit, de a gyülekezet ügyeskedői e téren meg sem közelítették az ő zsenialitását. A pénz nagy része nem ebből származott. A Hit Gyülekezete pénzügyi sikerei — a Mária-kultuszt magasan túlszárnyaló — Németh Sándorkultuszra, valamint a „bővölködésbe vetett hit” elnevezésű pilótajátékra épültek. Ennek lényege az, hogy minél többet adakozol, annál gazdagabb leszel. „Aki bőven vet, az bőven is arat” — mondta Pál apostol. Ha mégis szegény maradtál, nem adtál eleget. Még többet kell adnod. Ha pénzedet az Úr munkájára adod, akkor az Úr megáld. Nem azért, mert szeret, hanem azért, mert annyit adtál. Korrekt a mennyei elszámolás: ha többet adsz, többet kapsz vissza. Az adás törvényeit úgy állították be, mintha Isten automata lenne. Isten nem szuverén módon dönt, kinek mennyit ad. Szellemi törvényszerűségek működnek: ha (sokat) adtál, a többi jön magától. Ha nem adsz, szegény leszel (átok alá kerülsz).

Adni a gyülekezetben kellett, az áldás a gyülekezeten kívülről érkezett. A pénzt Németh Sándornak kellett adni, de a többszörösét (melyet megígért) nem neki kellett visszafizetnie. Az Isten feladata volt: az „aratást” neki kellett biztosítani (álljon jól magáért, ha akar). A legnagyobb bajban Németh Sándor alkalmazottai voltak. Vethettek akármennyit, az aratás soha nem jött el (hacsak bele nem sarlóztak a vezető lelkész „gabonájába”).

Németh Sándor ennél jobb üzletet keresve sem találhatott volna: nála kell befizetni, de a kifizetés másik kasszájánál van. Ezért biztatott mindenkit, hogy minél többet fizessen be, Isten majd megáldja. Ha nem jött be, ne rajta kérjék számon, hanem a Biblián. Esetleg próbálkozzanak még több befizetéssel. Az adás szellemi törvénye a vezető lelkész tanításában úgy nézett ki, hogy „minél többet adsz Németh Sándornak, annál több lesz neked” (megáld az Isten). Ha neki adunk, magunkkal teszünk jót. Hogyan áldana meg bennünket Isten, ha ő nem lenne? Mi csak akkor kapunk, ha ő áldott lesz. Az ő bevételeit kellett maximalizálnunk, hogy áldottak lehessünk. Mindezt értünk tette (még szerencse, hogy a pénzt elfogadta).

A vezető lelkész a vetés törvényét csak magára vonatkoztatta. Az adakozásból kimaradtak a szegények, az özvegyek, a betegek,

az árvák. Az „aki bőven vet, bőven is arat” igazsága csak azokra az adományokra volt érvényes, amelyekből maga is részesült. Hajléktalanok esetében egyszer sem hallottam a buzdítást: minél többet adsz nekik, Isten annál többet ad neked. Németh Sándor ehelyett néha azt mondta: ne adjunk a koldusoknak, a pénzt inkább a gyülekezetbe fizessük. Másoknak csak akkor adjunk, ha itt már nincs szükség. De ő mindig szükségben volt. A hajléktalanok pedig ráérnek. (Különben is: prédikált nekünk hajléktalan valaha?)

Németh Sándor úgy tartotta, hogy a Hit Gyülekezete az ő szolgálatából jött létre, ezért azt gondolta: leghelyesebb, ha az adományok fölött is maga rendelkezik. Isten őt hívta el, akár Mózes. Mint mondta: a szellemi növekedés az ő karizmájára épül. Ezért minden anyagi áldás, melyet ez a karizma megterem, őt illeti. Aki a szellemieket vetette, annak kell az anyagiakat aratnia. Ezért a működési költségeken felüli bevételekkel (tízmilliókkal havonta) szabadon rendelkezett. Emiatt volt olyan intenzív az adakozásra való felhívás: a kiadásokon túli bevétel Németh Sándor tiszta haszna volt. Azzal a pénzzel azt csinált, amit akart. Senki nem is tudta, mi lett annak az összegnek a sorsa.

A hívők motívumai kezdetben tiszták voltak. Szeretetből jártak gyülekezetbe, és fontos lett számukra, amit az istentiszteletken kaptak, ezért anyagilag hozzájárultak a fenntartási költségekhez. Megértették, hogy az ember jóléte nemcsak a környezet és a szorgalom függvénye, hanem azé is, ami a lelkében van. A boldoguláshoz szükséges erények az ember bensejében születnek meg, amihez az igehirdetés és a közösség nagymértékben hozzájárulhat. Ebben a belső hajtóerőben (a hitben) volt a puritán pionírok nagy ereje is.

A gyülekezet tagjai emellett elfogadták azt a bibliai igazságot, hogy „akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek”. Ne állami költségvetési támogatásból tartsák fenn magukat. Ne olyanok pénzén élősködjenek, akik nem hisznek, vagy nem tagjai a gyülekezetnek. Pál apostol a korinthusiaknak írt levelében azt mondja: „kicsoda katonáskodik valaha a maga zsoldján? Kicsoda plántál szőlőt, és nem eszik annak gyümölcséből?” Aki a szellemi értékeket veti, az anyagi értékeket aratja. (Más kérdés, hogy Korinthusban nem a dúsgazdag prédikátorok zsebelték be a szegény hívőktől a pénzt, hanem fordítva. A gazdag kikötőváros módos polgárai adtak a már-már éhező evangélistáknak.)

Később a motívumok megváltoztak: a hívők pilótajátékot ját-

szottak Istennel. Azért adtak, hogy minél többet kapjanak. Németh Sándor erre biztatta őket (jól jár mindenki). Az adásban úgy hittek a hívők, mint Tribuszernénak a befizetők. A szegény emberek hinni akarnak, a bővülködés evangéliuma pedig könnyű és gyors kitörési lehetőséget kínált nekik. Azt elfelejtették megmondani nekik, hogy a dolog nem ennyire egyszerű. Jézus azt mondta a farizeusoknak, hogy „megadjátok a tizedet, de elhagyjátok, ami nehezebb a törvényben: az igazságot, az ítéletet és az irgalmat”.

A Club Tihanyban is a szegények fizettek, a vezető lelkésznek ingyen volt minden (ez teljesen bibliai: „akinek van, annak adatik, akinek nincs, attól az is elvétezik, amije van”). Németh Sándor szobájában virágok, gyümölcsös tálak, sütemények sorakoztak, néha királyi lakomák voltak. Mindent a hívők fizettek. A rendezvény végén mindenki üres zsebbel, a többség adóssággal ment haza (aki megethette, a költségeit ráterhelte a helyi gyülekezet otthon maradt tagjaira). A Club Tihanyra sokaknak ráment a gatyája, de „szellemi áldást” kaptak (ha mást nem, akkor nem szűrták le őket, hogy nem jelentek meg). Egy embert azonban anyagilag is megáldott az Úr. Németh Sándor a háromnapos hankni végén 600 ezer forintot vágott zsebre a hívők által befizetett összegből. Ekkora gázsi járt a szolgáltatáért, melynek üzenete legtöbbször a helyszínen állt össze. A szónok rendszerint arról beszélt, ami éppen eszébe jutott. Ezt hívták a Szentlélek vezetésének.

A Hit Gyülekezete egyik jelentős bevételi forrása a tized volt (ezen felül tartották nyilván az istentiszteleti gyűjtést, illetve az adományt). A hívők fizetésük (és minden jövedelmük) 10 százalékát befizették a gyülekezetnek. A tizedet úgy fizették a tagok, hogy név nélküli — 1/10 feliratú — borítékban becsúszatták egy presbiter (leginkább Petrőcz Levente) zsebébe az összeget. Petrőcz Levente zsebei állandóan tömve voltak borítékokkal. Ha valamire pénz kellett, akkor mint egy rossz vidéki csapos, összeöntögette a borítékok tartalmát.

A tagok a befizetett pénzről átvételi elismervényt (vagy bármiféle bizonylatot) nem kaptak. A gyülekezet ezeket az összegeket nem könyvelte. Ha ebből bármit dokumentáltak, akkor az tetszőleges volt (hiszen a pénz átvételéről bizonylatot nem adtak). Annyit könyvelhettek el (ha volt ilyen), amennyit akartak, mivel a pénznek semmiféle nyoma nem volt. Ilyen jellegű bevételek — a Hit Gyülekezetében fizetett tizeden kívül — csak a prostitúcióból, a kábító-

szer-kereskedelemből és az illegális fegyverkereskedelemből származnak.

Tizedet szinte mindenki fizetett. Legalább 15 ezer ember minden hónapban letette havi jövedelmének tíz százalékát. Fizettek esőben, hóban, napsütésben. A befizetés semmiféle feltételhez nem kötődött. Anyagi befektetés és kockázat nélkül, havonta ekkora biztos bevétel a Hit Gyülekezetén kívül nem keletkezett ebben az országban (kivéve a történelmi egyházak örökjáradék címen kapott milliárdos nagyságrendű jövedelmét, melyet az állam — egész pontosan: Horn Gyula — segítségével vettek ki a zsebünkből. Németh Sándor ezt maga intézte).

A gyülekezet vezetői a tizedről mindig azt mondták, nem kötelező. Ez így is volt. Papíron senki nem tartotta nyilván, ki fizetett, ki nem. A vidéki pásztorok és a házicsoporthoz tartozók azonban időnként feladatuk kapták, nézzenek utána, ki nem fizet. Németh Sándor ilyenkor kiadta a vezetőknek, hogy tanítsanak a tizedről. Ennek lényege az volt, hogy az anyagi áldás forrása az, ha megadjuk Istennek, ami neki jár. Aki ezt elmulasztja, átok alá kerül. Németh Sándor Malakiás próféta nyomán azt tanította: aki nem fizet tizedet, az meglopja Istent.

Ezért nem kellett kötelezővé tenni, vagy adminisztratív úton ellenőrizni a hívőket. Lelkiismereti okból önként és dalolva fizették a tizedet (az APEH boldog lenne, ha ilyen százalékban hajtaná be az adót). A hívőknek már akkor büntudatuk volt, ha a jövedelmükből nem a tizedet fizették be először, mert meg van írva: „az első zsegeből tiszteld az Urat”. Nem illett Istennek azt adni, ami megmaradt. Egyszer a feleségemet nagyon leszúrtam, mert egy ötszáz forintos bevétele után nem fizette be az ötvenforintnyi tizedet. „Átok alá akarsz vinni bennünket? — kérdeztem. — Azt akarod, hogy éhezünk?”

Egyes keresztény irányzatok szerint a tized fizetése az újszövetségben nem bibliai. A hívők azonban annyit adakozhatnak, amennyit akarnak. Ebbe belefér az is, hogy aki tizedet akar fizetni, fizessen tizedet. Neki ez az adománya. A Hit Gyülekezetében elfogadtuk a tizedről szóló tanítást. Nem sajnáltuk Istentől a pénzt. De nem sajnáltuk Németh Sándortól sem. Arról viszont sokáig nem tudtunk, hogy a pénzt — néhány bizalmi emberével — kizárólag ő kezeli. Nem sejtettük, hogy a magántulajdonaként bánik vele. Elismertük, hogy ő a szolgálati ajándék, de azt nem gondoltuk, hogy a

Hit Gyülekezete az ő magánvállalkozása. Azt hittük, a gyülekezet szükségeire adakozunk oly sokat. Nekünk senki nem mondta, hogy a Németh család eredeti tőkefelhalmozását finanszírozzuk. Nem hiszem, hogy Pál apostol ilyesmire gondolt a korinthusi levélben. Információim szerint Jézus sem halmozott fel különösebben nagy vagyont. Iskariotes Júdás volt az, aki elcsent a közös pénzből.

Arról senkinek nem volt tudomása, hogy a tized mennyi lehet. Erről Németh Sándornak és legfeljebb a Petrőcz fiúknak lehettek sejtései (azért csak sejtései, mert nem biztos, hogy a befolyt pénz valaha is megszámlálták). A gyülekezet volt gazdasági igazgatójának becslései szerint — a költségek kifizetése után — havonta 10-15 millió forint maradt meg tisztán a tizedből. Az összeg fölött kizárólag Németh Sándor rendelkezett. A vezető lelkész legalább évi 100-150 millió forintot szabadon és korlátlanul felhasználhatott. Hogy mire költötte, senki nem tudja. Őt nem ellenőrizte senki. Ezt még megkérdezni sem lehetett tőle. Németh Sándornak — egy tisztes havi jövedelmet leszámítva — ekkora összeggel kellene elszámolnia a gyülekezet tagjainak. Hosszú évekre visszamenően.

A Magyar Hírlapban egyszer azt nyilatkozták a gyülekezet vezetői, hogy 4 fős bizottság dönt a tized felhasználásáról. A gyakorlatban ez a bizottság úgy nézett ki, hogy Németh Sándor „bizottsági elnök” közölte, mit szeretne. Azután Petrőcz László és Petrőcz Levente („bizottsági tagok”) elszaladtak a pénzért, de gyorsan. Majd Császár Csilla gazdasági ügyintéző („bizottsági tag”), kinyitotta valamelyik pánccs szekrényt, és szó nélkül átadta az összeget. Korábban szűkebb volt a bizottság, mert egy ideig Petrőcz Levente lakásán tárolták a pénzt.

A gyülekezeti székház padlásterében volt két trezor. Az egyiket úgy nevezték, „barna maci”, a másikat úgy, „fehér maci”. Egyikben tárolták ömlesztve a tizedet, a másikban a gyűjtést, az adományt és az egyéb pénzt. Ha szükség volt mondjuk 3 millió forintra, Petrőcz Levente emberei mentek Császár Csilla gazdasági ügyintézőhöz. Ő annyit kérdezett: „tizedből vagy adományból?” Ettől függően következett vagy a barna maci, vagy a fehér maci felnyitása. Ez volt a szigorú elszámolású pénzügyi szabályzat. Engedélyezésről, ellenjegyzésről a Hit Gyülekezetében nem hallottak. Császár Csilla tudta, ki az, aki kérhet pénzt, és ki az, aki nem. Bármilyen formalizált bizottság — fennállása óta — még nem működött a Hit Gyülekezetében. Szervezeti és működési szabályzat talán nem is létezett.

A szabályzat maga Németh Sándor volt. Ő pedig ragaszkodott a „Szentlélek” spontaneitásához, amely az ő rögtönzéseiben nyilvánult meg (manifesztálódott a látható világban).

Mielőtt eljöttem a gyülekezetből, az APEH felszínes ellenőrzést tartott a székházban (gondoltam: ha itt nem találnak semmit, akkor jobb, ha bezárják a boltot). Császár Csilla éjjel-nappal dolgozott, hogy emberfeletti munkával utólag állítson elő papírokat mindenről. Több évre visszamenően készültek a számlák, a jegyzőkönyvek. Voltak olyan okmányok, melyeket még Uzoni Péternek kellett volna aláírnia, aki akkor már nem élt. De aláírása az még volt.

A tizedről nem voltak bizonylatok, tehát bármire lehetett számla nélkül fizetni. A Hit Gyülekezetében az alkalmazottak többségét zsebből fizették. Nem kellett utána adózni, s a gyülekezet sem fizetett közterheket. Az alkalmazottak egy részének nem volt társadalombiztosítása (az Úr majd gondját viseli, hívó ember nem lesz beteg). Havonta bementünk Császár Csillához, aki odaadta a pénzt (nekem havonta 24 ezer forintot). Egy házi gyártmányú papírra kellett aláírni az átvételt. Annak alapján velem senki nem fizetett adót, az biztos. Egyébként is azt mondták, hogy a tizedből származó bevétel után nem kell személyi jövedelemadót fizetni, mert az már adózott pénzből származik. Ennek Németh Sándor esetében van — az összegre való tekintettel — nagyobb jelentősége. Még akkor is, ha olyannyira tulajdonának tekinti a gyülekezetet, hogy szükségleteit időnként közvetlenül valamelyik maciból elégítették ki (és nem kellett aláírnia a pénz átvételét Császár Csilla „bizottsági tagnál”).

A pénz vidékről is a szolgálati ajándék felé áramlott (ezért gátolták a helyi gyülekezetek önállósodását, mert akkor ott maradt volna a tized). Petrőcz Levente (fő tizedőr) diszkréten felvilágosította a vidéki gyülekezetek vezetőit, hogy a tizedről semmiféle nyilvántartást nem kell vezetni. Nem lenne jó, ha valamelyik állami szerv megtudná, mennyi a bevétel. Nagyon kell vigyázni, mert az ördög ravasz. Küldjék csak fel a pénzt Budapestre, zsebből a zsebbe.

Ruff Tibi ehhez kifejlesztette az „apostolok lábai” kezdetű tanítást: a jeruzsálemi őskeresztények mindenüket eladták, és az apostolok lábaihoz tették. Az apostolok pedig semmiféle elszámolással nem tartoztak senkinek a lábuk elé tett pénzzel. Németh Sándor és Petrőcz Levente pedig minimum apostolok. (Igaz, a hívők nem a lábaikhoz tették a pénzt, hanem a zsebükhöz csúsztatták.) Hack Péter is osztotta ezt a teológiai véleményt.

Egyszer hallottam, hogy valamelyik testvér azt mesélte nagy hévvel: Németh Sándor nem kap semmi pénzt, ő hitből él (csak az alkalmazottak olyanok, hogy élőködnek Isten népén). Erre azt mondtam: „Nekem elég lenne annyiszor százezer forint havonta, ahány milliót ő eltesz minden hónapban. Akkor nagyon gazdag ember lennék.” Németh Sándornak „hitből” van egy nagy háza Óbudán, úszómedencével. Azt állította, hogy övé Európa legszebb kertje (ez azért erős túlzás). Legalább 50 millió forintba került Camp David, a balatoni nyaraló. Egyszer azzal dicsekedett, hogy hatalmas birtokai vannak a Dunántúlon (kárpótlási jeggyel szerezte). Annyit költhetett bármire, amennyit csak akart. Számolatlanul szórta a pénzt, azt sem tudta, mi mennyibe kerül.

Németh Sándor szerint ezt kommunista hajlamú (irigy) emberek teszik szóvá. Egy hívő tisztában van azzal, hogy Isten hogyan tekint a szolgálati ajándéokra: mindezt meg akarja adni neki. Németh Sándor elérte a Hit Gyülekezetében, hogy a hívők büszkéek a vezető lelkész anyagi helyzetére. Amikor felvetődött: számoljon el a hívők által befizetett pénzzel, vidéki körútjain maguk a tagok kérték, hogy ne tegye. Boldogan tapsoltak, amikor a vezető lelkész megmutatta: most is százezer forintos cipő van a lábán. Ilyenből van neki hét.

Ami az irigységet illeti: Piszter Emil — sütőipari vállalkozó — egyszer saját pénzén, szabad idejében elutazott Amerikába. Németh Sándor megtudta, s azonnal kijelentette: ez az ember nem lesz presbiter a Hit Gyülekezetében. Miután Piszter Emil hazajött, a vezető lelkész durván letámadta a gyülekezet előtt, hogy a rossz anyagi helyzetben levő gyülekezeti tagokat semmibe véve kérkedik azzal, mennyi pénze van. Ez érzéketlenség. Németh Sándor évente többször járt — esetenként családotul — Amerikában. Történetesen a „rossz anyagi helyzetben levő hívők” pénzén. Igaz, ő nem kérkedett ezzel: mindig titokban kellett tartani, hogy éppen hol van. Izraelbe sem utazhatott senki, csak Németh Sándor engedélyével. Szabadságunkon nem mertünk autót bérelni, mert az a vezető lelkész privilégiuma volt. Ilyet egy mezei gyülekezeti tag nem engedhet meg magának.

A Club Tihanyból egyszer — Hack Péter és Mészáros István társaságában — átmentünk Enying-Tekeresre: megtekintettük az épülő Camp Davidet. Németh Sándor megmutatta a szomszédos telken levő gyülekezeti gyerektábort is. A luxusvillából a mesterséges tavon átívelő sóhajok hídján vezetett az út egy lepusztult, volt kato-

nai laktanyába. Felszakadozott linóleum, ócska ágyak, rozsdás vaszékek, igazi nyomortelep. Ennél komfortosabb árvaházban lakott az éhező Copperfield Dávid. Előbújt belőlem a megrögzött, irigy kommunista: bizony, nem tudnék kacsalábon forgó nyaralót építtetni magamnak addig, amíg ilyen körülmények között nyaraltatnak gyerekeket mellettem. Azok gyerekeit, akiknek pénzéből a kacsalábon forgó palotám készül.

Camp David a gyülekezet gyömrői úti sportsarnokával egyszerre épült. A telek állítólag vállalkozók adománya. Az ingatlan a Világosság Fiai elnevezésű alapítvány nevére került bejegyezésre (az alapítványt gyülekezeti gyerekek táboroztatására hívók egy csoportja hozta létre). Amikor elhagytam a gyülekezetet, Montvai Zoltán gazdasági igazgató arra kért: nehogy feszegessem a balatoni nyaraló ügyét. Bajuk eshet az alapítvány kurátorainak, akik Camp David építéséről semmit sem tudtak. Az ügyészség eljárást indíthat, mivel az épület egyetlen számla nélkül nőtt ki a földből. Az alapítványt nem Németh Sándor, hanem a gyülekezeti gyerekek nyaraltatására alapították, ezért Camp David építése alapítóokirat-ellenesnek minősülhet.

Azt tanácsoltam Montvai Zoltánnak, hogy a kuratórium vétlen tagjai (akik nyilván „szeretik az igazságot, és gyűlölik a hamiságot”, mint Jézus) tegyenek feljelentést ismeretlen tettes ellen a rendőrségen. Irják le, hogy „telkünkön ismeretlen tettes házat épített” (nem is akármilyet). Nézzék meg, kinek a törülközője van a fürdőszobában, hátha kiderül a tettes. Ha ez megtörtént, akkor a rendőrség megállapíthatja azt is, miből épült Németh Sándor nyaralója. Talán segítségükre lehet az a könyvvizsgáló cég, amelyet Montvai Zoltán kért fel, hogy ellenőrizze a gyömrői úti csarnok építésére alakult H and H Kft. számláit (a H and H Kft-t a Hit Gyülekezete, valamint édes gyermeke, a Hit és Erkölc Kulturális Alapítvány alapította). Ez a könyvvizsgáló cég megállapította, hogy mintegy 50 millió forint értékű, Balaton környéki számlát a gyömrői úti csarnok terhére számoltak el. Ha a számlán szereplő tételek nem a gyömrői úton kerültek beépítésre, akkor — az említett ismeretlen tettes — 50 millió forintot ellopott a gyülekezeti csarnok pénzéből. A cég revizora kiszúrta a nem odaillő számlákat. Ha ezek némelyike — mondjuk — Camp David-i kiadásokat takar, akkor a törülköző elvezethet az ismeretlen tetteshez. Ha a csarnok pénzéből másra költöttek, akár

a beruházást finanszírozó Magyar Fejlesztési Bank (MFB) is feltehet néhány kínos kérdést a kölcsönszerződéssel kapcsolatban.

Amikor a H and H Kft. ügyvezetői — más okokból — eljöttek a gyülekezetből, utódaik igyekeztek leleplezni őket, hogy másra fordították a csarnokra szánt pénzt. Páthy Miklós új ügyvezető ke-reste, hol van az elektromos cipőtisztító, az álló kakukkos óra (antik), néhány aranyhal és sok más luxuscikk, amelyet a gyülekezeti csarnok terhére számoltak el. A távozó vezetők azt mondták: menjen el Camp Davidbe, és készítsen leltárt.

Mindez csak azért érdekes, mert a hívők egy része azért nem vett télikabátot, mert minden pénzét a gyömrői úti csarnokra költötte. Egyesek eladták mindenüket, és befizették a gyülekezeti ház építésére. Mi nem tudtuk fizetni az OTP-részleteket, annyi tizedet és adományt adtunk a gyülekezetnek. Ezért eladtuk a lakásunkat, kifizettük az adósságot, a megmaradt pénz befizettük a csarnokba, és elmentünk albérlésbe (s nem mi voltunk a leghülyébbek). Miután mindenemet odaadtam, és a gyülekezet alkalmazásába kerültem, öt hónapig fizetést sem kaptam a munkámért. Ami az enyém volt, azt oda kellett adni. Ha nekik dolgoztam, azért nem fizettek. Miután eljöttem a gyülekezetből, Németh Sándor az utolsó, 1 millió forintos adományomat visszaküldte. (Rajtam kívül senkinek. Tőlem nagyon félt.) Ha a pénzemet éveken át nem a gyülekezetnek adtam volna, ma még lenne egy Logodi utcai lakásom. De sokan vannak ezzel így: volt, aki az autóját, a spórolt pénzét, háza árát adta a gyülekezeti csarnokra. Ehhez képest Németh Sándor a gyülekezeti ház építésével egy időben (amikor félmilliárd forint hitel és kamatai terhelték a közösséget) luxusnyaralót építtetett magának a Balatonon. Ha a revizori észrevétel igaz, akkor részben a gyülekezeti csarnokra befizetett adományokból (a hívők pénzéből). E tekintetben a H and H Kft. számlái perdöntőek (akár csak egy is).

A vezető lelkes utóbb azt állította, minden a gyülekezet gazdag vállalkozóinak önkéntes adományából készült, és Camp Davidet más is használhatja. Ez könnyen ellenőrizhető: próbáljon a gyülekezetből rajta kívül bárki odamenni. Vagy igényeljen ott egy hét nyaralást. De kérjen csak egy napot: mondja, hogy pezsgőfürdőzni szeretne. Vagy csak próbáljon ott körülnézni. Az objektumot farkaskutyával (Petrőcz emberei) őrzik. Nem hinném, hogy sikerülne bejutnia. Pedig miután Camp David létezésére fény derült, Németh Sándor taktikát váltott. Megengedte például, hogy — mint a prole-

tárgyerekek a dicsőséges Tanácsköztársaság idején — a táborozó gyülekezeti gyerekek bemehessenek a nyaralóhoz tartozó több hektáros erdőbe (amikor ő nincs ott). Vagy kipecázhatják a mesterséges tóba dobott kalácsot (régí általános iskolai olvasókönyv, 3. osztály).

Kalácsra pedig érdemes lesz vadászniuk a Világosság Fiai-nak: amikor Hack Péter és Mészáros Pista társaságában néhányszor Európa legszebb kertjében ültünk (a díszkút tövében, amelyre ki van írva: „Rechovot”), Németh Sándor a maradék friss süteményt a tálcából mindig a szemétkosárba öntötte. Ugyanazt kétszer nem tették az asztalra. A vezető lelkésznek fogalma sem volt arról, hogy a gyülekezet tagjai hogyan élnek. Némelyiknek meleg ételre sem jutott. Az meg sem fordult a fejében, hogy Isten őt ezeknek az embereknek a pénzéből áldotta meg.

Egy alkalommal a Budapest Sportsarnokban Németh Sándor rosszul lett, mert megevett 70 deka libamáját. Rohangáltak az orvosok, majdnem mentőt kellett hívni. Este arról prédikált a hívőknek, hogy „ne egyetek zacskókból, menjetek el étterembe, polgárosodjatok”. Nem gondolt arra, hogy a hívők azért nem mennek étterembe, mert nincs rá pénzük. Nem jutott eszébe, hogy az éttermi koszt árát már odaadták neki: abból van a libamáj.

Ezek az emberek óriási áldozatot vállaltak, hogy vidékről havonta három napra feljöjjenek Budapestre (hogy meghallgassák Németh Sándort). A Budapest Sportsarnokba összehívott hívőknek fogalmuk sem volt arról, hogy a vezető lelkésznek már régóta nincs mondanivalója számukra (soha nem volt jegyzete vagy vázlata). Márkus Joe egy háromnapos istentisztelet után napokig kutatott, hogy találjon három percet, amelyet a soron következő tévéműsorba be lehet vágni (tizenöt órányi Németh Sándor-prédikációból). Az összejövetel igazi célját ötször tíz perc jelentette, amikor lírai zenei aláfestés mellett körbevitték a kosarakat. 1998-ban egy hétvége alatt 20-30 millió forint gyűlt össze adakozásból (néha ennél is több). Ha kétórai prédikáció után sem tört át a Szentlélek (azaz a profi „új hullámos” betöltekezőkön kívül kevesen fetrengtek és örjöngtek), a jól bevált, közhelyes szlogenek („töltsd be Szentlélek”, „Isten tüze jöjjön rátok”) sem találtak visszhangra a hallgatóság fásult szívében, a vezető lelkész odafordult Petrőcz Leventéhez, és azt kérdezte: „mennyi volt a gyűjtés?” Don Levente válaszolt: X millió forint. Erre Németh Sándor megnyugodott: „mégsem volt ez olyan rossz” — és a terített asztalhoz lépett.

A gyűjtések alkalmával gyakran vittem a kosarat, és láttam: a hívek sokszor az utolsó pénzüket dobják a kosárba. Az éhes gyerek rángatta az anyja szoknyáját, de ő kijelentést kapott, mert Németh Sándor a színpadon azt mondta: az özvegy asszony odaadta az utolsó két fillérjét. És ezért megáldotta az Úr. A vezető lelkész kiénekelte a pénzt az emberek zsebéből. Azt mondta: ha két összegre gondolsz, akkor a nagyobbik van Istentől. Azt dob a kosárba. Később fejlődött a tanítás: add össze a kettőt, és annyit adj. A hívek mindenüket odaadták. A vezető lelkész ebből annyi libamáját evett, hogy kis híján a mentő vitte el. A lekopasztott hívőket pedig lebunkózta, hogy miért esznek zacskóból. Volt, aki az adakozás után egyből böjtölésbe kezdett. Úgy jobban kihúzza fizetésig, és nem fáj annyira a gyomra.

Szent Tocsik, adj pénzt!

A hívők sokszor azt hitték, nem lesz elég az adomány a költségekre, azért buzdítja őket „a Szentlélek” az adásra. Az igazság az, hogy a bevétel minden alkalommal sok millióval túlszárnyalta a kiadásokat. Hogy a többletből mennyit kapott Németh Sándor, nem tudtuk: a pénzügyeket Petrőcz Levente titokban intézte. Egyetlen összejövetelről hallottuk csupán, hogy akkor a vezető lelkész 2 millió forintot kapott a szolgálataért (az egyik presbiter látta). Rajta kívül mindenki ingyen szolgálta az Urat. A többiek az utolsó este felállhattak, és a vezető lelkész megtapsoltatta őket. De ő 2 millió forintot zsebre vágott egy hakniért.

A hívőknek fogalmuk sem volt arról a gazdagságról, amely a tőlük elzárt protokollban volt (Szamóciák vigyázták a folyosót: oda egyszerű gyülekezeti tag be nem léphetett.) A vezető lelkész felháborodott, ha csirkemájat kapott ebédre. Fitymálta a januári dinnyét — amit állítólag Izraelből hoztak neki, de én nem voltam ott a vásárlásnál —, ha nem volt elég hideg. Németh Sándor a presbiteri szobában földhöz vágta az almát, mert nem találta elég nagyknak. „Nekem ilyen almát ne hozzatok ide. Ez a disznóknak való” — mondta, és belerúgott (engem falun arra tanítottak, hogy az étel meg kell becsülni). Erre tíz ember rohant, hogy sárgadinnye nagyságú almákat szerezzen. És találtak. Ezt mindig csodáltam. Petrőcz emberei nem ismertek lehetetlent, ha Németh Sándornak kellett valami. Ilyenkor a pénz nem számított. De egy átlagos gyülekezeti tag tőlük éhen halhatott (csak emlékeztetésül: ez a szervezet állítólag egyház).

Németh Sándor úgy gondolta: a jólét, amelyben él, természetes. Isten ajándéka. „Imádkozzatok — hirdette a csóró híveknek —, akkor megáld benneteket is az Úr.” Ám az Úr azokat tudta a legkevésbé megáldani, akik a vezető lelkésztől kapták fizetésüket. Az ő közelében megállt az áldás. Mivel Istent szolgálni (azaz Németh Sándornak dolgozni) dicsőség, nem pedig pénz dolga, az alkalmazottak jelentős része a megélhetési bűnözés határáig jutott. Az imák úgy szóltak, hogy „legalább a mindennapi kenyerünket add meg ne-

künk ma”. Azon túl, hogy az alkalmazottaknak munkaszerződésük nem volt, és többségük feketemunkásként lelkészkedett, a gyülekezettől éhbért kaptak. Borvendégh Norbert országos koordinátor fizetése 1991-től 1997. augusztusáig 25 ezer forintról 37 ezer forintra bírt emelkedni. Ebből kellett eltartania három gyereket, és finanszírozni a gyülekezeti rendezvényeken való részvételét. A presbiterek mindennel foglalkoztak, hogy megéljenek. Aki tehette, szerzett magának egy vidéki gyülekezetet, ahol ugyanazt csinálhatta, amit a vezető lelkész Budapesten. Mások sefteltek, amivel tudtak. Szekeres Gyuri a Hit Info bevételeiből „fejlesztett” otthon. Amikor átvették tőle az újságot, az elszámolást nem merték Németh Sándornak megmutatni, nehogy Szekeres elevenen felfalja. Mindenki igyekezett a fizetését kiegészíteni, ahogy tudta.

A vezető lelkész szociális érzékenységre jellemző Petrőcz Árpád esete (harmadik fivér volt a családban). Petrőcz Árpi a legbelső szolgálathoz tartozott. Ő takarította Németh Sándor házát, gondozta Európa legszebb kertjét, etette a galambokat, fésülte a kutyát. Negyvenezer forintos fizetése évek óta nem változott. Egyik gyermeke asztmája miatt ki kellett költöznie pici belvárosi lakásukból. Kevés pénzből az Üröm melletti hegyekben vett zártkertet és nyaralót. Abban laktak. Az erdő fáit tüzelték, kútból húzták a vizet. Isten felkent emberének nem tűnt fel, hogy egyik legközelebbi munkatársa mekkora szükségben van (majd megáldja az Úr). Megélhetése érdekében — miután nappal kiszolgált a Németh családot — éjjel titokban takarítani járt egy világi emberhez. Ima közben legtöbbször elaludt a fáradtságtól, a felesége arcra borulva találta a kővön. Világi munkaadójának azonnal feltűnt, hogy ennek a szorgalmas fiatalembernek segítségre van szüksége. Amikor megtudta, hogyan él, egy évre előre kifizette a munkabérét, hogy vehessen egy búvárszivattyút. Ne kelljen a feleségének a három gyerekre kútból húzni a vizet.

Egy másik alkalommal Borbély József, a gyülekezet trombitása leesett a háztetőről, mert maga igyekezett befedni a házat. A lábat súlyos műtétekkel rakták össze. A ház ott állt tető nélkül, az asszony a gyerekekkel pénz híján, mert a démonok miatt a trombitás máshol nem zenélhetett (valamikor a MÁV Szimfónikusoknál fújta). A gyülekezet akkor adott 50 ezer forint gyorssegélyt a családnak. Mikor Németh Sándor megtudta, magához rendelte az illeté-

keseket, és felelősségre vonta őket a pazarlásért. Kijelentette, hogy itt csak az kaphat pénzt, akinek ő engedélyezi.

Miközben Németh Sándor száz forintot is sajnált a munkatársaitól, ő maga számolatlanul szórta a milliókat. Azt sem tudta, minek mi az ára. Ha meglátott valamit, szólt Petrőcz Leventének vagy Karika Gábornak, hogy „ezt vegyék meg”. Amikor Rodney Howard-Browne kazettáiról próbálták lelopni a nevetős kenetet, azt mondta: holnapra vegyetek ide egy mozi nagyságú tévét. Másnap ott volt. Amikor életében először meglátott egy notebookot, azt mondta: „ebből vegyetek nekem négyet.” Be sem tudta kapcsolni. A jeruzsálemi konferencián a szállodában kitette mind a négy hordozható számítógépet, hogy lássák: nem akárki érkezett. Nem használta őket senki.

A pénzzel való bánásmód ragyogó példája a jeruzsálemi konferencia, amelyet a Hit Gyülekezete 1996 elején rendezett német gyülekezetekkel közösen (az evangéliumi keresztények között a „konferencia” kifejezés istentisztelet-sorozatot jelent). A konferencia 16 ezer dolláros hiánnyal zárult. A veszteséget egy speciális költség okozta. Németh Sándor a színpad előtt fel-alá sétálva prédikált (ezt Rodney Howard-Browne-tól tanulta), ezért időnként gerjedtek az erősítők. A probléma olcsóbban is megoldható lett volna: egy kicsit arrébb kellett volna állni. Annyit kellett volna tennie, hogy séta közben nem áll a hangfalak elé. De Németh Sándor nem akarta, hogy korlátozzák. Boros Szilárd technikusnak kiadta: oldják meg Jeruzsálemben, hogy a mikrofon ne sípoljon.

A feladat megoldása során elhasználtak öt izraeli technikust. Jeruzsálem területén nem volt összesen 19 kitörésgátló (ami a gerjedést akadályozza), ezért egy részüket Tel Avivból kellett hozatni. A helyiek között volt egy öreg veterán, aki végigharcolta az összes arab-izraeli háborút (és átélt már néhány helyzetet). De azt mondta, hogy ilyet még nem látott. A jeruzsálemi konferencia-központban szerepelt már Bill Clinton, az Egyesült Államok elnöke. Felléptek a New York-i Filharmonikusok. Eddig mindenkinek megfelelt a helyi csúcstechnika. „Ki ez az ember, aki idejön? — kérdezte. — Kicsoda ez, hogy neki irányított hangfalak kellenek?”

A hangfalak története azzal végződött, hogy Németh Sándor végül egy percet sem beszélt a gerjedésgátlók között (nem merte bemutatni azt a nagy kenetet, amely valami titokzatos oknál fogva csak a saját gyülekezetében működött). Ez került 16 ezer dollárba.

Nemes Pali hasonlóképpen járt a biztonságból bekészített hat darab mikrofonnal és azok tartalékaival. A virág azonban, amelyet a vezető lelkész kétezer dollárért rendelt, felkerült a színpadra (az izraeliek azt hitték, botanikus kertet akar berendezni).

Megspórolta viszont az idegenvezetőt. Azt mondta, nincs rá szükség, mert az ügyis a Moszad ügynöke lenne. Ő ismeri Jeruzsálemet. Aztán el kellett menniük Herzl Tivadar sírjához, ahol izraeli állami vezetőkkel koszorúztak volna. A kocsiban ültek a német páásztorok. Czingiszher Imre vezetett, Németh Sándor irányította. Hat kört tettek a szálloda körül, de sehogy nem találtak ki a sugárútra. A vezető lelkész ingéből csavarni lehetett a vizet, és zalai akcentussal nyugtatgatta a németeket: „ekszjűzsmi, ekszjűzsmi.” Végül taxit hívtak, hogy ne késsenek el.

Németh Sándor megtakarította a protokollszoza költségeit is. Pedig figyelmeztették, hogy a vendégeket nem itathatja papírpohárból, és kávéval nem kínálhatja őket az automatából. De ő azt mondta, „ne szórjátok a pénzemet.” Végül a szomszédos ötszallagos szállodából látták el a protokollt ötszörös áron.

A jeruzsálemi konferenciát Morvay Péter — Németh Sándor vezető lelkész személyi titkára — szervezte. A részletekről senkinek nem mondott semmit, a vezetők nem tudtak semmiről. Ő készítette a kalkulációt, ő szedte be a részvételi díjakat. Magyarországról kétezeröttszáz hívó utazott a konferenciára. Többségük — nagy anyagi áldozatok árán — egy évvel korábban kezdte a részvételi díj részleteit befizetni. Az összeget (és kamatait?) Morvay Péter kezelte. A konferencia költségvetése meghaladta a félmilliárd forintot.

Az angol nyelvű szerződéseket nem ismerte senki, azokat Morvay az egyik istentisztelet végén — a színpadnál állva, elolvasás nélkül — íratta alá Piszter Ervinnel. Azt mondta: ha Ervin most nem írja alá ezeket, akkor nincs konferencia. Utóbb kiderült, hogy Morvay Péter lealkudott fejenként 50 dollárt. A különbözetet viszont nem adta vissza a hívóknak, hanem zsebre tette. Ezenfelül jelentős „szervezői jutalékot” számolt el magának, amelyet átutalt saját számlájára. (Németh Sándor egyszer felállította Morvayt az istentiszteleten — a kenet alatt —, és azt mondta, hogy szervezési díjat a hívók nem fizetnek. Morvay az Urat és a dolgozó népet szolgálja.)

A lopásra akkor derült fény, amikor kiderült, mekkora a hiány (amelyet a gerjedésgátlók okoztak). Morvay akkor felajánlotta,

hogyan valamennyit visszafizet a saját számlájáról. „Milyen számláról, milyen összeget?” — néztek rá. Ha nem szól, soha nem bukott volna le. A konferencia költségvetését rajta kívül senki nem ismerte. Utólag azt mondta, a Siratófalnál szólt hozzá az Úr, hogy adja vissza a lopott pénzt. Az összeg nagysága megközelítette a 20 millió forintot, de a pontos számot senki nem ismerte. Annyit lehetett tudni, hogy miután Morvay Péterrel eladták (az ebből épült) házáat, a 18 millió forintos vételár nem fedezte a — bevallott — tartozást. (A házat Borvendégh Norbert építette, hogy a jövedelmét valamivel kiegészítse. Azt mondta, azért jó Morvainak építeni, mert nem kicsinyes.)

A jeruzsálemi pénzt végül nem adták vissza azoknak, akiket Morvay meglopott. Az esetet titokban kellett tartani, a tartozás bekerült valamelyik széfbe. A tolvajtól visszaszerzett pénzt így a gyülekezet lopta el, miután a jogos tulajdonosok megkérdezése nélkül magánál tartotta. Morvay zsebéből még csak ki lehetett halászni a milliókat, de Németh Sándor mély zsebei már elnyelték a hívóknak visszajáró összeget. Morvay Péter továbbra is a beosztásában maradt (a vezető lelkésznek — aki lenyúlta a visszaadott pénzt — semmi erkölcsi alapja nem volt kirúgni). Németh Sándor írásos beismerő vallomást kért tőle, melyet eltett az egyik páncélszekrénybe (jó lehet még nehezebb időkre).

A Hit Gyülekezetében — ahol egyébként a legteljesebb pénzügyi anarchia uralkodott — mindenre volt pénz, csak az alkalmazottak fizetésére nem. A vezető lelkész milliókat költött a hóbortjaira, de munkabért fizetni nem akart. Németh Sándor teológiát gyártott a zsugoriságából: ha a vezetők nem kapnak rendes fizetést, akkor biztosan szívből és nem haszonlesésből szolgálják az Urat (szolgák, nem béresek). Másrészt nagyobb függőségben lehetett tartani őket. Németh Sándor mindent megtett azért, hogy emberei egzisztenciális függőségben legyenek tőle. Ha megszimatoalta, hogy valakinek mellékes jövedelme van, amiből ő nem részesedett, azonnal letámadta. Letiltotta az adott vezetőt az üzletről (ezért is kellett gyakran kérdőíveket kitölteniük, honnan szerzik jövedelmüket). Ha rájött, hogy valakinek nem kontrollált bevétele van, a Club Tihanyban azonnal a bibliai Géházi lett a prédikáció témája. Géházi olyan szolga volt, aki az ura „karizmájából”, annak tudta nélkül akart haszonra szert tenni.

Németh Sándor gyakorlatilag kijelölte: ki, milyen területen

vadászhat. A hozzá közelebb állóknak megengedte, hogy (ők is) megfíjék a gyülekezet vállalkozóit. Némelyek egyszerűen közölték a pénzes üzletemberekkel: Isten megáldja őket, ha vetnek a szolgáltatukba. Majd megegyeztek, hogy a vállalkozó anyagilag támogatja az ő „szellemi ajándékukat” (esetenként milliós tételekről volt szó). Nagy Józsi például — testvéri alapon — 70 százalékos kamatra adott kölcsönt az egyik vállalkozónak, aki a nagy bevásárlóközpontokban nyomta a narancslevet. Úgy gondolta a Bombajó Bokszoló, neki — mint Isten szolgájának — ennyi jár.

Morvay szervezte a Keresztény Üzletemberek Klubját, amely a „pénzgyárak” kézben tartására irányult. A módosabb megtérőket Petrőcz Levente „pásztorlása” alá rendelték, aki valóságos pénzügyi központként funkcionált: kölcsönt adott vagy szerzett, üzleteket közvetített, üzletfeleket hozott össze. Szabályos banki tevékenységet végzett a gyülekezetben belül. Tőkét szerzett, hitelekint intézett, befektetési tanácsokat adott. A pénzügyi törvény ehhez bankfelügyeleti (ÁPTF) engedélyt ír elő, de Petrőcz Levente pénzügyi szolgáltatása egyházi tevékenységnek minősült: a pásztorlás része volt.

Aki nem fért a húsos bődönhöz (a többség), az tengődött. Szerintem Tridentben nem átkozták meg úgy a protestánsokat, mint a szolgálok feleségei időnként a vezető lelkészt, amikor nem jutott elég pénz a gyerekeikre. De Németh Sándornak ez nem számított: mintha a szívét tépték volna ki, ha valakinek (a munkájáért) egy fillért kellett adnia. A vezető lelkész személyesen döntött arról: ki, mikor, mennyi pénzt kaphat. Az arca ilyenkor elváltozott, a szája remegett az idegességtől. Nála pénzéheesebb embert életemben nem láttam. Úgy adott mindent, mintha a sajátja lenne (az is volt). Az ő értékét viszont nem lehetett pénzben kifejezni: ezért pontosan meghatározott fizetést nem kapott. Nem is kellett, hiszen minden az övé volt. Amit az Úrnak adtak, azzal ő rendelkezett (ő maga volt az úr).

Hogy miért hajtott a kiéheztetett Csontribrigád mégis teljes erővel? Azért, nehogy az „ébredés” akadályá legyen. Azért, hogy — ha Németh Sándor lesz szíves az evangéliumot hirdetni — megtérhesenek az emberek. Megemlékeztek arról, hogy ők is újjászülethettek. Azért pedig sokat tettek mások (most rajtuk a sor). A legyalult, kizsákmányolt, megalázott szolgahad ekkor felkelt a padlóról: the show must go on. Az ébredés nem állhat meg. Németh Sándor pedig egyre gyorsabban verte a tamtamot: „támadó sebesség!”

A vezető lelkész soha nem tartotta magát eléggé gazdag em-

bernek. Egyszer a Club Tihanyban értették meg, kihez viszonyítja magát. Este meghívott bennünket — bizalmas embereit — az apartmanjába. Azt kérdezte, láttuk-e a CNN felvételeit? Azokat, amelyeken Szaddám Huszein palotái láthatók. A képek akkor készültek, amikor az amerikaiak vegyi fegyvereket kerestek az iraki diktátor sivatagi kastélyaiban. Németh Sándor elragadtatással beszélt a palotákról. Áradozott, micsoda épületek. „Milyen lenne egy ilyen?” — kérdezte sóvárogva. Az tetszett neki legjobban, amelyik a Tigris folyóra épült. „Itt kezdődik a gazdagság” — mondta ábrándosan. Másnap reggel — még az abszolút lojális — Horváth András is nevetve jegyezte meg: „Tegnap igen kíváncsok gyümölcsök lettek Szaddám Huszein palotái.” Erre többen csodálattal kezdtek beszélni róluk. Kisebb megbotránkozást okozott, amikor lehűtöttem a kedélyeket: néhány százezer embert megöltek, gyerekek ezrei éhen haltak azokért a palotákért. Megütözköztek, amikor azt mondtam, hogy a hely, amelyben gyönyörködnek: Babilon.

Az iraki diktátor palotái megihlették a pénzsóvár vezető lelkészt. Egész este a pénzről beszélt. Így jött szóba Székely Gábor, Németh Sándor állítólagos barátja, akit ő pénzügyi zseninek nevezett. Nem tudtuk, hogy a vezető lelkész milyen üzleti kapcsolatban állt Székely Gáborral, csak azt láttuk, hogy a volt budapesti alpolgármester, a főváros tulajdonosi bizottságának SZDSZ-es vezetője gyakran megjelent a székházban. Németh Sándor ilyenkor mindig lázas izgalommal fogadta. A székház dolgozói maguk között arról beszéltek, hogy ezeknek a látogatásoknak csak egyetlen esetben van ésszerű magyarázata: ha a pénzügyi zseni megérezte, hogy 10-15 millió forint havonta befolyik számla nélkül egy közgazdasági antitalentum kezébe (a felhalmozott tartalékokról nem beszélve). Azt pedig hamar észrevehette, hogy elkelne egy pénzügyi tanácsadó, hiszen Németh Sándor a tévétársaságot és a részvénytársaságot sem tudta megkülönböztetni egymástól.

A helyzet hasonló volt ahhoz, mint amikor Jézust megkísértette az ördög a gazdagsággal. Isten Fia azt mondta az ördögnek: „távozz tőlem Sátán!” Németh Sándor — miután megigézte az iraki paloták (és az amerikai tévéevangelisták) gazdagsága — azt mondta Székelynek: ha van néhány jó ötleted, az jöhet.

A vezető lelkész azzal dicsekedett, hogy „a Gabinak ennyibe kerül 200 millió forintot csinálni”, és csettintett egyet az ujjával. Majd ő segít előteremteni a szükséges pénzt. Akkor gondoltam elő-

ször arra, hogy mi a fenének adakozunk mi erőnk fölött a gyömrői úti csarnokra. Csettintsen „a Gabi” kettőt, és kész.

Gabi egyébként majdnem „elcsettintette” a csarnokot: azt javasolta Németh Sándornak, hogy tegyen túl az ingatlanon. Úgysem adnak rá építési engedélyt. Ehelyett ajánlott egy másik telket, amelyet Németh Sándor megvehetne potom 150 millióért. Ő elintézi. A vezető lelkész erre utasítást adott, hogy azonnal álljanak le a csarnok építésével: „egy fillért sem szabad költeni többet a Gyömrői útra.” Piszter Ervin azonban nem állította le a beruházást (nehezebb lett volna újraindítani). Kiderült, hogy a felajánlott terület temető céljára van fenntartva. Amikor Németh Sándor értesült erről — talán a pénzügyi zseni hatására — azt mondta: „Ti nem tudjátok. De a temető óriási üzlet.” Ezt a tervet azonban a presbiterek elszabotálták. Ha Németh Sándoron múltott volna, akkor a Hit Gyülekezetének ma nem istentiszteleti csarnoka lenne, hanem temetője.

A vezető lelkészt Amerikában és az Intercross Kft. nevű gyülekezeti vállalkozásban ígérte meg a pénz először. Undorodva beszélt arról, hogy az övének kisebb gyülekezetek pásztorai hogyan élnek Amerikában. De látszott, hogy az aranycsaptelepek megfogták a szívét. Nem kevésbé az Intercross Kft. kezdeti bevételei. A rendszerváltás után a gyülekezet cége uralta az utcai könyvpiacot. Pető Attila, a cég ügyvezetője megalomániás jövőképet rajzolt Németh Sándor elé. Az Intercross Kft. azonban felszámolásra került, magával rántva egyes hívők befektetett millióit. A vezető lelkész viszont kimentett minden mozdíthatót a vállalkozásból. A bordó Chryslerrel még évekig járt, majd némi készpénzért Nagy Józsi hágyomá-nyozta. Még Pető Attila lakására is elment, hogy lefoglalja a televíziót és egyéb ingóságokat. (Nem lehet engedni, hogy az Úr pénzt elsikkasszák.) A többi érintettnek azonban elfelejtettek időben szólni (Puskás Gábor későn futott, neki csak a füle jutott). Pető Attila elhagyta a céget, a gyülekezetet, a feleségét, a gyerekeit és talán a keresztény hitet is. Am az Intercross elévülhetetlen érdemei közé tartozik, hogy felnyitotta (az egykor háztakarításból élő) vezető lelkész szemeit a kapitalizmus lehetőségeire.

Németh Sándor nagyra értékelte, ha valaki pénzt tudott csinálni. Feloldotta az ezzel kapcsolatos erkölcsi gátlásokat: ha áfacsalásból vagy lopásból származott a pénz, az „oltár” megtisztította. A bűnös feloldást nyert, ha a haszon egy részét befizette a gyülekezetbe. Akárhogyan erőlködött az ördög, egy valami nem közvetítette

az átkot: a Pénz. Származhatott bárhonnan, nem működött rajta a szellemi transzferencia. A Szentlélek nem tudta megvédeni a hívőket a familiáris démonoktól, ha a nagymama süteményt küldött. De pénzt bárkitől elfogadhattak a tagok: az nem közvetítette a démonokat. Ha befizettek belőle a gyülekezetnek, Isten különös védelmet adott rá. Nem fért hozzá az ördög.

Németh Sándor az adórendszerben és az állam pénzügyi ellenőrző szerepében magát az Antikrisztust vélte felfedezni. Egy időben a „szellemi” keresztények kútfúrásba és állattartásba fogtak, hogy megússzák az Antikrisztus totális kontrollját (Németh Sándor előtte Erdélyben járt). Amíg van készpénz (amit el lehet dugni) — mondta —, az Antikrisztus nem tud mindent kontrollálni. Még egy könyvet is kiadatott, amely szerint a Fenevad bélyege nem más, mint az árucikkek oldalán levő vonalkód. Németh Sándor hiteltvi alapon állt szemben a pénztárbizonylatokkal, naplófőkönyvvvel, a banki átutalással. Adót nem fizetni vagy a vámot kijátszani a Hit Gyülekezetében nemcsak pénzügyi előnyt jelentett, hanem hitbéli kérdés volt, Istennek tetsző cselekedet. A hívőknek semmi lelkiismeret-furdalásuk nem volt, büszkeség dagasztotta keblüket, hogy megint sikerült áfát megmenteni az ördög orra elől. Amikor a vezető lelkész értesült róla, huncut kacsintással nyugtázta a dolgot: „Jól van, fiúk, csak így tovább.”

A bűnök között sajátos hierarchia alakult ki: a parázناسág súlyos bűn, a lopás nem. Egy ötödikes kisfiú még a gyülekezet iskolájába sem járhatott, ha húzogatta a fütyijét. De Morvay Péter azután is a vezető lelkész személyi titkára maradhatott, miután milliókat lopott a hívők pénzéből. Aki adócsalásból sokat adakozott, megdicsérték. Aki lopott (és nem kapták el), ügyes ember volt. Pedig régen, akik megtértek, azzal kezdték, hogy visszavitték még a lopott szöveget is.

Ez a megváltozott értékrend (a vezető lelkész pénzimádata) készítette a gyülekezet holdudvarához tartozó alapítványok némelyikét ügyeskedésre. A vidéki gyülekezetek versengtek, hogy anyagi sikereket produkáljanak. Ezért járt a legnagyobb elismerés. A budapesti Hit és Erkölc Kulturális Alapítvány mintájára a vidéki gyülekezetek is létrehozták saját alapítványaikat. A rendőrség nyomozni kezdett utánuk, mert némelyik csalással szerzett milliókat. Ezek az alapítványok szorosan kötődtek a Hit Gyülekezetéhez.

A Napi Magyarország című nyomtatványt a Magyar Hirdető

Rt. adja ki, amelynek korábban Simicska Lajos, az APEH elnöke volt egyik tulajdonosa. Ezért úgy gondolom, hogy a Hit Gyülekezetére vonatkozó információk tekintetében a lap kivételesen megbízható adatokkal rendelkezhet. Egyik lapszámuk érzékelteti, milyen jellegű tevékenységet folytatott némely hites alapítvány: „*az SZDSZ-hez közel álló Hit Gyülekezeté holdudvarában található Észak-magyarországi Evangéliumi Hit és Erkölc Alapítvány az elmúlt évek során összességében több mint százmillió forintos áfa- és hitelfedezeti csalásra, tiltott pénzkihelyezésre és értékpapírüzletre utaló tevékenységet folytatott. Az így befolyt pénz javát értesítéseink szerint a Hit Csarnok (a Gyömrői úti gyülekezeti csarnok — B. L.) építésére fordították. A karitatív feladatok ellátására létrehozott alapítvány 1997-ben egy jugoszláviai vállalat gabonavásárlási terveit 80 millió forint kölcsönrel támogatta. A kölcsönszerződés dokumentumát később nemcsak egy 120 millió értékű váci lakóház vásárlása, de az 1998. május 9-i APEH-ellenőrzés során is felhasználta. Az adóhatóságnak feltűnt, hogy az alapítvány naplófőkönyvének bevételi oldala 102,5 millió forintos pénztáregyenlegről tanúsodik, a bankszámláján pedig mindössze 14 ezer forint található. Értesítéseink szerint egyéb, ehhez hasonlóan törvénytelen akciókat is folytatott a Hit Gyülekezetét több tízmillióval támogató alapítvány*”. Az alapítvány pénzért hamis befizetési bizonylatokat adott ki cégeknek, amelyek ennek összegét alapítványi támogatásként leírhatták az adójukból (ezt nevezik adócsalásnak és pénzmosásnak).

Morvay Péter a sajtóban azt állította, hogy a gyülekezetnek megszűnt a kapcsolata az alapítványokkal. Ez nem igaz: tanúsíthatom, hogy az alapítványok mindig szervesen kapcsolódtak a gyülekezetéhez. A csalással szerzett pénz egy részét a Hit Gyülekezetének adták. Németh Sándor levélben köszönte meg az adományok némelyikét. A hívők azt gondolták, hogy Isten majd elfedezi a csalást, ha a lopott pénz egy részét Isten emberének adják, a többit pedig „Isten helyi munkájára” fordítják. De Németh Sándor a bajban nem állt melléjük: miután felszabadította a hívők erkölcsi gátlásait, hogy pénzt bárhogyan lehet szerezni, a lebukás után kihátrált mögülük. Letagadta, hogy bármi köze lenne hozzájuk. Menjenek ők a börtönbe.

Németh Sándor soha nem titkolta, hogy a feketegazdaság és a korrupció odaadó híve. Ő csak csúszópénzben tudott gondolkodni. A gyömrői úti csarnok építési engedélye érdekében több kísérletet

tett arra, hogy lefizessen politikusokat. Emlékszem, Gellért Kis Gábor MSZP-képviselőnek kétmillió forintot akartak küldeni, de a közvetítő miatt az akció meghiúsult. A gyülekezeti csarnok építésére a Hit Gyülekezete bankkölcsönt vett fel. A gyülekezet egyes vezetői úgy tudták, hogy a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) félmilliárdos hitelért 100 millió forint „sikerdíjat” fizetett a Hit Gyülekezete. Meg nem erősített információk szerint 90 millió forint az MSZP pénztárába került, 10 millió forint a Huszty András vezette bank vezetői osztotzak. Erre azonban semmiféle bizonyíték nincs. Egy alkalommal megkérdeztem a bank volt kabinetfőnökét, ő cáfolta ezeket az információkat. Szerinte minden üzleti alapon történt, a gyülekezet semmiféle csúszópénzt nem fizetett. A hírforrás azt tartotta mégis gyanúsak, hogy Németh Sándor a sajtóban úgy nyilatkozott: 140 millió forintot költöttek a „tizedből” a csarnokra. A gyülekezet gazdasági igazgatója (aki a beruházást végző cég ügyvezetője is volt) viszont azt állította, hogy a vezető lelkes bejelentéséig csak 40 millió forintot fordítottak tizedből az építkezésre. Ha ez igaz, akkor hol van 100 millió forint?

A Magyar Fejlesztési Bank hitele furcsa módon egybeesik az a ténnyel, hogy Fekete János, a pénzintézet elnöki tanácsadója a Club Tihanyban megismerkedett a Hit Gyülekezetével. A Balaton parti szállodában pihenő Fekete házaspár beleszeretett Nagy Józsi gyerekeibe. Németh Sándor azonnal rászállt az értékes kapcsolatra, és Nagy Józsit a háttérből irányította. Szigorúan felügyelte a viszonyt, amely Cuncika néninek (Fekete János feleségének) köszönhetően egyre szívélyesebb lett. A vezető lelkes keményen kézben tartotta Nagy Józsit: állandóan éreztette vele, hogy ebben a játszmában ő egy senki. Fekete János — mint minden az univerzumban — Németh Sándoré. A kapcsolatot viszont Nagy Józsi tartotta, mert Fekete Jánost nem a Hit Gyülekezete, hanem a volt bokszozó gyerekei vették le a lábáról. Hallottam többször, ahogy Németh Sándor eligazította a nem túl nagy intellektusú Nagy Józsit, mit kell Fekete Jánosnak mondani. Fekete János egy alkalommal járt a gyülekezet székházában is, ahol találkozott Hack Péterrel és másokkal. Az MFB kabinetfőnöke szerint a Hit Gyülekezete hitelkérelme formailag túljutott a bank hivatalos hitelvizsgálatán, azt viszont nehéz lenne bizonyítani, hogy a Hit Gyülekezete finanszírozása az állami vagyon hasznosításával megbízott Magyar Fejlesztési Bank profiljába váгна.

Németh Sándornak az olajszőkítési üzletek is imponáltak. Egyszer mesélte, hogy megkeresték „üzletemberek”: fektessen az olajüzletbe (a tizedből havonta finanszírozhatta volna az üzletágat). Nekünk azt mondta, hogy az ajánlatot visszautasította. Engem több alkalommal felszólított, fejezzem be a korrupciós ügyek leleplezését. A korrupció a fejlődés motorja. Tocsik Mártáról egyszer azt prédikálta, természetfölötti ajándéka (karizmatikus képessége) van a pénzcsinálásra. Ezt legalább olyan fontos karizmának tartotta, mint a prófétálást. Németh Sándor mély átérzéssel és őszinte csodálattal beszélt Tocsik Mártáról (akár a középkori misztikusokról, akik a kedvencei voltak). Egy időben hallani lehetett arról, hogy megpróbálták Tocsik Mártát elhívni a gyülekezetbe (kellett volna a nyolcszázmillió a csarnok építésére). Németh Sándor úgy beszélt a sikerdíjas jogásznőről, mint egy szentről. Többen megállapítottuk: ha a katolikusoknak Szűz Mária a védőszentje, akkor a Hit Gyülekezetének mindenképpen Tocsik Márta. „Szent Tocsik” (kérünk, adj pénzt).

A vezető lelkész mindig a tolvajok oldalán állt, ha azok gazdag emberek (a tyúktolvajokat ő is elítélte). A lebukott nagy gazembereket szerinte az irigyek éhes csapata üldözte (az irigy magyar bíróság). Ez mindig idegessé tette, és azonnal diktatúráról beszélt. Attól rettegett, hogy egyszer utolérik őt is. Bár magáról soha nem gondolta, hogy tolvaj lenne. Amit elvett, az neki járt. Eleve az övé minden (az Uré a föld, és annak teljessége, annak adja, akinek akarja).

A romlást gyorsította az „új hullám” (amely elszakította az Igétől), és az MSZP-SZDSZ kormány hatalomra jutása (innenről csak a pénz és a hatalom érdekelte). Őszintén csodálta a gazdag embereket, és elismeréssel adózott mindenkinek, aki sokat tudott lopni.

A vezető lelkész mindig együttértett azokkal, akiket lopáson értek. Akiket megloptak, azokkal kevésbé. Csak egyetlen esetben zavarta a lopás: ha úgy érezte, őt lopják meg. Lopásnak tekintette azt is, ha valaki bármit eladott a gyülekezet tagjainak, a bevételből pedig neki nem adott. A gyülekezetet saját vadászterületének tartotta, a hívők pénzét pedig potenciálisan a magáénak tekintette. Amit a hívek bármire is kifizettek, azt nem neki adták. Aki pénzt vett ki a hívők zsebéből, az őt lopta meg. Emiatt volt óriási botrány, ha valaki — az engedélye nélkül — zenei kazettát adott ki a gyülekezetben. Az rajta élősködött.

A Club Tihanyban számolt be Németh Sándor egy különleges adományról. A Budapest Sportsarnokban megkereste Nagy Péter vállalkozó, a pásztói gyülekezet vezetője. Egy nejlonzacskót adott át neki, amelynek tartalmát csak otthon nézte meg. Tízmillió forint volt benne. A vezető lelkész kifejtette, hogy Nagy Péter óriási tehetség, aki pénzt tud csinálni, meg kell becsülni. Ettől kezdve reménységét Nagy Péterbe vetette, aki Pásztón összehozott egy 30-40 milliós ingatlant (a helyi ABC áruházat alakították át gyülekezeti házzá).

Másnap Németh Sándor szűkebb vezetői megbeszélést tartott. Ezen Görbicz Tamás — aki nem volt jelen az esti beszélgetésen — felszólalt a pásztói gyülekezet vezetőjének ügyében. Elmondta, hogy botrányos volt az amerikai színvonalú gyülekezeti ház megnyitója. Pásztó arról beszél, hogy tisztázatlan forrásból származik a pénz, amiből épült. Ugyanez vonatkozik arra a tízmillió forintos adományra, amelyet a Budapest Sportsarnokban Németh Sándornak adott át. Nagy Péter egyébként terrorizálja az embereket, akik sírva rohannak el Pásztóról.

Németh Sándor hallgatott. Bekapcsolódott a beszélgetésbe Ruff Tibor, aki a hatvani gyülekezet vezetője is. Drámai színekkel festette le azokat a borzalmakat, amelyek állítólag Nagy Péter szolgálatát kísérik. Olyan emberekről számolt be, akik a hatvani gyülekezetbe menekültek előre. Közülük többen öngyilkosok akartak lenni. Ruff Tibor háborzongató eseteket mesélt el, majd Nagy Pétert diktátornak, és súlyos pszichopátának nevezte. Borvendég Norbert következett, majd magam is hozzátettem néhány adalékot.

Megszólalt Németh Sándor. Sütött belőle az indulat: „Most már állítsátok le magatokat. Az irigység beszél belőletek. Az egy tehetséges ember, aki letett valamit az asztalra. Ti sehol nem vagytok hozzá képest. Mit képzeltek magatokról. Bukott pásztorok vagytok. Nem tudjátok, kiről beszéltek. Nagy Péter egy zseni. Felépített egy olyan gyülekezeti házat, amilyenre ti soha nem lennétek képesek. Nemes Pali üldözte, de ő bebizonyította, hogy nem akárci”. Dermedt csend. Aztán megszólalt Görbicz Tamás: „Csak senki meg ne nézze, milyen pénzből építette azt a házat.” Németh Sándor kifakadt: „Ez jellemző rátok. Ez a kisszerűség. Ennek a gyerekek van esze. Tudja, hogyan kell pénzt csinálni. Ha rátok lenne bízva, nem menne előre az Úr munkája.”

Görbicz Tamás erőt vett magán, és újra megszólalt: „Sándor,

én nem szeretek neked ellentmondani. De ha igaz a hír, hogy Nagy Péter bármilyen gazdasági vezetői beosztásba a székházba kerül, akkor én most itt, azonnal lemondok ügyvezető elnöki posztomról.” Németh Sándor remegett az idegességtől, de nem cáfolta az értesülést, amelyet akkor hallottam én is először. A bicska állt a levegőben. Ruff Tibor lelkész-filozófus — aki két perccel azelőtt pszichopatának nevezte Nagy Pétert — jelentkezett szólásra: „Sándor! Valamennyiünk nevében bocsánatot kérek tőled az előbbi cinikus hangnemért. Igazságtalanok voltunk Nagy Péterrel szemben, nem vettük észre, milyen szellemből beszéltünk. Az irigység mondatta velünk, amit mondtunk. Nagy Péter szerintem is nagyon tehetséges ember, sokan szeretik, és nagyszerű pásztor. Felültünk a rosszindulatú pletykáknak. Egyedülálló, amit Pásztón épített.”

Ámulva hallgattam. Olyasmit már láttam, hogy valakinek megváltozik a véleménye. De olyan élményben még nem volt részem, hogy valaki ugyanabban a társaságban, két percen belül, ugyanazoknak az embereknek, homlokegyenest az ellenkezőjét mondja, mint korábban. A két állítás között csak egyetlen dolog történt: ellenkező véleményen volt a főnök. Ruff Tibi azonnal elfelejtette az öngyilkosjelölteket. Meggyőződése szerint becsaptak bennünket a démonok, Németh Sándorból viszont megszólalt a Szentlélek. Pedig csak annyi történt, hogy nekünk húszmillió forintot kellett volna letennünk nejlonzacskóban. Áfából. Akkor nekünk lett volna igazunk.

Mozgatjuk az SZDSZ-t

A Fradi Sportcsarnokban tartotta elnökválasztó gyűlését a Szabad Demokraták Szövetsége. Véletlenül éppen ott, ahol a Hit Gyülekezete bibliaiskolája működött. Németh Sándor az előző napon — a bibliaiskola végén — megkötözte a gonosz szellemeket, és megáldotta a csarnokot, hogy az alkalmatlan emberek ne húz hassák keresztül Isten akaratát. Én a gyűlésen a lelátó jobb oldalán ültem, és abban reménykedtem, hogy ezzel nem húzom keresztbe Isten akaratát. Átbújtam a korláton, majd az újságíróknak fenntartott helyet elhagyva közelebb mentem, hogy beavatása pillanatában láthassam az SZDSZ új elnökét. Elvégre rövidesen ő lesz a főnököm.

Kuncze Gábor megérkezett. Tudtam, hogy Németh Sándor nagyon utálja, de én kedveltem. Nekem sokat mond egy emberről, ha van humora (Németh Sándornak például nincs). Az is tetszett, ahogyan Kuncze Gábor belépett a csarnokba. Megjelenése azt az érzetet keltette, hogy ez az ember akar valamit. Azon gondolkodtam, vajon milyen lesz vele együtt dolgozni. Leginkább pedig az izgatott: tudja-e, hogy miért akarnak mellé helyezni?

Az előzmények ismertek: a Tocsik-ügy miatt Pető Iván korábbi pártelnök lemondott (Horn Gyulának ez még véletlenül sem jutott eszébe). Németh Sándor nem sokkal utána felhívott, és telefonon közölte: beleegyezett abba, hogy Kuncze Gábor legyen az SZDSZ elnöke, én pedig mellette fogok dolgozni. Az lesz a feladatom, hogy szemmel tartsam Kunczét, és informáljam őt arról, ami a pártban zajlik. Ebben állapodott meg az SZDSZ néhány vezetőjével, akikkel előző nap együtt vacsoráztott (vagy ebédelt).

A beszélgetést — a vezető lelkész elmondása szerint — Székely Gábor szervezte, akivel Németh Sándor akkor már igen szoros kapcsolatot tartott fenn. Az asztaltársaság összetételét nem ismertük. A találkozó célja az volt, hogy az SZDSZ-es politikusok feloldják a bizalmatlanságot Németh Sándorban, aki semmiképpen sem szerette volna, hogy Kuncze Gábor legyen a párt elnöke. A vezető lelkész úgy érezte, Kuncze nem igazi SZDSZ-es (katolikus ügy-

nök), nem tartozik az alapítók közé (akik méltányolták őt). Valójában attól félt, hogy elveszíti a befolyását.

Az SZDSZ politikusai arról győzködtek a vezető lelkész, hogy Kuncze nem teszi tönkre a pártot. Ezek az érvek nem hatottak. Majd megtalálták a kulcsot Németh Sándor gondolkodásmódjához: Kuncze Gábor átmeneti megoldás. Szerepe csupán annyi lesz — mondták —, hogy megbukjon. Nem sokkal a választások előtt várható volt, hogy az SZDSZ eredménye nem lesz fényes. Ezért Székely Gáborék úgy érveltek Németh Sándornak, hogy kár lenne ebben a vesztes helyzetben elhasználni olyan politikust, aki később, egy kedvező pillanatban még bevethető lehet. A mostani szituációba „bukjon bele a Kuncze” (mindezt a vezető lelkész mesélte el így telefonon).

Németh Sándornak ez a magyarázat már tetszett. Egyetértett azzal, hogy Kuncze végérvényesen jelentéktelenedjék el. Hack Péter (ügyvivő és diakónus) időnként — a jelenlétünkben — előadta Kuncze állítólagos „nőügyeit”, ami szellemileg is alátámasztotta a vezető lelkész a priori ellenszenvét: „ez egy parázna ember” — mondta. Németh Sándor — feltehetően Székely Gábor hatására — Demszky Gábort támogatta. Magyar Bálintról az volt a véleménye, hogy rossz politikus, és tönkreteszi az SZDSZ-t (főleg a felesége, Hodosán Róza miatt, akit a vezető lelkész — szokása szerint — rendszeresen Jézabelnek nevezett a gyülekezet tagjai előtt).

Németh Sándor a küldöttgyűlésről nekünk azt mondta, színjáték az egész (ő be van avatva). A vezető lelkész gondolkodására jellemző, hogy csak akkor hitt el valamit, ha valamilyen hátsó szándékot sejtett (az állandó kérdés az volt: „mi lehet mögötte?”). Azt sohasem hitte, hogy valami éppen olyan, amilyennek látszik. „Megvezetik a Kunczét” — mondta elégedetten.

Én viszont úgy láttam, hogy őt vezették meg. Az elnökválasztás hangulata arról győzött meg, hogy az SZDSZ vezetői őszintén támogatták Kuncze Gábort. Értékelték, hogy ebben a helyzetben vállalta a párt vezetését. A teremben a régi izgalom, a reménység volt érzékelhető. A vezető eliten (a „kömény” magon) nem az látszott, hogy feladták volna. Ha más vezetők most nem is vállalták volna szívesen az elnökséget, látszott: jól akarnak szerepelni a választáson. Méghozzá Kuncze Gábor vezetésével. Alapvető érdekük is ez volt.

Nekem úgy tetszett, hogy az SZDSZ nem akart „Hit Gyüleke-

zete-ügyet” a választások előtt (már csak ez hiányzott volna). Azzal viszont számolnia kellett, hogy a hitesek nagy mennyiségben beszivárogtak az SZDSZ-be. Ha Németh Sándor behúzza a kéziféket, lefagyaszthatja a pártot. A régóta megoldatlan „hites kérdés” rendezését ezúttal is halasztani kellett. Németh Sándort — miután e pillanatban kirúgni nem lehetett — az új vezetés mellé kellett állítani, nehogy szétverje a pártot. Cserébe ígéretet kapott arra, hogy egy általa kiválasztott embert beépíthet Kuncze Gábor elnöki stábjába, aki figyelemmel kísérheti a politikust. Ez lettem volna én.

Németh Sándor természetesnek tartotta, hogy — mint Isten janicárja — oda megyek, ahova küld. Ami korábban bosszantotta, most előnynek látszott: tudta, hogy Kuncze számomra szimpatikus, és szeretem a heroikus feladatokat. Az SZDSZ talpraállítása annak tűnt. Biztos volt, hogy szívesen vennék részt benne. Nekem viszont ez a „felállítás” eleve nem tetszett. Abban reménykedtem, ami be is következett: az SZDSZ vezetői nem engedték be Németh Sándor „ügynökét” az elnöki kabinetbe. „Elfelejtődött” a dolog — legalábbis nekem ezt mondták a gyülekezetben. Úgy tartottam tisztességesnek, hogy Kuncze Gábornak — akivel korrekte viszonyban voltunk — később elmeséltem, milyen feladattal akartak megbízni. Megbeszéltük: ha erre sor kerül, tudott volna róla.

Az elnökválasztás simán zajlott. A hites küldöttek tudták, hogyan kell szavazniuk. Egy ilyen küldöttgyűlés egyébként is nagyon otthonos légkörben zajlik. Annyi testvér van jelen, hogy az ember azt hinné, a Hit Gyülekezete valamelyik rendezvényén van (ahol azért szép számmal vannak meghívott vendégek is). Petrőcz Levente mindenestre úgy mozgott a csarnokban, mintha egy vidéki házicsoport összejövetelén lenne. A hitesek egyébként is úgy tudtak megjelenni mindenhol, mintha minden az övék lenne. Amikor megérkeztünk Jeruzsálembe, egy kívülálló azt hihette, hogy — a zala megyei, ízig-vérig katolikus — Németh Sándoré a Siratófal. A zsidók talán neki imádkoznak.

Németh Sándor személyesen nem jelent meg az SZDSZ küldöttgyűlésein (nem akart démonizálódni). De erre nem is volt szükség. Otthonról irányította az eseményeket. Előbb eldöntötte, hogy Hack Péter mondjon-e beszédet, vagy ne. Azután megírtuk Hack beszédét. A vezető lelkész akkor átgondolta, kiket kell hatástalanítani, milyen „üzenetre” van szükség. Ennek megfelelően kerültek kiválasztásra más hozzászólók is.

Mivel akkor zajlott a vatikáni szerződésről folyó vita, Németh Sándor megrendelt egy ezzel kapcsolatos felszólalást is. Morvay feladata volt, hogy találjon valakit az országban, aki a beszédet elmondja. A vezető lelkész kikötése az volt, hogy az illető ne legyen gyülekezeti tag (az túl feltűnő), de szimpatizáljon velünk. Ami pedig a legfontosabb: ne akarjon a saját feje után beszélni (annak soha nincs jó vége), azt a beszédet mondja el, amelyet mi írunk neki („olyan jó beszédet magától úgyse mondana”). A stáb egy óra alatt előállította az ideáltipikus jelöltet. Vidékről a legjobb ajánlatot a debreceni gyülekezet tette. Rab Ferenc ügyvéd vállalta: ha megírjuk, elmondja a beszédet. A választás azért is esett rá, mert debreceni küldötteként hitelesen szólaltathatta meg a „nyakas” neoprotestáns álláspontot.

A beszédet én írtam. Németh Sándor olyan jónak találta, hogy változtatás nélkül jóváhagyta. „Az én szülővárosom, Debrecen, a hazai reformáció fellegvára — hangzott a szöveg —, élő példája annak, hogy mi nem vagyunk Lengyelország. Magyarország egy valódi szempontból is plurális, sőt szekuralizálódott, sokszínű társadalom. Az SZDSZ, amely felvállalta a XIX. századi reformerek örökségét, nem feledkezhet meg erről. Nem támogathatunk olyan örökövéseket, amelyek állami segédlettel — a közszolgálat ürügyén — az ország felekezeti, világnézeti összetételének mesterséges átalakítását célozzák. A társadalom ideológiai átnevelése nem része a vallás szabad gyakorlásának.”

Rab Ferenc jól tagolva, ügyesen hangsúlyozva olvasta fel a számára ismeretlen szöveget. Takács Ferivel — aki korábban retorikát tanított a gyülekezet főiskoláján — megállapítottuk, hogy ideális választás volt az ügyvéd úr. Beszélhet máskor is. (Fontos, hogy jól adják elő az ember műveit. Ebből a szempontból én Hack Péterrel is elégedett voltam.)

Németh Sándor folyamatos kapcsolatban állt a helyszínnel. Petrőcz Levente telefonján talán még a fontosabb beszédek (és a reakciókat) is hallotta. Itt-ott Szamáca emberei tűntek fel a folyosón. Németh Sándor gyakran hívott bennünket, hogy kézben tartsa az eseményeket. Ilyenkor általában imakommandó is dolgozott: mi voltunk a frontvonalban, a háttérben dolgozott az imacsapat. Ők a szellemvilágban igyekeztek befolyásolni az eseményeket: akit kellett, megkötöztek, akit kellett, felszabadítottak (lásd: oldás és kötés hatalma).

De még ennél is fontosabb szerep jutott annak a testvérnek (a gyülekezet egyik tagjának), akit — hogy, hogy nem — azzal bíztak meg, hogy a leadott jelentkezések alapján állítsa össze a hozzászólók listáját. Így Németh Sándor otthonról (talán a nappaliból) irányította az SZDSZ-küldöttgyűlés későbbi menetét. Ez a gyülekezeti tag állapította meg ugyanis a felszólalók sorrendjét. Takács Feri tartotta a kapcsolatot vele, őt Németh Sándor hívta mobiltelefonon: kit tegyen előre, kit nyomjon hátra. (Ha ezt sejtik a párt vezetői, azt hiszem, elájulnak.)

Rab Ferenc debreceni ügyvéd hozzászólását is Németh Sándor időzítette (feltehetően hanyatt dőlve) otthonról. Kiválasztotta a megfelelő pillanatot („ne szórakozzatok, jöjjön a Rab”), amikor a cívis párttag — mintegy spontán — az SZDSZ vezetőinek szegezhette a kérdést: „Az SZDSZ-nek el kell döntenie, mit akar: szembenáll-e egy ideológiai állam megteremtésének szándékával, vagy nem? Színt kell vallania: milyen mértékben elkötelezett egy világnézetileg semleges, polgári állam eszméjének?” Kedvenc mondatom ez volt: „Ugye nem azért vállaltuk a Bokros-csomag megszorításait, hogy megtakarításaiból létrejöhessen a konkordátum, és a várható gazdasági növekedés ne a polgárok, hanem a katolikus egyház zsebében landoljon?”

A beszéd értékelhető sikert aratott. Németh Sándor a telefonban hallotta a tapsot, és összemérhette a korábbi tetszésnyilvánításokkal. Egyenes adásban közvetítették neki, hogy a felszólalás végén Kis János és Bauer Tamás gratulál Rab Ferencnek, és mindketten kértek egy példányt a beszédéből. Németh Sándor azonnal közölte, hogy a csarnokban kinek kell még adni a másolatokból. A vezető lelkesz utasítására a beszéd szövegét felajánlottam a Népszava publicisztika rovatának. Tetszett nekik: Rab Ferencnek — akire beszéde után felfigyeltek a pártban is — csak egy fotót kellett küldenie magáról.

Az RTL Klub később riportot készített arról, hogy a Hit Gyülekezete egyes városokban elfoglalja az SZDSZ helyi szervezeteit. A velük egyet nem értő — gyülekezeten kívüli — tagokat kiszorítja a pártból. Az egyik példa Debrecen volt. Rab Ferenc ügyvéd nyilatkozott a televízióban: saját példájával bizonyította, hogy az ellentét nem a „hitesek” és „nem hitesek” között húzódik. Például ő sem hites, mégis az ő oldalukon áll.

Az RTL Klub stúdiójába meghívták Németh Sándor vezető

lelkészt, aki elmondta: szerinte diszkriminációról van szó. Vallási hovatartozásuk miatt hátrányos megkülönböztetés éri a Hit Gyülekezete tagjait. A vezető lelkész a gyülekezet tagjainak emberi jogaira hivatkozott. A gyülekezet egyetlen tagjának sem lehet megtiltani, hogy állampolgári jogaival éljen, csak azért, mert hites. Szerinte ki akarják rekeszteni a pártból azokat a derék magyar állampolgárokat, akik magánemberként az SZDSZ-ben akarnak politizálni (és csak azért üldözik őket, mert egyébként a Hit Gyülekezete tagjai). Hitesek pedig nemcsak az SZDSZ-ben, hanem más pártokban is vannak — állította Németh Sándor. (Tegyük hozzá: egy fűrészüzem asztalos egyik kezén meg lehet számolni, hányan vannak ilyenek.)

A helyzet nem egészen így festett. Néhányan valóban önszántukból politizáltak az SZDSZ-ben (ezek többnyire már így tértek meg). Velük sok baja is volt Németh Sándornak, mert saját elképzeléseiket akarták érvényesíteni, és túlságosan elkötelezett kapcsolataik voltak a pártban. Nehéz volt őket mozgatni. A többség azonban parancsra, „szolgálatból” politizált: akkor és úgy, ahogyan a vezető lelkész (vagy az ő nyomán a helyi pásztor) utasította. Magát Hack Pétert is Németh Sándor győzte meg, hogy kezdjen el politizálni az SZDSZ-ben. A vezető lelkész az ügyvivő első számú — mondjuk így — tanácsadója. De pontosabb, ha azt mondjuk: Hack Péter volt az SZDSZ-ben Németh Sándor szeme, füle, orra, keze, lába. Főleg pedig a szája. Hack Péter és Németh Sándor között szolgálati függőség állt fenn. Erősebb, mint a rendőrségnél vagy a katonaságnál. Hack Pétert nagyobb elkötelezettség fűzte a Hit Gyülekezethez, mint az SZDSZ-hez. Ha Németh Sándor bármit mondott neki, ő végrehajtotta. Egyszer segítséget kértem tőle (úgy is mint kriminológustól), mert Németh Sándor védelmébe vette Haller Zoltán szocialista képviselőt (aki ellen később vádat is emeltek), hogy ne írjak róla cikket. Hack Péter azt tanácsolta: „azt csináld, amit a Sándor mond.” Ez volt az ő ars poeticája. Önállósága csak olyan szakmai kérdésekben lehetett, amelyekhez a vezető lelkész nem értett. Ezekben Hack Péter jó is volt, pártbeli sikereit ennek köszönhette. A gyülekezet ebben inkább csak gátolta: emiatt nem lehetett miniszter sem.

Hack Péter számos alkalommal elmondta nyilvánosan: amit elért, Németh Sándornak köszönheti. Többször nyilatkozott úgy, hogy terhet jelent számára a világi politikusok között lenni. Legszí-

vesebben azonnal elhagyná az SZDSZ-t, és teljes idejű szolgáló lenne a gyülekezetben. Csak hát a „szolgálat”. Diakónusi szolgálatát (részben) a pártban kellett teljesítenie. Olyan tevékenységet végzett az SZDSZ-ben, mint korábban az állambiztonság beépített „SZT” tisztjei. Ha Németh Sándor éppen elfordult a párttól, az onnan is tudható volt, hogy Hack Péter nem csinált szinte semmit.

A dolog tehát nem egészen úgy festett, hogy az SZDSZ-tagok egy részét — ha azok a Hit Gyülekezetéhez tartoztak — diszkriminálta a párt. (Szerintem túlságosan tolerálta őket, ezért lett az SZDSZ némiképp a Hit Gyülekezete foglya.) Az igazság az, hogy a Hit Gyülekezete rá akarta erőltetni saját elképzeléseit az SZDSZ-re. Németh Sándor szürke eminenciás akart lenni, informális vezető szerepre törekedett. Ezt viszont csak úgy érhetette el, ha annyi embere van a pártban, amennyivel azt megrendítheti. Azért nyomta be a gyülekezet tagjait a pártba, hogy megkerülhetetlen legyen. Mire az SZDSZ észbe kapott, már kész helyzet elé állította őket.

A Hit Gyülekezete valóságos szervezett akciókat hajtott végre a párton belül. Anélkül, hogy erről a párt vezetőinek tudomása lett volna. Az SZDSZ-ben illegálisan működött egy szervezet (a Hit Gyülekezete), amely olyan volt, mint az IRA (éppen csak nem robbantott). Ez némileg különbözik attól, hogy „hívó magánemberek politizálnak a pártban”. A tevékenység nemcsak a külső ellenség, hanem a párt ellen is irányult. Avégett, hogy Németh Sándor a pártot tudja használni ellenfeleivel szemben, vagy ingatlanokat tudjanak megszerezni. (A szociálliberális kormányzás idején számos vidéki gyülekezeti ház épült a helyi önkormányzatoktól jutányosan kapott ingatlanokon).

A párt elfoglalásának forgatókönyve a következőképpen nézett ki. Németh Sándor rendszeres politikai megbeszéléseket tartott a főiskola alagsorában, korábban Budaörsön. Az SZDSZ-ben évente nem hívták össze annyiszor a vidéki aktivistákat, mint Németh Sándor egy hónap alatt. Ezeken a gyűléseken csak meghívottak vehettek részt (úgy mondták: „az érett keresztények”). Érettségük abból látszott, hogy pillanatnyi álláspontjuk mindig hajszálpontosan egybeesett Németh Sándor véleményével (és tartották a szájukat). Ha a vezető lelkész éppen elégedett volt a párttal, akkor a gyűléseken mindenki diadaljelentést adott. Amikor Németh Sándornak valamilyen sérelme volt, akkor kiderült: vidéken is üldözik a liberálisok a gyülekezetet. Vagy lefeküdtek a katolikusoknak. Ha valaki-

nek esetleg mégis ellenkező véleménye volt, akkor lehurrogták a többiek (nem hiányzott a kollektív fenyítés). Németh Sándor ilyenkor szűk körben csak annyit mondott: „Figyeljete oda erre az emberre, nincs a Szentlélek vezetése alatt.” Ebből mindenki értette, hogy „likvidálni” kell az illetőt. (Értsd: totálisan mellőzni. A vezető lelkész még csak ne is lássa.)

Az ilyen megbeszélések úgy zajlottak, hogy Németh Sándor néhány órában elmondta a „szellemi látását”. Ennek felépítése az volt, hogy felvázolta a drámai helyzetet. Megnevezte az aktuális ellenséget, majd sokkolta a hallgatóságot. Az aktuális ellenség időnként maga az SZDSZ (vagy annak egyik vezetője) volt. Ezt legtöbbször az váltotta ki, hogy a párt valahol ellenállt a hites nyomulásnak, vagy Németh Sándor az SZDSZ valamelyik vezetőjétől nem kapta meg azt a tiszteletet, amit a Hit Gyülekezetében megszokott. Néha azért kellett elfoglalni az SZDSZ szervezeteit, mert a párt vezetői nem látták a katolikus veszélyt olyan súlyosnak, mint Németh Sándor.

A vezető lelkész addig beszélt, amíg nem érzékelte, hogy a benne levő (paranoiás) indulat átragad a hallgatóságra. Amikor érezhető volt, hogy a jelenlevők már maguk is készek az uszításra (be tudják vinni a gyülekezet tagjait a „kenet” alá), jöhetek erről bizonyosságot tenni. Mindenki nagyobbakat akart mondani, mint a másik. Németh Sándornak ez tetszett. Úgy hívtuk a folyamatot, mint a kártyában: „alsó, felső, király, ász”. Ezt néha megelőzte a szakmai érvek sora: Németh Sándor pillanatnyi érzelmi és elmeállapotát alátámasztotta Hack Péter vagy Mészáros István politikai elemzése. Morvay Péter még egy alkalmas pillanatban benyomott valamit az internetről: minden úgy van, ahogy elhangzott, sőt.

Ezután demokratikusan elmondhatta mindenki, hogy Németh Sándornak igaza van. Példák hosszú sora támasztotta alá a szörnyű helyzetet. Időnként a legvadabb történetek hangzottak el. Csak kapkodtam a fejem: újságíró létemre nem tudok semmit. Néha odamentem egy-két emberhez, hogy érdekelne, amit mondott, még cikket is írnék belőle. Akkor derült ki, hogy Győrben ugyanaz a helyzet, mint Moszkvában: a Volgákat nem osztogatták, hanem fosztogatták. A vezető lelkész az efféle kukacoskodó kérdezősködést feleslegesnek tartotta (testi dolog). Vannak tények, amelyek akadályozzák az Úr munkáját. Nagy nyugalommal összefoglalta, hogy a hozzászólások is megerősítették: igaza van.

A következő fázisban Németh Sándor élethalál-harcra szólította fel a jelenlevőket az általa kinevezett fő ellenséggel szemben. Megszületett az elhatározás: tenni kell valamit. Ennek része volt az SZDSZ lerochanása. A vidéki gyülekezetek elszánt akciókat indítottak az SZDSZ városi szervezeteinek elfoglalására. Amikor a párt (vagy annak gyülekezeten kívüli tagja) védekezni igyekezett az invázióval szemben, Németh Sándor diszkriminációról beszélt: vallási alapon üldözik, és kirekesztik a gyülekezet tagjait. Időnként hisztérikusan megfenyegette a párt vezetőit, akiket körünkben több alkalommal jellemtelen liberálisnak, kábítószeresnek, homokosnak nevezett (ilyenkor köpött is egyet). Hallottam olyan telefonbeszélgetéseket, amikor Takács Ferivel felhívatta a párt vezető politikusait, és durván felelősségre vonta őket. A kihangosított telefon mellett ott ült Németh Sándor (remegett az indulattól), és mutatta, mit kell mondani. Amikor kiderült, hogy nincs igaza, és tartott attól, hogy besokallnak az SZDSZ-ben, megijedt. Utasította Takács Ferit: „Hívd vissza a Bálintot, és simítsd el az ügyet. Tegyetek gesztusokat. Mondd meg, hogy én nem tudtam róla.” Ez egyébként bevált taktika volt: valakit kiküldött, hogy vágja le az ellenséget, majd megérkezett ő, aki tisztázta az ügyet („török gyerek elvágta, magyar gyerek gyógyítja”).

A gyülekezet megszerzett befolyására jellemző az a mozzanat, amikor felhívtak az esztergomi SZDSZ-irodából, hogy a gyülekezeten belül próbáljam rendezni a párt megyei szervezetében zajló vitákat (úgyis mindenhol a mi embereink vannak, egyezzenek már meg egymással). Az esztergomiak úgy érezték, Tatabánya elnyomja őket. Amikor megtudtam, hogy Szekeres Gyuri feküdt rá a pártra, nem csodálkoztam: biztos voltam, hogy ő a megyét a kezében akarja tartani. Ha Németh Sándor bármit lép, Komárom megye az élen legyen. Felhívtam Szekereset, hogy „George, kellene egy kis levegő az esztergomi SZDSZ-nek, mert ha így szorongatod őket, a végén kimúlnak. Ne felejtsd, hogy itt van a katolikusok központja”. Erre ő azt válaszolta: „Tegyetek rendet magatok körül, barátom.”

Egy alkalommal Németh Sándor elvitt magával Ceglédre. Rajk László jött velünk az SZDSZ-től. Hármasban utaztunk a vezető lelkész Chrysler mikrobuszával (plusz Karika Gabi mint sofőr), hogy elrendezzük az ottani konfliktust. Kondorosi pásztor ezúttal is ezerszázalékosan hajtotta végre Németh Sándor utasításait, aminek kis híján verekedés lett a vége. A helyi SZDSZ kiadott egy újságot,

de a hitesek kifogásolták, hogy a lap nem éri el a Hit Info színvonalát. Kevés szó esik benne a katolikusokról és az inkvizícióról. Emellett Kondorosi — miután csapatostul beléptette embereit a pártba — ki akarta csinálni az egyik ottani vezetőt (aki aztán védekezni merészt). Nyilvánvaló volt, mi történt. Németh Sándor a helyszínen — Rajk László jelenlétében — kifejtette az együttműködés korrekt normáit. Hangsúlyozta: a gyülekezet nem telepedhet rá a pártra, nem kényszerítheti saját normáit a kívülállókra. Meglepődtem, hogy Németh Sándor tudja, mi lenne normális. Olyanokat mondott, hogy gyönyörűség volt hallgatni. De miután hazaértünk, pontosított: „Nehogy felüljünk annak a világi ügyvédnek. Be ne vegyük a maszlagot, az értelmiségi varázslást” (amivel a mi primitív, ámbár jószándékú Kondorosi pásztorunkat próbálta lenyomni).

Ha Németh Sándor el akart érní valamit, akkor beküldte a gyülekezet tagjait a pártba. Azok beléptek, és elfoglalták a helyi szervezeteket (ennek mértéke az ellenálláson és a helyi hites pásztor „aktivitásán”, intelligenciáján múlt). Ha nem lehetett keresztülvinni a vezető lelkész utasításait, akkor a hitesek — politikai értelemben — igyekeztek kitekerni a „szellemileg éretlen, langyos” helyi SZDSZ-es főnökök nyakát. Akikkel meg lehetett egyezni, azok a vezetők maradhattak („támogassátok őket” — kacsintott Németh Sándor).

Amikor a vezető lelkész éppen nem akart semmit, mert a világot járta, akkor a „szolgálatból” politizáló hitesek sem csináltak semmit. Az elfoglalt helyi szervezetek leültek: őket a pártmunka nem érdekelte, a tényleges aktivistákat pedig kinyomták. Csend volt egészen a tisztújító küldöttgyűlésig. Az SZDSZ ügyvivőinek megválasztása előtt azonban a Hit Gyülekezete székháza olyan volt, mint a Pentagon. Stratégiai tervek születtek, felmérések készültek: honnan, milyen küldöttek várhatók, vélhetően kire szavaznak. Pontos kimutatásaink voltak a régiókról, és hogy hány emberünk lesz a szavazáson. Ahol korrekcióra volt szükség, ott Németh Sándor elővette a helyi pásztorokat: „ne aludjatok...” Időnként Morvay Péter szervezte a vidéki ügyeket (nyomás alatt tartva azokat a helyeket, amelyek még nem voltak a „kenet” alatt).

A biztonsági őrkkel körülvett föld alatti tanácsteremben Németh Sándor táblára írta az SZDSZ javasolt ügyvivőinek névsorát. Kiemelte azt is, kikre nem szabad szavazni semmiképpen. Hack Péter néha segített az indoklásban. A jelenlevők felírták a listán sze-

replő neveket, a meghatározott sorrendben. Az volt a dolguk, hogy helyben egyeztessenek: ériék el, hogy bárki lesz a küldött, ezekre szavazzon. A választások előtt már elég megbízható képünk volt a párt ügyvivői testületének várható összetételéről. Mondhatni: meglepetések nemigen születtek.

Hogyan juthattak idáig a dolgok? A Hit Gyülekezete részt vett az SZDSZ megalapításában. A rendszerváltáskor nem mindenki értette meg, hogy parlamenti demokráciában a pártok tudnak befolyást gyakorolni a közéletre. Egyesek nem támogatták, hogy a demokratikus ellenzék pártot alapítson. A megalakuláshoz ezért szavazatokra volt szükség. Ennek érdekében Németh Sándor beléptetett néhány száz embert az ellenzéki szervezetbe, ők pedig megszavazták az SZDSZ mint párt megalapítását (a vezető lelkész később is ezt a beléptetős technikát alkalmazta). Németh Sándor a Népszabadságnak adott egyik interjújában elmondta: még a Szabad Demokraták Szövetsége elnevezés is tőle származik (ebben a cikkben szólította fel — kvázi — lemondásra Pető Ivánt, aki persze nem ezért mondott le).

A párt egy-két alkalommal — belső problémáinak kezelésére — később is alkalmazta a „hites megoldást”, amelyért drága árat fizetett: Németh Sándorral „törököt fogtak” a szabad demokraták. A vezető lelkész önállósult: olyan lett, mint egy elszabadult hajóágyú. Saját kiszámíthatatlan ötletei szerint használta a jól bevált technikát.

Az SZDSZ politikusai úgy tudták, hogy a szabadelvű gondolkodás a kapcsolat alapja. Más pártok mellett is vannak szatellit szervezetek. A Fideszt 1998-ban nagy mértékben a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) nevű katolikus szervezet segítette hatalomra. Németh Sándor úgy tűnt fel az SZDSZ-ben, mint egy liberális demokrata, aki segít a párton. A vidéki szervezetek jelentős része örült a hites aktivisták megjelenésének, mert sok tehetséges ember volt közöttük. Többségük becsületes és lelkes fiatal, akik őszintén hittek a liberális elvekben. Ráadásul olyan fegyelemmel és szervezettséggel tudtak dolgozni (mivelhogy Istent szolgálták), amilyen a világi amatőrök nem jellemezte. A kopogtatócédulákra az SZDSZ-nek nem volt gondja. Ki kergetett volna el egy ilyen rohambrigád, és — a rokonokkal együtt — közel 100 ezer biztos (parancsra) szavazót?

Az SZDSZ vezetői nem tudták, mi zajlik a Hit Gyülekezetén belül. Legfeljebb sejtéseik lehettek Németh Sándor vezetési stílusát

illetően. Álmukban sem gondolták volna a szabadságjogok védelmezői, hogy az egyik legsúlyosabb emberi jogi probléma maga a Hit Gyülekezete. Arról pedig fogalmuk sem volt, hogy a vezető lelkes milyen szerepet tulajdonít magának a pártban. Németh Sándor — az alapításban való részvétele okán — úgy tekintette, ő alapította a pártot (esetleg még néhány zsidó értelmiségi, de az csak ószövettség). Az SZDSZ-ben benne van a Szentlélek, aki őt használja. Úgy tartotta, hogy nem csak a Hit Gyülekezetének, hanem az SZDSZ-nek is ő az apostola. Az SZDSZ az ő pártja: a vezetők az ő jóindulatából (és végtelen türelméből) tevékenykednek.

Mindez tágabb koncepcióba illeszkedett: Németh Sándor, mint Isten embere, globális léptékben gondolkodott. Mindennap rajta tartotta ujját a világ ütőerén. Morvay Péterrel egy pillantásukkal átfogták a földgolyót. A vezető lelkes úgy érezte, folyamatosan ellenőrzése alatt tartja a világpolitikai eseményeket. A mélyükre lát, amire (a Szentlélek karizmáinak híján) világi halandó nem képes. A napi hírek számára a próféciaák aktuális kibontását jelentették. Csak azért nem avatkozott be tevőlegesen is a közel-keleti konfliktusba, mert csupán a magyar nyelvet beszéli (zalai akcentussal). Ehhez az univerzális szemlélethez képest, neki játszadozás volt az SZDSZ.

Nekünk gyakran hangoztatta, hogy akkor venné át a pártot, amikor akarja. Ezt több alkalommal komolyan fel is vetette. Amikor túldimenzionált valamit, és saját interpretációjától depresszióba esett, a gyülekezet főiskoláján megtartott titkos politikai megbeszéléseken két alternatívát vázolt fel: vagy kivonulni a pártból (jól magukra hagyni őket), vagy egyszerűen lenyúlni az egészet. Hallani kellett volna azt szófacsarást, amit Hack Péter ilyenkor levágott (döntés elhalasztva).

Néhány hónappal az 1998-as választások előtt Németh Sándor — miután elterült irodája bőr kanapéján — közölte: nem bírja már „ezt a sok süket értelmiségit”. Ha a párt kampányfőnöke hallgatna rá, legalább 15 százalékot szerezne az SZDSZ. Ezt a gyülekezetben általában el is hitték: a vezető lelkeszt univerzális zseninek, tévedhetetlen polihisztnak, übermenschnek gondolták. Az egyszerű tagok sajnálták, hogy nem mindent ő irányít ebben az országban. Mi, akik láttuk közről, hogy Németh Sándor hogyan vezet egyházat, hogyan szerkeszt újságot stb., életveszélyesnek tartottuk minden mozdulatát. Az übermensch akkor már olyan állapotban volt, hogy azt hitte: az egész országban ugyanúgy megparancsolhat-

ja, kire kell szavazni, mint a Hit Gyülekezetében. Minden csak manipuláció kérdése.

Amikor ezt bejelentette, hárman voltunk a szobában: Németh Sándor, Ráthy Sándor újságíró, a Figyelő akkori rovatvezetője, és én. A vezető lelkész azt mondta, hogy a kopogtatócédula-gyűjtésnél is kiderült: a párt mögött álló értelmiségiek nem érnek semmit. Csak a szájuk jár. A gyülekezet nélkül sehol nem lenne az SZDSZ, mégis mindig úgy bánnak velünk, mint „egy vízfejű gyerekkel, akit el kell dugni, hogy ne lássa senki”. Közölte, hogy véget vet ennek az állapotnak. „A választások után, őszől át vesszük a pártot — jelentette ki Ráthy Sándornak és nekem. — Még ne mondjátok senkinek. Hack Péternek se.”

Ráthy Sanyi úgy tett, mintha nem értené, amit mond. Én attól tartottam, helyben agyvérzést kapok. Tudtam, hogy Németh Sándornak annyi embere van a pártban, és olyan pozíciókat foglalt el, hogy ha akarja, megteheti. Bármilyen választást képes manipulálni, vagy a párt nagy részét le tudja szakítani. Számításait némiképp keresztülhúzta, hogy közben szétszakadt a Hit Gyülekezete.

Az SZDSZ-nek 1998-ban is a Hit Gyülekezete szedte össze a kopogtatócédulákat. De ezúttal már a gyülekezet székházában is megoszlottak a vélemények, mert Németh Sándor nyíltan pénzt kért a kopogtatócédulákért. Mi ezt erkölcstelennek tartottuk. Korábban úgy hittük, hogy a közös elvek miatt segítjük a pártot: velük beszélünk egy nyelvet, ők a barátaink. Mi nem pénzért álltunk melléjük.

Három héten át zajlott a tárgyalás a teljesítménybérezésről. Táblázat készült arról, hogy a cédulánkénti díj hogyan változik. A minimális mennyiség összegyűjtése esetén 50 millió forint ütötte volna a gyülekezet markát. Ha képviselőnként összejön ezer cédula, akkor 75 millió. Azt nem lehetett tudni, hogy a pénz kié lesz. Hivatalosan azt mondták, hogy a gyülekezeti csarnok építésére fordítódik (amelyhez az MSZP-s vezetésű Magyar Fejlesztési Bank a fél-milliárd forint hitelt adta). De Németh Sándor még soha egyetlen fillérrel nem számolt el. Az a pénz bármire felhasználható. A feleségemnek azt mondtam: mostantól három válóokot tartson a szeme előtt. Elválok tőle, ha egyetlen kopogtatócédulát mer gyűjteni az SZDSZ-nek, ha a gyülekezet iskolájába akarja iratni leendő gyermekünket, vagy ha a Hit Gyülekezete alkalmazásába lép.

A kopogtatócédula-gyűjtésnek még voltak váratlan fordulatai. Németh Sándor a pénz mellett megállapodott abban is, hogy

Székely Gábor — aki gazdasági tanácsokat adott a vezető lelkésznek a tized felhasználására — az országos lista 25. helyére kerül. Valamiért nagyon fontos volt ez Németh Sándornak. A Fidesztől való paranoiás féelme — és a kilátásba helyezett milliók mellett — a vezető lelkész azért hajtotta a szokottnál is jobban a kopogtatócédula-gyűjtőket, hogy Székely Gábor bejusson a parlamentbe. Németh Sándor azt prédikálta, hogy „aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitattik” (Lukács 11,10). Irány kopogtatni: Isten megígérte, hogy a zörgetőnek megnyitattik. Voltak olyan özszejöveletek, mikor a csarnok fele üres volt. Mindenki cédulát gyűjtött. A hívők lelkesen kopogtattak az Úrért. Fogalmuk sem volt se pénzről, se Székely Gáborról. Németh Sándor azzal rémisztgette őket az istentiszteleteken, hogy vége a demokráciának, jön a rekatolizáció. (Ebben volt igazság. A demagógia ezért mozgósító erővel.) Az imacsoport rimázkodott Istennek: „Emeld fel, Uram, az SZDSZ-t, és sújts le az ellenségeire.” Megparancsolták neki: „Nőjél nagyra, SZDSZ! Vasárnapra nagy párt legyél. A Fidesz zsugorodjon, be se jusson a parlamentbe.”

Az SZDSZ országos fóruma döntése értelmében azonban Székely Gábor néhány helyet visszacsúszott a megállapodáshoz képest. Németh Sándor — miután egyeztetett Székely Gáborral — kijelentette, hogy ezt nem hagyjuk: keményen meg kell zsarolni az SZDSZ-t. Ha a párt nem tartja be a megállapodást, nem kapja meg a kopogtatócédulákat. Még aznap este hívta Borvendég Norbertet: minden cédulát gyűjtsenek össze, és ha nem enged az SZDSZ, mindet el kell égetni. Mindez egy héttel a leadási határidő előtt zajlott. Ha ez bekövetkezik, a Szabad Demokraták Szövetsége nevű kormánypárt nem indulhat az 1998-as parlamenti választásokon. (Nagy balhé lett volna. Ha máskor nem, hát akkor megtudták volna az SZDSZ vezetői, kicsoda Németh Sándor, és mi a Hit Gyülekezete.)

Kimentek a körtelefonok, hogy a kampányban mindenki álljon le. A rohambrigádok utasítást kaptak, hogy egyetlen cédulát sem adhatnak át. A gyülekezeti kampánystábok nem kerültek könnyű helyzetbe, mivel a helyi SZDSZ-esek nem értették, mi történt. A 176 körzetben kialakultak a jó kapcsolatok, ezért nem akármilyen feladat volt bejelenteni a barátoknak: egyelőre nem kapják meg a kopogtatócédulákat.

Németh Sándor reggel felhívott telefonon (azon a hangon,

ahogy Dávid szólhatott Istennek: „mélységből kiáltok hozzád, ó Uram”). A legmélyebb depresszió közepette közölte: „Végeztünk az SZDSZ-szel. Befejeztünk minden együttműködést velük. A jobboldalhoz fordulunk. Hívd a Pokornit, mégis adhat interjút az újságra.” „Mi történt?” — kérdeztem. „Kinyomták a Gabit ezek a szemetek — mondta Németh Sándor csaknem sírva. — Székely Gábort visszatették a listán.” Aha. Összeomlott a világ. Hívjam az elenséget.

Akkor már a Hetek című gyülekezeti agitka (hivatalosan: országos közéleti hetilap) felelős szerkesztője voltam. A főszerkesztő nevét nem árulom el. Néhány nappal korábban felhívott Pokorni Zoltán, a Fidesz frakcióvezetője (későbbi oktatási miniszter), akivel jó viszonyban voltunk. Mint mondta, barátságunkra való tekintettel szól: miután hetente leírnak róluk minden szemétséget a lapban, szívesen elmondja, mit gondolnak valójában. Persze csak akkor, ha érdekel bennünket a véleményük. Köszöntem a türelmet, és hívtam lelkesen Németh Sándort: Pokorni Zoltán bejelentkezett egy interjúra. Egy újságnak mindig jó, ha nyilatkoznak, különösen olyanok, akik nem vállalnak közosséget a lap szellemiségével (már az is baj, ha egy lap ilyen, de mindegy).

A főszerkesztő lehitötte lelkesedésemet. „Ez az én újságom — mondta Németh Sándor. — Nem a Pokorni Zoltáné. Én döntöm el, hogy ebben az újságban ki nyilatkozhat, és ki nem.” Majd folytatta: „Az nekünk nem jó, ha Pokorni nyilatkozik. Pokorni nem bunta. El fogja mondani, hogy a Fidesz nem jelent veszélyt ránk. Ha elolvassák a gyülekezetben, akkor nem lehet az embereket fanatizálni a kampányban. Jobb lett volna, ha leanyáz bennünket. Nekünk most az kellene, hogy a Fidesz szektázzon. Akkor legalább meglenne, hogy mi legyen az újság jövő heti számában. Halogassuk az interjút, hátha berágnak.”

Ordítva jártam Pest utcáit. „Istenem! Hova kerültem? Ez a Te elhívott, szent embered? A szolgálati ajándék? Ez az Isten embere? Ez a szemétláda? Eddig azért küzdöttünk, hogy ne szektázzanak bennünket, mert mi ugyanolyan magyar polgárok vagyunk, mint ők. Ez az ember pedig tudatosan provokálja, hogy szektázzanak? Azért, hogy fanatizálni tudja a naiv hívőket, akik nem tudnak semmiről? Csak azért, hogy a tökkelütött hülye haverja, akivel együtt üzletel, bekerüljön a parlamentbe? És még ott sem hagyhatom ezt a jellemtelen gazembert, mert az lázadás lenne Isten ellen?”

Megértettem, hogy Németh Sándor beállítana a lövészárokbba bennünket. Ellenségeskedést szít kortársainkkal szemben, akikkel ugyan nem értünk mindenben egyet, de túl kicsi ez az ország ahhoz, és túl rövid az élet, hogy egymás iránti gyűlölködéssel töltsük meg (a kereszténységről már ne beszéljünk). A feleségemmel titokban beadtuk a vízumkérelmet az Egyesült Államokba. Nem láttam más lehetőséget, csak a menekülést.

Azon cseppet sem lepődtem meg, hogy Németh Sándor azonnal a „lenácizott” ellenség barátja lesz, ha az SZDSZ nem engedelmeskedik neki. De ennél izgalmasabb kérdés volt, mi lesz az SZDSZ összegyűjtött kopogtatócéduláival. Átadja a Fidesznek? Ajánljam fel Pokorni Zoltánnak?

Másnap a főiskola komputertermében tartott tanácskozást a gyülekezeti válságstáb (mivel ott „kevesebb a lehallgató készülék”): Hack Péter, Takács Ferenc, Szekeres Gyuri, Mészáros István, Borvendég Norbert, Görbicz Tamás és Németh Sándor (én a Hetek című gyülekezeti újsággal vergődtem). A vezető lelkész elmondta: „Az egész pártot mi csináltuk. Miért mindig mi engedjünk? Jelentjük be, hogy kiszállunk a kampányból. Csináljanak, amit akarnak.” Mészáros Pista — néhány hosszú körmondat után — a kezeit tördelve felhívta a figyelmet egy apróságra: az ajánlószelvények hivatalos dokumentumok, eltüntetésük bűncselekmény. Aki gyűjt, az nem rendelkezhet vele.

Az SZDSZ higgadtan kezelte a problémát. A tárgyaló delegáció tagjai elmondták: kár lenne a kialakult jó kapcsolatot veszélyeztetni. Ez egy demokratikus párt, ahol nem lehet parancsra elintézni, ki hányadik helyre kerüljön a listán.

Másnap reggel „Szücsi”, Petrócz Levente egyik embere (foglalkozása szerint szobafestő-mázoló) nyitva felejtette kocsija csomagtartóját. A székház udvarán áthaladó Németh Sándor észrevette, hogy oda van beömlesztve a visszatartott cédulák nagy része. Készen az égetésre. Utasítást adott, hogy gyűjtsék össze az ajánlószelvényeket az ország minden pontjáról, és helyezték a gyülekezeti székház páncélszekrényébe (ne heverjenek az autóban, még meglátja valaki).

Szekeres Gyuri elindult — mint rendesen — ezerrel végrehajtani a feladatot. Talán ez volt a szerencse. Olyan stílusban zajlott az intézkedés, hogy felborzolta a kedélyeket. Miután megérkeztek hírekről a visszajelzések, hogy óriási balhé van készülóban, mert „a

hitesek elviszik a városban gyűjtött ajánlószelvényeket”, Németh Sándor megijedt. Fél óra múlva újabb parancs: Szekerest („azt a hülyét”) leállítani. Két napon belül az összes cédulát adják át a helyieknek.

A vezető lelkész azt a büntetést találta ki az SZDSZ-nek, hogy nem veszi át tőle azt a pénzt, amely a gyűjtésért járt volna (a csarnok árát majd összeadják a hívek). „Ne tudjanak kifizetni bennünket — mondta Németh Sándor. — Csináljunk erkölcsi tőkét belőle.” Ruff Tibi (igazi szellemi ember) a rohangálás láttán azt mondta Takács Ferinek: „Milyen viharos idők.” Ami azt jelentette: tombol az ördög. Mire Taki Feri: „Nincsenek viharos idők, csak a kormányos rángatja a hajót.” Vagyis: tombol az ördög.

Hack Péter, a király barátja

Varga Zoltánról és a Ferencvárosról készültem cikket írni (gyerekkori szerelem). Éppen vidékre hajtottam, hogy Furulyás Jánossal, a futballszakosztály lemondott vezetőjével beszéljek, amikor megszólalt a mobiltelefon. Németh Sándor hívott: „Azon gondolkodom, hogy mondjon-e beszédet a Péter az SZDSZ küldöttgyűlésén, vagy ne. Legyél bekapcsolva, majd hívlak.” Nemsokára csengett a telefon: „Nem teheti meg a Péter, hogy hallgat. Lediktálom a vázlatot, írd meg, aztán küldd át.” A vezető lelkész mintegy tíz mondatban lediktálta Hack Péter SZDSZ-ügyvivő (diakónus) beszédének vázlatát, amelyből elkészítettem az első változatot.

A küldöttgyűlést nem sokkal a Tocsik-ügy után tartották. Az SZDSZ az önvizsgálat és a „pragmatikus” továbblépés között vergődött. Ez volt az utolsó lehetőség, hogy a párt kiugorjon a koalícióból. A Tocsik-ügy az MSZP sara volt, mégis az SZDSZ vesztett rajta többet. Ezt onnan tudtam, hogy Gulyás József SZDSZ-es képviselő már nyár elején megkeresett, hogy a belterületi földek után járó juttatásból „a szocialisták pártpénzeket csinálnak”. Nem sejtette, hogy abba még SZDSZ-érdekeltségek is belekerülhetnek.

Németh Sándor biztosra akart menni, ezért Hack Péter beszéde ügyében megbeszélést hívott össze. Ezen részt vett Székely Gábor informális tanácsadó (és temetőszakértő), valamint György Péter esztéta, akiről Németh Sándor úgy tudta, már többször írt beszédet másoknak. A gyülekezet részéről — Ruff filozófus vezetésével — felvonult a humán értelmiség. György Péter a találkozót mindjárt az elején arra akarta felhasználni, hogy elintéztessen valamit Hack Péterrel az egyik SZDSZ-es minisztériumban. Ezek után nem csodálkoztam, hogy ő a koalíció rendíthetetlen híve. A tárgyalás azzal zárult, hogy György Péter is készít egy beszédet, meg mi is.

Amíg György Péter alkotott, a gyülekezeti stáb is dolgozott. Németh Sándor koriggálta az általam írt szöveget, én átvezettem a javításokat. Hack csak annyit tudott, hogy beszédet fog mondani, és készül a szövege (majd megkapja időben).

Hack Péternek nem azért kellett beszédet írni, mintha szüksé-

ge lett volna rá: kitűnő szónok volt, általában papír nélkül beszélt. Ha leírt szöveget olvasott fel, akkor biztosan lehetett tudni, hogy a beszédet (többnyire segédlettel) Németh Sándor írta. Egyszer felmerült, hogy az írományt szó szerint megtanulja, de inkább letett róla. Azt viszont nem merte megtenni, hogy Németh Sándor szövegét nem szó szerint mondja el. Ezért kellett ilyenkor felolvasnia.

Hack Péter kitűnő adottságú politikus, aki józan ítélőképes-séggel rendelkezett addig a pillanatig, amíg az adott kérdésről Németh Sándor véleményét nem nyilvánított. Ebben a pillanatban Hack Péter önállósága megszűnt. A legkisebb fenntartások nélkül fogadta el a vezető lelkész álláspontját, bármi legyen is az. (Hack például tisztelte az emberi méltóságot, szépeket tudott mondani róla. Kivéve, ha Németh Sándor tiporta azt. Minden diktatúrát gyűlölt, kivéve Németh Sándorét: az övét szorgosan építgette. Talán csak az ellen tiltakozott volna, ha saját fülével hallja, amikor Németh Sándor a háta mögött őt is a szokott módon értékeli: legtöbbször „tehetségtelen, rossz politikus”-nak nevezte.)

Hack Péter abban különbözött a többiektől, hogy nem félelemből fogadta el Németh Sándor abszolút tekintélyét. Szilárdan hitte, hogy Németh Sándornak mindig igaza van. Őt minden pillanatban a Szentlélek vezeti. Ha a vezető lelkész mondott valamit, számára az olyan volt, mintha személyesen a názáreti Jézus szólna hozzá. Egy alkalommal istentisztelet előtt Németh Sándor arról beszélt a vezetői szobában, hogy „Magyarországon nincs demokrácia”. Méghozzá azért, mert akinek egy kis pénze van, azonnal üldözik. Sorolta az üldözöttek neveit: „A kazánkirály Morvai, Palotás, Stadler. Hát mi van ebben az országban?” Lopva Hack Péterre pillantottam: rezzenéstelen arccal bólogatott. Ő ugyanúgy tudta, mint mi: Németh Sándor még csak nem is ismeri az igazán gazdag embereket. Azokról tud, akik a bűnügyi krónikákban szerepelnek. A felsoroltak némelyike ellen bírósági ítélet született. De Hack Péter nem szólt soha. Pedig ha valaki (be)szólhatott volna, az ő.

Frakciótársán, Mészáros Pistán legalább látszott, mi a véleménye. Kettőjük között az volt a különbség, hogy Mészáros István mindig tudta, Németh Sándor mikor téved. Vallási fanatizmus nem akadályozta abban, hogy ezt felismerje. Mészi Pista azok közé tartozott, akik megpróbálták a vezető lelkész figyelmét felhívni arra, hogy ami ott szembejön, az a gyorsvonal.

Az ő tragédiája az volt, hogy miután — tényleg isteni csoda

folytán — meggyógyult egy súlyos betegségből, Németh Sándor azzal zsarolta. Hallottam olyan utalásokat, hogy ha nem jár az Úr útján, akkor visszajön a betegsége („lázadásról” ne is beszéljünk). Mészáros Istvánt a vezető lelkész később felhasználta a legsötétebb ügyeiben. Ha Szeva Moguljevics ügyvédje, akkor sem kellett volna ennél piszkosabb feladatokat végeznie (ott legalább megfizették volna). Űgy zsaroltak „vissza” telkeket, gyülekezeti házakat a kivált hívóktól, mint a legközönségesebb pénzbehajtó maffiák. Mészáros István szegyeteljes ügyekhez adta a nevét. Olyan leveleket írt alá, amelyek magánemberként mélyen felháborították volna. Kívülről úgy látszott: a gyülekezeti szakadás után a vezető lelkész őt teljesen bedarálta.

Szegény Pista legfeljebb az angol bajnokság gólösszefoglalóival vigasztalódhat. Szerintem ő többre tartotta a Manchester United–Arsenal meccset, mint Németh Sándor több éves ordítózását együttvéve. Egészséges életszemléletét tükrözte az is, hogy elment hegymászónak: miután meggyógyult, a csúcson ezzel köszönte meg minden alkalommal Istennek, hogy életben maradt. Több szeretet és hála volt ebben, mint a vezető lelkész mindahány karizmatikus kiabálásában. De Németh Sándor — akit lekötöttek felesége démonai, és nem tudta az ilyesmit értékelni — a hegymászás miatt sokat bánotta őt.

Egyszer Mészáros Pista a Club Tihanyban kifakadt a kerületükben levő — történetesen — roma autótolvaj maffiára, mert ellopták a kocsiját. Felkereste a vajdát, mondván: nem szép dolog, hogy amíg ő a parlament emberi jogi bizottságának alelnökeként az érdekeiket védi, addig ők meglopják. Németh Sándor erre vagy harminc ember előtt nekiesett Mészáros Istvánnak: rasszistának nevezte, szerinte fasiszta szellem van benne, süt belőle a gyűlölet. Az autóját pedig azért lopták el, mert ő már egy évvel ezelőtt megmondta neki: hagyjon fel a hegymászással, a „süket hóbortjaival”, de nem engedelmeskedett neki. Még azokat az információkat is a fejéhez vagdosta, amelyeket Németh S. Judit a feleségéből szedett ki. Majd kijelentette: az engedetlensége miatt lopták el az autóját. Isten ezzel figyelmeztette: hagyja abba a meccsre járást, a bolondos pótcselekvéseket. Ne öltözzön „infantilis, hülye ruhákba” a Fradi-meccsre. Akkor nem lopják el az autóját.

Mézi Pista bűnbánatot tartott, majd — stikában — folytatta a hegymászását. Nem sokkal később Németh Sándornak az orvos —

egészségtelen életmódja miatt — hegyi levegőt ajánlott. Miután a vezető lelkész életében először felkapaszkodott egy dombra, és szívta az erdei levegőt, áradozott a hegymászásról. Ezt követően Mészáros Pistával, mint hegymászóval, interjút kellett készíteni a Hetekbe.

Ilyesmi Hack Péterrel nem fordulhatott elő. Ő eminens módjára engedelmeskedett Németh Sándor minden parancsának. De nem is lopták el az autóját. Igaz, ő nem a VI. kerületben volt kénytelen az utcán tartani, mert megkapta a székház melletti ingatlant, garázsszal.

Hack Péter több alkalommal úgy jellemezte magát, mint „a király barátja”. A Hack-jelenség megértésének ez a kulcsa: ő az ószövetségi Izrael szemszögéből tekintett a vezető lelkészre (felesége hébert tanított a gyülekezeti főiskolán). Németh Sándor (a törőlmetszett vidéki katolikus) olyan volt a szemében, mint Izrael királya. Hack Péter az ószövetségi törzsi-nemzetségi minták alapján viszonyult hozzá.

Ennek a sajátos felfogásnak teológiai gyökerei vannak. Németh Sándor ahhoz az irányzathoz tartozik, amely az ószövetségi történeteket szimbolikusan értelmezi. Isten embere akkor király volt, ma vezető lelkész. Németh Sándor maga is úgy beszélt ezekről az igékről, hogy a szimbólumok rendszerében Isten embere, „a király” személyén mindig őt kellett érteni. Hack Péter e történetek alapján tudta, hogyan kell viszonyulni Németh Sándorhoz. Úgy, ahogy Dávid királyhoz a vitézei.

Az ószövetség egyes történeteiben, aki ellentmondott Isten emberének, legjobb esetben meghalt. Rosszabb esetben a családját is kiirtották, vagy Isten sokadíziglen átkot helyezett rá. Németh Sándor szeretett ezekről prédikálni. Ettől igen nagy lett az istenfélelem. Mindenki kezdte komolyan venni Isten emberét (vagyis őt). Hack Péter őszinte meggyőződéssel tekintett Németh Sándorra, úgy, mint — szellemi értelemben — az ószövetségi Izrael királyára. A Hit Gyülekezete maga is úgy épült fel, mint egy királyság. A vezető lelkész szó szerint másolta az ószövetségi Izrael mintáját. Szolgákat tartott, alattvalókat kormányzott, lakomákat rendezett. Minden az ő személyes tulajdona volt. Az alattvalók életével is ő rendelkezett.

Számomra először furcsa volt, hogy az összes Napóleon, Rettegott Iván és Julius Ceasar a lipótmezői elmeotthonban gondos felügyelet alatt kormányozza a világot. „Izrael királya” pedig egy ál-

lami támogatást élvező, több tízezer fős gyülekezet élén osztogatja a bűnbocsánatot. De aztán megszoktam. Ebben a liliputi világban volt Hack Péter a király barátja.

Németh Sándor abban különbözött a hűvösvölgyi Napóleon-tól, hogy nyilvánosan nem vállalta szerepét. Ha kívülről megszólították, úgy viselkedett, mint egy XX. századi magyar ember. Tiszára, mintha normális lenne. Ha számon kérték, pontosan tudta, melyek a demokratikus, polgári normák. Világosan elmondta, milyen elemi szabályokat kellene betartania (ha nem Izrael királya lenne). A gyülekezeten belül azonban más szabályok voltak érvényesek. Azt hirdette, hogy az egyház más: ott teokrácia van, amit a világiak úgysem értenének meg. A vallásszabadság és az egyházi autonómia alapján ő ezt tetszése szerint működtetheti. Az egyházi teokrácia mintája pedig az ószövetségi Izrael felépítése. Németh Sándor azonban ebből csak az önkényességet, Hack Péter pedig a feltétel nélküli engedelmességet vélte kiolvasni.

A királyság teóriának volt egy újszövetségi aspektusa is. Jézus mondja azt a történetet, amikor egy nemes ember elment messze tartományba (ez az Úr). Előszólította szolgáit (Hack Pétert és Németh Sándort), adott nekik girát, hogy kereskedjenek (karizmákat, hogy sáfárkodjanak vele). Amikor megjött a gazda, a szolgák jelentették, hogyan kereskedtek: „a te girád tíz girát nyert” (ennyien megtértek stb.). És most jön a kulcsmondat: „Jól vagyon, jó szolgám, mivelhogy kevesen voltál hű, legyen birodalmad tíz városon.”

A példázat azt szimbolizálja, amikor Jézus visszajön, és kiosztja a hatalmat („legyen birodalmad tíz városon”). A Hit Gyülekezetében ezt már előre kiosztották Németh Sándornak: nem kérdés, hogy Krisztus ezeréves királyságában ő lesz Magyarország királya. Ez abból a felfogásból fakad, hogy Németh Sándor Magyarország elhívott apostola, az ország eddigi történetének legnagyobb szellemi vezetője. Kinek volt a történelem során ekkora újjászületett gyülekezete Magyarországon? Kinek a prédikációjára tért meg ennyi ember? Méltó, hogy ő legyen a király.

Hack Péter pedig — mint tudjuk — a király barátja. (Feltéve, ha hű szolga marad). Ha a szociálliberális kormányban nem kapott is miniszteri tárcát, az ezeréves királyságban biztosan kap. Az alkotmányügyi bizottság alelnökét ezért nem zavarja, ha Németh Sándor sérti a hívők alkotmányos jogait, mert ő az ezeréves királyságban

esedékes politikai karrierjét is szem előtt tartja (mint Pál apostol, a megjutalmazásra tekint).

Mindez összefüggésben áll azzal a megvetéssel, ahogyan a Hit Gyülekezete a többi gyülekezetre (és azok vezetőire, lelkészeire) tekint. Ha Németh Sándor az elhívott apostol, akkor az összes többi gyülekezet vezetője önjelölt. Ha ő a király, akkor a többi trónbitorló. A pusztá tény, hogy valaki a Hit Gyülekezetén kívül gyülekezetet vezet, lázadás Isten akarata ellen. A Hit Gyülekezete tagjai ezért nem tudják elképzelni, hogy valaki Istennek kedves módon lehet más gyülekezetben is. Keresztény lehet egyáltalán, aki nem a Hit Gyülekezetébe jár?

Több gyülekezet emiatt gyakran élt büntudatban, vergődött állandó lelkiismeret-furdalás közepette. Csak azért, mert létezni merészelt Németh Sándor mellett. Mi, akik a Hit Gyülekezete csúcsmenedzsmentjében voltunk, szörnyűlködve hallottuk, hogy sok gyülekezet a szakadás szélén áll, mert tagjaik egy része Németh Sándor „kenetére” vágyik. Nem tudták, mi az. Örüljenek, hogy soha nem ismerték meg.

Hack Péter azok közé tartozik, akikkel nem lehetett megbeszélni belső ügyeket. Mindenben a lázadás veszélyét látta. Amikor egyszer megemlítettem, hogy Morvay milyen őrülségekkel tömi a vezető lelkész fejét, azonnal lecsapott: csak nem képezem, hogy Németh Sándor nem tudja eldönteni, mi helyes, mi nem. Letámadott: csak nem képezem, hogy Németh Sándort az orránál fogva lehet vezetni?

A székházban minden komolyabb munkatárs tudta, hogy Németh Sándort állandóan az orránál fogva vezetik. A kérdés mindig az volt, hogy éppen ki. Székely Gábor? Morvay? S. Judit? Vagy mi? A Hit Gyülekezete így működött. Németh Sándor időnként a jobb kezét nem tudta megkülönböztetni a baltól. A színpadon a határozott, nagy mágus kiabált, a hétköznapiakon egy bizonytalan ember hezitált, akinek néha a legnyilvánvalóbb döntések meghozatala is problémát jelentett. Őt kört lefutottunk oda-vissza, mire beletalált a megoldásba. Olyan ügyekben, amelyekben egy világi ember — a Szentlélek nélkül — két perc alatt rájön a megfejtésre.

Nem mintha a vezető lelkész ennyire buta lett volna. Ellenkezőleg: Németh Sándor annyira csavarosan gondolkodott, hogy nem ismerte az ésszerűség fogalmát. Mindig eggyel többet tekert a dolgokon. A döntéseket az is megnehezítette, hogy általában minimális

információja volt arról, amiről határozott. Állandóan az inspirált, szellemi ihletésű döntéseket erőtette. Meg volt győződve arról, hogy hajmeresztő rögtönzéseit a Szentlélek vezeti. Ezt a rögeszmét Hack Péter is osztotta.

A kérdés mindig az volt: ki lesz az, aki az orránál fogva rávezeti a megoldásra. Ha Morvay Péter, akkor néhány kört még kellett futnia az Isten emberének, mire rájött, hogy az almának piros a színe. Ilyenkor a legőrültebb ötletek merültek fel, a mi feladatunk pedig már évek óta az volt, hogy kivédjük a katasztrófát. Németh Sándor rá kellett vezetni valahogyan arra, hogy maga jöjjön rá a nyilvánvaló igazságra. Ha ez sikerült, akkor lebarmolt bennünket, hogy milyen hülyék vagyunk. Mi pedig boldogan felsóhajtottunk.

Morvay Péter volt az, aki mindig a gázpedált nyomta Németh Sándornak: akkor is, ha a sztrádán ment, és akkor is, ha a szakadék felé hajtott. Hack Péter pedig meg volt győződve arról, hogy a vezető lelkes mindig a Szentlélek vezetése alatt közlekedik. Mindent Isten akaratából tesz. Ha a szakadék felé hajt, nem számít: Isten majd elveszi onnan a szakadékot. Neki még csak fel sem vethettük, hogy a gyakorlat másról tanúskodik. Szívesen megkérdeztem volna tőle: „Kedves Péter! Mikor volt Németh Sándor a Szentlélek vezetése alatt? Tegnap, amikor az ellenkezőjét mondta annak, amit ma? Vagy holnap lesz, amikor rájön, hogy tegnap is és ma is tévedett? Miközben a biztos megoldást a gyülekezeti iskola 10. osztályának bármelyik tanulója megmondja.”

Ha ezt a kérdést felteszem, Hack Péter egy pillantásával „megöl”. A Hit Gyülekezete vezetőinek az volt az általános véleménye, hogy „Hack Péter bigottságához képest a naponta zsolozsmázó, áldozó, templomba járó, falusi öregasszony voltaképpen ateistának tekinthető”. Olyan törvénykező, betonba döngölő prédikációkat senki nem tudott mondani, mint ő. Megkapta a maga nevét ő is: „Hakapeszi”. Így nevezték a képviselő urat a gyülekezetben a háta mögött. Nem volt kérdés, hogy Hack Péternek megfelel-e majd az a beszéd, amelyet Németh Sándor elébe tesz. Biztosra vette, hogy az a szöveg a mennyből érkezik.

A mennyei beszéd elkészült. Akkor szólt Németh Sándor, hogy megmutathatom a szöveget Hack Péternek: ha van javaslata, tegye meg. A politikus félreértette. Azt hitte, tényleg lehet javaslata. A munkába bevontuk Mészáros Pistát is. Beírtam a változtatásokat, és átküldtem Németh Sándornak. Kihangosítottam a telefont. Ott ül-

tünk, mint három iskolás a Bornemisza iskola alsó tagozatából, amikor a tanító bácsi javítja a dolgozatot: két parlamenti képviselő, mindkettő jogász, a parlament alkotmányügyi bizottságának elnöke, és az emberi jogi bizottság alelnöke, (meg én). A telefonból egy érettségizett ember beszélt, aki Morvay Péter interpretációja alapján tájékozódott a világ eseményeiről (újságot a démonok miatt nem olvasott). De ő volt az Isten embere. „Nem tudtok ti beszédet írni — recsegte a telefon. — Nincs érzéketek hozzá. Csak arra vagytok jók, hogy tönkretegyetek mindent. Kivettétek belőle a lényegét. Megváltoztattátok a legfontosabb szavakat. Irjatok mindent vissza, vagy inkább ne is beszéljen a Péter.”

Hack Péter neheztelően pillantott rám. Felbosszantottam a szolgálati ajándékot, és ebbe őt is bevontam. Nem mondtam meg, hogy ez már a „kenet” alatt levő változat. Nem szorul javításra. „Tudta a fene” — gondoltam. Különben is: erre Hack Péter magától is rájöhetett volna. Nem vette észre, mennyire tökéletes a szöveg? Nem érezte, hogy a mennyből való? Benne is ugyanaz a Szentlélek van: tapintásra éreznie kellett volna, hogy a Szentlélektől van. Egyébként pedig azt hittem, ennyi köze azért lehet a saját beszédéhez. De nem volt. Még ennyi sem.

Ám a kenet alatt levő mennyei szöveg még átesett egy kis változtatáson. Elkészült ugyanis az apokrif: György Péter változata. Éppen az ellenkezője volt annak, amiről a kanonizált beszéd szólt. Az egyiket Isten írta, a másikat György Péter. Németh Sándor ez utóbbiról azt hitte, hogy a mértékadó liberális értelmiség álláspontja. Megijedt, hogy Hack Péter beleszalad egy pofonba, ezért megpróbálta összefésülni a kettőt. Ne szépítsük: valami borzalom született belőle (éppen olyan lett, amilyen egy szöveg lehet, ha két egymást kizáró álláspontot gyúrnak össze).

„Vettem erőt, minek utána eljött reám a Szentlélek” (ApCsel 1,8), és átfaxoltam Németh Sándornak egy levelet. Ebben leírtam, hogy Hack Péter ilyen köntörfalazó (mellesleg lapos) beszédet nem mondhat el. Amelyen érződik, hogy megrendelésre csapták össze (a számla majd jön). Ez felemésztheti Hack Péter erkölcsi tőkét, politikusi pályafutásának végét jelentheti. A pártban mindenki katarzist vár: őszinteséget és feloldást. Hack Péter mindig ellenezte a koalíciót. Csak nem a Tocsik-ügy után fog szónokolni mellette? György Pétert az érdekli, hogy a projektjeit ne veszélyeztesse a koa-

lícíós válság. Hack Péter nem mondhat beszédet avégett, hogy György Péter vállalkozásainak ne legyenek pénzügyi problémái.

Morvay Péter elolvasta a levelet. Aztán arra kért, hogy menjek egy szinttel lejjebb. Amikor megnyílik alattam a föld, akkor az irodája épségben maradjon. Javasolta, hogy — mint az öszövétségi Izraelben a halálra ítélték az oltárét — ragadjam meg a fax szarvát (ha szerencsém van, kegyelmet kapok).

Kis idő múlva megszólalt a jól ismert színtelen hang a rádió adóvívön: „Fészek, jelentkez! Hívjál fel!” A vezető lelkész mélyen maga alatt csak annyit mondott: „Ne nyúlj semmihez, de csináld meg a te változatodat.” Morvay Péter megállapította, hogy mint Eszter királynénak Ahasvérus király, Németh Sándor kinyújtotta felém az arany pálcát. Eszter számára ez azt jelentette, hogy — bár hívatlanul állt a király elé — nem hal meg. Igaz — mondta Morvay —, az akasztófát azért megácsolták, csak még nem lehet tudni, ki lóg majd rajta. (Eszembe jutott, hogy Morvay nekünk gyakran ácsolt akasztófát, mint Hámán, Ahasvérus király gonosz főembere, de erre most nem volt idő.)

Este Hack Péter ájtott a kiskapun, de akkor még nem született döntés. Az ügyvivő nem tudhatta, melyik beszédet mondja majd: György Péterét vagy az enyémet (amelyet tartalmilag Németh Sándor dolgozott ki). Vártuk a telefont.

Hack Péternek megmutattam a Németh Sándornak írt levelet. A politikus diakónus arca ilyenkor egészen egyedülálló produkcióra volt képes: tekintete rögzült, vonásai megmerevedtek, a szeme kifejezéstelenné vált, nem látszott rajta semmi. Egy rezdülés nem sok, annyi sem. Minden attól függ, mit mond majd Németh Sándor.

Kettesben voltunk. Gondoltam, legalább mondhatná, melyik változatnak örülne jobban. Legfeljebb tévedünk. Megállapítjuk, hogy kiestünk a Szentlélek vezetéséből. Testiek voltunk. Majd bőjtölünk. Tarthatnánk bűnvallást Nemes Palinál. Csak mondjon valamit. De semmi. „Miatta vállaltam a kockázatot — gondoltam. — Remeg a bensőm, a fejemet acélabroncs szorítja. Legalább egy kis szolidaritást mutatna.” De Hack Péter nem foglalt állást, nehogy lázadásba keveredjen.

Egyedül álltam az „akasztófa” árnyékában. Hack Péter mintakeresztény, engedelmesen várta a vezető lelkész telefonját. Akkor derül majd ki az igazság, amely megmér engem is: vállalhat-e még bármiféle közösséget velem. A szellemi üzenet bejön a látható vi-

lágba, és megvilágít mindent. Ahogy az angyal hozta az üzenetet Dániel prófétának. Németh Sándor majd elébe teszi, mit kell mondania. Ő pedig szemrebbenés nélkül elmondja bármelyik beszédet: ezt is, meg az ellenkezőjét is. Ugyanazzal a meggyőződéssel, hiszen Isten nem téved. (Ehhez képest nagyot néztem, amikor Hack Péter azt nyilatkozta egy alkalommal a Heti Világgazdaságban, hogy mindenki megválogathatja, kitől kér tanácsot. Ő néha kikéri Németh Sándor véleményét a döntéseit illetően. Ezzel szemben a helyzet az, hogy Németh Sándor még csak meg sem hallgatta Hack Péter véleményét a neki adott tanácsait illetően. Ha a vezető lelkésznek véleménye volt valamiről, akkor Hack Péter még csak bele sem szólhatott abba, hogy mi lesz majd a saját döntése. Azt Németh Sándor mondta meg.)

Jött a telefon: marad a mi eredeti szövegünk. Hack megtudta, mi is az ő döntése. Csak a konklúzió („ki kell lépni a koalícióból”) ne hangozzék el. Ezt nem nagyon értettem, mivel a beszéd — egyébként — erről szólt. Salamoni („királyi”) döntés. Morvay elengedte a faxot (az oltár szarvát), és felgyorsultak az események. A beszédet a szónok hangsúlyaihoz igazítottuk. Hack Péter félhangosan gyakorolt, ismerkedett a szöveggel: néhányszor felolvasta nemem.

A zárt küldöttgyűlésről kiszivárgó első hír az volt, hogy Hack Péter bombasztikus beszédet tartott. Ültem fáradtan az újságírószoba füstjében. A kollégák hozták az újabb hírt: Hack Péter kapta a legtöbb ügyvivői szavazatot. Buják Attilával (ő és én, a 168 Óra teljes Háttér rovata) elindultunk haza gyalog a hideg éjszakában. „Maradtak a koalícióban — dörmögte Buják kolléga, és rágyújtott. — Ez a párt megbukott.” Erre csak azt mondtam: „Az lehet. De van, aki úgy tudott kint lenni, hogy közben bent maradt. Ő nyert.” Hack Péter, az Úr politikusa újra megállapíthatta: mindent, amit elért, Németh Sándornak köszönhet.

Fesz van

Németh Sándor két napja eltűnt. Nem gázolt belém, nem helyezett nyomás alá, naponta csupán háromszor-négyszer hívott. Beteg? Amerikába ment? Morvay kibökte, hogy Camp Davidben van. Mit csinál ott ilyenkor? Hideg van. Csak nem Bibliát olvas? De jó lenne — futott át rajtam a borzongás (hátha talál benne valamit az irgalomról). Ezt a lehetőséget hamar elvettem: a Bibliától már elszakott. Azzal nem tölt el két napot.

Megcsörrent a telefon. A gyomrom összeugrott, a fejemre zsibbadás jött, súlyos depresszió és félelem szállt rám. Ez ő. Az Isten embere.

— Le tudsz jönni Camp Davidbe? — kérdezte.

— Természetesen.

— Czingiszer Imre nálunk van. Rögtön indul, felvesz a székházban. Az Opus Dei-ről szóló könyvet olvasom. Elképesztő, ami ebben van. Eddig nem értettünk semmit. De most megvan a kulcs. Tegyetek félre mindent, erről szól az újság e heti száma.

Szorongás vett rajtam erőt. A világi közvéleménynek szánt közéleti lapunk (a Hetek) újabb világösszeesküvést leplez le (az általunk kiadott könyv alapján). Következik: az Opus Dei. A szerző — ezúttal is — Németh Sándor (mértéktartó írás lesz). Természetesen most is álnéven (az alapító-főszerkesztő akkor már hetente írt álnéven egy-egy kolumnát). Lassan megértettem, lapunk arculata most rajzolódik. A Hetek vonásai kezdenek kísértetiesen Németh Sándorra (és főleg Németh S. Juditra) hasonlítani.

Legyőztem a világias reflexeket. Utasítottam mindenkit, hogy az iraki vegyi fegyvereket felejtsek el. Koszovó ejtve. A pedofil bécsi püspök az lehet, mert arról minden számban adunk (minden héten keresi a főszerkesztő, és zabálja az olvasó). Izrael — mint mindig — címlap (ide jön vissza az Úr). De a földrengés nem téma. A bósi vízlépcső elhalasztva.

— Hiába. Sokat kell még tanulnom — roskadtam le egy székre. Pedig már azt hittem: sikerült teljesen alárendelnem magam a vezető lelkész gondolkodásmódjának. Mindent megtettem, hogy sike-

rüljön. Annyiszor megfogadtam: „Bemegyek a kenet alá. A főszerkesztő szellemi ember, nekem nem a világiak vakságát kell követnem.” Németh S. Judit hatrészes Izrael-sorozata után úgy éreztem, engem már meglepetés nem érhet. Fel sem tűnt, hogy a kultúra rovatban csak olyanok írnak filmkritikát (például Németh Szandra), akik nem látták a filmeket. A Hitélet rovat tervére (amellyel befogtuk az Új Magyarországot, és megközelítettük az Új Demokratát) szemem se rebbent. De az Opus Deire — bevallom — nem számítottam. A témaválasztás a Hit Info (és Csontos Jenő) legszebb napjait idézte. Lehet, hogy egy keretesben idézünk majd az Albertóból.

Már alig emlékeztem arra, hogy Németh Sándor egy mértékadó polgári lap szerkesztésére kért fel. Azt a célt tűzte maga elé, hogy egy év alatt lekörözi a Népszabadságot. Szép dolog az ambíció — gondoltam, és felépítettem egy szokványos szerkesztőséget. Nem tudtam, hogy más lesz a taktika: saját pályánkon verjük majd meg a Magyar Hírlapot. Abban kerekedünk fölül, amiben ők a leggyengébbek: a szellemi látásban. Az Opus Deiről ők még csak nem is hallottak. Nem tudják, mi az a „Babilon misztériuma”. Az „Antikrisztus”-ról talán még egy írást sem közöltek. Nálunk havonta van három. Ebben győzzük le őket. Hírek helyett próféciaikat adunk. Ezzel hódítjuk el az olvasótábort.

Későn jöttem rá Németh Sándor ravasz taktikájára. Elkövettem azt a hibát, hogy a világi hírközléssel próbáltam felvenni a versenyt. Felültem olyan maszlagoknak, mint tárgyilagosság, ténszerűség. Ezért nem bukkantunk rá az Opus Deire. Hiába rendeltük meg a napi MTI-híreket, szereztük be a külföldi hírügynökségek anyagait, állítottunk embereket a külföldi lapokra, a hírtelevíziókra. Riportereket küldtünk a parlamentbe (feleslegesen, mert ott volt lapunk vezető munkatársa: Hack Péter). Ott voltunk a belpolitikai eseményeken, külföldi tudósítóktól rendeltünk cikkeket. Kiguvadt szemmel figyeltük a CNN-t, amely folyamatosan ment a szerkesztőségben. De sehol nem hozták az Opus Dei aktuális ármányait.

Azért nem, mert azt mi fogjuk leleplezni. A szellemi látással tudjuk megelőzni az amerikai és a magyar riválisokat. Németh Sándor elképzelése az volt, hogy majd utánunk jön a világ. (A lap szlogenje: „Hetekkel a világ előtt.” Ezt a gyülekezeti intrikusok később megváltoztatták: „Retekkel a virág előtt.”) A vezető lelkész szerint nem kell ahhoz riportereket küldeni a Föld minden zugába, hogy tudjuk, mi történik. Prófétiкус látás kell hozzá, ami nálunk megvan.

Így lett közéleti lapunkban a hét legfontosabb eseménye az Opus Dei (végül is Németh Sándor ezen a héten vette kezébe a róla szóló könyvet).

Testi módon a CNN-ből vártuk a szenzációt, de nem onnan jött. Bámultuk a BBC-t, pedig „azok nem tudnak semmit”. A hiteles forrás karnyújtásnyira volt tőlünk, és észre sem vettük. Az információ a legmegbízhatóbb helyről származott: a „Vatikán titkos ügynökei: Opus Dei” című tényfeltáró könyvből, amelyet a gyülekezet be sem jegyzett, illegális kiadója jelentetett meg. Az orrunk előtt volt a hét eseménye, és elmentünk volna mellette. Még jó, hogy volt egy hírérzékeny főszerkesztőnk, aki észreveszi az ilyesmit.

Azonnal hozzáláttam, hogy pótoljam a mulasztást. Morvay Péter már írt egyszer a témáról (talán a fordítás előtt álló könyvből) a Hit Infóban. Eszerint az Opus Dei világi („szerzetes”) rend, amely nem látható. Tagjai a katolikus egyházra esküsznek fel, de világi foglalkozást űznek. Beszivárognak az államhatalomba, a gazdasági életbe, a politikai pártokba, a pénzvilágba. Ezeken a helyeken érvényesítik Róma világuralmi törekvéseit. Ők a Vatikán titkos ügynökei. A jezsuiták földalatti szervezete.

Az ajtóban megjelent Czingiszer Imre, Németh Sándor sofőre, egyik legbelső szolgálója. Ő járt néha bevásárolni, szállította a családot. Olykor vigyázott a házra. Kértem, várjon egy percet, amíg jellemez a feleségemnek, hogy — az Úr kiismerhetetlen akaratából — ma sem megyek haza. Amint letettem a kagylót, kipillantottam az ablakon. Nem láttam a Ford Mondeót. Nyilván legurult a ház elé. Kimentem az udvarra, de nem láttam sehol. Nem volt az utcán se. Felmentem a parkoló végébe, egészen Hack Péter házáig, de ott sem volt. Visszatértem a székházba, és megkérdeztem az ügyeletest:

— Jól emlékszem, hogy Czingiszer Imre járt itt, és én beszéltem vele? Vagy ez tegnap volt?

— Nem — válaszolta —, most járt itt az Imre, de azt mondta, hogy elindul vidékre.

— Valamiről megfeledezett — mondtam. — Rólam. Azért kellett bejönnie, hogy engem elvigyen.

Nyilván nem felejtett el — gondoltam. Kimentem az utca végére, de ott nem volt. Lehet, hogy lement a Bécsi útig. De ott sem volt. Talán csak nem látom. Felhívtam az ügyeletest:

— Van mobiltelefonja az Imrének?

Csengettem. Czingiszer felvette. A háttérben motorhang.

— Hol vagy, Imre? Itt állok a Bécsi úton.

— Elindultam. A Margit Kórháznál járok.

— De Imre. Nem vagyok a kocsiban. Engem kellene levinni.

— Nem tudtam várni — mondta Czingiszer Imre. — Már így is fesz van. Még a Sándoréknál voltam, amikor telefonált a Judit, hogy induljak. Éreztem a hangján, hogy már feszültség van.

— De Imre — mondtam —, még nagyobb lesz a feszültség, ha megérkezel, és nem vagyok a kocsiban. Sándor engem vár. Nem tudja megírni a cikkét, ha nem megyek le. Pedig azért van ott. Még a számítógépet sem tudja bekapcsolni.

— Nem tudsz lemenni vonattal?

— Mire leérek, a lap kijön a nyomdából. Ötszáz méterre vagy tőlem. Gyere vissza értem.

— Azt nem lehet — mondta Czingiszer Imre. — A Judit telefonált. Érzem, hogy fesz van. Padlógázzal megyek, nem fordulhatok meg. A Judit azt mondta, induljak. Akkor nem mehetek visszafelé.

— De Imre — mondtam. — Nem látnak. Nem veszik észre, hogy visszajöttél. Nem tudják, hogy elindultál vagy sem. Nincs kamera. Ezt az időt behozzuk.

— Nem lehet. Ezt már nem tudjuk behozni, mert én így is teljes sebességgel megyek. Nem fordulhatok vissza. Ha utolérsz, felveszlek.

Letette. Mentő ötletem támadt. Hívtam Morvay Pétert:

— Péter. Van egy ügy, ami nincs a kenet alatt. Sándor vár Camp Davidben, de Czingiszer Imre elindult. El kell érünk. Az Opus Dei-ről kellene cikket írunk. Betett az ördög.

Morvay Péter az Opus Dei hallatán megértette a tét nagyságát. Az utolsó időkben, az Úr visszajövele előtt kiéleződik a küzdelem Isten országa és a Sátán királysága között. Lehet, hogy az Opus Dei adja majd az Antikrisztust. Figyelmeztetni kell a világot. Ha nem sikerül, annak beláthatatlan következményei lehetnek. Már így is ötszáz méter hátrányba kerültünk. A Vatikán leleplezése került veszélybe. Ha nem lépünk időben, beülnek a jeruzsálemi Templomba.

Egy perc múlva Morvay Péter csikorgó kerekekkel kivágódott a Bécsi útra. Nem állt meg, csak lassított. Kicsapódott az ajtó. Ahogyan egy kaszkadőrbemutatón láttam, beugrottam a száguldó autóba. Nekiestem a műszerfalnak. „Azt hiszem, eltört a térdem” — mondtam sziszegve. Morvay gázt adott. Csengettem Czingiszert:

— Imre. Mögötted vagyunk. Várj meg.

— Nem tudok lassítani. Értsd meg, hogy fesz van. A Judit már másodszer telefonált.

— Imre. Nem látják, ha megállsz. Nem tudok az egyik mozgó autóból átvigrani a másikba.

— Próbáljatok megelőzni.

Letette. Akkor mi lesz, ha megelőzzük? Ugorjak rá a szélvédőre? „Hova kerültem? — tűnődtem magamban, miközben megpróbáltam kiegyenesíteni a lábam. — Nem mer megállni. Kik ezek az emberek, hogy 100 km-re tőlük a sofőr nem mer megállni?” Morvay áthajtott a piroson. Már láttuk a Mondeo hátulját.

— Imre. Itt vagyunk mögötted. Ha belenézel a visszapillantó tükröbe, bennünket látsz. Állj meg, csak egy pillanatra.

— Lassítok.

— Az nem elég, mert mire kiszállok innen, addig lemaradok. Nem tudlak utolérni futva, mert beütöttem a térdem. Lehet, hogy eltörtött.

— Azért kellene megelőzni.

— Nem tudunk, a Mondeo gyorsabb.

— Jó. A Kolosy téri templomnál megállok. Ha tíz másodperc alatt odaérsz, rendben. Ha nem, akkor indulok. Már így is nagy lesz a késés. A Judit már kétszer telefonált.

— Rendben. Állj meg. Nem fogjuk megmondani.

A járókelők azt hitték, filmet forgatnak. Keresték a kamerát. Morvay teljes gázzal bevágódott Czingiszer mellé. Fejjel beleestem a szélvédőbe. Menet közben kiugrottam. Czingiszer Imre elindult, de már fogtam az ajtót.

— Nem látnak, Imre — kiáltottam, és futottam a kocsi mellett. Igyekeztem páros lábbal beugrani az autóba. Az ajtó berántott.

A kocsiiban egész úton nem beszélünk. Imre izgult. Éreztem, hogy fesz van. Végig dőngettük az utat. Inkább becsuktam a szemem. Camp Davidben Németh S. Judit várt bennünket, de még negyedórát elbeszélgetett — nyilván az Úrról — a kertben (akárcsak Éva az Édenben). Aztán lassan elindultak. Czingiszer Imre háromszor kért bocsánatot, hogy késett. „Autóval jöttünk, nem repülővel” — dűnyögtem magamban, és besántikáltam a hallba.

Németh Sándorral egész éjjel dolgoztunk. Az Opus Deiről szóló könyvből diktált tollba fejezeteket. A leleplező mű szerint ami aljasság elképzelhető, azt a katolikus világi rend elkövette. Kezük-

ben tartják a világot. Mindenhol jelen vannak. A rendből kilépni nem lehet, beépültek a politikai hatalomba. A rend tagjai abszolút engedelmisséggel tartoznak a jezsuita generálisnak. Németh Sándor óriási élvezettel olvasta a művet. Észrevettem, hogy egyes pontokon a rend tevékenysége kísértetiesen emlékeztet a Hit Gyülekezetére. A vezető lelkész olvasás közben többször felsóhajtott: „Van mit tanulnunk a jezsuitáktól.”

Hajnali háromkor a fejem néha ráesett a számítógép billentyűire. Akkor már harmadik napja nem aludtam. De nem akart vége lenni a cikknek. Emlékeztettem Németh Sándort, hogy a szöveg mennyisége már most sokkal több, mint amennyi egy oldalra elfér.

— Nem számít — mondta. — Annyi oldalon közöljük, ahányra kifer.

Azon tűnődtem, miért kell a könyvet még egyszer, újság formájában is kiadni.

— Egy napilap formátumú újságban viszonylag ritkán jelennek meg több oldalon át húzódó cikkek — próbálkoztam.

— Nem kell nekünk mereven ragaszkodni a formákhoz — közölte a főszerkesztő. — Átléphetjük a magunk által állított szabályokat.

Feladtam. Lehet, hogy a következő héttől megszűnnek a rovatok is. Jószerivel úgyis a Németh család írta valamennyit. Majd folyamatosan beömlesztjük a szöveget az újságba. Talán még tördelni sem kell.

Hajnali négykor Németh Sándor a hallba irányított. Adott egy plédet, és engedélyezte, hogy a bőrknapén feküdjek, amíg ő alszik az egyik szobában. Azt hittem, azonnal mély álomba zuhanok. De furcsa zajra lettem figyelmes. Tőlem nem messze működött a belső szökőkút. Aranyhalak úszkáltak benne. Folyamatosan csobogott a víz. Éppen olyan hatást keltett, mint amikor az úttörőtáborban vizet csurgattak az ember füle mellett. Nálam ez mindig bevált. A bőrknapéra gondoltam. Mi lesz, ha nem ébredek fel, a biológiai reflexeim pedig működésbe lépnek?

Először azt kerestem, hol lehet a szökőkutat elzárni. Aztán arra gondoltam, leengedem a vizet. De akkor megdöglének az aranyhalak. Mi lenne — töprengtem —, ha kihalásznám a halakat egy edénybe, és úgy engedném le a vizet? A csobogás nem múlna el. Visszafeküdtem, és igyekeztem nyitva tartani a szemem. Úgy éreztem, mintha egyre jobban erősödne a csöpögés. A várt hatás nem

maradt el. A mosdót nem mertem használni, mert felriaszthatja a szolgálati ajándékot. Nem kockáztathattam meg. Azt hittem, szét-durranak. „Hülye Rapp Attila a csehszlovák regős táborban” — toltak a kízó emlékek az agyamba. Hajnali öt körül úgy éreztem, hogy a hatodik osztályos Rapp Attila ott áll nagy fülekkel, fekete klott gatyában a bőrkanaapé mellett, és két vizes pohárral a kezében vigyorgó rám.

Odakinn világosodott. Németh Sándor felkelt.

— Jól aludtál? — kérdezte.

— Igen — mondtam. — Remekül. Használhatom a mosdót?

— Ott van jobbra.

Minden lépés egy örökkévalóság. Csodálatos hajópadlón lépkedek. Ez nem ázhat el. Sikerült, elértem az ajtóig. „Halleluja — mondtam őszinte hálával a szívemben. — Dicsőség az Úrnak.” Szorongásom azonban nem múlt el: attól félttem, hogy percekén át elnyomom a szökőkút csobogásának zaját (amely annyira nyugtatja a szolgálati ajándékot, különösen ilyenkor, reggel). Megnyitottam a vízcsapot, hogy fedezzem magam. „Csak nem hiszi, hogy zuhany-zok?” — kaptam fel a fejem.

Hazafelé nyitott szemmel aludtam. Németh Sándor igyekezett közvetlen lenni, mintha barátok lennénk. Teljesen úgy viselkedett, ahogyan emberek szoktak egymással. De már nem ültem fel ennek. Pavlovi reflexeim ellenálltak. A közvetlenség után mindig belém állította a „kést”, vagy szemrebbenés nélkül átgázolt rajtam. „Ha nem harapok rá a kockacukorra — gondoltam —, jobban megúszom a korbácsot is.” A vízumkérelmem akkor már ketyegett az amerikai konzulátuson. „Menekülni, bárhová — ez járt a fejemben. — Túlélni valahogy.” Barátságos voltam, de a szívemet, azt már nem nyitottam meg.

Reggel nyolcra érkeztünk Budapestre. Németh Sándor délelőtt tíz órára előadást hirdetett, amelyen a kommunikációról beszél majd. „Várlak tízre” — mondta, és elváltunk.

A főiskola alagsorában várakozott a teljes gyülekezeti elit. Németh Sándor rövid bevezető után a tárgyra tért: „Ha nem lehet veled kommunikálni, akkor te beteg ember vagy. Torz a személyiséged. Nem tudod kifejezni magad. A benned levő érzéseket magadba fojtod. Képtelen vagy megnyílni a másik ember előtt. Alkalmatlan vagy arra, hogy megfogalmazd a gondolataidat. Tudd meg,

hogy beteg a lelked. Démonikus.” És így tovább, mintegy két órán át.

Többen óvatosan rám néztek. Mindenki tudta, hogy rólam beszél. A janicsárképzés forgatókönyve szerint most össze kellett volna omlanom. Majd még készségesebbnek lennem a tekintély felé. De ezen már túl voltam. Akkor már többen tudták, hogy nem kapok levegőt. Odahajoltam az előttem ülő Piszter Ervinhez: „Szerinted én nem tudok kommunikálni? Betegesen introvertált típus vagyok? Nem tudom a gondolataimat és az érzéseimet kifejezni? Akkor most előremegyek, és kifejezem az érzéseimet: szétverem a pofáját ennek a személtládának. Metakommunikatív.” Lefogtak. Németh Sándor csak mondta tovább.

A kommunikációs tréning végén az engedelmes hívek messze elkerültek (Szekeres Gyuri véletlenül sem mondta, hogy „nagyon szeretlek, barátom” — nehogy meglássa a vezető lelkész). A többiek csendben kitarást kívántak. Kozma Napsugár és a szerkesztőség több ifjú munkatársa mélyen felháborodott, és nagyon megbotránkozott. Ők látták, hogyan készül a Hetek. Látták működés közben a zseni főszerkesztőt is. Nyugtattattam őket: „Nem így gondolta a Sándor.”

Közben Szamóca hívott telefonon. Üzeni a Sándornak, hogy a feladatot végrehajtották: megtalálták a jezsuiták központját, az Opus Dei feltételezett magyarországi székhelyét. Megfigyelés alatt tartják a házat. Úgy álcázzák a katolikusok, mintha csak két egyetemista lakna ott. „Ne mozduljatok onnan — mondtam. — Szekrény Gyuri feküdjön keresztbe a kapuban. Amikor a pápa bemegy, fényképezzétek le. Ha máglyát láttok az udvaron, lőjetek.”

Aztán amikor egyedül maradtam, megsürgettem az amerikai konzulátust. Azt a levelet fogalmazgattam magamban, amelyet a vezető lelkész kézhez kap: „Kedves Sándor! Amikor ezt a levelet olvasod, már az óceán felett repülök...” Nemes Pali megérezett valamit. Éppen Králl Csabával beszélgettünk, amikor közölte: „Innen nem lehet elmenni. Németh Sándortól te soha nem szabadulhatsz meg. A távolság nem old meg semmit. Bárhová mész, utánad mennek. Éjjel-nappal átkozni fognak, tönkreteszik az életedet. Amilyen fontos vagy neki, bele is halhatsz.” Ha halni kell — gondoltam —, akkor haljunk meg emelt fővel, szabadon. És aggódva pillantottam Nemes Palira: „Rossz bőrben vagy.”

Bástya elvtárs szerkeszt

A Hetek története azzal kezdődött, hogy Németh Sándor egy tollvonással megszüntette a Hit Infót. A döntésnek súlyos okai voltak. Kelemen Gábor, a lap munkatársa — valamilyen ügy kapcsán — azt találta mondani: „Németh Sándorban élnek a kommunista időkben szerzett reflexek, de igyekeznek rávezetni a helyes megoldásra.” A mondat rossz helyen hangzott el. A hallgatóság a vezető lelkész vonatkozásában csak egyféle reflexet ismert: a Szentlélek vezetését. Kelemen Gábor lázadásgyanús mondata eljutott Hack Péterhez (és feleségéhez, Mártához), akik — hogy tiszta legyen a lelkiismeretük — azonnal feljelentést tettek.

Abban a pillanatban megpecsételődött a Hit Info sorsa. Németh Sándor megértette, hogyan tekintenek rá a lap munkatársai (hülyének nézik, mint a legtöbben székházban). Arról fogalma sem volt, hogy belső körökben akkor már Bástya elvtársnak nevezték. Borvendég Norbert a vezető lelkész intézkedéseit a Tanú című filmből vett idézetekkel kommentálta. Mindenki kívülről fújta: „Könnyebben tudnék ellene tanúskodni, Virág elvtárs, ha nem ismerném a Dániel elvtársat.” A film kézről kézre járt a székházban. A beosztottak (sok Pelikán) azzal vigasztalódtak, hogy Bástya elvtársban felismerték (és kinevették) a „felkentet”.

Bástya elvtárs felszámolta a belső ellenséget, és megszüntette a Hit Infót. Ragaszkodott ahhoz, hogy ő adjon címet az új lapnak, mert „akkor lesz benne a kenet”. Mint mondta: „Így megy bele a Szentlélek.” A Hetek elnevezés a Dániel könyvében szereplő héber „savoá” (azt jelenti: évhetek) kifejezés magyar fordítása. Isten ebben az időegységben méri az időt. Visszafordítva a Hetek nem más, mint a magyar „Times” (annyival jobb, mint az eredeti Times, hogy a miénk mennyi nézőpontból tekint a világra).

Úgy kerültem Németh Sándor családi újságjához, hogy a vezető lelkész a pokollal fenyegetett meg. Elmondta, hogy ez az utolsó lehetőségem. Isten leveszi rólam a kezét. El fogok kárhozni. Rosszabb állapotba kerülök, mint amikor megtértem. A pokolban fogom végezni, ha nem hagyom ott világi munkahelyemet. Meg-

nyugtatómra a vezető lelkész azt mondta: a Hetek nem gyülekezeti újság lesz (csupán a Hit Gyülekezetéhez közelálló orgánus). Nem lesz szektás, egyházi jellegű. A bibliai normákat és látásmódot tükröző polgári közéleti hetilap. A „világnak” szól (akár a Népszabadság). Javasoltuk, hogy a kiadó ne a Hit Gyülekezeté legyen, hanem az általa létrehozott kft.. Úgy áll majd a Hit Gyülekezet a Hetek mögött, mint a Postabank a saját lapjai mögött. Cégei a lapok tulajdonosai.

Németh Sándor egyetértett. Felfogta, hogy a felekezeti jelleg hangsúlyozása behatárolná lehetőségeit. Csak így képes nagyobb befolyásra szert tenni az újság révén. Elfogadta a lap profiljára vonatkozó terveket is, melyeket Görbicz Tamással állítottunk össze. Azt mondta, tökéletes: ilyen lapot szeretne. Hangsúlyoztuk, hogy nincsenek vallástörténeti és egyházpolitikai rovatok. A lap szerkezete a hagyományos napilapos rovatbeosztást követi. Objektív lesz és tárgyyszerű. Hetente egyszer jelenik meg, hétvégén, a Vasárnapi Hírek konkurenciájaként. Azért hoztuk ki szombat estére, hogy a gyülekezetben áruelni lehessen. Később Németh Sándor egyre előbbre hozta a megjelenést, és — amellet, hogy szerdáig nem lehetett a hét eseményeit feldolgozni — bevitte az újságot egy eladhatatlan „sávba”. Az eredeti elképzelés szerint a Hetek — a konkurens hetilapokat megelőzve — hetente megjelenő napilapként hétvégén egyedülálló alapossággal világította volna meg a hét történéseit. Németh Sándor később azt hitte, hogy a lap ennek az alaposságnak úgy tesz eleget, ha minden héten közli az ő prófétikus (a priori) szellemi látását az ügyek háttéréről. A Heteket néhányan hoztuk létre a semmiből. A laptervet Pacsmár Andrea és Tarcsi Dina (a megszűnő Hit Info tervezőszerkesztői) készítették. Elmondtam az elképzeléseimet, ők megcsinálták. Mondtam, mi jó, mi nem. Így alakult ki a Hetek végleges formája (szerintem ennyi vállalható ma is belőle).

Miután létrehoztuk a kiadót, a vezető lelkész biztatására elkezdtünk helyet keresni a szerkesztőségnek. Ám egyre világosabb lett, hogy Németh Sándor nem támogat egyetlen helyet sem, amely a „világban” van. A hivatalos magyarázat szerint mindenhol démonok jöttek volna az újságra. A Hetek egyik küldetése éppen az volt, hogy a Szentlélek kenetét közvetítse, akár a Pál apostol testéről elvitt kendők. Aki megveszi a lapot, az gyógyuljon meg, menjenek ki belőle a démonok. Ehhez szent helyre volt szükség.

Mi úgy láttuk, hogy a vezető lelkész inkább olyan helyre vá-

gyik, ahol otthonosan mozog, és azt csinál, amit akar. Nem kell találkoznia olyan emberekkel, akik nem úgy tekintenek rá, mint a Hit Gyülekezete tagjai. (Németh Sándor minden ilyen helyzetet démonikus nyomásként élt át.) Attól tartott, túlságosan önállóak leszünk. Javasolta, hogy a bűnös pogány világ helyett költözzék a lap a gyülekezet székházába. Nem is akárhova. Egyenesen az ő irodájába. Petrócz Levente már elkezdte a kiűritést.

Rosszat sejtettem. Ha közéleti lapunkat a vezető lelkész beöltözteti saját irodájába, akkor totális kontrollt kíván gyakorolni felette. Azt akarja, hogy ott legyünk a markában (meg van írva Ésaías próféta könyvében: „markaiba metszett be bennünket”). Várható volt, hogy a kézi vezérlés újabb csodája következik. De ekkor már nem lehetett visszakozni.

Németh Sándor nem engedte, hogy létrejöjjön egy szerkesztőség (lázadás fészke), amely csak az újság készítésével foglalkozik. Kizárólag saját rohamcsapatában bízott, amely egyéb funkciói mellett (azok részeként) hetente kiad egy lapot is. Ami zajlik a gyülekezetben (a vezető lelkész fejében), az megjelenik nyomtatott formában is.

A vezető lelkész kezdetben bibliai szellemiségű lap indításáról beszélt, amelyben nem lesz horoszkóp, pornográfia és gyűlölet (ez utóbbi sikerült a legkevésbé). Azt ígérte: a lap nem lesz elfogult és elkötelezett. Pártosságról szó sem lehet. Németh Sándor BBC-normákról beszélt, és a New York Times-t emlegette (mint perspektívát is).

A polgári újság koncepciója azonban hamar megváltozott. A Hetek a legfontosabb szellemi fegyverré vált. Az imakommandók átkozódásai kis híján ide kerültek át. Nyíltan hirdették, hogy a Hetek cikkei alapján kell imádkozni (sarabolni az ellenséget). Amikor kórházba kerültem, Hack Péter vette át helyettem a lap szerkesztését. A hites „New York Times” a képviselő úr szerkesztése alatt „Távolban egy fehér Viktorka” kezdetű csasztuskákat jelentetett meg (ahogy az egy mértékadó, keresztény szellemiségű újságban szokás). Az impresszumban elfelejtették feltüntetni, hogy a felelős szerkesztő: Hack Péter. Olvashatták volna a parlamentben, milyen tehetséges az SZDSZ frakcióvezető-helyettese. (Németh Sándor az Országgyűlésbe nagyobb mennyiségű lapot küldetett, mint a Népszabadság szerkesztősége.) Hack testvér olyan írásokat engedett közölni, amilyeneket én soha nem vállaltam volna. Könnyen tette, hi-

szen minden az én nevem alatt jelent meg. (Hack Péter így szeretne verni a csalánt.)

Németh Sándor gyakran olyan volt, mint a felesége médiuma. Nem hittünk a fülünknek: Németh S. Judit beszélt egyenes adásban a vezető lelkész száján keresztül. Az a logika, amely ilyenkor megnyilvánult, lebénytotta az ember agyát. Németh S. Judit visszasírta a Hit Infót, és mindenáron hitéleti lappá szeretne volna változtatni az újságot. Szellemi látások, próféciaák után vágyott. A bűnös, pogány világban zajló események nem érdekelték.

„Minek az ilyen embereknek közéleti újság? — kérdeztem magamban. — Miért kínozzák embertársaikat (és főleg engem)?” Az egyik lapszám után Németh Sándor azért hordott le, mert „sok az újságban a hír. Tele van politikával”. Mi akkor már olyan terror alatt éltünk, hogy nem mertük megkérdezni: miről szóljon egy közéleti lap belpolitikai és külpolitikai rovata, ha nem politikai hírekről? Így is olyan, mintha a Jelenések Könyvét olvasnánk. Az napról napra világosabb lett, hogy minél inkább Németh S. Judit intellektuális korlátai közé kerülünk, a Hetek annál mélyebbre süllyed. Attól kellett tartani, hogy rövidesen versenyre kelünk a Magyar Fórummal. Főként miután Németh Sándor úgy gondolta: az újság révén kezébe veszi Magyarország szellemi irányítását. Egy hónap elteltével százezres példányszámot emlegetett, amelyet egy év alatt megdupláz.

Németh Sándor büszke volt arra, hogy igazi újságja van. Sajátócézár lett, közéleti személyiség. Mindig is erre vágyott. Még csak a tervek készültek, amikor felhívott telefonon, és hosszasan ecsetelte: a Hit Info azért ment félre, mert nem ő alapította. Emiatt nem volt benne a kenet (Szekeres Gyuri — mint alapító — kenetéből ennyire futotta). Az alapító-főszerkesztő szellemisége — a rajta levő kenet — eldönti egy lap sorsát.

Ebből megértettem: ha túl akarjuk élni a vállalkozást, az impresszumban alapító-főszerkesztőként kell feltüntetni Németh Sándort. Látszott, hogy neki ez a legfontosabb. Nem tudott lemondani erről. Pedig az eredeti koncepció szerint nem domborítottuk volna ki, hogy ez a Hit Gyülekezete lapja. Nem hitte el: ha jó a lap, ő nagy ember lehet a háttérben is. A szerepe mit sem változik. Anélkül irányíthat mindent, hogy az impresszumban azonnal előítéleteket ébresztene (elegánsabb is lenne, de ahhoz neki sohasem volt érzéke). Miután láttuk, hogy Németh Sándor milyen újságot szeretne, már

örültünk ennek. Jobb, ha ott van az impresszumban a neve. Ne higgye senki, hogy mi vagyunk ilyen hülyék.

Annál is inkább, mert rajtam kívül mindenki álnéven írt az újságba. Mészáros Pista a Beszélőben is használt Bárány Péter álnevet elevenítette fel. Egyszer Németh Sándor felkérte, hogy írjon a bősi vízlépcsőről. Mészáros hozzám hasonlóan ellenezte a vízlépcsőt, Horn viszont megépíteni készült. A vezető lelkész a választások előtt azzal kívánta támogatni a koalíciót, hogy vízlépcsőpárti cikket jelentet meg a Hetekben. Ki akarta fejezni háláját az MFB félmilliárd hitele miatt. Még az sem zavarta, hogy a Hit Gyűlekezete a rendszerváltáskor részt vett a vízlépcső elleni tüntetéseken. A gyűlekezetéről szóló egyik film legszimpatikusabb képsora ez a tüntetés. Igaz, akkor Németh Sándor érdekei mások voltak: akkor a demokratikus ellenzék oldalán állt. Most viszont a szocialisták segítették pénzhez jutni. A politika — akár a szerencse, vagy egy vezető lelkész jelleme — forgandó. Mi köze ehhez a Dunának? Kit érdekel a Szigetköz?

Mészáros Pista, aki akkor még SZDSZ-képviselő volt, vízlépcsőellenes cikket írt. Szellemesen — számomra nagyon szimpatikusan — kifigurázta Horn Gyulát. Mivel Mészi Pistával együtt jártam focimeccsekre, gondoltam: jobb, ha tudja, mire számíthat. Ne fusson lesre. Finoman figyelmeztettem, hogy a főszerkesztő úr nem egészen erre az írásra vár. Pista megrémült, és a saját álláspontját átalakítottuk az ellenoldal véleményévé. Így is éppen hogy döntetlenre tudtuk hozni az írást. Németh Sándornak nem tetszett, nagyon ideges lett. Mészáros István húzta a nyakát, aztán megköszönte, hogy figyelmeztettem. Mi lett volna, ha nem szólok?

Hack Péter rendszeresen Balogh M. Péter álnéven írt (a felesége leánykori neve Balogh Márta volt). A képviselő úr másik álneve Marschall Ádám (ezt a nevet tőlem kapta). Fenyő János meggyilkolása után Hack Péter írt egy kitűnő cikket álnéven. Kíméletlenül őszinte, ragyogó írás volt. Németh Sándor csak nyomtatásban látta Hack tanulmányát. A másik oldalon az ő egész oldalas elemzése volt olvasható. A két írás teljesen különbözött egymástól. Én úgy éreztem, kiegészítették egymást: Hack említést tett a politika, a kulturális elit és az alvilág összefonódásáról. Németh Sándor pedig arról írt, hogy gyilkosságot semmi nem indokolhat.

Ám a vezető lelkész igazi mondanivalója az volt, hogy Fenyő Jánost azért lőtték le, mert gazdag. Én úgy gondoltam, ezért inkább

kirabolták volna. Németh Sándor úgy érezte, Hack cikke cáfolja őt. Emiatt hetekig szikrázott a levegő. Engem tettek felelőssé. Németh Sándor azt mondta, hogy az alvilág és az elit összefonódásának emlegetésével „magunk alatt vágjuk a fát”. Attól félt, hogy ennyi erővel lelőhetik őt is. Mondtam, nem lőnek le akárkit. De ő rettegett attól, hogy a gazdagságát irigyelni fogják.

A Hit Gyülekezetében néhány hétig Fenyő János nagyobb szent volt, mint Pál apostol. Valóságos kultusza alakult ki a média-cézárnak. Fenyő János szentségben közvetlenül a názáreti Jézust követte. Olyan emberek áradoztak szívbeli jóságáról, akik soha nem ismerték. Hack Péter egy szóval sem merte mondani: ő ismerte a szerencsétlen elhunytat. Igaz, ez semmit nem jelent: ismerte ő Németh Sándort is.

A főszerkesztő kiváló hangulatot teremtett, amikor néha megjelent a szerkesztőségben. Ha meglátott valakit, akit addig nem ismert, megkérdezte: „Ki ez, mit keres itt?” A tördelőszobában Simon Tímea gépben javította az elkészült oldalakat. Németh Sándor egyszer ott tartózkodott, a korrektor pedig tovább dolgozott a helyén. „Mit hallgatózik itt ez a nő?” — kérdezte a vezető lelkész, aki úgy hitte: Simon Tímea azért van ott, hogy őt figyelje. Valaki beépítette. „Ez a nő többet be ne tegye a lábát ide” — mondta.

Simon Tímea gépelt is a szerkesztőségnek. Néha napokat ott töltött, éjjel-nappal dolgozott, egy fillér nélkül. Németh Sándorról mindig a legnagyobb tisztelettel beszélt. Számára ő volt Isten nagy embere. Hogyan mondjuk meg neki, hogy ki van rúgva? Hogy Isten embere látni sem akarja? A parancs különben is nagy gond elé állította a szerkesztőséget: Simon Tímea önzetlen munkájára nagy szükség volt (csak őrá nem). Morvay végül megtalálta a megoldást: a testvérnő ne jöjjön be, e-mailen küldje be a gépelt anyagokat.

A Hetek profilja hamar kirajzolódott: vágni kell a paráznaságot, a jobboldalt, a katolikusokat, magasztalni kell Izraelt („zsidók olvassák az újságot” — mondta Németh Sándor), és isteníteni az evangéliumi pünkösdi-karizmatikus mozgalmat. A lapban olyanok szólalhattak meg, akik korábban kapcsolatba kerültek a Hit Gyülekezetével, és méltányolták a vezető lelkészt. A fontos emberekhez maga a főszerkesztő ment interjút készíteni. Egyszer telefonált, hogy azonnal készítsünk elő egy diktafont: Fekete János interjút ad neki. Amikor visszajött, a felvételen szinte semmi sem hallatszott. „Nekem ti többet ilyen magnót ne adjatok, amit a riportalany orra

elé kell tenni — mondta. — Nagy emberekkel ezt nem lehet megcsinálni. Olyan magnót adjatok, ami több méterről is felvesz.” Próbáltam mondani, hogy a tévéhíradóban látszik: a miniszterelnök szája elé is odatartanak diktafonokat. De a vezető lelkész közölte: ideje lenne megszabadulnom a világi újságírás korlátaitól. Egy Fekete Jánost ne hasonlítsak egy miniszterelnökhöz. Erre kértem, hogy legközelebb szóljon időben, és megoldjuk (térmikrofonokat szerelünk be oda, ahol Németh Sándor interjút készít).

A vezető lelkész — miután saját lapja lett — egész nap a hírekkel foglalkozott. Félóránként telefonált, mi történt a nagyvilágban. A hírekkel mi úgy bántunk, mint „munkaeszközzel”. Őt minden felkavarta. Apokaliptikus következtetésekre jutott minden diplomáciai esemény kapcsán. Hisztériás rohamot kapott Tony Blair megválasztásakor, mert az angol miniszterelnök katolikus. Az EU-tisztségviselők változásakor Morvayval keresték a potenciális Antikrisztust. A főszerkesztő éjfélkor még ránk telefonált, rendben van-e minden. Ő adott címet minden írásnak (anélkül, hogy ismerte volna a cikkek tartalmát). Telefonon el kellett sorolni oldalanként a cikkeket, ő pedig otthonról kapásból vágta rá a címeket (azok néha az ellenkezőjét állították, mint amiről az írás szólt). Amikor észrevette, hogy Horn Gyula altatni próbálja a közvéleményt (amivel sokat tett azért, hogy a választásokat elveszítsék), Németh Sándor is ravaszul kezdte szerkeszteni a lapot. „Írjatok a lovakról, madarokról — mondta. — Menjetek el a Hortobágyra.” Aztán — amikor kezdett feljönni — zsigerből nekiesett a Fidesznek.

A vezető lelkész nem kis vállalkozásba kezdett. Kijelentette, hogy a Hetek című lappal átformálja a közvéleményt (és eldönti a választásokat). Napokon át beszélt ezekről a terveiről. „Az agymosás számára nem jelenthet gondot — ismertük el. — Gyakorlata van benne.” De hát az a gyülekezet. Ki hallgat rá, aki nem fél az Istentől (s nem tudja, hogy Istent — ugyebár — ő képviseli).

Akkor még úgy gondoltam: Németh Sándor csak a realitásérzékét veszítette el. A vezető lelkész meg volt győződve arról, hogy az ember nevű teremtmény — őrajta kívül — képtelen az önálló gondolkodásra. Öntudatlan lényekről van szó, akiket néhány hozzá hasonló, rendkívüli, kiválasztott ember irányít. Nekik eközben fogalmuk sincs, mi történik velük. Németh Sándor úgy képzelte: ugyanazt teheti mindenkivel, amit a Hit Gyülekezete tagjaival. Ép-

pen olyan primitív módon manipulálhatja őket, mint Szekeres Gyurit.

Egy alkalommal viszont szembe kellett néznie a tényekkel. A Nyitott száj című televíziós műsorba szokás szerint beküldte embereit. Azok különböző minőségben mutatkoztak be, de csak a bolond nem látta, hogy egy helyről jöttek. A felvétel után Morvay Péter ájlokozott, mekkora sikert arattak a hitesek. „Meghatározóvá tették” a gyülekezeti álláspontot, amit a vezető lelkész sulykolt beléjük. Amikor a műsor adásba került, Németh Sándor is képernyő elé ült, hogy lássa az újabb médiasikert. Élvezni akarta a pillanatot, amikor az orránál fogva vezeti az országot (a háttérből, ügynökök révén, mint rendesen). Látni szerette volna, amint ő irányítja a közvéleményt.

Aztán szembesült a valósággal: százalmas volt a kiküldött hitesek szereplése. Látszott rajtuk, hogy betanult szöveget mondanak. Érezhetően bosszantotta a többi jelenlevőt az átlátszó butaság, amellyel manipulálni igyekeztek a hallgatóságot (a hites műmosolyal, kenetteljesen). Ordított a szektásság, a sematikus gondolkodás, tobzódott a kisegyházi kultúra. Mintha csak Németh S. Juditot látnak volna. Olyanok voltak, mint Németh Sándor, amikor az asszony „jön át” rajta. Ami ott megjelent, maga volt a téboly. A Hit Gyülekezete másik arca. A feleségemmel már rettegünk, amikor az újabb hites a mikrofonhoz lépett. Minden ugyanazt a primitív nyelvezetet használták. Juszta László a haját tépte.

Németh Sándor feldúltan telefonált, láttam-e a műsort. „Le-sújtó volt nézni” — mondta. Némileg megnyugtató, hogy televízió keresztyél még észreveszi. Tudja, hogyan hat kifelé. Mert az ő politikai gyűlésein ugyanez zajlott, de akkor élvezte. Pedig ott nem öten, hanem nyolcvan adták elő ugyanezt. „Borzalmasan megalázó volt — kaptam az alkalmon. — Pedig éppen úgy beszéltek a fiúk, mint a gyülekezeti fórumokon. Ez nálunk mindig sikert arat. A saját közönségünk értékítélete időnként megtévesztő. Hiába: ennyire meglátszik a tendenciózus gondolkodás egy másik közegben.” A telefonban néma csend. Azt hiszem, ilyen esetekben jött rá Németh Sándor arra, hogy még nem vagyok Petrőcz Levente szintjén. Még be kell törnie. (A jó szolga ilyenkor vigasztaló szavakat mond. Nem engedi, hogy a tények felzaklassák Isten ajándékát.)

Németh Sándor nem vette észre, hogy a Hetek (a szíve csücske) kívülről nézve éppen olyan, mint ügynökei szereplése a Nyitott

szájban. Átlátszóan manipulatív, elfogultan részrehajló, szánalmasan gyermeteg. Kezdetben próbáltam elmagyarázni a felkentnek: értem én, hogy milyen hatást szeretne elérni. De helyesebb lenne, ha a tények bemutatására koncentrálnánk. Az olvasó majd levonja azokat a következtetéseket, melyeket a hírek eltorzítása által igyekszünk az agyába döngölni. Hitelesebb lesz, ha leleplezzük a vizszásságot, mint ha elmondjuk. Kifejtettem neki, hogy soha nem voltam az álobjektív újságírás híve: mindig zavar, ha az olvasó nem tudja meg, kinek van igaza. Az újságírónak addig kell kutatnia, amíg — az olvasó helyett — ki nem deríti az igazságot. Nem elégedhet meg azzal, hogy egyik fél ezt mondja, a másik meg azt. De az még inkább bosszant, ha tények híján állítunk valamit. Ha előbb van meg az „igazság”, és ahhoz kell igazítani a tényeket (márpedig ez volt Németh főszerkesztő úr elvárása). „Nem olyan gyenge a mi igazságunk (kedves Bátya elvtárs) — mondtam neki —, hogy olyan stílusban kelljen tálni, amely ellenszenvenessé teszi még azok előtt is, akik egyetérteneke velünk.” Próbáltam megértetni, hogy nem hülyék az emberek. De ezt ő nem hitte el. Maga körül csak ilyeneket látott.

A főszerkesztőnek fogalma sem volt arról, hogy különböző műfajok léteznek. Elméletben talán hallott valamit harangozni erről, de a gyakorlatban azt várta: olyanok legyenek a hírek, mint a legvéresebb vezércikkek. Vágja gyomorszájon azokat, akiket ő megvet. Ragaszkodott ahhoz, hogy bordélyháznak nevezzük (öles betűkkel a címlapon) azt a kollégiumot, ahol a felnőttkorú diákok legálisan élhettek szexuális életet. A szerző által javasolt „piros lámpa” neki kevés volt. Németh Sándor a hírekben katolikusnak nevezette Fidel Castrót, csak azért, mert fogadta a pápát. Az egész újság egy nagy publicisztika volt: arról szólt, hogy ezen a héten kit utált Németh Sándor (és felesége, Judit). A mi feladatunk az volt, hogy — amennyire lehet — ezt szalonképesen találjuk.

A vezető lelkész nagy hangsúlyt fektetett a kenetre: úgy gondolta, nagyobb áldás jön a lapra, ha családtagjai írják tele az újságot. Ő álnéven írt hetente egy-egy oldalas publicisztikát (nevezzük így). Pásztor László néven írta azokat a szalonképtelen cikkeket, amelyeket egyházi vezető nem vállalhat (a „Pásztor” volt ő, a „László” én, aki mondatokba szedtem, amit diktált). Cikkei néha úgy készültek, hogy magnóra mondott egy órás szöveget. Irdatlan munkával legépelték. Ebből kellett nekem elfogadható írást szerkesztenem.

Felesége, Németh S. Judit — Kolozsvári Judit álnéven — írt egy másik egész oldalt. Kimásolta (és szubjektív megjegyzéseivel látta el) az Izrael állam megalakulásának évfordulójára megjelent könyv részleteit. A Hetek magas színvonalát demonstrálta, hogy he- teken át közöltük: hogyan látja Németh S. Judit a konyha ablakából a közel-keleti helyzetet. Amikor néhány tekintélyes „zsídó értelmi- ségi” jelezte, már nekik kínos a sorozat, Németh Sándor kijelentette: szólt hozzá az Úr ezeken az embereken keresztül. Vegyünk vissza a prozelita lendületből. Ha bennünket kérdez, az Úr nélkül is meg- mondtuk volna a főszerkesztőnek: helyenként szélsőséges a lap hangvétele. Az ő cikkei leginkább. De neki ez tetszett. Utólag vi- szont bennünket oktatott ki: „Nem lehet így újságot csinálni. Nem értetek ti ehhez. Nem ismeritek az angolszász kultúrát.” (Szemben vele, aki annyit tudott angolul, hogy „jessz”. Az írásait én fordítot- tam tört zalairól magyarra.) Fél napot elrabolt azzal, hogy lediktálta a korrekter szerkesztés alapelveit. (Azt olvasni kellett volna: milyen az, amikor Bástyá elvtárs lapot szerkeszt.) Ezzel demonstrálta, hogy ő az alapító. Hatalmat vett az újság fölött. Később egyetlen ember akadt, aki nem tartotta be még az általa ismert (és lefektetett) etikai normákat sem. Az illetőt Németh Sándornak hívták.

Németh Szandra, a vezető lelkész lánya (ugyancsak álnéven) időnként összeállított egy egész oldalas kulturális rovatot. A rovat megjelenése általában egyházpolitikai feszültséget eredményezett, mivel a kultúra — mint tudjuk — démonikus. Kivéve a Hit Gyüle- kezete művészeinek alkotásait, mert azokat felkente a Szentlélek. (A világ ezt nem érti, ezért írtak a hites képzőművészek kiállításáról „Poshadt víz” címmel kritikát a Magyar Hírlapban.) Ezért jobbnak láttam, ha a kultúra a Németh család fennhatósága alatt marad. Néha Tóth Géza versmondó — akinek felesége szorosan kapcsolódott Németh S. Judithoz — rendezett éles hangú kirohanásokat a paráz- naság ellen (például A miniszter félrelép című film kapcsán). Tóth Géza filmkritika címén Dobó Katát simán lekurvázta. A filmet ter- mészetesen nem látta. Hallottuk, hogy aki mégis megnézte a mozi- ban, annak bűnvallásra kellett mennie. A kulturális rovat olyan mér- tékben igyekezett Németh S. Judit álszent prüdériájának megfelelni, hogy az sokakban ellenkező hatást váltott ki. Gyülekezeti barátaim közül néhányan bevallották: a Hetekből nézik ki, milyen filmet ér- demes megnézni. Amit ott levágnak, arra feltétlenül elmennek.

Egyszer Szabó István filmrendezővel készült egész oldalas —

nagyon szép — interjú. Németh Sándor keményen megrótt, hogy ilyen „hülye értelmiségi lelkizéseket ne tegyetek többet az újságba”. Aztán a Szabó Istvánról készült lírai fotóról azt mondta, hogy annak közlésével elkövettem a legnagyobb baklövést, amit csak lehet: „Arról a képről kiárad a buziszellem az olvasókra.” Tihanyi Péter a filmszemlééről készült tudósításában — amelyben csak annyi feladta lett volna, hogy felmagasztalja azt a dokumentumfilmet, amelyet ugyan nem látott, de egy hites szerepelt benne — azt merre írni: szeret moziba járni, és neki tetszett a Csinibaba. Ám a szerkesztés miatt nem voltunk a legutóbbi istentiszteleten, és nem hallottuk: Németh Sándor éppen a mozit vágta (ott jön be az ördög). Az apropót az adta, hogy Németh Hajnalka sokat járt moziba. Ezért Németh Sándor elintézte, hogy „Isten” szóljon a lányához. A prédikációban a Csinibaba volt az elrettető példa. A Hetek pedig — mit sem sejtve a „Szentlélek” vezetéséről — dicsérte a filmet. A vezető lelkész lánya ettől zavarba jött: most akkor lehet moziba járni, vagy nem? Németh Sándor tombolt. Mindenki reszketett. Hetekig nem jelent meg a kulturális rovat.

A filmekről jut eszembe egy szép történet. A Jézus Krisztus utolsó megkísértése című film ellen (amelyet még megtérésem előtt láttam, és nagyon tetszett) a Hit Gyülekezete tüntetést szervezett a bemutató előadás előtt. A mozi előtt tüntetett Gecső Olga, Márkus Joe későbbi felesége. A moziban pedig bent ült Márkus Joe, akit — miközben a keresztények az ajtóban protestáltak ellene — annyira megérintett a film, hogy elindította a megtérés útján. Ha Olgának sikerült volna Márkus Joe-t lebeszélnie a filmről, később talán sohasem lett volna a férje (Olga természetesen nem látta a filmet, úgy tüntetett).

Sass Szilveszter álnéven Németh Szilárd, a vezető lelkész fia szerkesztette a sportrovatot. A Sass vezetéknév a rovatvezető apjára utalt, amit nem volt ajánlatos szem elől téveszteni. A sasfióka egy alkalommal nem ért haza hat órára (pedig ott állt készenlétben a sofőr), ezért felhívták otthonról. A gyerek elmondta, hogy az olvasószerkesztők még nem végeztek az anyagával (márpedig ő szerette megnézni, hogyan tördelik be a sportoldalt). A főszerkesztő apuka azonnal felhívott. „Kik azok az olvasószerkesztők? — kérdezte. — Kellenek azok egyáltalán?” Mondtam, hogy egy újságnál általában nélkülözhetetlenek. Akkor holnap rúgjam ki őket, mondta Németh Sándor, és keressek újakat. Elég nagy a gyülekezet.

Sass Szilveszter egyébként kiváló munkát végzett: kiválogatta az MTI sporthíreit, és odaömlesztette elé. Ezekből kellett cikkeket farigcsálnom a rovatvezető úrnak. Természetes, hogy egy karizmatikus lapban a sportrovat is szellemi látással bír. Azok a nemzetek, amelyek a külpolitikai rovatban rosszul szerepeltek, a futballban sem számíthattak nagy rokonszenvre. Azokat a futballistákat pedig, akikről az a hír járta, hogy söröznek, lapunk mélyen elítélte.

Felejtethetlen a jelenet, amikor megjelent a szerkesztőségben a gyülekezet egyik naiv tagja, aki a Nemzeti Sportnak is dolgozott. Felajánlotta segítségét a rovatnak. Németh Szilárd rovatvezető tetőtől talpig végigmérte, hogy „mit akar ez itt”. Az újságíró elvörösödött, és izzadni kezdett. Németh Szilárdon látszott, hogy nem is érti az egészet: ez az ember nincs tisztában azzal, hol van. Aztán azt mondta neki: jelentkezzen az apukájánál, majd ő eldönti, mi legyen (húztam a nyakam: mi lesz ebből?). Más alkalommal Szegedről küldtek cikket a kajak-kenu világbajnokságról, de az sem tudott megjelenni. Szekeres Gyurinak is volt egy ügyes sportriportere, akivel be akart vágódni az újságba. De esélyük sem volt. Ezek az emberek nem értették meg, hogy a sportrovatban már van szolgálati ajándék, akit Isten hívott el. Önjelöltekre pedig nincs szükség az Úr munkájában.

Sass Szilvesztert édesapja egyszer elküldte Nyilasi Tiborhoz, a Ferencváros akkori vezetőedzőjéhez, interjút készíteni. A papa gondosan felírta a kérdéseket. A 13 éves rovatvezetőt testőrök szállították az Üllői útra. Az interjú — amely nem ütötte meg a Németh Szilárd által korábban szerkesztett gyerekújság színvonalát — azzal a kérdéssel zárult: hisz-e Istenben Nyilasi Tibor?

A csapat szereplése akkor még nem indokolta a kérdést. De a rovatvezetőnek eleget kellett tennie szülei csólátásának. Egy hites újság olvasóját pedig nyilván ez érdekli a legjobban. A tabellára rá sem néz. Nyilasi nem tudta, hogy a helyes válasz az lenne: „Eddig nem hittem, de most már hiszek. A briliáns tehetségű riporterről rám szállt a Szentlélek. Szeretném, ha Németh Sándor rám tenné a kezét. Hova kell a tizedet fizetni?” (Lehetett volna helyben. Ott állt Petrőcz Levente). De Nyilasi azt mondta, nem hisz. Ettől kezdve csökkent a Fradi-kultusz a gyülekezetben (szegény Mészi Pistának újra bujdokolnia kellett, ha az Üllői útra ment). A vezető lelkész egyszer még imádkozott is érte, hogy hagyja el a „Fradi démon”.

Amikor a földön feküdt, megkérdeztem a Pistát: „Rád tegyem a kezem? Akarod, hogy visszamenjen beléd?”

Az élet azonban nem volt ennyire vidám. A vezető lelkész nagy nyomást helyezett rám Morvay Péter miatt. Mindenáron azt akarta, hogy Morvay vegyen részt a Hetek szerkesztésében. Én úgy gondoltam, hogy az lenne a lapnak a kegyelemdőfés. Morvay a valóság tényeit mindig Németh Sándor elméleteihez igazította. Csak manipulációban és világösszeesküvésekben tudott gondolkodni. Híreivel állandóan sokkolta Németh Sándort (mert ő ezt szerette). Néha figyelmeztettük Morvayt, hogy ezt fejezze be. Ne pörgesse a Sándort, mert a bolondokházába juttatja. Mit csinálunk akkor 25-30 ezer emberrel, aki azt hiszi, hogy ő az Isten?

A vezető lelkész azt szerette volna, ha Morvay Péter szerkeszti a külpolitikai rovatot. De én minden erőmmel ellenálltam. Pedig Németh Sándor egyszer elismerte, hogy „Péter az amerikai keresztény ponyvairodalmon nevelkedett, és el is hitte, amiket azokban olvasott. Ettől kicsit tendenciózus a gondolkodása”. Ő tehát tudta, hogy azok a könyvek csak manipulációra valók. Emlékeztettem Németh Sándort, hogy ezzel a szemlélettel lejárhatja magát azok előtt, akikre hatni akar. Ezt elismerte. De Morvay olyan nyomás alá helyezte, hogy tombolt, amíg be nem nyomta az újságba. Morvay olyan volt neki, mint a kábítószer. Brezsnyev utolsó (megzakkant) éveiben volt egy ápolónővel ilyen viszonyban: csak vele tudott kommunikálni. A vezető lelkész azt hitte: azért nem támogatjuk Morvayt, mert féltékenyek vagyunk rá. Nem lehetett megértetni vele, hogy életveszélyesnek tartjuk azt az embert. Őt ugyanis Morvay „pszicho-thrillerjei” tartották életben.

Németh Sándor mindent bevetett, hogy Morvay a laphoz kerüljön. Még Hack Péter is meghívott vacsorára, hogy meggyőzzön. Egész este arról beszéltek, hogy Morvayt be kell vennem a Hetekbe. Morvay Péter olyan információkkal rendelkezik, amelyekkel senki más. Képességeiről Németh S. Judit is áradozott (ezzel Hack Péter kitette az „ászt”). A vezető lelkész újra a pokollal fenyegetőzött, ütött-vágott. A feleségem két és fél hónapos terhes volt. Borzalmas gyötrelmeket éltünk át. Egyik este kórházba kellett vinni, és még aznap meghalt a baba. Két nap múlva beleegyeztem, hogy Morvay legyen a külpolitikai rovat vezetője. Ettől kezdve a legfontosabb forrás az Intelligence Digest nevű folyóirat lett, amelyet Morvay az interneten talált. A lap állítólag bizalmas titkosszolgálati információ-

kat közöl. Morvay elhitette Németh Sándorral, hogy az előfizethető újságot a nagyhatalmak kormányfői, titkosszolgálatai, tábornokai és a világ negyven legnagyobb olajcégének tulajdonosai kapják. Ezenkívül Németh Sándornak és neki jár (Morvay egyet előfizetett saját magának is). Miután megtiltottam, hogy ezt használja hírforrásként, Morvay a fejem fölött Németh Sándorral tárgyalta meg a világpolitika eseményeit. A vezető lelkész csak értesített, milyen szupertitkos információt közöl majd Morvay Péter a lapban.

A megbízható Intelligence Digest információi szerint körülbelül a múlt hónapban kellett volna befejeződnie a harmadik világháborúnak. Az oroszoknak már régen le kellett volna vonulniuk Izrael ellen. Ciprusnak lángokban kellene állnia. Németh Sándor összehívta a vidéki gyülekezetek vezetőit a táskás atombombák közvetlen veszélye miatt is. Mindenki rettegett. A presbiterek a hajukat tépték. Kis híján bunkerek ásásába fogott a Hit Gyülekezete. Németh Sándor az Intelligence Digest titkos információi alapján azt hirdette a tizenéveseknek, hogy készüljenek a lövészárkokba. Morvay állandó csillagászati megfigyelései ugyancsak „megtermékenyítették” Németh Sándort. Komolyan attól kellett tartani, hogy a vezető lelkész elveszíti maradék esztét.

Morvaynak megmondtam, álljon le. Németh Sándor nem a Bibliát, hanem az ő eszeveszett titkosszolgálati jelentéseit prédikálja. Katasztrófába sodorja a gyülekezetet. Ő erre azt mondta: „Csak nem hiszed, hogy Németh Sándor nem tudja, mit csinál?” (Ez olyan kérdés volt, mint amikor Jézustól megkérdezték a farizeusok, hogy szabad-e a császárnak adót fizetni.) Azt válaszoltam: ha ennek rossz vége lesz, és a gyülekezet tagjainak bármi baja esik, keresni fogják a felelősöket. Több tízezer ember szájátva hallgatja azt az embert, akit ő a baromságaival etet. Ezek a hívők rábízták az életüket Németh Sándorra (aki már akkor súlyos orvosi esetnek látszott). Azt hiszik, hogy Isten kezében vannak. A vezető lelkész oda irányítja őket, ahova akarja. Ha valami történik, nem csak a prédikátor lesz a felelős. Morvay Péter hangot váltott, majd azt válaszolta, amit majd ebben az esetben mondani fog: „Én csak a feladatomat teljesítem.” „Bravó. Sejtettem” — válaszoltam neki.

Tudtam, hogy Morvay olyan ember, aki az őserdőben lelkesen vinné a jelentéseket Németh Sándornak: „Minden rendben halad. Ott már bevették a gyógyszereket, amott már meghaltak.” A végén — véletlenül — ő lenne az egyetlen, aki életben maradna (nem

volt ideje bevenni a gyógyszert a sok feladat miatt). Sietne a rendőrök segítségére. Mondaná: ő a munkáját végezte, próbálta megakadályozni a tömeges öngyilkosságot, de már nem lehetett. Majd lát-nánk az új főnöke irodájában, amint azt mondja: „Találtam a hobbi-jához valamit az interneten. Talán érdekelni fogja.”

Morvay Péter és Németh Sándor néha úgy tekintett egymásra, mint két szerelmes gerle. Ők tudják, mi zajlik a világban, a vakok meg nem látnak semmit (két példányban járt az Intelligence Digest). Morvay már a telefon első szavából tudta, Németh Sándor mit akar hallani. Csakis azt mondta. Őt nem kellett betörni, olyan volt, mint a gyurma. Olyan világot varázsolt Németh Sándor köré, amilyet akart. Álomvilágot, amely csak a vezető lelkész fejében létezett, s amelynek semmi köze a valósághoz. De a vezető lelkész ezt szeret-te. Egyszer azt mondta: tíz évébe kerülne, hogy valakit úgy betanít-son, mint Morvay Pétert. Nem tűrte az olyan embereket, akik a té-nyekkel zaklatták. A láthatókra a hitetlenek néznek. Németh Sándor szemei pedig a láthatatlanokra tapadtak: arra, amit látni szeretett volna. Azt pedig egy pszichés zavarokkal küzdő szélhámós vizio-nálta neki.

Németh Sándor úgy gondolta, a Hetek dönti majd el a válasz-tásokat. A környezetében mindenki azt szajkózta, amit hallani akart: „Az egész ország a Heteket olvassa. Mindenki odavan tőle.” Ilyen-kor úgy érezte, még inkább kézbe kell vennie a lapot. Nem bízhatja dilettánsokra a választások kimenetelét. Egyszer azt prédikálta a gyülekezetben, hogy valaki azt mondta: neki igazából nem lelkész-nek, hanem újságírónak kellene lennie. A hallgatóság odavolt, „mekkora tehetség a Sándor: mindenhez ért”. Ez a nagy tekintély Dénes János, egykori MDF-képviselő volt. Dénes János — aki ne-kem említette az ominózus mondatot — azt akarta ezzel mondani, hogy jobb lenne, ha Németh Sándor nem lelkészsként manipulálná a fiát (aki a gyülekezetbe járt). Inkább írkáljon, az nem annyira veszé-lyes.

A Hetek megjelenését minden héten remegő gyomorral vár-tuk. Az aktuális szám értékelése felért egy ítélethirdetéssel. Nem tudtuk, mit húz elő a zsebéből: a nyuszit vagy a pisztolyt. Még a presbiterek is azt mondták: „Halálra váltan várjuk a pénteket.” Ha a vezető lelkésznek valami nem tetszett, az olyan volt, mint egy ki-végzés. „Elolvastam az újságot — mondta egyszer. — Te tönkrete-szed az Isten munkáját. Nem lehet az újságot kézbe venni. Kósáné-

val többet ne legyen egész oldalas interjú, mert az újságra rájött az a szürkesség, a vaskos materializmus, ami benne van. Nem lehet neki ilyen buta kérdéseket feltenni. Ezentúl faxold át, amit kérdezni akarsz. Egy ilyen újságot nem lehet eladni. Engem járatsz le.” Kóssánéhoz Németh Sándor küldött el. Az interjúhoz a parlamentben többen gratuláltak (ami viszonylag ritka). Tudom, nem sokat számít, de interjúkészítést tanítok az ELTE újságíróképző szakán. Kóssáné pedig őszintén beszélt, és nagyon jókat mondott. A szöveg bárhol, akár egy igazi lapban is megjelenhetett volna. Azt hittem, egy közéleti újságból a „materialista démonokat” — amelyeket Németh Sándor állítólag érzett — nem kell kiszűrni. Gondoltam, hogy ezután az interjúalanyokból először kiűzöm a démonokat, aláírom őket, majd megkérdezem: mi a véleményük a parlamenti házszabályról?

Németh Sándor aznap sem először hívott. Hetek óta zajlott a betörésemre irányuló kísérlet. Állandó megfélemlítés alatt tartott. A presbiterek néha becsukták a szemüket, hogy ne lássák, mit művel velem. Egyszer összeszedtem magam, és azt mondtam neki: „Sándor, én nem vagyok alkalmas erre a feladatra. Írhatnék riportokat, taníthatnám a fiatalokat. Amit kértél, megcsináltam: összeraktam ezt a lapot. Engedd meg, hogy a lapszerkesztést átadjam másnak.” Könyörögtem neki: adjon egy kis levegőt, mert nem bírom tovább.

A jó pásztor, az irgalmas lelkész, az Isten felkent embere így válaszolt: „Tudtam eddig is, hogy torz személyiségű ember vagy. Tele vagy démonokkal, nem tudod kontrollálni magad. Nincs személyiséged. Látszik, hogy ördögi természeted van. Ez az út, amin te jársz, a pokolba vezet. A Sátán irányít téged.”

Napóleon disznó kutyái

Amikor kijött értem a mentő, eszméletlen állapotban voltam. Ömlött rólam a víz, dobáltam magam, és azt kiabáltam: „Vegyétek le rólam a vizes zsákot!” Az orvost nem ismertem fel. Az első vizsgálatok nem tudták megállapítani, mi bajom. Szúrt az oldalam, és görcseim voltak. Amikor a kórházban észhez tértem, három dolgot kértem a feleségemtől: ha meghalok, nem lehet ott a temetésemén Németh Sándor, és családjának egyetlen tagja sem. Senki nem mondhat beszédet a Hit Gyülekezetéből (mert azt Németh Sándor írná — az meg nem a gyilkos feladata). Iványi Gábort kérje meg, hogy tessen el.

A feleségem sírt. A szeme előtt zuhantam össze. Németh Sándor olyan terror alatt tartott, hogy állandó halálfélelmem volt. A vezető lelkész ezt azzal magyarázta, hogy az ördögöt nagyon zavarja a gyülekezet lapja. A szellemvilágban óriási fegyver az ő újságja. A világi lapok is megéreztek, hogy ez az újság kivégzi őket. Tudják, hogy „nem rúghatnak labdába mellettünk”. A bennük levő démonok tombolnak, mert megéreztek a bennünk levő szellemet. Szerintem ezt érzem.

Én csak annyit tudtam, hogy a gyötrelmek az ő telefonjai után szakadnak rám. Tisztában voltam azzal, hogy be akar törni. Kívülről tudtam nézni, mit csinál velem, mert számos alkalommal láttam mások betörését. Borzalmas látvány volt végignézni, amikor egy ember elveszíti önmagát. Németh Sándor valósággal kiherélte az emberek lelkét. Felfogása szerint csak így voltak alkalmasak a szolgálatra. Agy nélkül, önálló döntések híján.

A vezető lelkész ledarálta a kiszemelt áldozatot, majd a szolgálati ajándéknak való teljes engedelmisséget programozta belé. A körülötte levő emberek olyanokká váltak, mint az öntudatlan állatok. Csak akkor volt elviselhető az életük, ha a „program” szerint cselekedtek. Ha eltértek attól, visszajött rájuk az a borzalmas pszichikai nyomás, amellyel begyalulták őket. Németh Sándor elhitette velük, hogy ez a szenvedés Istentől van, és az engedetlenségük miatt jött rájuk. Ezért ezek az emberek nem ismertek mást, csak az enge-

delmességet. Németh Sándornak mindig igaza van. Ha nincs, akkor majd lesz. Aki Németh Sándort szereti, az barát. Aki nem szereti (azaz nem engedelmeskedik neki), az ellenség. Németh Sándor tökéletesen idomította az embereit: ha azt mondaná nekik, hogy öljenek, megtennék.

Németh Sándor betört emberei olyanok voltak, mint Orwell Állatfarmjának kutyái (melyeket Napóleon disznó idomított be). Akire Napóleon rámutatott, azt szétmarcangolták. A gyülekezet átlagos tagjai pedig úgy viselkedtek, mint az Állatfarm Bandi nevű lova. Húzta az ígát akkor is, ha nem kapott enni. Építette a malmot akkor is, amikor már tudni lehetett, hogy soha nem épül fel (a mi malmunk az volt, hogy „a Hit Gyülekezetéből indul az európai ébredés”). Amikor Napóleon disznó Bandi lovat a vágóhídra küldte, ő akkor is azt gondolta: kórházba megy. Nem fogta fel, hogy Napóleon eladta a sintérnek.

A „kutyák” kiképzése a szemem előtt zajlott. Tudtam, hogy ez micsoda. De nem akartam elhinni, hogy velem is megtörténhet. Hogy elérkezett az én időm. Most én következem. Addig azt hittem, Németh Sándor éppen azért tart engem, mert rajtam keresztül informálódik a „józan pogány világról”. A „kutyái” már nem tudtak megítélni semmit. Semmiről nem volt önálló véleményük. Szekeresék csak bambultak. Morvay csupán a vezető lelkész óhajaira tudott ráhangolódni. Olyan volt, mint egy érzékeny szeizmográf. De ha bármit el kellett dönten, akkor Görbicz Tamással mutattuk meg neki, melyik a jobb keze, és melyik a bal. Mészáros Pistával akkor még el tudtuk mondani, hogy Németh Sándor tervezett lépéseinek milyen várható következményei lesznek. Miként tekint erre a világ. Mi a racionális álláspont. Mi a tolerancia. Mi az emberi szabadság tisztelete. Mi az, hogy jogszerűség. Hogyan csinálják a dolgokat a világban, ahol dolgozunk. Németh Sándort ez néha józanságra intette.

Miután a gyülekezeti újsághoz kerültem, a vezető lelkésznek már nem volt szüksége erre. Eldöntötte, hogy beidomít a „kutyái” közé (akiket mélyen sértene, ha ezt mondanák nekik: ők úgy gondolják, Istennek engedelmeskednek, és mindenki bolond rajtuk kívül). A vezető lelkész elhatározta, hogy véget vet az „önfejtőségemnek”. Búcsút mondhatok „a cinikus, pszichikai dumáknak”. Agy nélküli lapkészítőre volt szüksége, aki szakmailag összerakja, amit ő akar.

Németh Sándor soha nem bízott a partneri kapcsolatokban.

Csak agyimosott szolgálkban tudott gondolkodni. Ezért elkezdett begyűrni. Szisztematikusan igyekezett összezúzni a személyiségemet. Tudtam, hogy számára csak akkor vagyok megbízható, ha teljes függőségbe kerülök tőle. Meg van győződve arról, hogy használni csak akkor tud, ha nincs önálló akaratom. Igyekeztem mindent engedelmesen végrehajtani, de belül önkéntelenül ellenálltam. Pedig szerettem volna olyan lenni, mint Szekeres Gyuri vagy Pajor Tamás, de nem tudtam. (Csak olyan nem akartam lenni, mint Hack Péter. Akinek megmarad az esze, és mégis a „kutyák” között van.) Szerettem volna teljesen hülye lenni, hogy a legjobb lelkiismerettel hajsak végre bármit, amit parancsolnak. Bár tudnék olyan lenni — fohászkodtam —, mint Petrócz Levente. Véget érnének a gyötrelmeim. De képtelen voltam Németh Sándor és felesége szűk kalitkájában élni.

Tudtam, ha teljesen feladom magam, és Isten után behódolok Németh Sándornak is, ha elhagyom (és meggyűlölöm) a normális világot, elismert ember leszek a gyülekezetben. Ha elfelejtem, ki vagyok, elmúlnak a szenvedéseim. De képtelen voltam rá. Németh Sándor meg is állapította: a világ szeretete az én bajom. Pedig meg van írva: „ha valaki a világot szereti, nincs meg abban az Atya szeretete.” Ilyen torz igemagyarázatok miatt hittük azt, hogy Isten diktátor. És rettegtünk tőle (pedig „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte”). Emiatt éreztük úgy, hogy már csak az segíthet, ha engedelmeskedünk Németh Sándornak (a szolgálati ajándéknak). Ezzel még szerezhetünk jó pontokat.

Igyekeztem megadni magam, mert kibírhatatlan szorongás és félelem kínozott. Németh Sándor naponta adta a dózist. A megfélemlítésnek és a terrornak olyan mértékét zúdította rám, ami elviselhetetlen volt. A végén már remegtem, ha megszólalt a telefon. Nem csak az volt megfélemlítő, amit mondott. Amikor beszélt, megmagyarázhatatlan megfélemlítő erő szállt az emberre. Németh Sándor gyöttrő, kízó pszichikai nyomást helyezett arra, akire akart. Az ember úgy érezte, szétszakad a lelke. Nem a félelem miatt. Okkult nyomás nehezedett arra az emberre, akitől akart valamit. Az a szellem, akit ő mozgatott, és akit valamilyen oknál fogva Szentléleknek nevezett, gyilkolta az embert. Ráhelyezte arra, akit befolyásolni akart, és addig támadta vele, amíg uralmat nem vett a lelke, az akarata fölé.

Egyszer azt kérdezte tőlem a kocsijában: „Mi baja lehet a Ta-

kács Ferinek?” Azt a semmitmondó karizmatikus választ adtam, hogy „biztos valamilyen szellemi nyomás van rajta”. Németh Sándor erre azt mondta: „Tudom. Én helyeztem rá.” Ez teljesen ördögi volt. Amíg nem engedelmeskedtek neki, gyötrő lelki nyomás alá helyezte a „lázadót” (és rászabadította az imacsapatot).

Németh Sándor az évek során olyan lelki függőséget épített ki, hogy az emberek közérzete attól függött, milyen érzésekkel viseltet irántuk. Ezért mindenki igyekezett a kedvében járni. Öszövet-ségi teológiai magyarázatok is elhittették velünk, hogy Isten embe-rével úgy kell bánnunk, hogy a kedvét és a jóindulatát megnyerjük. Németh Sándor neheztelése, haragja vagy kiváltképpen az indulata pusztító volt. Egy alkalommal Hack Péterre fogta, hogy unalmas lett az újság. Az SZDSZ-üggyvivőt elmondta minden tehetségtelen hü-lyének. Hack álnéven egy alkotmányjogi (szakmai) tárgyú cikket írt. Szerintem amiatt volt érdemes elolvasni azt a lapszámot. De nem rúgott bele senkibe. Az ilyesmi a vezető lelkész számára mindig ér-dektelen volt és unalmas. Ő sohasem problémákat oldott meg, ha-nem szüntelenül harcolt.

Miután Németh Sándor figyelme (és indulata) Hack Péterre irányult, volt egy csodálatos hetünk. Nem éreztünk semmi gyötrést, szorongást, jó hangulatban dolgoztunk. (Mintha megfeledezett volna az ördög a Hetekről. Jó számot csináltunk.) Csak Hack Péte-ren láttam, hogyan küszködik. Ráncolja a homlokát, kapkodja a le-vegőt. Nyomás alá helyezte a vezető lelkész. „Majd megismered, ki ez az ember” — gondoltam magamban. De ő az ördögre gyanako-dott. (Az is volt.)

Ezek a tapasztalatok győztek meg bennünket arról, hogy ve-szélyes Németh Sándornak ellentmondani. Ő azt állította, hogy a Szentlélektől van ez a képessége, de számomra egyre világosabbá vált, hogy okkult varázslást folytat. Ez pontosan belevágott a fekete mágiához hasonló imák és a különféle átkozódások rendszerébe. Németh Sándor nemcsak az ellenségeire, hanem a munkatársaira is ugyanazokkal a módszerekkel próbálta az akaratát rákényszeríteni. Nemcsak a katolikusokat terrorizálta, hanem a saját embereit is. A szellemi befolyásolásra nemcsak politikai ellenfeleivel szemben használta a „boszorkányság” módszereit, hanem a „barátaival” szemben is. Egyik legfőbb fegyvere a kárhozzátás, a vádlás, szidal-mazás, a „ráolvasás” volt. Az volt a célja, hogy ezekkel összezuzza a másik embert, és totális függőséget építsen ki magával szemben.

Ilyenkor nemcsak a szavak voltak mérgezőek, hanem egy érezhető, sötét szellemi erő is volt amögött, amit mondott. (Erről a tapasztalatokról gyakran beszámoltak egymásnak a gyülekezet vezetői.) Szétgyalogolta az embereit, majd várta a hűségnyilatkozatokat.

A lelki betörés másik eszköze az anyagi függőségben tartás volt. Németh Sándor 1 millió forinttal alapította a Hetek című lapot. Emiatt a legalapvetőbb technikai és személyi feltételek hiányoztak. Egy ember kivételével olyanok írták az újságot, akik még életükben nem láttak szerkesztőséget. Egyetlen tördelő, egy éjszaka rakta össze a lapot (olyan gépen, amely állandóan lefagyott, a kész oldalakat pedig nem tudta rendesen átírni). Minden cikket nekem kellett szerkesztenem. Ehhez jöttek Németh Sándor írásai, melyekkel lekötötte egy teljes napomat. Az első hónapokban hetente három nap és három éjjel dolgoztunk folyamatosan, hogy a lap megjelenhessen. Nevetséges erőfeszítések árán született meg az újság, mert a vezető lelkész egyre rövidítette a lapzártá időpontját. (Emelte a normát, és csökkentette a fejadagokat.)

Munkaszerződést a Hit Gyülekezetében nem ismertek. A fizetés zsebből történt, ha volt egyáltalán. Öt hónapig — a tördelő kivételével — a szerkesztőségben senki nem kapott egy fillért sem. Németh Sándor azt mondta, hogy ez szolgálat. Nem jár érte fizetés.

A vezető lelkész pokollal fenyegetett meg, hogy hagyjam ott a munkahelyemet. Három hónapot úgy dolgoztam a gyülekezet lapjánál, hogy más munkahelyem nem volt. Németh Sándor tudta, hogy semmiféle jövedelmem nincs. Albérletben laktunk: ami pénzünk volt, beadtuk a gyülekezeti csarnok építésére. Németh Sándor ez idő alatt egyetlen szóval nem kérdezte meg, miből élek. Az utolsó százforintosunkat a feleségem a gyülekezetben költötte el: Németh Sándor lánya (Hajnalka) eladott neki egy újságot (abból, amit szerkesztettem). A feleségem a visszajáró — vagyont érő — 23 forintot nem merte elkérni, mert Nemes Pali szerint a Németh család nyilván tartja azokat, akik száz forintból visszakérnek.

Amíg voltak tartalékaim, a munkatársaknak is én adtam pénzt. Kiderült, hogy többen éheznek. Hazafi Zsoltnak hetekig nem volt annyi pénze, hogy egy kiló mokka cukrot megvegyen (mellesleg azért költözött fel Pestre, mert hívtuk a Hetekhez). A munkatársak egy része azokból a szendvicsekből élt (némelyiknek a felesége is), amelyeket a kiadó esténként hozatott a szerkesztőségbe (később

kaptunk hideg ételt). Ez volt az ennivalójuk egész nap. Aztán várták a következő estét.

Németh Sándor eközben minden istentiszteleten büszkén hirdette a lapot: „Hetek — ordította. — Nálad nélkül nem élhetek.” A vidéki gyülekezeteknek kötelezővé tette az újság megvásárlását. Maga is elhitte, hogy az ő lapja annyira fantasztikus, hogy heti 35 ezer példányt lehet eladni belőle (a vezető lelkész rendszeresen bedőlt saját propagandájának). Esztergomban egy nagykereskedésben hónapokig a megmaradt (de a hívők által kifizetett) Hetekbe csomagolták az üvegeket. A pásztorok a helyi gyülekezetek pénzén inkább felvásárolták az előírányzott mennyiséget, semmint hogy emiatt az Úr munkájának akadályozói legyenek (s ezért durva letolást kapjanak). A Hetek megmaradt példányai bálaszámra álltak a vidéki gyülekezetekben, de a pénz befolyt. Az egyik városban majdnem agyoncsapta a helyi pásztor, amikor kinyitotta a szekrényajtót, és ráömlött a mérhetetlen mennyiségű Hetek. Ekkor már heti másfél millió forint tiszta bevétele volt a lapnak, de Németh Sándor továbbra is rabszolgamunkát végeztetett. Napokon át éjszakáztak az emberek, de nem fizetett munkáért senkinek (derüljön ki, hogy ki a béres, ki a szolga).

Nekem az első napokban felajánlották, hogy titokban kaphatok valamit. De nem akartam olyan lenni, mint a vezető lelkész: mindenki ingyen szolgál, csak titokban a főnök vágja zsebre a pénzt. Azt mondtam, hogy akkor fizessenek nekem, ha a többieknek is fizetnek. Amíg kórházba nem kerültem, a munkánkért semmit nem fizettek (eközben Németh Sándor olyan színvonalon élt a hívők — benne a mi adományaink — pénzből, mint egy király). Miután beteg lettem, a vezető lelkész kétszer 60 ezer forintot küldött a feleségemnek. Soós István ezt később úgy interpretálta, hogy a vezető lelkész milyen nagylelkűen gondoskodott rólam. Ez a pénz töredéke volt annak a munkabérnek, amit addig nem fizetett ki. Több havi tartozásunk akkor már meghaladta a 200 ezer forintot. A feleségem háromszor köszönte meg a gáláns gesztust (nem voltunk biztosak benne, hogy elégszer).

Mielőtt a mentő elvitt, négy hetet már kórházban töltöttem (ezúttal az állandó szorongás okozott letapadást a mellkasomban, ami súlyos mellhártyagyulladás eredményezett). Először úgy kerültem kórházba, hogy fulladoztam. Nem kaptam levegőt. Erős nyomást éreztem a mellemen, és nem szakadt fel a sóhajtasom. Néha

fulladási görcseim voltak, a szívemen nyomást éreztem. Előbb a CEU orvosa segített rajtam, ahova Takács Feri vitt el. Azután egyik istentiszteleten odamentem dr. Szabó Tamás belgyógyász főorvoshoz, hogy szabadítson ki innen. Elmondtam neki mindent őszintén, a könnyeim potyogtak. Szabó Tamás befektetett a székesfehérvári kórházba. Megállapította, hogy szervi problémáim (még) nincsenek, de a folyamat infarktus irányába vezetne. A kórház pszichiátere megállapította, hogy sokkosan megfélemlített állapotba kerültem. Mivel nem találok a kiutat, súlyosan depressziós vagyok. Erős gyógyszereket kaptam, és Szabó Tamás eldugott két hétre Székesfehérváron.

Tudtam, hogy Németh Sándor tisztában van a felelősségével, mert nem mert meglátogatni. Csak küldte a gyümölcsös kosarakat (ilyesmit már láttam Uzoni Péter halálos ágyánál). A lelki betörésem akkor már előrehaladott állapotban volt, csak az eszemmel tudtam, mi történik. Az akaratomat már nem tudtam irányítani. Félttem és reszkettem. Állandó szorongással feküdtem az ágyon. Rettegtem attól, hogy vissza kell mennem. Arra gondolni sem mertem, hogy kilépjek a gyülekezetből. Biztos voltam benne, hogy akkor a vezető lelkész megöl. Ha észreveszi, hogy tudom, mit művel, szétvágat az embereivel. Akkor már nagyon rossz állapotban voltam. Nem voltam biztos abban, hogy túlélném az imakommandót, vagy vele egy félórás beszélgetést. Ezért igyekeztem elaltatni az éberségét, és pozitív jelzéseket adni magamról.

Németh Sándor tisztában volt azzal, mit jelentene, ha ebben az állapotban a nyilvánossághoz fordulok. Éreztem, hogy kórházi tartózkodásom alatt erősödött a rajtam levő szellemi nyomás. Depressziósan bámultam a plafont, és tompán éreztem, hogy nyomják az imát ezerrel. Az nyugtatott, hogy már kinn vagyok. Már csak meg kell erősödnöm. Attól félttem, hogy idő előtt kinyírnak, aztán azt mondják: úgy jártam, mint Ananiás és Safira. Szembeszálltam a Szentlélek akaratával, ezért Isten megölt (ez a hír növelné az istenfélelmet. Németh Sándorban pedig a bizonyosságot, hogy vele van az Isten). Szabó Tamásnak könyörögtem, ne engedjen elvinni. (Attól félttem, hogy Németh Sándor Székely Gáborral kerít nekem valami „jó helyet” Budapesten, aztán visszarángat a Hetekhez. Befelejezi, amit elkezdett rajtam).

A kórteremben hárman haltak meg mellettem. De úgy éreztem, százszor jobb helyen vagyok, mint ha a Hit Gyülekezetében

lennék. Inkább hallgattam a haldoklók hörgését, mint Németh Sándor telefonjait. (Azóta nem hordok mobiltelefont. Minden csörgésre összerándultam.) Szabó Tamás megszervezte, hogy Sopronba mehessenek szanatóriumba. Amikor Székesfehérvárról elindultunk, Morvay már fontoskodva hívta a barátomat, aki Sopronba szállított. Könnyörgtem neki, nyomja ki a mobiltelefont. Egész úton reszkettem, nem várnak-e Petrőcz janicsárjai a bejáratnál („Sándor talált egy jobb helyet neked”). Amikor megérkeztünk, arra kértem a kezelőorvost: semmiképpen ne engedje meg, hogy innen elvigyenek. A főorvos azt mondta: valaki össze akarta zúzni a személyiségemet. Meg akart semmisíteni, mint individumot. Figyelmeztetett, hogy az ilyen emberek viszonylag ritkán engednek el élve bárkit. Egyik munkatársa meglepődött, amikor meglátott, mert a rendszerváltás után — mint mondta — „megfogyatkoztak a diktátorok”. Azt kérdezte: hol találtam egy ilyen szép kifejlett példányt? Mondtam, hogy a Hit Gyülekezetében. „Aha — válaszolta. — Akkor mindent értek”. Nem én voltam az első páciens „Isten népe” közül. (Erre egy hites csak annyit mond: vannak az ördög ellen vívott harcnak áldozatai. Jobban kellett volna a szolgálati ajándékok követni.)

Németh Sándor Sopronba Adidas melegítőt, futócipőt küldött ajándékba. Ismertem a vezető lelkész ajándékozásról vallott nézeteit: szerinte azért kell megajándékozni valakit, hogy a tárgyak közvetítsék a rajtunk levő kenetet, és akaratunkat a megajándékozott emberrel szemben érvényesíteni tudjuk. Ez a mágia egy speciális formája (egykor tanítottam erről az esztergomi főiskolán). A „karizmatikus” eszmeifuttatást a soproni orvosok nem ismerték, de csak mosolyogtak, amikor jöttek a küldemények. „Eregeti csápjait a lelkész úr — mondták. — Nehogy engedjen ezeknek.” Szabó Tamás székesfehérvári főorvos és Grubits János, a soproni neuropszichiátriai szanatórium főorvosa megmentették az életemet. Nagyon hálás vagyok érte, és soha nem felejttem el nekik, amit értem tettek.

Németh Sándor a Hetek szerkesztőségében szellőztetést rendelt el, mivel „a rossz levegő okozta” a betegségemet. A démonok elűzése érdekében folyamatosan a vezető lelkész prédikációit kellett hallgatni. Ez tisztította a légteret. Hack Péter és Ruff Tibor vette át a lap irányítását. Ők azt mondták a többieknek, hogy azért lettem beteg, mert nem úsztam eleget. Amikor már érezhető volt, hogy esetleg nem akarok visszamenni, Hack Péter közölte: nem imádkoztam, és túl sokat jártam moziba (ezért bejött az ördög). Moziba an-

nak ellenére nem jártam, hogy korábban filmklubokat szerveztem. Králl Csaba, aki az érdemi munkát végezte helyettem, két héttel azelőtt menekült betegállományba, hogy elvitte volna a mentő. Hack Péter távozásom után néha azzal lépett a szobába: „Milyen szétszórtság van itt. Ki kell űzni a 168 Óra szellemét.” Később már névvel is imádkoztak ellenem. Németh Sándor a presbitereknek azt mondta, hogy a családi háttérem miatt kettős tudatú ember vagyok. Néha normális, máskor kiszámíthatatlan. (Normális voltam, amikor egyetértettem vele, kiszámíthatatlan, amikor nem. Ő csak az „egy-tudatú” janicsárokat kedvelte, akik mindig egyetértettek vele. Akkor is, amikor azt gondolta valamiről, hogy fehér, és másnap is, amikor úgy érezte, fekete.)

Amikor kiderült, hogy nem kívánok visszamenni a gyülekezetbe, Németh Sándor elterjesztette: az Opus Dei ügynöke voltam. A jezsuiták építettek be a gyülekezetbe (lehet, hogy én vagyok Alberto?). De a Szentlélek leleplezett, és kiszorított Isten népe közül (meg van írva, hogy „nem állhatnak meg a gonoszok az igazak gyülekezetében”).

Egri Attila, aki a lapot kiadó kft. ügyvezetője volt, miután kijöttem a szanatóriumból, kifizette három havi munkabéremet. Azt hiszem, érezte, mi történt. Megvette a repülőjegyünket, amellyel a feleségemmel elutaztunk Rhodosz szigetére, hogy kipihenjük magunkból a Hit Gyülekezetét.

Nem sokkal ezután a Hetek munkatársai is kaptak fizetést. A lap pedig lassan visszaesett az őt megillető helyre. A „Times” a periférikus vallási újságok egyike. Hétezres példányszáma valamivel kisebb, mint a Hit Info eladott példányainak száma volt. De ez még mindig felette van a tényleges keresletnek. Az nem sokkal több, mint ahányan a Németh családban vannak.

In memoriam U. P.

Uzoni Dávid a legidősebb fia volt Uzoni Péternek, a Hit Gyülekezete elnökének. Miután érettségizett, a Szent Pál Akadémia hallgatója lett. Édesapja halála után egyre többször tűnt fel a székházban. A telefonközpontot kezelte. Petrőcz Levente emberei közé került, ott is a számárlétra legalsó fokára.

Úgy hallottam, Dávid nagyon hálás, amiért „Németh Sándor bácsi gondoskodott” róla. Először nem értettem. Uzoni Dávid — aki nagyon intelligens fiú — korábban jogi egyetemre akart menni. Végleg lemondott volna erről a tervéről? Petrőcz Levente emberei nem voltak éppen professzorok. Többségük sofőr. Az ottani munka nem kifejezetten felvételi előkészítő. Abban is biztos voltam, hogy nem sok pénzt kaphat. Még az apját sem fizették meg, pedig ő több volt, mint telefonközpontos. Innen anyagilag nem fog kitörni. Ha ebben a csapatban a csúcsra jut, akkor Németh Sándor személyes szolgálja lehet. Amikor a legnagyobb lesz, moshatja az autóját. Ha elég ügyes, akkor a kertjét kapálhatja. Viszonylag jól belátható perspektíva.

Egy idő után Dávidon látszott, hogy nem találja a helyét. Nem elégtí ki a telefonközpont. Humán érdeklődése folytán felajánlotta, hogy bármiben szívesen segítene nekem. Örültem, hogy nagyobb ambíciói vannak a faxolásnál, ami a legkvalifikáltabb munka volt, amit addig végzett. Édesapja miatt is méltatlannak éreztem, hogy betették a kiszolgáló személyzetbe. Ottani társainak többsége keményen megküzdött a szakmunkás-bizonyítványért. Egyesek talán még az általános iskolai végbizonyítványért is. Uzoni Dávid ennél sokkal tehetségesebb volt.

Amikor megalakult a Hetek, úgy éreztem, itt az alkalom. Dávidot kiemelem a lótituti emberek közül, és magam mellé veszem. Ha nem csinál semmit, csak felkészül az egyetemre, vagy kitalálja, mihez kezdjen magával, már megérte. Mellőlem bárhova elmehet, de Petrőcz Levente csapatából kikerülni nem könnyű. Úgy éreztem, ennyivel tartozom az édesapjának is, akit nagyon szerettem. Megtéremsemkor ő imádkozott értem.

Megkérdeztem Dávidot, lenne-e kedve a Hetek szerkesztőségében dolgozni. Azt hittem, a helyszínen elsírja magát. Boldogan mondta, hogy igen. Attól a naptól kezdve Uzoni Dávid arca megváltozott. Visszatért az életkedve, mosolygott. Gyakran kérdezte, hogyan állnak az előkészületek, mikor jöhet dolgozni.

Elérkezett a nagy nap. Németh Sándor kérte a tervezett szerkesztőség névsorát. Ebben nagy hangsúlyt helyeztem a Németh család tagjaira, akiknek karizmáin nyugszik a lap sikere. Olyannyira körültekintő voltam, hogy még Németh Sándor kertészeit is felvettem a listára, akik korábban vicces tanácsadórovatot vezettek a Hit Infóban. A családból csak a kutya maradt ki. (Pedig — Németh Sándor szerint — rajta is nagy kenet volt. Talán nagyobb, mint rajtam.) A sorok közé elrejtve beírtam Uzoni Dávid nevét is.

A vezető lelkész azonnal kiszúrta. Szinte mindenkit engedélyezett, csak őt nem. Mint elmondta, Uzoni Dávid néhány napja felidegesítette a Budapest Sportsarnokban. Ilyen embereket „nem vesszünk oda az újsághoz”. Különben is — mondta Németh Sándor — Uzoni Dávid engedetlen gyerek volt, szembeszállt az apjával. Majd megfogalmazta a legnyomósabb érvet: ha Németh Szilárd, az ő fia is ott lesz a lapnál, könnyen versengés támadhat a két gyerek között. Próbáltam mondani, hogy Dávidért kezességet vállalok. De Németh Sándor határozottan kijelentette: Uzoni Dávid nem odavaló. Idősebb a Szilárdnál néhány évvel, és ezt arra használná fel, hogy le nyomja az ő fiát (aki nyilván nagyobb ajándék).

Először is nem értettem, hogy egy 19 éves kamasz mivel idegesíthette fel annyira Németh Sándort, Isten hatalmas emberét, amit ő nem tud elviselni. Hol van a nagy kenet, a Szentlélek ereje, amely kettéválasztotta a Vörös-tengert, amely állítólag körülveszi őt? Nem tudja a lelki nyugalmit megőrizni egy tinédzser tévedésével szemben? És mi köze ennek Uzoni Dávid jövőjéhez? Ha egyszer felidegesítette Németh Sándort, akkor végezze a telefonközpontban?

Az igazi ok persze az volt, hogy Németh Szilárd is a laphoz került. Németh Sándor nem kockáztatta meg, hogy Uzoni Péter gyerekről is kiderüljön a tehetsége. Megértettem, hogy Uzoni Dávid nem véletlenül került a telefonközpontba. Petrőcz Levente kezei között teljes kontroll alatt marad. Amíg él, onnan ki nem törhet. Uzoni Dávid pozíciójának üzenet értéke volt a gyülekezet tagjai számára is: ennyit ér Uzoni Péter elsőszülött fia (szemben a zseni Németh Szilárddal).

Uzoni Péter magasan kvalifikált értelmiségi volt, jóhírű polgári családból származott. A vezető lelkész hozzá képest műveletlen, képzetlen vidéki ember. Németh Sándor ezeket a természetes hátrányokat a szolgálati ajándékról szóló tanítással igyekezett kompenzálni. Uzoni Pétert igyekezett lenyomni: gyakorta megalázta, lelkileg terrorizálta. Állandó kontroll alatt tartotta. Halála előtt Uzoni Péter már nem hitte, hogy ez az Úrtól van. Emiatt érezhető konfliktus húzódott a háttérben Németh Sándor és közöttük.

Egy ideig nem tudtam, hogyan mondjam meg Uzoni Dávidnak: nem jöhet az újsághoz. Aztán közöltem vele, nem forgácsolhatja szét magát. Az a döntés született, hogy a Szent Pál Akadémián folytatott tanulmányai és Petrőcz Levente keze alatt végzett munkája túlságosan lekötik. Ezért nem dolgozhat a Hetekben. Elég, ha a jelenlegi feladatait jól ellátja. Németh Sándor aggódik, hogy túlterheli magát. „Majd később lehet róla szó” — tettem hozzá (látva, milyen rosszul fogadja a bejelentést).

Uzoni Dávidot lesújtotta a hír. Nem tudott megszólalni, csak elpirult. Aztán annyit mondott, hogy „köszönöm”, és elment. Néhány nap múlva aztán szólt, hogy szeretne beszélni velem. Megkérdezte tőlem, valóban ezek az okok állnak-e mellőzése háttérében. Láttam, megéreztem valamit abból, ami vele történik. Az apjára gondoltam. Mit tenne ő fordított helyzetben? Aztán azt mondtam: „Nem, Dávid. Nem ezek az igazi okok.” És elmondtam neki, hogy Németh Szilárd rovatvezető lesz az újságnál, az édesapja pedig nem akarja, hogy versengés alakuljon ki közöttük. Arról hallgattam, hogy Németh Sándor tudatosan meg akarja alázni Uzoni Péter fiát. Ezzel állva bosszút halott apján, aki a végén már nem engedelmeskedett neki, semmibe vette a tekintélyét (és emelt fővel halt meg).

Uzoni Dávid elmondta, hogy azért is sajnálja, ami történt, mert újságíró szeretne lenni. Beiratkozott Komlói Gábor újságíróiskolájába. Pénze ugyan nincs, de a gyülekezet talán kifizeti a költségeket. Nagyjából sejtettem, hogy a vezető lelkész hány forintot ad arra, hogy Uzoni Dávid újságíróiskolába járjon. Azt mondtam neki: „Dávid, ha újságíró akarsz lenni, én segítek neked. Adok pénzt, fizess be a tandíjat. Tanulmányaid teljes költségét magamra vállalom. Ha elvégzed az iskolát, bemutatlak néhány szerkesztőségben. Vannak barátaim. A többi rajtad múlik. Nem kell neked a Heteknél újságírónak lenned. Lehetsz újságíró máshol is. Egyetlen kikötésem van: senkinek nem mondhatod meg, hogy én adtam a pénzt. Még

édesanyádnak se” (tíz perc múlva tudná Németh S. Judit). Meg-
egyeztünk, és így lett.

Uzoni Dávid aztán még feltett egy bizalmas kérdést: nem
okoz-e tartós hátrányt neki, ha Petrőcz Levente csapatában marad?
Nagyot néztem. „Okos fiú a Dávid” — állapítottam meg magam-
ban. Majd újra Uzoni Péterre gondoltam: mit mondana a fiának?
„De igen — válaszoltam. — A pályaválasztásod és a szabadságod
szempontjából mindenképpen. Viszont nagyon kedves emberek ők,
és szeretnek téged. Biztosan rosszul esne nekik, ha ezt megmonda-
nád nekik. Inkább azt javaslom, kezdjél el tanulni. Jelentkezz egye-
temre, és menj el kollégiumba. Innen csak egyetlen módon tudsz
megszabadulni: ha továbbtanulsz. Ha felvesznek, és nem akarnak
elengedni, akkor tudni fogod, mit kell tenned.”

Uzoni Dáviddal legközelebb néhány hónap múlva beszélget-
tünk. Akkor már kijöttem a kórházból, és nem jártam a gyülekezet-
be. Azért találkoztunk, hogy odaadjam az újságíró-iskola második
félévi tandíját. Dávid nem értette távozásom okát. Igyekeztem meg-
magyarázni, mire ő azt válaszolta: „Ugyanezeket mondta az apám
is.” Majd egyre érdekesebb dolgokat mondott.

Uzoni Péter nem sokkal a betegsége előtt ott akarta hagyni a
Hit Gyülekezetét. Eltökélt szándéka volt, hogy kilép Németh Sán-
dor szolgálatából. Dávid állítása szerint ezt bejelentette otthon. A
családban hatalmas vitákat váltott ki mindaz, amit Uzoni Péter a
gyülekezeten belüli állapotokról elmondott. Németh Sándort zsar-
noknak nevezte, aki terrorizálja az embereket. Szerinte varázslás és
megfélemlítés tartja össze a gyülekezetet. Németh Sándor nem a
Bibliát prédikálja, és elhagyta Isten Igéjét.

Uzoni Dávid ezt azzal magyarázta, hogy az apját megtevesz-
tették a démonok. Nem állt ellene az ördögnek, a csaló, vádló szel-
lemeknek (ezek akarják tönkretenni az ébredést). Ezért a családja
nem állt Uzoni Péter mellé. Felesége naponta több órás telefonbe-
szélgetéseket bonyolított Németh S. Judittal. Dávid szerint az édes-
anyja mindig lelkiismeretesen beszámolt Németh Sándor feleségé-
nek az otthoni ügyekről. Németh S. Judit mindezt továbbadta a fér-
jének. A vezető lelkész ugyanezen az útvonalon visszafelé közölte
a tennivalókat.

Uzoni Péter a Hit Gyülekezete elnöke volt. Kiterjedt kapcsola-
tai voltak a különféle egyházakkal, állami intézményekkel. Mi-
előtt lelkész lett, a nádudvari TSZ-ben dolgozott mint agrármérnök

és tolmács. (Németh Sándor egy időben azon gondolkodott, hogy beépíti a Kisgazdapártba. Ő lett volna a kisgazda Hack Péter).

Uzoni Péternek óriási tekintélye volt a hívők körében. Ha kilép a gyülekezetből, az alapjaiban rengeti meg Németh Sándor hatalmát. A vezető lelkész ezért nem bízhatott semmit a véletlenre. Nyilván mindent megtett azért, hogy ne kerüljön nyilvánosságra Uzoni Péter álláspontja. Az ügy ahhoz a belső imakommandóhoz került, amelynek tevékenysége még előttünk sem volt ismert. A kényes ügyekben a Petrócz testvérek imádkoztak egészen megbízható emberekkel. Ismerve a gyülekezet gyakorlatát, sejteni lehet, hogy mit. Amikor Tóth Gábor, a gyülekezet jogásza elmenekült Németh Sándor terrorja elől (Nemes Pali hozta vissza az egyik hídról, mert bele akart ugorni a Dunába), a vezető lelkész azt mondta: az ilyen embernek jobb, ha meghal, mint hogy lázadóként éljen tovább. Ha meghal, a mennybe jut, ha lázadó marad, a pokolba kerül. A formális logika szabályai szerint levonható a következtetés, mit kell kívánnia egy jó kereszténynek ebben az esetben (irány a menny).

A vezető lelkész állandó kapcsolatban volt a családdal. Németh S. Judit a feleségén keresztül igyekezett abban tartani Uzoni Pétert. A házastársi kapcsolaton keresztül kontrollálta a gondolatait, próbálta manipulálni és megfélemlíteni a gyülekezet elnökét. Uzoni Péter egy alkalommal Görbicz Tamásnak elmondta, mennyire tehetetlen. A családja nem áll mellette, otthon sem beszélhet a helyzet tarthatatlanságáról. A felesége előtt Németh S. Judit a legfőbb tekintély. Két tűz közé került: a családját sem akarja elveszíteni (hét gyermeke volt, a legkisebb öt éves), de asszisztálni sem tud ahhoz, ami a gyülekezetben történik.

Uzoni Dávid elmondta, hogy nagy veszekedések voltak ott-hon. Az apja nem akarta többé Németh Sándor tekintélyének alárendelni magát. Azt állította, a vezető lelkész visszaél a hívők lelkiismeretével. Manipulálja és megfélemlíti őket. Ez a hatalom nem Istentől van. Dávid elmondása szerint az édesanyjával azon az állásponton voltak, hogy az apja lázadó. Németh Sándor pártján álltak vele szemben, és megtérésre szólították fel. Úgy gondolták, hogy Uzoni Péter hálátlan a szolgálati ajándékkal szemben. Isten embere ellen támadt. Meg voltak győződve arról, hogy édesapja halála Isten jogos büntetése. Megérdemelte, amit kapott. Úgy járt, mint az öszö-vetségben mindazok, akik lázadók lettek. Ezért viszonylag könnyen beletörődtek Isten akaratába (apja halálába).

Hallgattam Uzoni Dávidot. Azt hittem, lefordulok a székről. Németh Sándort védte az apjával szemben. Azt az embert, aki még azt is megakadályozta, hogy az apja tolmácsolással kiegészítse azt az éhbért, amit a hét gyermeke mellett a vezető lelkész fizetett neki. (A Hit Gyülekezete elnöke 23 éves MB 1000-es Skodával közlekedett. Németh Sándor érettségi után Seat Cordobát vett a legidősebb lányának. Németh Hajni a feleségemnek, akit gyakran hívott mozi-ba, mindig azt mondta: az autó a gyülekezet tulajdona, nem az övé.) Németh Sándor időnként úgy bánt Uzoni Péterrel, mint egy kutyával. Élvezte, hogy megalázhatta előttünk, senkik előtt. Csapkodta a kopasz fejét, néha elmondta mindennek. Pedig Uzoni Péter talpig becsületes ember volt. Amikor mindenki bólogatott a vezető lelkész őrült eszmefuttatásaira, ő azt mondta, hogy ezt nem szabad megcsinálni. Németh Sándor ilyenkor kíméletlenül átgázolt rajta. Ha el-lentmondtak neki, olyan légkör uralkodott, mint a haláltáborokban. Leírhatatlan az a megfélemlítés és terror, ami ilyenkor elszabadult. Mellettem családok emberek reszkettek. Halálsápadtak voltak. Németh Sándorból olyan pusztító erő áradt, amely szinte ölt. Több alkalommal előfordult, hogy Uzoni Péter ilyenkor keservesen sírt, hullottak a szeméből a könnyek, és azt mondta: „Hidd el, Sándor, én nagyon szeretlek téged, de ezt nem tehetjük meg.” Amikor kiderült, hogy Uzoni Péternek igaza volt, Németh Sándorban elcsendesedett a vaddisznó, de még véletlenül sem kért bocsánatot tőle.

A vezető lelkész előttünk többször szűkkeblű, kicsinyes alaknak nevezte Uzoni Pétert. Azzal példálózott, amikor egyszer kivitte magával Amerikába, és Uzoni Péter csak téblábolt. „Aztán adtam neki 200 dollárt — mondta Németh Sándor —, és örömeben összevásárolt mindent a gyerekeinek.” Az nem jutott eszébe a csupaszív vezető lelkésznek, hogy Uzoni Péter addig azért nem vett semmit, mert nem volt rá pénze.

Németh Sándor a pénzt úgy mérte általában, mint azt a szolnoki konferencián tette. Petrőcz Levente bizalmasan közölte Soós Péterrel, a helyi gyülekezet pásztorával, hogy mennyi Németh Sándor gázsija. Öt évvel ezelőtt 300 ezer forint volt másfél napra (vidéken). Mivel Uzoni Péter is prédikált, Soós Péter neki is szeretett volna adni 20 ezer forintot. Amikor Németh Sándor meglátta az összeget, lehúzatta a felét, mondván: Uzoni Péternek havi fix fizetése van. Eközben ő milliókat vágott zsebre a tizedből.

Uzoni Péterhez több személyes élményem is kötődik. A jeru-

zsálemi konferencián Németh Sándor tombolt (hisztériás rohama volt, mint mindig). Állandó konfliktusban állt a németekkel, vágta a zsidókat, közben gyáván reszketett, nehogy ki kelljen állnia prédikálni idegenek előtt. Ebben a lelkiállapotában kerültem a szeme elé. Kihagytam a reggeli előadást. Ezért elmondott minden marhának, a pokollal fenyegetőzött, és mindenféle hatőkörnek nevezett. Lebarmolt a sárga földig. Közben Nemes Pali huzigálta le rólam a kopott kabátomat, hogy még azzal is ne idegesítsem tovább a nagypolgár Németh Sándort, aki villogni jött Jeruzsálembe. (Amit havonta befizettem neki, abból minden hónapban lehetett volna egy kabátot venni. De az a pénz az ő zsebében volt.) A vezető lelkész seggnyalói szörnyülködtek felettem: miért is vagyok én ekkora hatőkör. Csak Uzoni Péter hunyorított rám. Amikor Németh Sándor újabb célpontot talált, amelyen levezethette indulatait, odasúgta: este felhívlak.

Uzoni Péter akkor angolul és németül tolmácsolt a zalai prófétának, akinek a gondolatai úgy pörögtek, mint egy szélkakas. A nyelvi nehézségek miatt szinte mindent neki kellett intéznie, különösen a németekkel. Éjjel 11 órakor megszólalt a szállodai szoba telefonja. Uzoni Péter volt. Maradt energiája arra, hogy felhívjon, és megvigasztaljon. Bocsánatot kért Németh Sándor helyett, és arra kért, nézzem el, ami történt. „Nem úgy gondolta a Sándor — mondta. — Egy ilyen konferencia lefárasztja az embert.”

Uzoni Péter igaz barát volt, aki nagyon sokat szenvedett Németh Sándortól (noha százszor különb volt nála). Most pedig ott ült előttem a fia, s a vezető lelkészt védelmezte az apjával szemben. Ha Péter túléli a rákot, ebbe biztosan belehal. Dávid szerint az apja igazságtalan volt „Isten emberével” szemben. „Sándor bácsin van a kenet” — mondta. (Az, amelyiktől rángatóznak az emberek. Nagy érték.) Az apja a kenet ellen lázadt fel, mert nem volt elég alázatos. Dávid kifejtette, hogy engem ugyanaz a sátáni, démonikus erő kerített a hatalmába, mint az apját, amikor elhagytam a Hit Gyülekezetét.

Néztem rá. Megmondom neki, hogy az a sátáni, démoni erő Németh Sándorból jön? Hogy az apjának több emberség és istenfélelem volt a kisujjában, mint Németh Sándornak egész életében? Hogy az a kenet, amiről beszél, egy kalap szart nem ér (a Biblia ugyanezt úgy mondja: „semmi”. „Zengő érc, pengő cimbalom”)? Hogy „Isten embere” az ő lázadó apjának nyomába sem léphet?

Hogy Uzoni Péter nélkül a Hit Gyülekezete egy koszos kis szekta maradt volna, mert a szolgálati ajándék nem tudott egy levelet megírni (magyarul)? Hogy a zavaros, tökkeliütött írásait én fordítottam magyar nyelvre? Hogy Uzoni Péter nélkül egy év alatt lezüllött a Hit Gyülekezete? Hogy a gyülekezetben megtért értelmiségiek nagy része közönséges bunkónak tartotta Németh Sándort, és csak az olyan emberek miatt maradt ott, mint Uzoni Péter?

Mit értene meg ez a fiú ebből? Biztosan „ördög” felkiáltással elrohanna. Megmondom neki, hogy miután Németh Sándor az apja ellen uszította (aki szerette őt), azért nem engedte a Hetekben dolgozni, mert engedetlen volt az apjának? Hogy szándékosan félhülyék közé tette, nehogy legyen belőle valaki? Hogy mindent meg fog tenni azért, hogy a fiában bosszút álljon Uzoni Péteren, mert inkább meghalt, de nem alázta meg magát többé előtte?

Csak annyit mondtam: „Édesapád kiváló ember volt, Dávid, és nagyon boldog lesz a mennyben, amikor látja, hogy te rájössz erre. Németh Sándorral szemben pedig mindenben igaza volt.” Dávid erre példaképül állította nekem Ruff Tibort. Ábrándos tekintettel mondta: „Húséges az Isten emberéhez, mégis egyenes ember.” Egyenes ember. „Azt láttuk a Club Tihanyban” — mondtam erre. Aztán már nem hallottam, miket mond. Azon járt az eszem, hogy ennek a gyerekeknek Ruff Tibi a példaképe, amikor olyan apja volt, mint Uzoni Péter.

Szegény Péter. A felesége után a fiát is elvették tőle. Neki Ruff Tibi a példaképe. Ruff, aki hozzá képest egy félművelt, korlátozott fanatikus, aki nem tudja, mi a különbség a Biblia és a Korán között. Uzoni Péter már a szocializmusban nyelveket beszélt, egy angol arisztokrata modorában társalgott, és kitűnő humora volt. Óriási pálya állt előtte. Karrierjének az vetett véget, hogy belépett a Hit Gyülekezetébe (és alárendelte magát Németh Sándornak). A vezető lelkész szeretett arról prédikálni neki, hogy Mózes elhagyta Egyiptom minden gazdagságát, és vállalta az együttnyomorgást Isten népével. Uzoni Péternek még a búcsúbeszédébe is ezt írta. De Németh Sándornak nem volt mit elhagynia. Hozzá csak azt követően jött a gazdagság, hogy Istenre hivatkozva korlátlan hatalmat gyakorolt ezrek élete fölött. Aztán Egyiptom gazdagságát szépen megtartotta magának.

Áadtam Dávidnak az újságíró-iskola tandíját, aztán elváltunk egymástól. Az apját láttam magam előtt, amint egykedvűen sétált a

székház udvarán. Uzoni Péteren akkor már látszott, hogy feladta. Csak téblábolt a gyülekezetben. Neki mindene az Ige volt. Az új hullám szélsőséges megnyilvánulásait nem tudta feldolgozni. Érzésem szerint Németh Sándor erőmániáját okkultizmusnak tartotta. Néha célzást tett arra, hogy nincs igehirdetés. A prédikáció szélhámoskodás. Németh Sándor nem olvassa a Bibliát. Egyre inkább előtérbe kerül a vezető lelkész borzalmas természete. A gyülekezet pedig elszakad Isten Igéjétől. Ez bántotta a legjobban. A durvaságokat már megszokta, de Isten elvesztését nehezen viselte.

Uzoni Péteren látszott, hogy mindene tiltakozik az ellen, ami az istentiszteleteken történik. Németh Sándor érzékelte ezt. De a közöttük levő konfliktus mélységére csak közvetett módon következtethettem. A vezető lelkész egy ízben Erdélybe ment szolgálni. Elutazása előtt magnóra mondott egy cikket a Hit Info részére. Arra kért, hogy a legépelt szöveget fésüljem meg, és vigyem utána Székelyudvarhelyre. A téma annyira fontos volt számára, hogy nem akart várni egy napot sem.

Az írás védelmezte az új hullámot, és támadta azokat, akik elutasítják a kontroll nélküli vezetést. Németh Sándor szerint a régieket új generáció váltja fel. Ez Derek Prince-re történő utalás volt, akinek fenntartásai voltak bizonyos karizmatikus megnyilvánulásokkal szemben. Uzoni Péter fordította Derek Prince könyveit, és nagyra értékelte az Ige tekintélye iránti tiszteletét. Nyilván rá hivatkozott Németh Sándorral szemben. Ezen a ponton éreztem úgy, hogy az írás Uzoni Péterrel vitázik.

Derek Prince néhány évvel korábban Magyarországon járt. Németh Sándor hívta meg a Hit Gyülekezete megalakulásának 15. évfordulójára. Derek Prince addig atyai tanítómestere volt Németh Sándornak (és szerintem komoly felelősség terheli a tekintélyről szóló tanításai miatt). Derek akkor nagyon komolyan megintette Németh Sándort, hogy diktatórikusan vezeti a gyülekezetet. Egy vacsorán a vezető lelkész jelenlétében rákérdezett Uzoni Péterre és Pajor Tamásra, hogy elnyomja-e Németh Sándor az embereket. Mindketten igennel válaszoltak. Azt hitték, hogy Németh Sándor alárendeli magát az öreg mester tekintélyének, ezért nem lehet bántódásuk.

Derek Prince annyit ért el az intésével, hogy mindenkit megelőzve felkerült a démonlista élére. Könyvei indexre kerültek, őt pedig aprították a szellemi harcosok. Főleg a feleségét, Ruth Prince-t,

akit a vezető lelkész nagy Jézabelnek tartott. Németh Sándor a látszat kedvéért létrehozta az elnöki pozíciót, és egy választási színjáték keretében megette Uzoni Pétert a Hit Gyülekezete elnökének. Formálisan felállítottak egy országos elnökséget is, amely azonban ténylegesen soha nem működött, és gyakorlatilag semmiféle hatásköre nem volt. Németh Sándor nem működtetett soha semmiféle testületet, továbbra is egyszemélyes, korlátlan ura maradt a gyülekezetnek. Ha valami mondanivalója volt, akkor összehívta azokat, akiket jónak látott. Soha semmilyen testület nem gyakorolt kontrollt sem a vezető lelkész hatalma, sem a pénzügyek fölött.

Uzoni Péter először félreértette a helyzetet. Azt hitte, tényleg a Hit Gyülekezete elnöke lett. Csak később tudta meg, hogy a „szellemi és az adminisztratív tekintély szétválasztása” azt jelenti, hogy a zűrés ügyekben Németh Sándor őt küldi maga helyett. A vezető lelkész sohasem mert nyíltan kiállni sehol. A kritikus helyzetekben mindig bennünket hajtott maga előtt (mint Jákób a birkákat). A gyávaságáról legendák keringtek a székházban.

Uzoni Péter — aki fundamentális teológiát tanított — szerette az igazságot. Nehezen emésztette meg, hogy Morvay Péter ellopta a hívők pénzét, és továbbra is befolyásosabb ember maradt, mint a presbiterek. Morvay módszeresen jelentéktelenítette el Uzoni Pétert. Kiválóan értett ahhoz, hogy a vezető lelkész haragja elé lökje a kiszemelt áldozatot. Akiról úgy érezte, hatással lehet Németh Sándorra, azt úgy vitte jégre, hogy az illető észre sem vette. Csak ott állt a „bummfa” előtt, az meg csapdosta.

Németh Sándor úgy tüntette fel, mintha Uzoni Péter és közötté Morvay Péter miatt lenne feszültség. Bár Uzoni Péter tisztában volt azzal, hogy Morvay milyen mértékű pusztítást végez a gyülekezetben, neki ennél generálisabb problémái voltak. De az kétségtelenül zavarta, hogy Morvay gyakorlatilag megszüntette a presbitériumot. Miután Németh nem menesztette a tolvajt, Uzoni Péter a gyülekezetben odament a fontosabb emberekhez, és odasúgta nekik: „a Morvay egy gengszter.” De Morvayba beletörött az ő bicskája is.

Néhány nappal Uzoni Péter halála előtt az volt a sikk, hogy meg kell látogatni a beteget. Morvay Péter vette az üzenetet: „a beteglátogatás van a kenet alatt.” Uzoni Márta (Péter felesége) kétségbeesetten telefonált, hogy Morvay Péter bejelentkezett hozzájuk. Uzoni Pétert nagyon feldúlta a hír. Nem szerette volna, ha az ellen-

sége ilyen állapotban látja (kicsit talán neki is tulajdonította a történeteket). Megkérte a feleségét, hívjon fel engem. Bárhogyan is, akadályozzam meg, hogy az az ember odamenjen a halálos ágyához.

Amikor utoljára találkoztam Péterrel, azt mondtam neki: nem kizárt, hogy a betegségét az átkok okozták. Felfigyelt. „De a Sándor éppen most írt egy cikket a tridenti átkokról — mondtam — és azok megtöréséről.” Péter már alig látott, de ezen elmosolyodott. Talán örült, hogy elmegy, és nem kell többet ezeket a hülyeségeket hallgatnia. Nem bízott abban, hogy valaha is rájövünk arra, amit ő már tudott. Pedig csak egy évet kellett volna várnia. De feladta, és inkább csendesen elköltözött.

Betegsége ideje alatt Németh Sándor a vezetőket folyamatosan Uzoni Péter házában állomásoztatta (állítólag ima címén, de valószínűleg elszigetelte a külvilágtól). A presbitereknek mindig párosan kellett menniük, hogy senki ne maradhasson egyedül a beteggel. Ő maga egyetlen alkalommal volt nála, akkor azt szedte ki belőle, hogy Péter nem imádkozott eleget. Nem űzte eleget a démonokat (szemben a presbiterek nagy részével, akik folyamatosan űzték Németh Sándor varázslását. Amikor kezdtem rosszul lenni, Nemes Pali közölte velem: minden presbiter űzi a Németh házaspártól jövő manipulálást, uralkodást, kontrollt. Csak ilyenkor nem fáj a gyomruk).

Amikor Uzoni Péter meghalt, Németh Sándor a Club Tihanyban pihent a bizalmi emberekkel. Ekkor ismerkedett meg Fekete Jánossal, a Magyar Nemzeti Bank korábbi elnökével. (Fekete János a Magyar Fejlesztési Banknál volt tanácsadó, ahonnan később a fél-milliárdos hitel származott.) Németh Sándor a gyülekezetben azt prédikálta, hogy Isten adott neki egy új barátot Uzoni Péter helyett. „Ilyen könnyen megy ez” — gondoltam magamban. Görbicz Tamást néhányan megkérdezték: „Te vagy az új barát?” Ő erre azt válaszolta: „Én? Kapcarongyának nem tekintett soha.” Akkor már sejteni lehetett, hogy a vezető lelkész Görbicz Tamást helyezi Uzoni Péter helyébe. Kellott valaki, aki képes kommunikálni a külvilággal. (Görbicz Tamás aztán elvégezte azt, amihez Uzoni Péternek már nem volt ereje: beszólt Németh Sándornak.)

Ahogy múlt az idő, a prédikációkban csökkent a vezető lelkész lelkiismeret-furdalása. Akkor nem is értettem, korábban miért okolta magát. Olyanokat mondott, hogy ez Isten figyelmeztetése

számára. És még hálás lehet, hogy Isten nem a családjából vett el valakit. Később már azt mondta: látta Uzoni Pétert, hogy „hancúrozik” a mennyben. Hogy „csodálatosan érzi magát. Mi pedig itt vergődünk a földön.” Úgy éreztem, még ezt is sajnálja tőle. (Ha itt van közöttünk, biztosan megintette volna, hogy így előretolta magát.)

A vezető lelkész később egész napos szeánszokon adott magyarázatokat Uzoni Péter halálára (egy keresztény vezető nem hal meg csak úgy, főleg nem negyvenévesen). Németh Sándor egy alkalommal hosszasan kifejtette, hogy Uzoni Péter lakóközében radioaktív fertőzést okoz a víz. Máskor azt ecsetelte, hogy a gyülekezet elnökét megmérgezték. Ezt összekapcsolta azzal, hogy mellette az összes presbiter gyomorbeteg lett. (Egyszer nyolc napot kellett együtt tölteniük Németh Sándorral. Az minimum egy gyomorfekély.) Kifejtette, hogy a merénylet célpontja talán ő volt, de eltévesztették. (Uzoni Péter halt meg, mégis őt kell sajnálni.) Azt hitték a vatikáni ügynökök, hogy a gyülekezet elnöke a tényleges vezető, azért végeztek vele. (A vatikáni ügynökök ennyire hülyék.)

Ezután történt, hogy Takács Feri egyszer kereste a vezető lelkészt a szobájában, de ott csak Szekrény Gyurit találta. A teája mellett ült. A pisztolyos biztonsági őr zavarában elmondta, hogy azért tartózkodik földi ember létére a szent helyen, mert Németh Sándor teáját kell őriznie. Meg kell akadályoznia, hogy az Opus Dei mérget csepegtessen bele. Amikor Németh S. Juditnak vittek italt a színpadra, le volt takarva a pohár teteje, és fegyveres őrzővédő kísérté a menetet. Nehogy egy középkorból itt maradt, álruhás vatikáni ügynök a gyűrűjéből mérget csepegtessen bele. De gyanúba keveredett a szakács is, akit Petrőczék azonnal eltávolítottak.

Később híre ment annak, hogy Uzoni Péter ott akarta hagyni a gyülekezetet. Erre Németh Sándor kiállította Uzoni Mártit (Péter feleségét) a gyülekezet elé, aki nyilvánosan elmondta, hogy nem voltak ilyen természetű viták közöttük. Uzoni Péter halála pillanataig hálás volt Németh Sándornak, és soha nem kritizálta.

A temetésre a vezető lelkész írta a búcsúbeszédet (én fészültem át), és Piszter Ervin mondta el. Németh Sándor nem mert odaállni a koporsónál Uzoni Péter édesanyja elé. Nehezen számolt volna el a fiával.

Fussatok ki Babilonból

Nagy Iván hazaérkezett Amerikából, ahol a felesége tanult. Meglátogatott a soproni szanatóriumban, és bejelentette, hogy kilép a Hit Gyülekezetéből. A tanévet még befejezi, de utána elmegy. Amerikában járt több gyülekezetben, és megértette: amit Németh Sándor prédikál, az nem az evangélium, hanem az ellenkezője (amit csinál, arról ne is beszéljünk).

Nekem ez olyan volt, mintha azt mondanák, ugorjak ki a tizedik emeletről. Elképzelhetetlen volt számomra, hogy innen valaha meg lehet szabadulni. Sopronban állandóan reszkettem, mikor jönnek értem. Agyongyötörten feküdtem egész nap, néztem a „kis-könyvet”: melyik cseppet jelent. Hány órákor lehet enni, mikor van vízitorna. Örültem, hogy az ebédlőben van saját székem. Mindig ugyanoda ülhetek. Egyszer dupla adag ételt kaptam (babfőzeléket). Szép mintázata volt a kőnek. Néha késtem két egész percet, de nem szúrtak le. A kertben volt egy kedvenc tulipánom, hozzá rendszeresen kijártam. A feleségem naponta bejött, elvitt sétálni. Olyan volt, mint az Éden: legszívesebben örökre ott maradtam volna. Azt reméltem, ha el kell hagynom e földi paradicsomot (a pogány neuropszichiátriát), és vissza kell mennem a gyülekezetbe („Isten népe” közé), meghúzódok valahol hátul. Csak túléltem valahogy. Majd beszélgetek néha megtéretlen emberekkel: azokban sok szeretet és jóindulat van. De a távozásra gondolni sem mertem.

Nagy Iván, aki a legjobb barátom, azt mondta: „a gyümölcsökre figyelj”. A Galata levél szerint a Szentlélek gyümölcsei: „szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívettség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség.” Megkérdezte tőlem: hányat láttam én ezek közül a gyümölcsök közül Németh Sándor életében. Alig mertem kimondani a lázadó szavakat: „egyet se!” Utána mondott egy másik ígét, a II. Timótheushoz írt levélből: „azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állnak be. Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, háládatlanok, tisztátalanok, szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértékletlenek, kegyetlenek, a jónak

nem kedvelői. Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői. Kiknél megvan a kegyességnek lát-szata, de megtagadják annak erejét. Ezeket kerüld.” Erre azt vála-szoltam: egy dologban bizonytalan vagyok. A vezető lelkész szüleit nem ismertem. Nem tudom, hogy engedetlen volt-e. A többi stim-mel.

Németh Sándor eközben a világmindenség meghódítására ké-szült. Már régen nem elégtette ki, hogy néhány ezer embert ugrál-tasson kedvére. Arra vágyott, hogy politikusokat, bankokat irányít-son, a sajtót (a közvéleményt), és valamilyen módon a bolygók mozgását is igazgassa. Számára az univerzum meghódítása az egyetlen méltó perspektíva. „Értsétek meg, tényezők vagyunk” — szerette mondogatni. Az nem jutott el a füléig, hogy a gyülekezet romokban hever alatta.

Ám úgy tetszett, a kozmosz még ellenáll egy ideig: viharfel-hők közeledtek. A Hetek parancsnoki hídján állva, a széllel és a jó-zan ésszel dacolva, eszelős módon igyekezett hatalma alá gyúrni a megbokrosodott világot. De a választások nem sok jóval kecsegtet-tek: a Fidesz tekintetében elgaloppírozta magát. Gyáva ember lévén attól rettegett, hogy leverik rajta. A gyűlölet és a hisztéria között vergődött: vannak, akik ellenállnak neki. (A vesztes parlamenti vá-lasztások után taktikát váltott: azonnal kereste a kapcsolatot a Fi-desz politikusaival. Az önkormányzati választásokon elállt az SZDSZ mellől: Tatabányán például a „Van Reménység Klub” szí-neiben indultak Szekeres Gyuri meggyötört hites jelöltjei, és vala-mennyi választóközrztben a tisztes utolsó helyet szerezték meg. A rájuk pazarolt szavazatok arra voltak jók, hogy kevesebb szabad de-mokrata képviselő jusson a testületbe.)

Németh Sándort felettébb bosszantotta, hogy nem engedel-meskedik neki a teremtet világ. Elhatározta, hogy ezért megfegy-elmezi: kiirtja a lázadás legapróbb csíráit is. A világ „rendjének” hely-reállítását a gyülekezetben kezdte. (A „forradalom” felfalni készült gyermekeit.) A vezető lelkész elhatározta, hogy még jobban beda-rálja alárendeltjeit. Mindenkitől a legtökéletesebb alávetettséget és engedelmességet követeli meg. Megbosszul mindent. Nekimegy a vezetőknak, akik még egy választást sem képesek megnyerni. Meg-félemlíti és begyűri őket. Tudják meg, kicsoda ő. Nála van az erő, a hatalom. Rajta van a kenet. Ó Isten Felkentje.

Németh Sándor úgy érezte: öntudatlan, magukról mit sem tu-

dó emberekkel (és világgal) van körülvéve. Éreznie kellett, hogy kezében tartja a gyeplőt. Mindenki velük ütközött, hogy a konfliktus után még jobban betörje. Ehhez csak a kegyelemdőfés hiányzott. Az egyik istentiszteleten aztán bejelentette: nincs bűnbocsánata (és üdvössége) annak, akinek ő nem bocsátja meg a bűneit. Márpedig ő nem bocsátja meg. Alázkodjon meg mindenki. Mert különben a pokolba kerül.

A jól idomított gyülekezeti tömeg tombolva fogadta a hírt. Hitük megerősödött, acélos tekintetük a távolba nézett. Magabiztosak lettek, amikor megtudták, hogy Németh Sándor bocsáthatja meg a bűnöket. Az ő világképük így lett teljes. Annyira csodálatosnak gondolták őt, olyan hatalommal, erővel felruházottnak, hogy szinte sértő lett volna, ha nincs ehhez joga. Megnyugodtak: nem akárki az ő vezérük. (Isten is jobb lesz, ha végül.)

Németh Sándor elveszítette önmaga felett a kontrollt. (Egyéb kontroll nem is tűrt meg soha.) Ezekben a hónapokban közveszélyes őrlésként irányította a Hit Gyülekezetét. Ezelős tekintettel nézett a világra, amely függetlenítette magát tőle. Aki tehetett, menekült előle. A Biblia a krokodilt írja ilyenek: „fogainak sorai körül rémület lakik. Nyakszirtjén az erő tanyáz, előtte félelem ugrándozik. Szíve kemény, mint a kő, oly kemény, mint az alsó malomkő. Lenéz minden nagy állatot, ő a király minden ragadozó felett.” A vezető lelkész úgy tudott megbocsátani, olyan irgalmas volt, mint a krokodil.

Piszter Ervin rangidős presbiter a gyülekezet második embere volt (természetében homlokegyenest ellenkezője Németh Sándornak). Fát lehetett vágni a hátán, de ekkor megpattant valami benne. Eltúrta az UFO-kat, a szilveszterkor vágatató apokaliptikus lovakat, lenyelte a zsidózást, az atomtáskákat, a megaláztatások sorát. De a bűnbocsánat a torkán akadt. Feleségére nézett (ezt kényes esetekben ritkán tette meg, mert Németh S. Judit árgus szemekkel figyelte: ki, mikor, hogyan reagál — Nemes Pali szerint istentiszteleteken ezt jegyzetelte, nem a prédikációt), s azt mondta: „Velünk bármit megtehet, de ha az Igét hamissá teszi, magát Krisztusnak mondja, azt nem engedhetjük.”

Németh Sándor akkor már évek óta a maga képére és hasonlatosságára formálta a Bibliát. Egészen hihetetlen eretnokségeket prédikált. Egyszer azt fejtegette, hogy csak azért nőül az ember, hogy ne legyen parázna. (A feleség — az asszonyi állat — csak erre

való.) A presbiterek nem szóltak. Ervin sem, pedig neki volt a legnagyobb tekintélye. De miután Németh Sándor nyíltan Isten helyébe helyezte magát, nem hagyta szó nélkül. (Jézust is azért támadták, mert Istennek mondta magát azáltal, hogy megbocsáthatja a bűnöket. Ez Isten privilégiuma: a bűnöket csak ő bocsáthatja meg. De Jézus Isten volt, Németh Sándor tekintetében ez még nem nyert bizonyítást. E feladat még Ruff Tibire vár.) Szikrázó telefonbeszélgetések következtek.

A vezető lelkész az Írásokat korábban is úgy magyarázta, hogy Jézusnak mindig őt kellett érteni. Ez volt a szimbolika lényege. Ilyen igéket szeretett felolvasni: „Aki az Istentől van, hallgatja az Isten beszédeit. Azért nem hallgatjátok ti, mert nem vagytok az Istentől valók. Felelének azért a zsidók és mondának neki: Nem jól mondjuk-e mi, hogy te szamaritánus vagy, és ördög van benned? Felele Jézus: Nincs én bennem ördög, hanem tisztellem az én Atyámat, és ti gyaláztok engem.” Az ilyen szövegrészeket mindig áthallásos módon idézte és magyarázta. Nem Jézusra, hanem magára vonatkoztatta. (A következő versszakot már nem tette hozzá: „Pedig én nem keresem az én dicsőségemet...”) A kiforgatott idézetekkel azt sugallta, mintha azok róla szólnának. Holott attól, hogy Jézusban nem volt ördög, benne még lehet (nem kevés). Egy volt hiteseinek egy ideig nehéz Bibliát olvasnia, mert mindenhol egy vezető lelkész ábrázata tekint rá. Olyan, mintha a könyv róla szólna. (Majdnem egy évvel a távozásunk után — mintegy jelképesen — vettünk egy új Bibliát.)

Németh Sándor megfélemlítő stratégiája bevált. A konfliktus megteremtődött, amelyben új alapokra helyezheti az eddigi viszonyokat. Elérkezett a leszámolás, a földbedöngölés napja. Arra nem számított, hogy a megtaposott stábnak nem lesz jó üzenet, ha közel húszéves szolgálat után, köztisztületben álló presbitereket letapos. Mire számíthatnak akkor a többiek? Kinek van becsülete? Németh Sándor mindent megtehet? Törvények felett áll? Úgy önkényeskedhet, ahogyan akar? Élet és halál ura? És a legfontosabb kérdés: hol van itt Isten?

Németh Sándor összehívta a vezetőket, hogy megértesse velük: kicsoda ő valójában, és hogyan kell viselkedniük vele szemben. De elszámította magát, mert kivételesen őt állították „a falhoz”. Görbicz Tamás ordítóva követelte, hogy most azonnal mondják meg neki: ez itt egyház, vagy Németh Sándor családi vállalkozása

(a vezető lelkész ezt utólag úgy interpretálta, hogy megtámadták a családját). Mert egy családi maffiának — mondta — nem kíván az alkalmazottja lenni. Amikor megtért, Istent akarta szolgálni. Nem Németh Sándorhoz tért meg, hanem Jézus Krisztushoz. A vezető lelkész csupán szolgatársa. Nem több, nem kevesebb. Ha ő szolgálati ajándék, akkor a többiek is azok. Nincs joga verni a szolgatársait. Erről Jézus világosan beszélt („gonosz szolgának” nevezve az ilyeneket).

Németh Sándort meglepte a fellépés, de Görbicz Tamást nem tudta lesöpörni. Pedig bevetette teljes stratégiai arzenálját: kért, majd fenyegetett, megpróbálta a jelenlevőket egymásnak ugrasztani, de nem sikerült. Görbicz Tamás megszólította a nála idősebb vezetőket is: „Hallgattok itt, mint szar a fűben. Pedig pontosan tudjátok, hogy miről beszélek.” Pénzről akkor szó sem esett. Kizárólag a kíméletlen bánásmód, a gyülekezet diktatórikus vezetése és a teológiai kisiklás volt a kifogás. Az „új hullám” zűrzavara tetőpontjára ért, bibliai tanítások nem voltak, az adminisztrációt teljes anarchia jellemezte, a vidéki gyülekezetek olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok. A kölcsönügyletek átláthatatlanok voltak. A vezetők többsége súlyos pszichoszomatikus betegségekkel küszködött. Aggódunk Nemes Paliért, akinek egészségi állapota vérszenen romlott. Utánam Králl Csaba is betegállományba került, az addigi gyomorbetegségek akuttá váltak.

A hallgatóság két részre szakadt. A jelenlevők közül csak a hűséges Hack Péter, a Petrőcz fiúk és (az otthon talpig szellemi fegyverekbe öltözött) Hasfelmetsző Jack álltak Németh Sándor mellett. Nagy Józsit és Szekerest mindig tökkelütött hülyének tartotta, akiket bármikor ledarál. Ők nem számítottak. A Soós testvérek mellette szóltak, de nazarénus háttérűek (ami gyanús, mert Piszter Ervin is az), egyébként pedig nem sok vizet zavarhatnak. Ám a menedzsment, amely sikeressé tette a Hit Gyülekezetét, és a tekintélyes presbiterek ellene voltak. „Higgadtan”, de szemmel láthatóan a magából kikelt Görbicz Tamás pártjára álltak (aki nem hátrált).

Este kilenc órakor Németh Sándor bedobta a csodafegyvert. Sírva fakadt, és elpanaszolta, mennyire beteg. Olyan gyógyszereket szed, amelyek pszichés zavarokat és impotenciát okoznak. Elmondta, hogy prosztatabetegsége miatt attól fél: gyógyíthatatlan rákja van, mint Uzoni Péternek. Nem volt hite a gyógyulásában, a kezelőorvos pedig azzal gyanúsította meg, hogy homoszexuális kapcsó-

lata volt. Hogy mit kíván megváltoztatni, arról nem szólt. Ezután kirohant a végébe.

Döbrent csend. Petrőcz Laci értette meg elsőként a felkínált lélektani pillanat jelentőségét: jegyzetfüzetét odadobta Görbicz lábai elé. „Köszönjük, Tamás” — mondta hisztérikus és megvető hangon, majd aggódva a vezető lelkész után rohant a klotyóba. A tanácskozás feloszlott. Németh Sándor a hozzá hű erőkkel visszavonult a Hetek szerkesztőségébe, hogy megszervezze a válaszcsoportot. A telefonszámlák minden eddigi rekordot megdöntöttek. Újabb lázadókról érkeztek hírek, az irigyek száma is megszorozódott. Veszélybe került „Isten munkája”. Németh S. Judit elemében volt: végre egy igazi lázadás. Csörgette a börtön kulcsait („lázadás a szolgálati ajándék ellen”), és küldözgette a foglárokat. A „reformerek” kivétel nélkül börtönlázadásnak tartották, ami történt. Fellázadtak a rabok, mert korábban volt egy priccsük, napi munkabeosztásuk, kis séta az udvaron (Club Tihany saját pénzen), vékony koszt és színes társaság (ami jó volt, ha az ajándékok nem voltak a közelben). De a koszt (az Ige) eltűnt, csak a korbács maradt. Németh S. Judit ketrecének rácsait szétfeszítették. Az eredendő bűn megesett: kritizálták a szolgálati ajándékot. Nem volt kétséges, hogy menniük kell.

De ők maradni akartak. Azt hitték, megváltozhat a helyzet. Németh Sándor néha úgy tett, mintha „megtérne”. Közben igyekezett megosztani őket. Arra törekedett, hogy a „megtévesztetteket” visszatartsa, és végérvényesen betörje. Akit nem lehet (néhány embert), azt kirúgja. Nem számított arra, hogy az összetartás ennél nagyobb lesz. Beosztottai szolidárisak lettek egymással. A „bummfa” úgy csapdosott, mint egy ablaktörő a legnagyobb esőben. A parancsok nemcsak esztelenek, hanem követhetetlenek is voltak. Emiatt egyeztetni kellett a pillanatnyi helyzetet. Ekkor ismerték fel, hogy Németh Sándor hogyan próbálja egymás ellen kijátszani őket. Ez a felismerés okozta a vezető lelkész bukását: ettől kezdve elmondták egymásnak, ki milyen feladatot kapott. Mit kell tennie a „testvére” ellen.

A jó pásztor nem sokkal később a Budapest Sportszarnokban a szellemek megítéléséről beszélt. Ennek ürügyén megítélte a legpusztítóbbat: Júdás szellemét. A prédikáció az áruló Júdásról szólt, aki feladta az Urat. Természetesen ezúttal is róla volt szó (azt elfelejtette megemlíteni, hogy az ő „júdásai” nem keresztre feszíteni akarták, csupán emberi normákat követeltek tőle.) Csapdosott két

órán keresztül, de nem találta a fogást. Gyorsan befejezte, majd remegve mondogatta mindenkinek: „Nem rólad beszéltem, nem te vagy a Júdás.” Görbicz Tamás megkérdezte: „Akkor ki?” A vezető lelkész a karját szorongatva mondta: „A Nagy Iván meg a Bartus. Ők már átléptek egy határt.”

Nagy Iván attól lett Júdás, hogy nem fogadta el a presbiteri felkérést, majd bejelentette távozását. Én pedig attól, hogy levelet írtam neki. Akkor már hónapok óta bujkáltam előle. Megkeresni nem mert, de szeretett volna hatalmat venni felettem (ezért bujkáltam). A székházban „cigány feketemágus, boszorkány varázslónak” nevezett, amiért nem adok lehetőséget arra, hogy beszéljen velem. Görbicz Tamás beszólása után azt a taktikát választotta, hogy a szembejövő villanyoszlóptól is bocsánatot kér. (Csak megváltozni ne kelljen.) Üzent, adjak lehetőséget a bocsánatkérésre. Azt is hallottam, hogy nagyon előkelő helyre kerültem a démonlistán. Felhívtam. Először sírt, és elmondta, hogy engem különösen szeret. Majd bocsánatot kért, ha túl kemény lett volna hozzám. (Akkor tette fel — mintegy magának — a kérdést: „Lehet, hogy pusztító erő árad ki belőlem?”)

Miután megnyugtattam, hogy nem haragszom, fordult a kocka. Németh Sándor erőre kapott, és azt mondta: Görbicz becsapta. Rám hivatkozott, hogy milyen kegyetlenül bánik ő az emberekkel. De most kiderült, hogy ez nem igaz. Két perc múlva úgy éreztem magam, mintha a Hetek szerkesztőségében lennék: indult a prés, kezdődött minden előlről. Erre másnap levelet írtam:

Kedves Sándor!

Ezúton is köszönöm, hogy megkerestél, külön köszönöm, hogy sajnálatodat fejezted ki a történetek miatt, de ahogyan akkor, úgy most is mondom: nem haragszom, nem neheztelek rád. Amiért úgy éreztem, hogy kellett, azért már régen megbocsátottam, s ha bármikor én megbántottalak, kérek, Te is bocsáss meg nekem.

Úgy gondolom, hogy a dolgoknak ezt a részét kölcsönösen lezárhatjuk. Ugyanakkor úgy hiszem, hogy a jövőt illetően segítségére leszek azzal, ha tapasztalataimat megosztom veled. Emellett az elmúlt hónapok során volt időm átgondolni sok mindent, s ennek alapján bizonyos döntéseket meghoztam. Ezek közül a legfontosabb az, hogy az évekig tartó megfelelés, sunyítás, hamukázás, képmutatás és mellébeszélés nem vezetett semmi eredményre. Nem szolgálta

a Te érdekeidet sem, az enyémet sem. Nem használt se nekiünk, se másnak. Az igazságot kell követni, és minden esetben meg kell mondani az igazat. Úgy érzem, hogy attól a pillanattól kezdve, hogy a veled való jó viszony megőrzése érdekében, majd félelemből ezt nem tettem meg, hanem beálltam a bólogatójánosok közé, belül megromlottam, korrupttá váltam, sunyi, képmutató emberré lettem, akiből emiatt kiment az erő is. Elhagytam azt a kompromisszum nélküli, igazságszerető utat, melyet a megtérésem után éppen a Te megalkuvást nem tűrő prédikációidból ismertem meg. Csakhogy ez az egyenesség először eltűnt a prédikációkból, majd a gyülekezet magatartásából, érzésem szerint a Te magatartásodból és az én magatartásomból is. (A legtöbb, amit tettem, hogy amivel tényleg egyetértettem, arra lelkesen bólogattam, a többire nem.) Úgy gondoltam, hogy „alkalmazkodásommal” a gyülekezet érdekeit szolgálom, és megvédem magam a nem kívánt konfliktusoktól. Ehelyett a gyülekezet maga is a romlás állapotába jutott, a szakadás küszöbén áll, és én is a kórházban végeztem. Az elvtelen lojalitás semmit sem segített (nemcsak az enyém, hanem a másoké sem). Ezért ebből most megtérek. Kötelességem igaznak és őszintének lenni, s úgy gondolom, ez a legtöbb, amivel segítségemre lehetek a jelenlegi nehéz helyzet megoldásához.

*Amit most leírok, nem azért teszem, hogy lelkiismeret-furda-
lást vagy fájdalmat okozzak Neked. Azt szeretném, ha megértened a
folyamatot.*

*A székesfehérvári szívkezelés után Sopronba, a neuropszichi-
átriai szanatóriumba kerültem. Én túlhajszoltságra panaszkodtam,
a főorvos pedig a kivizsgálást követően közölte, hogy „ember, ma-
gán átmert a buldózer”. A tünetekből kapásból megállapították,
hogy valaki a személyiségem összezúzásával próbálkozott, és a psi-
chikai ellenállóképességemet „ledarálta”. A zárójelentésemben és
a diagnózisomban az szerepel, hogy „provokált pszichés egyensúly-
vesztés”, „gondolkodásában vonatkoztatásos túlértékelések, megta-
padások”, „önértéktudata jelentősen csökkent”, „személyiségében
fokozódó izoláció”, „szorongás, félelem és rettegés következtében
beállt súlyosan depresszív állapot” stb... Mindezt nem bántásul
írom. A megértéshez szükséges.*

*A folyamattal, amely idáig vezetett, mindvégig tisztában vol-
tam. Számos alkalommal elmondtad nekem, hogy véleményed sze-
rint milyen kiképzés szükséges ahhoz, hogy valaki jó „szolga” le-*

gyen. Addig kell gyomrozni, amíg be nem törik. Arról is beszélünk, magam is láttam, hogy ha valakinél el akarsz érní valamit, vagy konfliktusod van vele, akkor a befolyásolásra a „nyomásgyakorlást” tartod megfelelőnek. A mondanivalóm lényege most következik: amiről úgy gondoltad, hogy le kell rombolni a tanítványsághoz, azt az orvostudomány diagnosztizálja, erős gyógyszerekkel tesz erőfeszítéseket, hogy helyreállítsa. A laikus köznyelv — függetlenül attól, hogy milyen ideológia nevében teszik — despotizmusnak, durvább esetben zsarnokságnak nevezi ezt. Én tudom, hogy Te a szíved mélyén nem ez vagy, de egy — véleményem szerint — téves vezetői felfogás hosszú évek óta gyötri a munkatársaidat, alárendeltjeidet, akik egyébként tisztelnek, szeretnek és elfogadnak Téged. Meggyőződéseim: a Hit Gyülekezete nem ettől, hanem ennek ellenére működik.

Amikor elkezdődtek a velem szembeni durvaságok, pontosan tudtam: valamit akarsz tőlem, megkezdődött a tanítványképzés. Amikor már nehezen bírtam, többször gondoltam, hogy szólok: miért nem kérsz meg egyenesen valamire? Egy szép szóra bármit megtettem volna. A prés és a nyomásgyakorlás szinte elviselhetetlenül kínozza és gyötörte a lelkemet. Igyekeztem kimutatni: már jó tanítvány vagyok, gondolkodás nélkül végrehajtok mindent. De ez sem segített. Félttem, reszkettem, a kezem, lábam remegett.

(S ez nemcsak velem van így. Több gyermekes, meglett, családos embereket látok remegni, mint a nyárfalevél, infantilizálódni, mint az óvodások. Az mégsem normális állapot, hogy a Takács Feri olyan, mint egy patikus: egy nagy dobozzal járkál, amiben mindenféle gyógyszer van, s a helyzettől, a prédikációtól függően, igény szerint kiosztja a savlekötőt, a Xanax stresszoldó tablettát. S az sem örömdetes, hogy a legtöbb ember, aki a Nagybátyoni utcába lép, összerezzen, ha meglátja az autódát: „itt van a Sándor!” Holott örülnie kellene, hogy keresztény pásztorával találkozhat.)

Pedig lehet, hogy szólnom kellett volna: az a szélsőséges irány, amelybe a Hetek elindult, tragikus a gyülekezet megítélésére nézve. Bumeráng, melyet nem igazolhat senki tetszése. Kicsit olyanokká lettünk, mint Pálffy G. az MDF-nek négy éve. Csak megjegyzem: az utcai hírlapárusok már megtalálták a lap helyét a hírlappiacon. Én még csak a Magyar Fórum (Csurka) és a Kis Újság (Torgyán) közé láttam a Heteket beillesztve. Azt gondolom, hogy nem ezt

akartuk. Engem persze ment a kórházi jelentésem, de Hack Péter felelősségét semmi sem menti...

A választási végeredmény szerintem Isten keze. semmi racionális ok nem magyarázza, mitől fordult minden az ellenkezőjére, mint amit akartunk. Mindez a megszegyenítésünkre történt, hogy fejezzük be. A Hit Gyülekezete Párt érzésem szerint megbukott. Neked, mint pártelnöknek, le kellene mondanod (örökre). A Hit Gyülekezete Egyház ugyanis éppen vezető lelkészt keres egy olyan kitűnő prédikátor, tanító, igehirdető személyében, mint Te. Ha jól tudom, a presbitérium (ugyanabban a stílusban, amiről úgy gondolják, hogy megszoktál) meg is hívott erre a tisztségre. Helyedben elfogadnám. Neked való feladat, mert miközben Morvay Péter éppen a legaktuálisabb badarsággal vagy az ufókkal, vagy Hal Lindsey aktuális lökött prófécijával, a világpolitika olyan fontos eseményeivel köti le a figyelmet, melyekre holnapután már senki nem emlékszik, vidéken és a fővárosban — amennyire meg tudom ítélni — éppen a szétesés küszöbén áll a gyülekezet. Az emberek jelentős része reménységből jár a gyülekezetbe. Abban bízna, hogy a pártelnök, a főszerkesztő, az erős kezű király helyett újra azzal a csupa szív, kedves Németh Sándor igetanúttal találkozna, akinek — az úgynevezett új hullám előtt — soha egyetlen prédikációját ki nem hagyták volna.

Sándor, én soha nem felejttem el, hogy régen, miután elment az utolsó busz is Esztergomba, ottmaradtam a Folyondár utcában, hogy meghallgassam az utolsó negyedórát is, és nemegyszer inkább hazagyalogoltam Esztergomig boldogan este a sötétben. Mindig volt rhémám, pedig nem ismertük egymást. Most mindig tudom, hogy kiről, miről szól a prédikáció, milyen mondanivaló van az Igével alátámasztva, de az akkorihoz hasonló kijelentések, belül megváltoztató szellemi élmények mégis hiányoznak.

Telefonbeszélgetésünk során mondtad, hogy amikor a Bereczkiéket említettem, felszabadultál, jobban lettél. Biztos vagyok benne, hogy így van, mert megítélésem szerint is Bereczkiék jelentik a megoldás kulcsát. Egészen pontosan a bereczkizmus, amit talán legjobban utálsz. De nem gondolom, hogy az igazi veszélyt Bereczkiék átkai jelentenék. Véleményem szerint a mi igazi ellenfelünk a bereczkizmus, amely mint minta, kezdettől fogva kíséri a Hit Gyülekezetét. Nem az imájuk rombol igazán, hanem amit — mondom, mint egyetlen látott mintát — kezdettől átvettünk, amitől nem szabadultunk meg. Ezek hasonló működési mechanizmusokat eredményez-

nek, mint a Sion Gyülekezetében. Én úgy látom: amit megnyilvánulása esetén elviselhetetlennek tartasz, ugyanaz okoz benned megnyilvánulva kellemetlenséget másoknak. (...)

Kedves Sándor!

Lehet, hogy van, amiben tévedek. De ma is szinte apámként szeretlek és tisztellek, s úgy gondolom, szinte mindenkinél többet kaptam tőled, s ezért nagyon hálás vagyok, s ezúton is mindent megköszönök Neked. (...)

Most azonban úgy gondolom: akkor vagyok tisztességes feléd, ha segítek az őszinteséggel. Még akkor is, ha ez nekem éppen úgy fáj, mint Neked. (...)

Szeretettel üdvözl:

Irokéz

Ez a Júdás-levél. Vannak dolgok, melyeket ma már nem vállalok. Érdekes például, hogy Németh Sándor a Hit Gyülekezetében általában apjukként tisztelték az emberek. Ezt utólag sajnálom: nagyon méltatlan az apámmal szemben, aki valóban szeretett engem, és úgy élt, hogy szűkös lehetőségei között mindent megadhatson nekem.

A Júdás-prédikáció után megértettem: ez az ember nem akar megváltozni. Azért szeretne találkozni velem, hogy lelkileg megsemmisítsen. Akkor újabb levelet írtam neki, amelyben bejelentettem: „*a mai naptól nem tekintem magam a Hit Gyülekezete tagjának. Az alá-fölérendeltségi viszonyok rám többé nem érvényesek. A Magyar Köztársaság egyenjogú állampolgáraként állok veled szemben. E minőségemben eldönthetem, kívánok-e találkozni veled, vagy nem. Nem kívánok.*” A levelet sírva írtam: sirattam az álmaimat, a reményeimet, a Hit Gyülekezetében eltöltött nyolc évemet, az ottmaradt barátaimat. Tudtam: mostantól nem állhatnak szóba velem (később hallottam, hogy Németh Sándor azt mondta: aki kezét fog velem, az elkárhozik). A vezető lelkész Mészáros Pista révén egy ideig próbált távolról megfélemlíteni, hogy a kezében tartson. Végül egy remekbe szabott távirattal sikerült megszabadulnom a Hit Gyülekezetétől. Ruff Tibi levelet írt, amelyben különféle ígékkel felelősségre vont, mert egy közös ismerősünknek jellemtelennek neveztem a Club Tihanyban tanúsított szereplését. Arról megfeledkezett, hogy az ominózus eset után egy héttel maga kérdezte Nagy Ivánt: „Olyan volt, mint a Csinovnyik halála?” Az iskola igazgatója nem kertelt: „Olyan.”

Nem sokkal korábban jöttem ki a kórházból. Hallani sem akartam többet róluk. Úgy éreztem, véget kell vetnem a zaklatásuknak. Ruff Tibornak az alábbi lényegre törő táviratot küldtem: „*Kisfiam. Még várok néhány napig, hogy lenyugodjak. Addig is kerülj, hogy szét ne verjem a pofádat. Ha pedig a Bibliát mindenáron be akarod tartani, kezd azzal, hogy malomkövet kötsz a nyakadba, Idesapáddal együtt, mert megbotránkoztatatok, mint az egyik legkisebbet. Ez az utolsó figyelmeztetésem, hogy takarodjatok az életemből.*” (Németh Sándor erről később azt mondta: öngyilkosságra szólítottam fel őket. Ebből is látszik, nem vagyok keresztény.)

Ide jutottunk. Németh Sándor a maffia nyelvén értett. A nyomaték kedvéért Piszter Ervinnel még megüzentem: ha rám szabadítja bármelyik emberét, megkeresem az állampolgári jogok biztosát, rendőrségi feljelentést teszek, a parlament emberi jogi bizottságához fordulok, és kitálatok a nyilvánosságnak. Azóta csak az „imakamrában” foglalkoznak velem.

A „reformereknek” azt javasoltam: meneküljenek. De ők reménykedtek. Megpróbálták Németh Sándort jobb belátásra bírni: négyponthoz javaslatot tettek a változtatásokra. Ebben a döntéshozó testületek (a presbitérium) működését, az intézmények szakmai autonómiáját, a hitéletben az „új hullám” okozta torzulások helyreállítását és a kapcsolatok normalizálását javasolták. Olyan képtelenségeket, hogy „legyen ügyrend”, „az alkalmazottakkal kössenek szerződéseket”, „a döntéshozatal formális fórumokon, jegyzőkönyvvel” történjék, „a legfőbb Kenetoszító Jézus Krisztus”.

Németh Sándor (és a hozzá hűséges vezetők egy része) nyilatkozatban válaszolt. A szöveg csak úgy értelmezhető, ha a „Szentlélek” kifejezés helyére „Németh Sándor” nevét írjuk (aki mozgatja a Szentlelket). „...*semmi okunk nincs arra, hogy a Szentlélek személyének jelentőségét csökkentsük, illetve pótoljuk szervezeti megoldásokkal*” — olvasható a levélben. Ez tartalmilag így hangzik: „...*semmi okunk nincs arra, hogy Németh Sándor személyének jelentőségét csökkentsük, illetve pótoljuk szervezeti megoldásokkal*”. Majd kijelentették: „*Az Egyház építésében a fő szerep Isten Igéje szerint azoké az embereké, akiket Jézus Krisztus adott a gyülekezet számára (...), vagyis a szolgálati ajándékoké, akik az egyház építésében — ha tetszik, vezetésében — az Újszövetség tanítása szerint elsőbbséget élveznek minden testülettel szemben.*” A misztikus „Szentlélek” elnevezés mögé rejtették a döntéshozatal kérdését is:

„A döntések meghozatalában is a Szentléleknek kell játszania a központi szerepet. Aki sokféleképpen — mint például körülményeken, Isten Igéjéből vett kijelentéseken, látomásokon stb. keresztül is — vezetheti Isten népét és szolgálát. Számos igei példával lehet illusztrálni, hogy bizonyos testületi döntések nem minden esetben egyeztek meg Isten tökéletes akaratával a Bibliában.” Továbbá: „a Hit Gyülekezete szellemi életét a jövőben sem irányíthatja bürokratikus tekintély.” A szellemi életről és a prédikációkról szólva megerősítést nyert, hogy „a Szentlélek által inspirált szisztematikus tanítások mellett továbbra is nyitottnak kell lenni a kijelentés és a bölcsesség szellemére, még abban az esetben is, ha az konkrét személyek számára dicséretet, intést, feddést, buzdítást tartalmaz. (...) A Szentlélek inspirációjának befolyása alá kerülhet a prédikáló az igehirdetés alatt is, sőt, ez a kívánatos. Ez pedig spontaneitással, rögtönzéssel jár.” Leszögezték: „az igei tekintélyi láncolat prioritását a Hit Gyülekezete a jövőben is tiszteletben kívánja tartani.” A presbitérium szerepéről Németh Sándor így vélekedik: „A gyülekezet és a pásztor közötti kapcsolatban a presbitérium nem intézményesítheti a bizalmatlanságon alapuló kontrollt és az ennek nyomán létrejövő viszályt. (...) A problémákat nem a kritikai realizmus, hanem az Isten Igéjébe vetett hit tudja megoldani.” (Elvtársak.) Ami pedig a lelki sérüléseket illeti: „a hit nemes harcát Pál apostol az egyik legtöbb stresszet (sic!) okozó foglalkozáshoz, a katonáskodáshoz hasonlítja. A szolgálat nyomán szerzett ártalmakat, sérelmeket csak azok képesek leküzdeni, akik mindvégig erős hittel és kitartással harcolnak a bűn, a saját ömberük, a sátáni erők és a kor szelleme ellen, és az Úr vigasztalásában járnak minden nap.”

Aláírók: Németh Sándor, Németh S. Judit, Petrőcz Levente, Hack Péter, hogy csak a fontosabbakat említsük. Közülük Hack Péter személye döntő. Ha valaki hatással lehetett volna Németh Sándorra, az ő. Nem mintha a vezető lelkész bármivel is többre becsülte volna, mint bármelyikünket. De pozíciójából fakadóan tartott tőle. Hack Péter távozása megpecsételte volna a sorsát. Az egyetlen ismert, tekintélyes gyülekezeti tag elvesztését nem kockáztatta volna. Ha ő távozik, mindenki elhiszi, hogy nagy baj van. Ezzel elveszítette volna befolyását az SZDSZ-ben is. De Hack Péter mellé állt. Minden mehet tovább.

A „szabadelvű” politikust nem zavarták, hogy Németh Sándor mit művel az emberekkel. Milyen rendszert épített ki. A Magyar

Hírlap munkatársainak testületek működéséről hazudozott, miközben saját kezével építette a diktatúrát (és egyetértésével legitimálta azt). Megtette nemegyszer, hogy a sajtóban — az SZDSZ tekintélyével visszaélve — megakadályozta: nehogy nyilvánosságra kerüljenek a gyülekezet dolgai. Németh Sándor már jó ideje nem ura önmagának. De Hack Péter — noha kettős életet él — igen. Ő tudja, mit csinál. Ezért a felelőssége ma már nagyobb, mint a vezető lelkesége. Németh Sándor kiszámíthatatlan. Emberek élete került veszélybe. Nem bújhat el az „engedelmesség” álarca mögé.

Hack Péter levezető elnöke volt annak az országos értekezletnek, amelyen Görbicz Tamás lemondott. Politikai rutinjával — demokratikusan — megakadályozta, hogy Piszter Ervin, a gyülekezet második embere szót kapjon. Ezt követően — Stresszgyár címmel — Takács Feri foglalta össze a helyzetet. A végére ezt írta: „*Aki ezt az írásmat olvassa, vegye figyelembe, hogy ezt egy olyan ember írta, aki több mint tíz éven át vezetőként része volt ennek a rendszernek, aki részesült a gyülekezeten levő áldásokból éppúgy, mint a stresszgyár gyümölcseiből. Megtértem: elismerem, és bűnbánattal írom le, hogy én is részese voltam ennek a mechanizmusnak. Működtetője és áldozata egyaránt. Nem akarok többé félelemben, a szolgálatteljesítéstől megnyomorítottan, infantilizált emberként élni. Hiszem, hogy Isten országa igazság, amely szabaddá tesz, békesség, amely megőrzi a szellem egységét, és öröm a Szentlélekben. Nem pedig stresszgyár.*” A mű azt érte el, hogy attól kezdve már Takács Ferit sem köszöntötték a gyülekezetben. Lassan nem volt más út, csak kifelé. Németh Sándor „mindenestől eltörlöm Amálek emlékezetét” címmel prédikált (az ószövetségi történet szerint Izrael királyának ki kellett irtania az amálekítákat, akik vétkeztek, még a juhaikat is). Hack Péter kedvenc Annaniás és Safira példázatával suhintgatott. Mondván: ha a kenet ilyen mértéke érkezne a gyülekezetbe, akkor a Folyondár utcánál nem taxik, hanem halottas kocsik állnának sorba. (Hurrá.) A gyülekezeti vezetők változtatási javaslatairól a hívőknek azt mondták: „Ne olvassa senki. Már a felvetés is ördögi.”

Végül menekült, aki tudott. A Szentháromság téren külön isentisztületet tartottak azok, akik eljöttek. Több százan csatlakoztak hozzájuk. A bejáratnál Szamóca emberei kamerával rögzítették, kik vesznek részt a „lázadók” összejövételén. Eközben a teremben a Hit Gyülekezete volt vezetői bocsánatot kértek mindenkitől, hogy ré-

szesei voltak a rendszernek. De „maradék emberségüket összeszedve” kijöttek, és most megtérnek mindabból, ami ellentmond Isten beszédének. Ők később megalapították a Budapesti Autonóm Gyülekezetet.

Távozása után Görbicz Tamásról „kiderült”: a Stasi ügynöke, nekik dolgozott (mivel az NDK-ban tanult. Most pedig elhagyta Német-országot). Feleségéről azt állították, hogy részegen fetrengett a buszmegállóban, a gyerekei sírtak mellette (így járnak, akik elhagyják a Hit Gyülekezetét). Barnai Mónikát felelősségre vonta Szekeres Gitta: hogyan járthatja a gyereket abba az óvodába, ahova Nemes Pali kisfia jár? (A gyerekek négyévesek.) „Járnak oda világiak is” — védekezett a Mónika. „A szakadárok rosszabbak a hitetlennél” — válaszolta Szekeres Gitta. Hack Péter szülei ellen uszította azt a főiskolás lányt, akinek szülei az autonóm gyülekezetbe távoztak. Mondván: ha szoros kapcsolatot tart velük, megerősödik az óembere („apjától örökölt hiábavaló élete”). A hites munkavállalók elbocsátottak az autonóm gyülekezetbe távozott alkalmazottjaikat. Átkot hozhatnak a vállalkozásukra, „melyet az Úr alapított” (csak a cégbírósági bejegyzésen szerepel az alapítóként ember).

Elterjedt, hogy már évekkel ezelőtt elterveztük: szétszakítjuk a gyülekezetet. Át akartuk venni a hatalmat. Meg akartuk szerezni a gyömrői úti csarnokot. Camp Davidet. Annnyit loptunk, hogy így tereltük el a figyelmet, amikor a kasszával távoztunk. Nem is voltunk betegek. Betegek voltunk, de pszichésen. Kettős tudatom van. A katolikusoknak dolgoztunk. Opus Dei-ügynökök voltunk. Én Csurka gyűlésein mondok beszédek. „Átálltunk” a Fideszhez. Megvettek bennünket. Elhagytuk az Urat.

Egyszóval: folytatódik „Isten munkája”. Árad a „kenet”.

Sírjatok a sírókkal

A Budapesti Autonóm Gyülekezet — meglepetésemre — nem ölelt keblére. A vezetőkkel továbbra is jó barátok vagyunk. De sokan magukkal hozták a szívükben Németh Sándort és az ő tanításait. Ezzel én nem értettem egyet. Azt javasoltam: szakítsanak minden olyan hagyománnyal, amely esélyt ad a némethizmusnak. Ne prédikálják azt, amit ő. Szerezzenek autentikus bibliamagyarázatokat. Ne a Hit Gyülekezete mintájára építsék fel az új közösséget. Mondják meg az embereknek, hogy kicsoda Németh Sándor. Mondják meg, hogy miben tévedett. Nevezzék meg azt, ami ott történik.

A gyülekezet egy része emiatt még az ellen is tiltakozott, hogy én legyek a Mikulás. Démonizálhatom a gyerekeiket. (Ez a felfogás maga a némethizmus. A Mikulásnak öltöztetett „csövesektől” az áruházakban semmi bajuk nem lesz, csak tőlem. Mert nem értek egyet Németh Sándorral.) Titokban kellett tartanom, hogy könyvet írok a Hit Gyülekezetéről. Azt gondolják, „lejáratom a kereszténységet”. Hitetlenséget, kiábrándulást okozok. Rombolom a Biblia tekintélyét. „Világiak” elé viszem az egyház ügyeit. Meg akarják védeni Istent.

Nem hiszem, hogy tőlem kellene. Ezzel a szemlélettel a Biblia felét — ahol kínos dolgok olvashatók hívő emberekről — ki kellene vágni. De Dávid félrelépéséről Betshabéval olvashatnak a világiak is. És tanulnak belőle. A „világnak” joga van tudni, mi zajlik az egyházban. Joga van tudni, ki Németh Sándor, mi a Hit Gyülekezete. Tisztában kell lennie azzal, mekkora kockázatot jelent ez a szervezet. Hitelesebbek azok a hívők, akik nem takargatják a bűnt. (Nem mintha én tökéletes lennék. De nem gyűjtök követőket.) Németh Sándornak ez az egyetlen esélye, hogy valami kontrollt érezzen. Az egyetlen lehetőség arra, hogy ne okozzon tragédiákat. Hogy megtérjen.

A keserű tapasztalat nem idegenített el bennünket Istentől. Inkább azzal a kérdéssel viaskodtunk: mi tettük-e ilyenné azt az embert? A mi szolgálékúságunk okozta-e a torzulást? „Erős kezű” vezető után vágyakoztunk-e? Nekünk kellett-e egy diktátor? Azt kell

mondanom: nem. Kezdetről szenvedtünk ettől. Aki nem fogadta el ezt a helyzetet, annak azonnal mennie kellett. Mi láttuk (és tapasztaltuk) a megtérés, az újjászületés gyümölcseit, az örök élet örömét. Akartunk tenni ezért. Elhittük, hogy a szolgálati ajándéknak tisztelet jár. Nem vettük észre, hogy ellopta azt a szeretetet, ragaszkodást, amiről azt hittük, hogy Istennek adtuk. Elfogadtuk, hogy őt a Szentlélek vezeti. Mi később tértünk meg, ezért igyekeztünk megfelelni („felnőni”). A képmutató szolgálalkúságot Németh Sándor követelte meg (és ő nevelte belénk). Amikor minden kétséget kizáróan látuk a visszaélést, menekültünk. Ki előbb, ki később.

Kár azért az emberért. Nem volt tehetségtelen. Nem volt erendően gonosz. Sokan köszönhetik neki a megtérésüket. Voltak nagy pillanatai. Amikor nem taktikázott, jó ügyek mellé állt. Belekerült egy ördögi körbe, és nem tudott kiszállni. Pedig láttam, hogy néha akart. De Hack Péter, a felesége és a többi „lihegő” visszalökte. Belekényszerítették a szerepébe. Megrendítő sors. Akik még segíthettek volna rajta, azokat elüldözte. Németh Sándor történelmi lehetőséget puskázott el: egy élő hittel rendelkező, szelíd és ember-szerető közösség, amely ismeri az „evangélium titkát”, sokat adhatt volna mindenkinek. Most pedig közveszélyes. Sírni való, hogy ez lett a vége.

Hogyan tovább? Vettem egy pecabotot. Mindig az autóm csomagtartójában hordom. Bedobok mellé egy labdát, a Bibliát meg Rejtő Jenőt. Irány a Balaton („a bűn fészke” — mondaná Hack diakónus). Bekapcsolom a Slágerrádiót, ahol Máté Péter evangelizál. Vele énekelek: „Most élsz, vigyázz, hogy jól csináld, mert a legapróbb hibád megbosszulja önmagát. Most örülj, hogy szép a nyár, örülj, hogy van, ki vár.” A szemem sarkából a feleségemre nézek. Fűtőrésze az ablaktetőt nyitja. Kitarzott velem. Mindig mellettem állt. (Nem Németh S. Judit tanítványa.) Hála Istennek. Élünk.

Tartalom

Az öreg hölgy látogatása	5
Balogh Feri öltönye	12
„Mit kerestél te ott?”	19
A mi Mórijánk	28
MZ/X, jelentkezz!	38
A bolond lány	47
Egyházpolitikai futball	52
Larry King-show	59
Távozz tőlem, halkonzerv!	67
Állítsátok meg Belfegort!	82
Alberto, Alberto	91
Babilon misztériuma	99
Camp David	107
Használt labda	114
Pöfög már a fügefa motorja	127
Szellemi harc	146
Libamáj	157
Szent Tocsik, adj pénzt!	172
Mozgatjuk az SZDSZ-t	186
Hack Péter, a király barátja	203
Fesz van	213
Bástya elvtárs szerkeszt	221
Napóleon disznó kutyái	237
In memoriam U. P.	246
Fussatok ki Babilonból	258
Sírjatok a sírókkal	273

FESZ VAN — A Hit Gyülekezete másik arca

A szerző magánkiadása

ISBN 963 5509 89 8

© 1999 Bartus László

Lektorálta: Némethi Rudolf

Borítóterv: Pattantyús Miklós,
a címlapfotó felhasználásához az MTI hozzájárult

A mellékelt fotók a Magyar Televízió
Hitköznapok c. műsorában jelentek meg

Készült a Gyomai Kner Nyomda Rt.-ben
Felelős vezető: Papp Lajos vezérigazgató
1999